

การรักษาอำนาจทางการเมืองของ นายใบสี เทวโลก

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน

อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

นางสาวแสงเดือน เมืองพราหม

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกการเมืองการปกครองท้องถิ่น สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2561

**Maintaining Political Power of the Mr. Baisee Thewalok President of Saton
Subdistrict Administration Organization, Soi Dao District,
Chanthaburi Province**

Miss Saengduean Mueangphram

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Local Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2018

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การรักษาอำนาจทางการเมืองของ นายไบลี เทวโลก
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว
จังหวัดจันทบุรี

ชื่อและนามสกุล นางสาวแสงเดือน เมืองพราหม

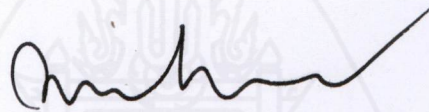
วิชาเอก การเมืองการปกครองท้องถิ่น

สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์

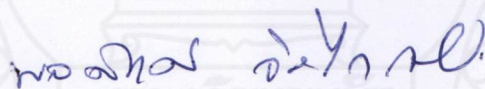
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2562

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

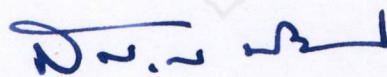
ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พลศักดิ์ จิรไกรศิริ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมปฤณ นิยมไทย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ การรักษาอำนาจทางการเมืองของ นายใบสี เทวโลก นายกองค้การ
บริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ผู้ศึกษา นางสาวแสงเดือน เมืองพราม **รหัสนักศึกษา** 2578001238 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ **ปีการศึกษา** 2561

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของ นายใบสี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างโดยเฉพาะเจาะจง แบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม คือ นายใบสี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี กลุ่มเครือข่าย กลุ่มที่สนับสนุนการเมืองระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับท้องถิ่น กลุ่มคู่แข่ง กลุ่มเพื่อน กลุ่มลูกบ้านที่ใกล้ชิดทั้งระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล และกลุ่มทางเศรษฐกิจและสังคมอื่นๆ รวม 17 คน เครื่องมือในการเก็บข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยทางด้านภูมิหลัง บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ การศึกษา เครือญาติ เพื่อน และเพื่อนในทีม ปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้นายใบสี เทวโลก ได้รับความไว้วางใจจาก ประชาชนในพื้นที่ให้ได้รับการสนับสนุนให้กลับมาดำรงตำแหน่งทางการเมือง 2) ปัจจัยทางการเมืองและด้านกฎหมาย ได้แก่การที่มีนโยบายในการหาเสียงของนายใบสี เทวโลก ในการลงสมัครชิงตำแหน่งนายกองค้การบริหารส่วนตำบลเป็นนโยบายที่เป็นความต้องการของประชาชนในช่วงเวลานั้นจึงทำให้ได้รับความนิยมน พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ได้แก่ การกำหนดวาระในการดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เอื้อประโยชน์ให้ของผู้นำท้องถิ่นสามารถดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้น ภายหลังการรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2557 ซึ่งทำให้การเมืองท้องถิ่นไม่มีการเลือกตั้งผู้นำใหม่ จึงเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของ นายใบสี เทวโลก 3) ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ทั้งด้าน ระบบอุปถัมภ์ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และฐานสนับสนุน ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ช่วยให้นายใบสี เทวโลก ได้รับความส่งเสริมจากประชาชนในพื้นที่ จึงทำให้ได้เปรียบคู่แข่งคนอื่น

คำสำคัญ การรักษาอำนาจทางการเมือง นายใบสี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอน

Independent study title: Maintaining Political Power of Mr. Baisee Thewalok President of Saton Subdistrict Administration Organization, Soi Dao District, Chanthaburi Province

Author: Miss Saengduean Mueangphram; **ID:** 2578001238; **Degree:** Master of Political Science

Independent study advisors: Dr. Thirapat Sereerangsan, Professor; **Academic year:** 2018

Abstract

The purpose of this research is to study the factors contributing to maintaining political power of Mr. Baisee Thewalok, President of Saton Subdistrict Administrative Organization (SAO), Soi Dao District, Chanthaburi Province.

This research employed qualitative method consisting of specific sample groups, specifically divided into 7 groups, namely: Mr. Baisee Thewalok, President of Saton Subdistrict Administrative Organization, Soi Dao District, Chanthaburi Province. Relative group, groups that support politics at the village level, district level and locality level, competitor group, friend group, close group at the villager level and subdistrict levels and other economic and social groups, including 17 people. The data was collected and obtained from interviews and was analyzed in a descriptive analysis.

The results of the research were resulted as follows: (1) the background, personality, knowledge, ability, education, relative, friends and teammates, all of these supported factors help to encourage Mr. Baisee Thewalok to gain the trust of the people in the area and returned him to hold political positions. (2) Political and legal factors including the policy of Mr. Baisi Devanok's campaign to run for the presidency of the Subdistrict Administrative Organization is a policy that was needed by the people at that time, making it popular. The Tambon Council Act and the Subdistrict Administration Organization in 1994 include the establishment of a political position that would allow the local leaders to continue to hold political positions. The military coup on 22 May 2014, causing local politics to not elect a new local leader that supported factors the political power of Mr. Baisee Thewalok. (3) Social and cultural factors, i.e. patronage systems, customs, cultures and support bases helped Mr. Baisee Thewalok to gain local popularity and thus had an advantage over his competitors.

Keywords : Maintaining political power, Mr. Baisee Thewalok, President of Saton Subdistrict Administration Organization

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยการช่วยเหลือจาก ศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ และรองศาสตราจารย์ ดร.พลศักดิ์ จิรไกรศิริ กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำแนะนำแนวทางการวิจัยเป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล และอาจารย์ทุกท่านที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทวิชาอันนำมาซึ่งความทรงคุณค่าทางวิชาการตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ในโอกาสนี้ ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณในท่านครูบาบุญธรรม สุทธิญาโณ เจ้าอาวาสวัดคลองแจรง (วัดเขาแจรงเบง) เป็นอย่างสูงยิ่ง ที่สนับสนุนทุนในการศึกษา และให้ข้อมูลทางวิชาการตลอดระยะเวลา การศึกษา ขอขอบพระคุณ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใน การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล และการ สัมภาษณ์เป็นอย่างดี ที่ทำให้การศึกษาค้นคว้าฉบับนี้สำเร็จด้วยดี คุณประโยชน์พึงมีจากการ ค้นคว้าฉบับนี้ ขอมอบเป็นสิ่งบูชาแด่บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน

แสงเดือน เมืองพราม

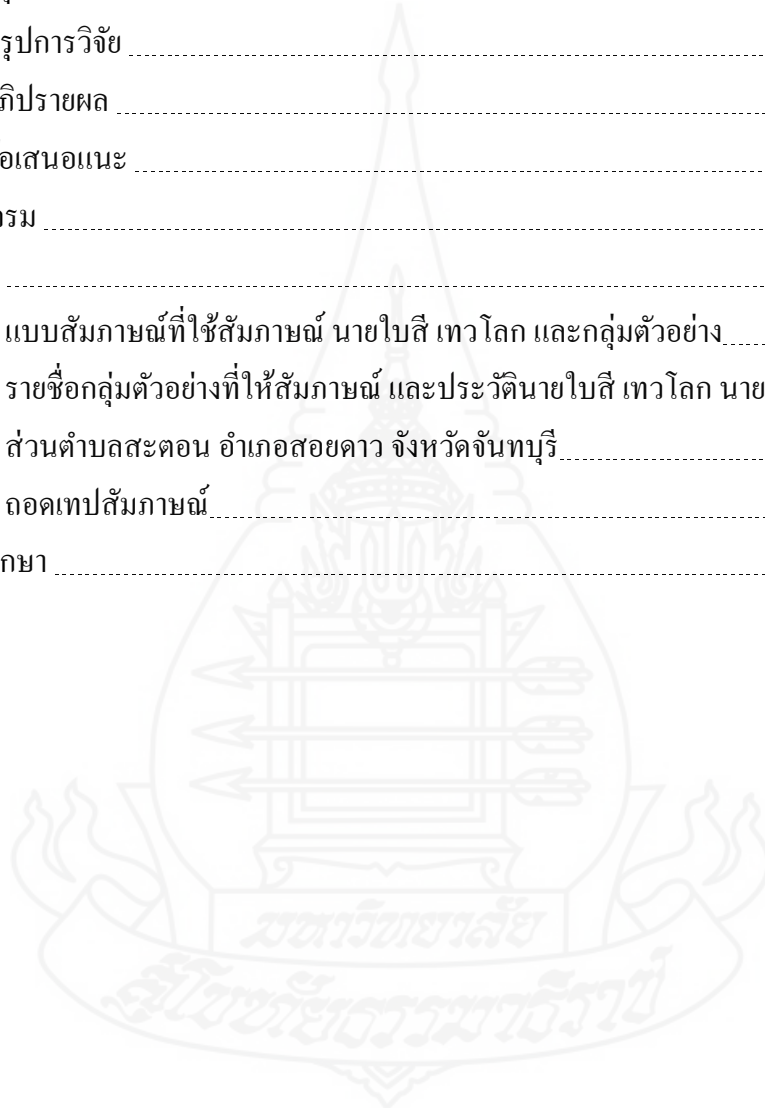
มิถุนายน 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยอำนาจและอิทธิพล	8
แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยภาวะผู้นำ	20
แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยระบบอุปถัมภ์	37
แนวคิดทฤษฎีว่าจิตวิทยาการเมือง	48
ข้อมูลพื้นฐานตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
กรอบแนวคิด	62
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	66
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ตอนที่ 1 ปัจจัยทางกายภาพและครอบครัว	68
ตอนที่ 2 ปัจจัยทางการเมือง	80

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม.....	86
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	91
สรุปการวิจัย	91
อภิปรายผล	98
ข้อเสนอแนะ	106
บรรณานุกรม	108
ภาคผนวก	115
ก แบบสัมภาษณ์ที่ใช้สัมภาษณ์ นายไบลี เทวโลก และกลุ่มตัวอย่าง.....	116
ข รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ และประวัตินายไบลี เทวโลก นายกองค้การบริหาร ส่วนตำบลสะตอ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี.....	126
ค ถอดเทปสัมภาษณ์.....	130
ประวัติผู้ศึกษา	228

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การแสดงพฤติกรรมของผู้นำ	33
ตารางที่ 2.2 แสดงถึงแบบของผู้นำและเกณฑ์ที่ใช้แบ่งของผู้นำ	35

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้นำ.....	31
ภาพที่ 2.2 สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคล.....	31
ภาพที่ 2.3 บทบาทภาวะผู้นำที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและช่วงเวลา.....	37
ภาพที่ 2.4 วงจรแห่งความสัมพันธ์ของสังคมไทย.....	41
ภาพที่ 2.5 ผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์แบบกลุ่ม.....	47
ภาพที่ 2.6 ผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์แบบปิรามิด.....	48
ภาพที่ 2.7 สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์.....	53
ภาพที่ 2.8 การได้มาของลักษณะนิสัย.....	55
ภาพที่ 2.9 สิ่งที่กำหนดพฤติกรรม.....	56
ภาพที่ 2.10 กรอบแนวคิด.....	63
ภาพที่ 4.1 ภาพนายเหล็ก จันทะวงษา.....	72
ภาพที่ 4.2 ภาพนายโชติวัฒน์ ทะยะวิสุทธิ.....	72
ภาพที่ 4.3 ภาพนายสว่าง วิรุณกาญจน์.....	75
ภาพที่ 4.4 ภาพดาบตำรวจชัยพร วรลี.....	76
ภาพที่ 4.5 ภาพนายสุทธิ กาบพิลา.....	77
ภาพที่ 4.6 ภาพนายใบสี เทวโลก.....	78
ภาพที่ 4.7 ภาพนางสาวชุตินา เทวโลก.....	79
ภาพที่ 4.8 ภาพนายสุรเดช หว่านพานิช.....	80
ภาพที่ 4.9 ภาพนายคณัยชาติศรี.....	81
ภาพที่ 4.10 ภาพนายสุชิน รุดดิษฐ์.....	84
ภาพที่ 4.11 ภาพนายรังสรรค์ ทองเต็ม.....	87
ภาพที่ 4.12 ภาพนายทองสุข โง่นสูงเนิน.....	87
ภาพที่ 4.13 ภาพนางประนอม ช้างเงิน.....	90

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองท้องถิ่นไทยเป็นการปกครองที่มีส่วนกลางกระจายอำนาจให้กับหน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจในการปกครองทั้งหมด หรือมีอำนาจบางส่วนในการบริหารงานส่วนราชการท้องถิ่น มีหลักการว่า หากอำนาจปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลท้องถิ่นย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชน เพื่อประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีองค์กรเป็นของตนเอง ซึ่งเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลส่วนกลางโดยให้องค์กรส่วนท้องถิ่น ซึ่งไม่ใช่เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลางมีอำนาจในการตัดสินใจบริหารงานท้องถิ่นในเขตของตน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชุมชนชนบทแบบพึ่งตนเอง ให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินการตัดสินใจและร่วมแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ได้ด้วยตนเอง ทำให้การแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น เพราะบุคคลในท้องถิ่นจะเป็นบุคคลที่สามารถรับรู้ได้ถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของตนได้ดีกว่าบุคคลภายนอก พร้อมทั้งตรงกับจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นที่ทำให้ท้องถิ่นสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนี้การปกครองท้องถิ่นยังเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาลและยังเป็นการปลูกฝังที่ประชาชนได้เข้าใจถึงหลักการปกครองตนเองที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ให้ประชาชนเกิดตระหนักถึงความสำคัญของตนเองที่มีในท้องถิ่นและเป็นการส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นที่เป็นพื้นฐานของการปกครองประชาธิปไตยในระดับชาติโดยเริ่มต้นจากท้องถิ่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองให้แก่ประชาชน ให้คุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมือง อันนำไปสู่ความเข้าใจและตระหนักรู้คุณค่าในระบอบประชาธิปไตย และเป็นแหล่งการสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต (โกวิท พวงงาม 2559: 31) โดยหลักของการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีรูปแบบหน่วยการปกครองท้องถิ่นหลายรูปแบบตามความแตกต่างของความเจริญของประชากร หรือขนาดของพื้นที่ จะต้องมียอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างอิสระตามความเหมาะสม หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีสิทธิตามกฎหมายในการดำเนินการปกครองตนเองโดยสิทธินี้แบ่งเป็น 2 ประการ คือ สิทธิในการตรากฎหมาย หรือระเบียบ

ข้อบังคับต่างๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสิทธิในการกำหนดงบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ที่มี องค์การปกครองท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ในการบริหารและปกครองตนเอง คือ มียุทธศาสตร์ฝ่ายบริหารและยุทธศาสตร์ฝ่ายนิติบัญญัติ ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น (โกวิท พวงงาม 2559: 28)

โครงสร้างระบบการปกครองท้องถิ่นของไทยตามรัฐธรรมนูญแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภททั่วไป ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล และประเภทพิเศษ ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา (ปธาน สุวรรณมงคล 2555: 260) ในปี พ.ศ.2537 ก็ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบลเป็นการเปลี่ยนแปลงโฉมใหม่ของสภาตำบลให้ยกระดับเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศ ต่อมา กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 หรือเรียกว่า “ฉบับประชาชน” ได้มีการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น โดยเฉพาะ ถึง 14 มาตราด้วยกัน ซึ่งนับว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ให้ความสำคัญกับการปกครองท้องถิ่นมากที่สุดและยังได้มีการแก้ไขกฎระเบียบและข้อบังคับขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับนี้คือการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น และต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) ในปี พ.ศ.2542 โดยเฉพาะโครงสร้างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี (โกวิท พวงงาม 2559: 151) ต่อมาปีพ.ศ.2546 มีการแก้ไขพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น เป็นการกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่น (นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกเทศมนตรี) ให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น มีวาระในการดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่เกิน 2 สมัย

จากการเปลี่ยนโครงสร้างที่มาของผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ได้มาด้วยความชอบธรรมที่ผ่านกระบวนการเลือกตั้งจากประชาชนเข้ามาเป็นผู้บริหารท้องถิ่น ภายใต้การบริหารจัดการพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเอง ประกอบกับการออกพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจในการดำเนินการที่มากขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารท้องถิ่นที่จะเข้ามาต้องมีความพยายามสร้างบทบาทในการพัฒนาพื้นที่และเข้ามาบริหารจัดการองค์กรที่มีอำนาจในการบริหารงาน การได้มาซึ่งอำนาจในการบริหารนั้น ได้มาจากการแข่งขันผ่านกระบวนการการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรงของคนในพื้นที่ จึงทำให้ผู้นำในท้องถิ่นมาจากชนชั้นผู้นำในท้องถิ่น เนื่องจากเป็นผู้ที่สามารถ

พัฒนาศักยภาพทางอำนาจของตนอย่างต่อเนื่องและยาวนาน โดยอาศัยปัจจัยที่ได้เปรียบในด้านต่าง ๆ ผ่านระบบอุปถัมภ์ความสัมพันธ์ทางด้านเครือญาติในท้องถิ่น เพื่อสร้างและรักษาอำนาจทางการเมือง พร้อมทั้งพยายามขยายฐานอำนาจทางการเมืองของตนออกไปยังพื้นที่อื่นที่อยู่ในเขตเดียวกัน ดังที่จะกล่าวได้ว่ากลุ่มการเมืองโคมิฐานอำนาจทางการเมืองที่เข้มแข็ง กลุ่มการเมืองนั้นก็ย่อมมีโอกาสที่จะได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้ง (สมบัติ จันทรวงศ์ 2535: 126 อ้างใน ศิริรัตน์ ธรรมใจ 2558: 3) เพราะการเลือกตั้งเป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับนักการเมืองได้ดี ทำให้นักการเมืองได้เข้ามามีอำนาจในการทำหน้าที่การบริหารงานอย่างชอบธรรม ซึ่งได้รับความไว้วางใจจากประชาชน โดยประชาชนเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจที่จะเลือกตัวแทนจากการเลือกตั้ง

การมีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในปี พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ.2538 ส่งผลให้มีการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ได้มีการปรับฐานะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรวมทั้งสิ้น 82 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 5 แห่ง เทศบาลตำบล 42 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 34 แห่ง (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี 2561: เว็บไซต์)

จากการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบลซึ่งเป็นการยกฐานะสภาตำบลมาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลในครั้งแรกทั่วประเทศนั้น ก็ได้ส่งผลให้ตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ได้ยกสถานะให้มาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลในปี พ.ศ.2539 เป็นผลให้ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านสมัยนั้นหันมาเล่นการเมืองท้องถิ่นและได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นครั้งแรกในวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ.2539 โดยมีนายใบสี เทวโลก ดำรงตำแหน่งกำนันสะตองในขณะนั้นเป็นประธานคณะกรรมการการบริหารคนแรก

ในปีพ.ศ.2546 มีการแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546 ที่ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้ง ทำให้ในปี พ.ศ.2547 ได้จัดให้มีการเลือกตั้งในเขตตำบลสะตองขึ้น ในการเลือกตั้งครั้งนั้นมีผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งอยู่ 3 คน หนึ่งในสามคนนั้นก็มียายใบสี เทวโลก ลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนั้นด้วย ผลของการลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนั้นทำให้นายใบสี เทวโลก ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรงเป็นครั้งแรก และได้รับเลือกในตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตองอีกครั้ง

หลังจากที่นายไบลี เทวโลก หมควาระในการดำรงตำแหน่งลง ในปี พ.ศ.2551 ก็ได้มีการจัดให้มีการเลือกตั้งขึ้น โดยในสมัยนั้นนายไบลี เทวโลก ได้สนับสนุนให้นายสุชิน รุดดิษฐ์ ที่ทำงานร่วมกัน ซึ่งอยู่ในตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอนในสมัยที่นายไบลี เทวโลก มีตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอนให้ลงสมัครรับเลือกตั้งด้วย เป็นผลให้การเลือกตั้งในครั้งนั้น นายสุชิน รุดดิษฐ์ ชนะการเลือกตั้งต่อจาก นายไบลี เทวโลก

ต่อมาในปี พ.ศ.2555 ก็ได้มีการจัดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน เมื่อนายสุชิน รุดดิษฐ์ หมควาระในการดำรงตำแหน่งลง โดยจัดให้มีการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 7 เดือนตุลาคม พ.ศ.2555 มีผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี้อยู่ 2 คน คือ นายไบลี เทวโลก และ นายสุชิน รุดดิษฐ์ ซึ่งในปี พ.ศ.2555 มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 6,303 จาก 12 เขตเลือกตั้ง แต่มีผู้ใช้สิทธิเพียง 4,853 คน ถ้าคิดเป็นเปอร์เซ็นต์จะได้ 77 เปอร์เซ็นต์ เป็นบัตรเสีย 340 ใบ ผลคะแนนที่ได้จากการเลือกตั้งของทั้ง 2 คน โดยนายไบลี เทวโลก ได้คะแนนเสียงทั้งหมด 2,712 คะแนน และ นายสุชิน รุดดิษฐ์ ได้คะแนนเสียงทั้งหมด 1,744 คะแนน จากผลต่างของการเลือกตั้งในครั้งจึงอนุมานได้ว่าการเลือกตั้งในปีที่ผ่านมาที่น่าจะมีผลคะแนนที่ห่างกันไม่ต่างจากนี้ ซึ่งจากการบอกเล่าของ นายสุชิน รุดดิษฐ์ ได้ประมาณการผลคะแนนการเลือกตั้งมี พ.ศ.25247 นายไบลี เทวโลก ได้รับคะแนนเสียงประมาณ 1,800 กว่าคะแนน ส่วนนายสุชิน รุดดิษฐ์ ได้รับคะแนนเสียงอยู่ที่ประมาณ 1,600 กว่าคะแนน ซึ่งผลคะแนนเสียงของ นายไบลี เทวโลก ในปี พ.ศ.2555 ได้ 60 เปอร์เซ็นต์ จาก 77 เปอร์เซ็นต์ของผู้ที่มาใช้สิทธิในพื้นที่ในครั้งนั้น

จากความไว้วางใจของประชาชนในพื้นที่จึงทำให้การเลือกตั้งในครั้งนั้นทำให้นายไบลี เทวโลก ชนะการเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่ง ถึงแม้ว่าจะมีคู่แข่งก็ตาม นับได้ว่าเป็นการกลับมาดำรงตำแหน่งทางการเมืองอีกครั้งของ นายไบลี เทวโลก และได้ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอนมาจนถึงปัจจุบันถึงแม้ว่าจะหมควาระในการดำรงตำแหน่งก็ยังคงอยู่ในตำแหน่งเนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดจากรัฐประหาร วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2557 เมื่อ 4 ปีที่ผ่านมาโดยในขณะนี้ยังไม่สามารถจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ได้ แต่มันก็ขึ้นอยู่กับประชาชนอยู่ดี ถ้าประชาชนไม่ชอบหรือไม่เชื่อใจ หรือไม่ไว้วางใจให้บริหารชุมชนต่อก็สามารถที่จะถอดถอนออกจากตำแหน่งได้เหมือนกัน

สรุปรวมการดำรงตำแหน่งทางการเมืองของนายไบลี เทวโลก ทั้ง 3 วาระ โดยนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2539-2542 ปี พ.ศ.2547-2550 และปี พ.ศ.2555-2561 เป็นการครองตำแหน่งการเมืองนานถึง 15 ปี ซึ่งแต่ก่อนที่นายไบลี เทวโลก ได้จะมาลงสมัครเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอนนั้น ก็นับได้ว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาททางสังคมมากพอสมควร โดยนายไบลี เทวโลก เคยมีคุณตาเป็นกำนันมาก่อน และนายไบลี เทวโลก เคยเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

ตั้งแต่อายุ 26 ปี ทำงานตรงนี้มา 10 ปี เป็นผู้ใหญ่บ้าน 1 ปี และเป็นกำนัน 10 ปีและได้รับรางวัล กำนันดีเด่นของอำเภอสอยดาว 4 ปี ซ้อน ซึ่งนายโบลี เทวโลก ในขณะที่ดำรงตำแหน่งที่กล่าวมานายโบลี เทวโลก ก็ได้ลงพื้นที่ในชุมชนอยู่เป็นประจำ ๆ ทำให้มีความคุ้นเคยกับคนในชุมชนเป็นอย่างมาก และได้ทำงานในด้านนี้ต่อเนื่องมาอย่างยาวนาน

จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งเสริมให้ นายโบลี เทวโลก ถึงสามารถรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้อย่างยาวนานกว่าบุคคลอื่นที่เคยเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอนที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ดำรงตำแหน่งติดต่อกันก็ตาม เพราะการที่จะรักษาอำนาจทางการเมืองไม่ใช่เรื่องง่ายที่ใครๆก็ทำได้ การที่ใครจะทำได้จะต้องมีปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปจากบุคคลอื่นในจำนวนมากซึ่งเป็นบุคคลส่วนน้อย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายโบลี เทวโลก ในตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากร

การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาวิจัย คือ พื้นที่ในตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เท่านั้น และขอบเขตด้านประชากรที่ทำการศึกษาวินิจฉัย ประกอบไปด้วย นายโบลี เทวโลก นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี กลุ่มเครือข่าย กลุ่มที่สนับสนุนทางการเมืองระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับท้องถิ่น กลุ่มเพื่อน กลุ่มลูกบ้านที่ใกล้ชิดระดับหมู่บ้านและระดับตำบล กลุ่มคู่แข่ง และกลุ่มทางเศรษฐกิจและสังคมอื่นๆ

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้ศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจ

ทางการเมืองของ นายไบลี เทวโลก นายองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัด
จันทบุรี ประกอบไปด้วย

1. ปัจจัยทางกายภาพและครอบครัว
  - (1) ภูมิหลัง
  - (2) บุคลิกภาพ
  - (3) ความรู้ความสามารถ การศึกษา
  - (4) เครือญาติ
  - (5) เพื่อน เพื่อนในทีม
2. ปัจจัยทางการเมือง
  - (1) นักการเมืองและพรรคการเมือง
  - (2) นโยบายในการหาเสียง
  - (3) กฎหมายพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537
  - (4) การรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557
3. ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม
  - (1) ระบบอุปถัมภ์
  - (2) ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม
  - (3) ชูานสนับสนุน

3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ทำการศึกษาวิจัย

ทำการศึกษาดังแต่การดำรงตำแหน่งในวาระที่ 2 ในปี พ.ศ. 2547 – 2550 และ ปี พ.ศ.2555 มาจนถึงปัจจุบัน พ.ศ.2561

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 ปัจจัยที่ส่งเสริม หมายถึง สิ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นายไบลี เทวโลก ที่ได้กลับเข้าไปสู่ระบบการเมืองจากการได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนให้เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี อีกครั้ง

4.2 การรักษาอำนาจทางการเมือง หมายถึง การที่ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ยาวนานโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ที่คงไว้ซึ่งอำนาจทางการเมืองที่เคยมีมา

4.3 อำนาจทางการเมือง หมายถึง อำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ และอำนาจในการกำหนดตัวคนที่ช่วยในการบริหารงาน และอำนาจในการบริหารงานตามนโยบายที่ได้วางไว้

4.4 นายโบลี เทวโลก หมายถึง เป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสะตอง จังหวัดจันทบุรี

4.5 ระบบอุปถัมภ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน ครอบครัว เพื่อน เครือญาติ และกลุ่มต่างๆในชุมชน ที่ให้การสนับสนุน เกื้อกูลกัน ให้ผู้นำในท้องถิ่นสามารถรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้ผ่านกระบวนการเลือกตั้งในแต่ละครั้งที่ผ่านมา จนกลายมาเป็นการตอบแทนซึ่งผลประโยชน์ต่อกันและกัน

4.6 ภาวะผู้นำ หมายถึง การใช้อิทธิพลของบุคคลหรือของตำแหน่งโดยการจูงใจให้บุคคลหรือกลุ่มปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการของตนโดยเต็มใจ ยินดีที่จะให้ความร่วมมือเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย ภาวะผู้นำจึงเป็นความสามารถของผู้นำในการชักจูงหรือโน้มน้าวผู้อื่นให้ปฏิบัติตาม

4.7 พฤติกรรมผู้นำ หมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำเฉพาะอย่างของผู้นำที่ปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน การประสานงาน การให้คำแนะนำปรึกษาหรือช่วยเหลือเกื้อกูล ดูแลสวัสดิภาพความเป็นอยู่และความรู้สึกของบุคคลในองค์กรและประชาชน

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายโบลี เทวโลก นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสะตอง จังหวัดจันทบุรี

5.2 สามารถเป็นกรณีตัวอย่างในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นอื่น ๆ ได้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายโบลี เทวโลก นายกองคํารบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะเชื่อมโยงกับแนวคิดต่างๆ ในการประกอบแนวทางการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่
  - (1) แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยอำนาจและอิทธิพล
  - (2) แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยภาวะผู้นำ
  - (3) แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยระบบอุปถัมภ์
  - (4) แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยจิตวิทยาการเมือง
2. ข้อมูลพื้นฐานตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. กรอบแนวคิด

1. แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์

1.1 แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยอำนาจและอิทธิพล

ที่มาของอำนาจ คำว่าอำนาจนั้นไม่ได้จำกัดอยู่แค่เพียงในชีวิตของการทำงาน หรือการปกครองระดับชาติเท่านั้น แท้จริงแล้วมันแอบแฝงอยู่ในชีวิตประจำวันของพวกเราทุกคน เพราะอำนาจและผู้นำนั้นมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ที่ใดมีผู้นำที่นั้นก็ย่อมมีอำนาจเพราะการที่ผู้คนจะแห่แหนตามผู้นำนั้น เป็นเพราะเขาเหล่านั้นเชื่อว่าผู้นำมีอำนาจบางอย่างที่อยากให้เรายอมตนเป็นฝ่ายตามนั่นเอง บางคนมีอำนาจเพราะมีเขาเพียงคนเดียวเท่านั้นที่จะมีสิทธิพิจารณาการขึ้นเงินเดือน หรือให้โบนัสกับคุณหรือไม่บางคนมีอำนาจจากการที่สามารถลงโทษคุณได้ อำนาจลักษณะนี้เป็นอำนาจที่อยู่ในกลุ่มของ อำนาจแบบทางการมาจากการแต่งตั้ง ในอีกด้านหนึ่งหากคนๆ หนึ่งได้เป็นผู้นำจากความสามารถที่เขา มีเพราะเขามีความถนัดและเก่งอาจในด้านใดด้านหนึ่งเป็นพิเศษในกลุ่มการทำงานของเขา หรือการที่เขาวางตัวดีเหมาะสมจนทำให้ทีมทุกคนรักเขา

เชื่อมั่นในทิศทางที่เขาจะนำทีมไปสู่ความสำเร็จแห่งเป้าหมายได้ ทุกคนจึงเกรงใจและให้เกียรติเป็นพิเศษ รวมถึงการยอมรับอย่างเต็มใจที่จะให้เขาเป็นหัวหน้า คนกลุ่มนี้มักมีอิทธิพลต่อคนอื่นในกลุ่มสูงอันเนื่องมาจากทักษะและบุคลิกภาพในตัวของเขาเอง หากมีตำแหน่งที่เป็นทางการรับรองเมื่อใด คนกลุ่มนี้มักจะได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งเป็นอันดับต้นๆ อำนาจลักษณะนี้จึงอยู่ในกลุ่มของอำนาจแบบไม่เป็นทางการมาจากการโน้มน้าวใจ (2016: เว็บไซท์)

“อำนาจ” เป็นความสัมพันธ์ระหว่างกันของมนุษย์ที่ถูกชักจูงขึ้นมาตามธรรมชาติ เสมือนเป็นตาข่ายผืนใหญ่ๆ ที่ครอบคลุมสังคมทั้งสังคมไว้ด้วยกัน อำนาจแม้จะเกิดขึ้นโดยธรรมชาติแต่การดำรงอยู่ของอำนาจจะเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่มีทั้งลักษณะเท่าเทียมกันและเหลื่อมล้ำกัน ทั้งนี้เพราะเหตุอันเนื่องมาจากทรัพยากรแห่งอำนาจของบุคคลแตกต่างกัน ผู้ที่มีทรัพยากรแห่งอำนาจมากกว่า สูงกว่าสามารถทำให้ผู้ที่มีทรัพยากรแห่งอำนาจที่ต่ำกว่า น้อยกว่า ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของตนได้เสมอไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ตาม ขณะเดียวกันผู้อยู่ใต้อำนาจก็พร้อมยินยอมปฏิบัติตาม โดยมีเงื่อนไขและปัจจัยที่ต่างกันทั้งความเชื่อถือศรัทธา การคาดหวัง ประโยชน์ รวมทั้งความเกรงกลัว (ชนชาติ แสงประดับ ธรรมโชติ 2011: เว็บไซท์)

เอ็ดการ์ ชีน (Edgar Schein) (1965: 13-14 อ้างใน ปรัชญา เวสารัชช และอรุณ รักธรรม เว็บไซท์: 518) กล่าวว่า อำนาจ หมายถึงความสามารถของบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดที่ทำให้บุคคลอื่นเปลี่ยนแปลงทางปฏิบัติหรือวิถีชีวิตได้

สก็อต และมิชเชล (W.G. Scott และ T.R. Mitchell) (1972: 211 อ้างใน ปรัชญา เวสารัชช และอรุณ รักธรรม เว็บไซท์: 518) อิทธิพล คือ อิทธิพลเป็นการปฏิบัติทางสังคมโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยสามารถชักนำให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่นกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งฝ่ายหลังจะไม่ทำเช่นนั้นในกรณีปกติ

ปรัชญา เวสารัชช และ อรุณ รักธรรม (เว็บไซท์: 519) อำนาจ หมายถึง พลังหรือความสามารถที่มีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติ ดังที่ David Mc Chanic เขียนไว้ว่า อำนาจเป็น “พลังอะไรก็ตามที่มีผลทำให้เกิดพฤติกรรมซึ่งจะไม่เกิดถ้าไม่มีพลังเช่นนั้น” ส่วน จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ ให้แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจว่าเป็น “ความสามารถที่จะมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของผู้อื่น หรือความสามารถในการป้องกันมิให้ผู้อื่นมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของตน” แต่การจะเกิดพฤติกรรมหรือไม่ก็ตาม มิได้ขึ้นกับตัวอำนาจฝ่ายเดียว ยังขึ้นอยู่กับผู้ใช้ อำนาจ และผู้ถูกใช้อำนาจด้วย ดังนั้นอำนาจจึงมีลักษณะเป็นพลังแฝง หรือพลังงานซึ่งจะส่งผลบางอย่างได้หากมีการนำเอาพลังแฝงหรือพลังงานนี้มาใช้

หุบ กาญจนประกร (2517: 33 อ้างใน สฤษฏี น้ำค้าง 2555: 16) กล่าวว่า ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้คนมีอำนาจมีอิทธิพลมาจากหลายสิ่ง เช่น บุคลิก ฝีมือ ความรู้ ความเชื่อมั่นของผู้ร่วมงาน

คนอื่น ๆ ซึ่งต่างยอมรับนับถือเชื่อฟังหรือมั่นใจ และเชื่อใจว่าจะได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องหากขอคำแนะนำ ผู้นั้นจึงเป็นคนที่มีความอำนาจไปโดยปริยาย และอาจเป็นผู้ทรงอำนาจที่ได้รับความนิยมนับถือกว่าผู้มีอำนาจตามตำแหน่งหน้าที่

จรรยา สภาพ (2524: 224 อ้างใน สฤณี น้ำค้าง 2555: 16) กล่าวว่า อำนาจมีลักษณะที่แตกต่างไปจากอิทธิพลเพราะเหตุว่าอำนาจนั้นมีลักษณะที่สำคัญ คือ

- 1) แหล่งที่มาของอำนาจ
- 2) เป็นอิทธิพลแบบหนึ่งแต่เป็นอิทธิพลในเชิงบังคับ

ดังนั้น คำว่า “อำนาจ” จึงไม่ได้หมายความถึง อิทธิพลที่เลื่อนลอยแต่หมายความถึง อิทธิพลที่อาจมองเห็น ได้จริงจัง มีจุดหมายปลายทาง คือ การทำให้ผู้คนที่อยู่ภายใต้อำนาจนั้น เช่น อำนาจในการลงโทษหรือการให้รางวัล เป็นต้น

ธีรพล สุคนธวิท (2540: 13 อ้างใน สฤณี น้ำค้าง 2555: 16) กล่าวว่า อำนาจ คือ สิ่งที่สามารถทำให้ผู้อื่นได้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งภายใต้ความสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อให้บรรลุในสิ่งที่เขาต้องการ อำนาจเป็นสิ่งที่คนเราใฝ่หาเพื่ออิทธิพลในการตัดสินใจเพื่อการตกลงใจและบังคับให้เป็นไปตามนั้น อำนาจเป็นเรื่องของการควบคุมโดยคนคนเดียวหรือหลายคน ดังนั้น อำนาจจึงเป็นเสมือนหัวใจของปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ทุกคนแสวงหาและพิทักษ์รักษาฐานอำนาจ

การเมืองเป็นส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์หรือมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ที่อยู่ร่วมสังคมเดียวกันในหลายระดับและขอบเขตของการปกครอง ด้วยการกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยการใช้อำนาจควบคุม เนื่องจากในแต่ละสังคมมีลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากความแตกต่างด้าน ค่านิยม ความคิด ความเชื่อ ผลประโยชน์ รวมถึงการมีเกียรติและศักดิ์ศรี การยอมรับในสังคม ในสังคมหนึ่งๆจะมีคนกลุ่มหนึ่งที่เป็นคนส่วนน้อยที่มีอำนาจและอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นในสังคม ที่สามารถควบคุมหรือปกครองบุคคลส่วนมาก ซึ่งเรียกอำนาจแบบนี้ว่าเป็นอำนาจทางการเมืองที่สามารถออกนโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ การลงโทษ โดยบุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลที่มีทั้งสิทธิอำนาจ ทรัพยากรที่ไม่ใช้วัตถุ และทรัพยากรทางวัตถุที่มีมากกว่าบุคคลอื่นและเป็นสิ่งที่หาได้ยาก เป็นสิ่งที่บุคคลในสังคมต้องการ ซึ่งเป็นฐานอำนาจทางการเมืองที่สำคัญในการช่วยรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้

โดยมีนักวิชาการหลายท่านที่ให้ความหมายที่เกี่ยวกับ “อำนาจทางการเมือง” สามารถรวบรวมและอธิบายได้ดังนี้

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ (2537: 8) อำนาจทางการเมือง ก็คือ อำนาจในการกำหนดนโยบาย และอำนาจในการกำหนดตัวคนที่ช่วยในการบริการงาน และอำนาจในการบริหารงานตามนโยบายที่วางไว้ การเมือง (Politics) คือการต่อสู้ช่วงชิง การใช้ และการรักษาไว้ซึ่งอำนาจทางการเมือง

เมือง เพราะฉะนั้น การที่คนๆหนึ่ง สมัครรับเลือกตั้งนั้นก็หมายถึงเขากำลังดำเนินการต่อผู้ช่วงชิง เพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่ง ซึ่งตำแหน่งนั้นก็เป็นที่มาของอำนาจทางการเมือง เมื่อได้ร่างกฎหมาย และลงประชามติเลือกใครเป็นนายก ก็เป็นการแสดงว่าเขาก็กำลังใช้อำนาจทางการเมือง และเมื่อหมดวาระการเป็นสมาชิกลง และเขาก็ได้ลงสมัครใหม่อีกครั้ง ก็เป็นความพยายามที่จะรักษาไว้ซึ่งอำนาจทางการเมือง

นลินี ดันฐวนิช (2525: 13-14 อ้างใน จุฑามาศ โสมภิมย์ 2555 : 15) ได้กล่าวไว้ว่า อำนาจทางการเมืองหมายถึง ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งเกี่ยวข้องกับมนุษย์ หรือกลุ่ม สามารถใช้อิทธิพล โน้มน้าวหรือกำลังบังคับ ช่มชู้ให้บุคคลอื่นกระทำตามที่ผู้มีอำนาจทางการเมืองปรารถนา ผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองจำเป็นต้องมีฐานอำนาจทางการเมือง เพื่อสร้างการยอมรับจากประชาชน รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างอำนาจให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อจะได้สามารถรักษาอำนาจที่ตนมีอยู่ไว้ได้

ซึ่งฐานอำนาจทางการเมืองมีแหล่งที่มาจาก 3 ทาง (พีรภัทร จันทรพรหม 2555 : 19) ดังนี้

1. อำนาจในการสั่งการ (authority) คือสิ่งที่บุคคลหรือกลุ่มได้จากกฎเกณฑ์อันเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมมีสถาบันทางสังคมรองรับ นอกจากนั้นอำนาจในการสั่งการยังเป็นฐานอำนาจที่ชัดเจนที่สุดในลักษณะของตำแหน่งอย่างเป็นทางการ ซึ่งจะได้รับการยอมรับการมีอำนาจเหนืออย่างไม่มีข้อโต้แย้ง ผู้มีอำนาจในลักษณะความหมายนี้ ได้แก่ ข้าราชการท้องถิ่น เจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาล เช่น สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสภาตำบล หรือ กรรมการหมู่บ้าน เป็นต้น

2. ทรัพยากรทางวัตถุ (material resource) คือ สิ่งทีคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งมีมากกว่าคนอื่น ๆ เช่น เงิน ทรัพย์สิน ซึ่งเป็นสิ่งหายาก และเป็นสิ่งที่ต้องการของคนในสังคม ชนชั้นนำผู้ใช้อำนาจจะมีทรัพยากรทางวัตถุที่มีค่ามากกว่าคนอื่นและจะทำการแลกเปลี่ยน หรือประโยชน์ที่จะนำมาสู่ตน ขณะเดียวกันชนชั้นนำจะให้ประโยชน์ที่เห็นได้ชัด และสามารถให้ต่อผู้ที่ยอมทำตามได้ทันทีทันใดในลักษณะการตอบโต้ได้ และประโยชน์ในแง่ก็คือ ผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ ผู้มีอำนาจตามความหมายที่จะใช้ทรัพยากรทางวัตถุเป็นฐานอำนาจ ได้แก่ พ่อค้า ผู้ร่ำรวยในชุมชน นายทุนผู้ว่าจ้าง หรือนายทุนเงินกู้ เป็นต้น

3. ทรัพยากรที่มีใช้วัตถุ (Non-material resource) คือ ทรัพยากรที่ไม่ได้เป็นวัตถุที่จับต้องได้ ซึ่งอาจจะหมายถึง เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ความเชื่อถือ ความรอบรู้ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นฐานอำนาจของคนชนชั้นนำในลักษณะหนึ่งซึ่งจะได้รับการยอมรับ ความนิยม

ชมชอบ ตลอดจนความศรัทธารักใคร่จากคนในชุมชน หรือในสังคมนั้น ผู้ที่มีสิทธิอำนาจในลักษณะความหมายนี้ได้แก่ พระภิกษุ ครู ผู้อาวุโส หัวหน้าครัวเรือน เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้ที่จะมีอำนาจทางการเมืองยังจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ อีก 2 ประการ ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีใช้วัตถุเช่นกัน คือ

1. **อุดมการณ์ในระดับบุคคล** อุดมการณ์จะประกอบไปด้วยค่านิยมต่าง ๆ ทั้ง เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ผู้ที่ต้องการมีอำนาจทางการเมืองจะต้องมีอุดมการณ์ของตน

2. **สถานการณ์ที่เอื้ออำนวย** ไม่ว่าจะบุคคลจะมีคุณสมบัติพิเศษอย่างไร อำนาจจะไม่เกิดหากสถานการณ์ไม่เอื้ออำนวย อำนาจจะเกิดขึ้นต้องอาศัยสถานการณ์ที่เหมาะสม

ในทางรัฐศาสตร์ถือว่าแหล่งที่มาของฐานอำนาจทางการเมืองข้างต้นเป็น “ทรัพยากรการเมือง” (Political Resources) นั้นย่อมแสดงว่าผู้ใดจะมีอำนาจทางการเมืองมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับว่าเขามีทรัพยากรทางการเมืองที่อยู่ในครอบครองมากน้อยเพียงใด มีความสามารถและทักษะในการใช้ทรัพยากรทางการเมืองอาจขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านชีววิทยา เช่น ความแตกต่างทางสมอง เป็นต้น นอกจากนี้บุคคลมีทักษะและมีความสามารถต่างกันในด้านนี้ก็เพราะโอกาสในการได้ฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ซึ่งแต่ละคนได้รับไม่เท่ากัน และนอกจากนั้นอาจเกิดความแตกต่างในการตั้งใจฝึกฝนเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (สุจิต บุญบงการ 2528: 22 อ้างใน อภิญา โภธิไสย 2552: 36)

ลักษณะของอิทธิพล อิทธิพลจะเกิดเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือทัศนคติของเป้าหมาย เป้าหมายอาจเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรมไปในทำนองใดนั้นก็สุดแล้วแต่เพราะเป้าหมายก็มีเจตจำนง และอำนาจของตนที่อาจผิดแผกแตกต่างออกไปจากผู้ใช้อำนาจหรือต่อต้านผู้ใช้อำนาจได้ ลักษณะของอิทธิพลจึงอาจแยกพิจารณาเป็น 4 ประเภท ดังนี้ (ปรัชญา เวสารัชช และ อรุณ รักธรรม (เว็บไซต์: 527)

1. **ไม่มีอิทธิพล** ในกรณีที่ผู้ใช้อำนาจกระทำการลงไป เพื่อให้เป้าหมายเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน แต่การกระทำของฝ่ายแรกไม่บังเกิดผล คือไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือทัศนคติของเป้าหมายเลย หรือเป้าหมายยังคิดและทำตามปกติของตนอยู่ ก็ถือว่าไม่มีอิทธิพล เช่น นายอำเภอสั่งให้ชาวบ้านรื้อเขื่อนซึ่งชาวบ้านสร้างขึ้นเพื่อระบายน้ำเข้านาของตน แต่ทำให้ชาวบ้านตอนล่างขาดแคลนน้ำ ปรากฏว่าชาวบ้านได้ยื่นคำสั่งของนายอำเภอ แต่ไม่ดำเนินการตามคำสั่ง

2. **อิทธิพลเบี่ยงเบน** หมายถึงได้มีการใช้อำนาจแล้ว และเป้าหมายได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือทัศนคติของตน แต่พฤติกรรมหรือทัศนคตินั้น ไม่สอดคล้องหรือเกี่ยวข้องกับ

เจตจำนงของผู้ใช้อำนาจ เช่น ลูกจ้างรวมหัวกันใช้อำนาจเรียกร้องให้นายจ้างขึ้นเงินเดือน นายจ้างกลับเพิ่มสวัสดิการต่างๆแทน เป็นต้น

3. อิทธิพลทางบวก หรืออิทธิพลโดยปกติหมายถึง ได้มีการกระทำเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือทัศนคติให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของผู้ใช้อำนาจ และเป้าหมายได้กระทำตามเจตนารมณ์นั้น

4. อิทธิพลทางลบ คือการเกิดการใช้อำนาจหรือเป้าหมายเปลี่ยนพฤติกรรมหรือทัศนคติของตน แต่เป็นการเปลี่ยนในทางที่ตรงกันข้าม หรือไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของผู้ใช้อำนาจ

วิธีการใช้อิทธิพล การใช้อิทธิพลในแง่ของการใช้อำนาจ ดังนี้ (ปรัชญา เวสารัชช และ อรุณ รักธรรม (เว็บไซต์: 530)

1. การใช้อำนาจหน้าที่ เป็นการอ้างอำนาจหน้าที่ หลักการ แนวธรรมเนียมปฏิบัติ ประเพณี ระเบียบกฎเกณฑ์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับทั่วไป และ ฌรง ลินสวส์ดี (2521: 3 อ้างใน ปรัชญา เวสารัชช และอรุณ รักธรรม เว็บไซต์: 530) อธิบายว่า “ผู้ที่อยู่ใต้อำนาจ ยอมรับนับถือผู้มีอำนาจในลักษณะของตัวบุคคล ซึ่งได้อำนาจหรือตำแหน่งนั้นๆ มาตามระเบียบประเพณีมากกว่ายอมรับนับถือเพราะกฎเกณฑ์ กษัตริย์ที่ได้รับอำนาจมาตามระเบียบประเพณี หรือหัวหน้าเผ่าซึ่งได้รับอำนาจมาตามระเบียบประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อมาช้านาน ก็จะอยู่ในลักษณะของผู้นำประเภทนี้” ส่วน บรรพต วีระสัย (2515: 43 อ้างใน ปรัชญา เวสารัชช และอรุณ รักธรรม เว็บไซต์: 530) เสริมว่า “อำนาจประเภทนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อว่า แบบปฏิบัติและธรรมเนียมประเพณีต่างๆมีความศักดิ์สิทธิ์หรือตั้งอยู่ในตัวของมันเอง ดังนั้น ผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าอยู่ในกรอบแห่งขนบธรรมเนียมอันเป็นที่เคารพนับถือมาเป็นเวลานาน ย่อมมีอำนาจตามประเภทนี้”

การสร้างอิทธิพลโดยอาศัยอำนาจหน้าที่นี้มีลักษณะที่ไม่ขึ้นกับตัวบุคคล และมักไม่มีผลกระทบเป้าหมายโดยส่วนตัว เว้นแต่ผู้ใช้อำนาจจะเลือกปฏิบัติ คือ ใช้อำนาจกับคนหนึ่งไม่ใช้กับอีกคนหนึ่ง โดยเหตุผลส่วนตัว เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม อิทธิพลจากอำนาจหน้าที่จะมีอย่างน้อยเพียงไรย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ 2 ประการ ประการแรก คือการยอมรับที่บุคคลทั่วไปหรือเป้าหมายมีต่อกฎเกณฑ์ประเพณี และหลักการที่นำมาอ้าง ประการที่สอง คือ การคาดคะเนถึงผลสะท้อนที่เป้าหมายจะได้รับ กล่าวคือเมื่อผู้ใช้อำนาจอ้างกฎเกณฑ์หรือระเบียบใด ถ้าผู้ถูกใช้อำนาจหรือเป้าหมายคาดคะเนว่า หากตนไม่ปฏิบัติตามผลสะท้อนที่เกิดขึ้นจะกระทบตนในทางลบอย่างมาก อิทธิพลของผู้ใช้อำนาจก็มีมากตามไปด้วย

2. การใช้อำนาจในการให้รางวัลและการลงโทษ เป็นการก่ออิทธิพลโดยอาศัยสิ่งที่มีคุณค่ามาเป็นแรงกระตุ้นให้เป้าหมายกระทำการตามเจตนาธรรมของผู้ใช้อำนาจ ซึ่งวิธีการอาจเป็นได้หลายรูป คือ รูปการคุกคาม หรือรูปการชักชวน

อย่างไรก็ตามการสร้างอิทธิพลในรูปแบบนี้ ถึงแม้จะมีผลกระทบเป้าหมายมาก แต่ก็มีผลสะท้อนด้วย เพราะโดยหลักการการให้รางวัลและการลงโทษย่อมขึ้นอยู่กับกระทำของเป้าหมายเป็นเกณฑ์ คือ ถ้าเป้าหมายทำงานดีก็ได้รางวัล ทำงานไม่ดีก็ไม่ได้รางวัลหรือถูกลงโทษ แทน แต่ตราบดีที่องค์กรไม่มีมาตรการวัดการกระทำให้มีลักษณะวัดคุณิษฐ์ หรือปราศจากเรื่องของตัวบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องแล้ว (impersonal) การสร้างอิทธิพลในรูปแบบนี้จะมีผลต่อความผูกพันระหว่างผู้ใช้อำนาจกับเป้าหมายโดยตรง ไม่ว่าความผูกพันจะเป็นไปในรูปความแค้นเคืองหรือความชอบพอส่วนตัวก็ตาม นอกจากนี้ผลสะท้อนยังรวมไปถึงผู้อื่นนอกเหนือจากเป้าหมาย ซึ่งก็คาดหวังว่าตนเองจะได้รางวัลด้วย เป็นต้น (ปรัชญา เวสารัชช และ อรุณ รักธรรม (เว็บไซต์: 531)

3. การใช้กำลัง เป็นการสร้างอิทธิพลโดยวิธีรุนแรง หรือคุกคามว่าจะใช้วิธีรุนแรงซึ่งมักจะใช้เมื่อหาวิธีการอื่นไม่ได้ โดยปกติจะใช้โดยผู้อยู่ในฐานะลูกจ้างซึ่งไม่มีแหล่งอำนาจทางอื่น เช่น อำนาจหน้าที่ ทรัพยากร สิ่งที่มีคุณค่า เป็นต้น อิทธิพลในรูปแบบนี้มักส่งผลแตกร้างในองค์กรและเกิดได้เพียงครั้งคราวไม่อาจสร้างติดต่อกัน เพราะหากเกิดติดต่อกันไม่ช้าองค์กรก็ล้มหรือขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

4. การใช้อำนาจอ้างอิง การสร้างอิทธิพลโดยอำนาจอ้างอิงนี้แสดงออกหลายรูปจุดสำคัญ คือ ความผูกพันระหว่างเป้าหมายกับสิ่งที่ใช้อ้างอิง ซึ่งอาจเป็นผู้ใช้อำนาจหรือผู้อื่นก็ได้ ทั้งนี้โดยอาศัยความรัก ความชื่นชม ความเมตตาสงสาร ความใกล้ชิดเป็นเกณฑ์ วิธีสร้างอิทธิพลแบบนี้จึงเป็นไปในทำนองชักชวนมากกว่าคุกคาม เป็นเรื่องที่อาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวมาก

จากที่กล่าวมานี้เห็นได้ว่าวิธีการสร้างอิทธิพลอาจกระทำได้หลายรูป คือ ปรัชญา เวสารัชช และ อรุณ รักธรรม (เว็บไซต์: 532)

1. ใช้อิทธิพลในลักษณะข่มขู่คุกคาม (เช่น ใช้กำลัง)
2. ใช้อิทธิพลในลักษณะชี้แจงให้ตระหนักถึงหลักเหตุผลและข้อเท็จจริง (เช่น อ้างหลักการ อำนาจหน้าที่)
3. ใช้อิทธิพลในลักษณะชักชวน (เช่น การใช้อำนาจอ้างอิง)
4. ใช้อิทธิพลโดยบิดเบือนข่าวสารหรือข้อมูล (เช่น การหลอกลวงโดยอ้างสิ่งที่ไม่จริง หรือบิดเบือนข้อเท็จจริงให้เป็นประโยชน์)

สรุป อำนาจและอิทธิพลเป็นคำที่มีความหมายต่างกัน อำนาจเป็นเรื่องของความสามารถส่วนอิทธิพลเป็นเรื่องของการใช้ความสามารถเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและ

ทัศนคติของบุคคลและคำทั้งสองมีความใกล้เคียงอย่างมาก ในแต่ละองค์การไม่ว่าเป็นองค์การเอกชนหรือองค์การของรัฐ อำนาจและอิทธิพลเป็นยาดำที่แทรกอยู่อย่างแยกไม่ได้ เพราะการควบคุมพฤติกรรมของคน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นเรื่องที่จำต้องอาศัยอำนาจและอิทธิพลเป็นตัวการอาจจะกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า เป็นพลังเคลื่อนไหวอยู่ในองค์การ ซึ่งมีผลให้องค์การทรงสภาพอยู่หรือเปลี่ยนแปลงไป แต่จะเปลี่ยนในรูปใดก็สุดแต่การใช้อำนาจประกอบกับเจตนารมณ์ในการใช้เป็นเกณฑ์ (ปรัชญา เวสารัชช และ อรุณ รักรธรรม เว็บไซต์: 534)

ลักษณะของอำนาจทางการเมือง

เอกวิทย์ มณีธร (2552: 113-116 อ้างใน จุฑามาศ โสมภิมรณ 2555: 16) ได้กล่าวถึงอำนาจทางการเมือง (Political Power) เป็นอำนาจหน้าที่ที่มีความชอบธรรมในการตัดสินใจ ตกลงใจในปัญหาของสังคม และการกำหนดนโยบายสาธารณะ ผลของการตกลงใจโดยอำนาจทางการเมืองจะต้องถูกบังคับใช้ให้มีการปฏิบัติตาม อำนาจทางการเมือง ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. สิทธิและหน้าที่ เป็นองค์ประกอบสำคัญของอำนาจทางการเมือง การใช้สิทธิก็คือ การยอมให้มีเสรีภาพที่จะปฏิบัติภารกิจในขอบเขตของสิทธินั้น หน้าที่ก็คือการกำหนดให้บุคคลใดหรือกลุ่มใดสามารถใช้สิทธิที่ตนมีอยู่อย่างเสรี รวมทั้งการป้องกันคุ้มครองรักษาสิทธิของตนด้วย ฉะนั้นสิทธิและหน้าที่จึงเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนและเป็นผลซึ่งกันและกัน เมื่อใดที่สิทธิเกิดขึ้นหน้าที่ก็เกิดขึ้นด้วยตามสิทธินั้น

2. ความชอบธรรม เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งส่วนหนึ่งในเรื่องของอำนาจ เพราะอำนาจของสังคมนั้นเป็นสิ่งที่บุคคลยอมรับก็ต่อเมื่อเป็นสิ่งที่ชอบธรรมถูกต้อง ความชอบธรรมเป็นสิ่งที่บุคคลโดยทั่วไปเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นสิ่งที่ชอบที่ควร มีเหตุมีผล และเป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคมโดยทั่วไป ซึ่งอาจถือว่าเป็นรากฐานของการใช้อำนาจ เพื่อให้อำนาจนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องสามารถใช้ได้ในรัฐอย่างสมบูรณ์เต็มที่

3. การบังคับและการยินยอม อำนาจนั้นมีความสามารถที่จะบังคับในเมื่อมีการละเมิดอำนาจ โดยทั่วไปมักจะเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่มีประโยชน์ ถ้าสิทธิและหน้าที่นั้นเป็นสิ่งที่ไม่อาจจะบังคับใช้ได้ อำนาจมีความหมายรวมไปถึงว่าสิทธิใดๆที่เป็นผลเนื่องจากอำนาจนั้น จะต้องได้รับการรับรอง มิฉะนั้นแล้วสิทธินั้นก็ปราศจากความหมาย อำนาจจะต้องมีการบังคับหรือการลงโทษ

4. อำนาจและการปฏิบัติ ในสังคมเผด็จการบุคคลทั่วไปมักมีความคิดเห็นกันว่ารัฐมีอำนาจ เพราะควบคุมกำลังในการบังคับที่สำคัญในสังคม ถ้าเราถือว่าการใช้กำลังบังคับเป็นสิ่งจำเป็นในการรักษาความเป็นระเบียบ และการใช้กำลังบังคับเป็นสิ่งจำเป็นในการปฏิบัติการทางการเมือง แต่อาจไม่เป็นจริงเสมอไป เมื่อประชาชนทั้งหลายร่วมมือกันปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งที่

ต่อต้านการบังคับนั้น การบังคับนั้นก็จะไร้ผล ความพยายามที่จะบังคับอาจทำให้เกิดการปฏิวัติ ซึ่งเป็นการคืนชนต่อสู้ที่จะเข้าควบคุมองค์การทางการเมือง

5. สิทธิที่จะยุบเลิก สมาชิกของทุกสังคมโดยวิธีการไม่ยอมเชื่อฟังปฏิบัติตามอำนาจแห่งสังคมนั้น สังคมประกอบด้วยประชาชนซึ่งอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ ซึ่งกฎเกณฑ์เหล่านั้นมาจากอำนาจภายในสังคม เมื่อใดที่สมาชิกไม่ยอมรับกฎเกณฑ์ใด กฎเกณฑ์นั้นก็ใช้ไม่ได้ ไม่ว่าจะใช้กำลังบังคับมากน้อยสักเพียงใด

6. อำนาจและความคิดเห็น มติมหาชนนั้นเป็นที่ยอมรับกันว่า เป็นส่วนหนึ่งของอำนาจทางการเมือง เป็นสิ่งที่มีความสำคัญในทุกองค์การทางการเมือง หากรัฐบาลใดพยายามที่จะสร้างอิทธิพลหรือหน้าที่ที่ขัดต่อหลักความเชื่อขั้นมูลฐานของประชาชน รัฐนั้นก็ต้องเผชิญหน้ากับพลังทางสังคมที่มีต่ออำนาจที่พยายามต่อต้านสิ่งที่รัฐบาลสร้างขึ้น อำนาจทางการเมืองมีลักษณะพิเศษตรงที่ไม่จำกัดและไม่สามารถวัดในเชิงปริมาณได้ เนื่องจากอำนาจทางการเมืองเกี่ยวข้องกับประชาชน และขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะให้คนอื่นทำตามคำสั่ง อำนาจทางการเมืองไม่ใช่ภัยที่ไหล่ออกมาจากตะเกียงวิเศษ จึงไม่อาจบอกได้ว่ามีการยึดอำนาจเกิดขึ้นแล้ว การอ้างว่ามีการยึดอำนาจตามที่ทำกันนั้น บางทีก็เป็นการกระทำของคนกลุ่มน้อย อยู่ได้ไม่นานประชาชนก็เกลียดและไม่ร่วมมือ อำนาจจึงเป็นเพียงสิ่งที่อาจได้มาแต่ไม่อาจยึดได้ การศึกษาอำนาจในทางรัฐศาสตร์ไม่ได้ศึกษาอำนาจดิบๆ แต่ต้องการศึกษาเพื่อหาทางสร้างความชอบธรรมและความถูกต้องให้กับอำนาจด้วย

7. อำนาจทางการเมืองที่เกิดจากหลักความศักดิ์สิทธิ์ อำนาจทางการเมืองประเภทนี้ได้มาจากการอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์และความเชื่อตามหลักศาสนา เช่น ลัทธิเทวสิทธิ์ และลัทธิเทวราช อำนาจทางการเมืองได้แก่ อำนาจของพระมหากษัตริย์แบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ในปัจจุบันการยอมรับความชอบธรรมของอำนาจดังกล่าวมีน้อยลงด้วยเหตุผลหลายประการ

8. อำนาจทางการเมืองที่เกิดจากหลักปัจเจกชนนิยม อำนาจทางการเมืองประเภทนี้ได้มาจากการรับมอบอำนาจและความยินยอมจากปวงชน ซึ่งเป็นอำนาจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นการใช้อำนาจทางการเมืองจึงมักคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชน รัฐบาลและรัฐสภา ในระบบการเมืองและประชาธิปไตยมักอ้างถึงประชาชนและเจตนารมณ์ของปวงชนสนับสนุนนโยบายและการทำของตนเสมอ

9. อำนาจทางการเมืองที่เกิดจากหลักสหนิยม อำนาจทางการเมืองประเภทนี้ถือว่ารากฐานของอำนาจทางการเมืองเกิดจากรัฐและสังคม หลักสหนิยม นิยมใช้ในประเทศเผด็จการแบบต่างๆ เช่น พรรคคอมมิวนิสต์ และพรรคนาซี เป็นต้น หลักสหนิยมถือว่าอำนาจทางการเมืองนั้นเกิดมาจากรัฐและสังคม มิได้เกิดจากประชาชน การใช้อำนาจทางการเมืองจึงคำนึงถึง

ผลประโยชน์ความยิ่งใหญ่ของรัฐและผลประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่งเสรีภาพและผลประโยชน์ของเอกชนไม่ได้รับความสำคัญมากนัก

10. อำนาจทางการเมืองที่เกิดจากจารีตประเพณี อำนาจทางการเมืองในบางสังคมอาจเกิดจากแบบแผนการปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับและสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน เช่น การยึดถือความอาวุโสสูงสุดเป็นเกณฑ์ในการรับมอบอำนาจทางการเมือง และการสืบเชื้อสายมาจากผู้ปกครองเดิม เป็นต้น

11. อำนาจทางการเมืองที่เกิดจากกฎหมาย อำนาจทางการเมืองในปัจจุบันมักอ้างถึงการมอบหมายจากกฎหมาย เช่น รัฐธรรมนูญและกฎหมายปกครอง เป็นต้น รัฐบาลมักใช้อำนาจทางการเมืองโดยอ้างกฎหมายรัฐธรรมนูญ เพื่อย้ำความชอบธรรมในการปฏิบัติตาม

12. อำนาจทางการเมืองที่เกิดจากผู้นำเปี่ยมบารมี อำนาจทางการเมืองนี้เกิดจากบุคคลพิเศษแตกต่างจากสามัญชน ผู้ใกล้ชิดจะเกิดความเลื่อมใสศรัทธา และยอมปฏิบัติตาม อำนาจทางการเมืองที่เกิดจากบารมี เป็นอำนาจทางการเมืองเฉพาะตัวและไม่คงทนถาวร มีการเสื่อมได้

ซึ่งในความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจทางการเมืองกับสมาชิกในสังคมการเมือง วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน (2548: 307-327 อ้างใน จุฑามาศ โสมภิมย์ 2555: 18) สามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ชนชั้นผู้ปกครอง และชนชั้นผู้ถูกปกครอง ซึ่งชนชั้นผู้ปกครองก็คือ ชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง ในขณะที่ชนชั้นผู้ถูกปกครองเป็นชนชั้นที่ปราศจากอำนาจทางการเมือง ชนชั้นผู้ถูกปกครองมักมีคนจำนวนมาก ส่วนชนชั้นผู้ปกครองมักมีจำนวนน้อย เมื่อเป็นเช่นนี้จึงส่งผลให้ฐานะและสถานภาพของชนชั้นทั้งสองมีความแตกต่างกัน โดยอำนาจทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับอำนาจทางเศรษฐกิจในรูปแบบของปัจจัยการเสริมอำนาจ ซึ่งอำนาจทางเศรษฐกิจถือว่าเป็นทรัพยากรทางการเมืองอย่างหนึ่งที่เสริมอำนาจทางการเมือง ในขณะเดียวกันหากพิจารณาอำนาจทางสังคมของบุคคล ซึ่งหมายถึง ฐานะลำดับชั้นทางสังคมก็จะเป็นปัจจัยเสริมเช่นเดียวกันกับอำนาจทางเศรษฐกิจ สรุปคืออำนาจทางการเมืองเป็นปัจจัยแกนกลางที่สำคัญที่สุดในสังคม ใครก็ตามที่เป็นเจ้าของอำนาจทางการเมือง ผู้นั้นย่อมมีอำนาจควบคุมอำนาจทางเศรษฐกิจและอำนาจทางสังคมโดยปริยาย

การศึกษาอำนาจมีประโยชน์ตรงที่มันทำให้เราเข้าใจว่าอำนาจที่เรามีอยู่ในมือนั้น มาจากฐานอำนาจแบบไหน มีสิ่งใดที่เราต้องระมัดระวังอันเป็นจุดอ่อน และควรพัฒนาอะไรเพื่อช่วยให้ผู้นำรักษารฐานอำนาจของเขาไว้ได้เพื่อให้การทำงานราบรื่นไม่ติดขัด แบ่งอำนาจออกได้เป็น 5 ลักษณะดังนี้ (2016: เว็บบไซต์)

1. อำนาจแบบเป็นทางการ (Legitimate) อำนาจแบบนี้อาจมาจากการแต่งตั้งทางกฎหมาย หรือรูปแบบอันเป็นทางการต่าง ๆ ที่ทำให้คน ๆ นั้นมีสิทธิในการสั่งการ คาดหวังการ

ได้รับความร่วมมือและเชื่อฟังจากคนอื่นๆ เช่น ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี CEO หรือหัวหน้างานในระดับต่างๆ โดยปกติแล้วที่มาของลักษณะอำนาจแบบนี้มาจาก 3 พื้นฐานสำคัญ คือ

1. การให้คุณค่าทางวัฒนธรรม
2. การให้การยอมรับตามโครงสร้างทางสังคม
3. การแต่งตั้ง

อำนาจแบบนี้มักเป็นอำนาจชั่วคราวที่ผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางการที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้น สามารถที่จะถูกถอดถอนได้ตลอดเวลา และข้อจำกัดของขอบเขตอำนาจก็ขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่ได้รับมานั่นเอง การเชื่อถือของผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นไปตามตำแหน่งงาน ไม่ใช่เกิดจากความนับถือในตัวบุคคล หากคนที่ได้รับอำนาจจากรูปแบบนี้จำเป็นที่จะต้องสร้างคุณลักษณะอื่นๆ ขึ้นมาประกอบด้วย ไม่ว่าจะเป็นความรู้ความเข้าใจในงาน ความสามารถในการจัดการเพื่อให้เกิดความยอมรับอย่างแท้จริง จากผู้ใต้บังคับบัญชา

2. อำนาจในการให้รางวัล (Reward) อำนาจในลักษณะนี้มาจากการที่คน ๆ หนึ่งมีความสามารถที่จะให้ผลตอบแทนต่อคนอื่น ๆ เมื่อคนเหล่านั้นให้ความร่วมมือ หรือดำเนินการสิ่งใดให้ การให้ผลตอบแทนนั้นไม่ว่าจะอยู่ในรูปของตัวเงิน เช่น การขึ้นเงินเดือน โบนัส สวัสดิการต่างๆ แล้วยังหมายถึงโอกาสในความก้าวหน้าต่างๆ อีกด้วย เช่น การส่งไปฝึกอบรม การโปรโมทในตำแหน่งงานที่สูงกว่า อย่างไรก็ตามแม้ว่าคุณเหมือนผู้จัดการ หรือ CEO จะมีสิทธิในการตัดสินใจในเรื่องของการให้ผลประโยชน์ แต่แท้จริงแล้วอำนาจนี้ก็ไม่ได้เบ็ดเสร็จอยู่ที่พวกเขาคนเดียว หากยังต้องมีทีมงานหรือแผนกอื่น ๆ ที่เข้ามาตรวจสอบ หรือร่วมในการตัดสินใจด้วย เว้นไว้แต่ว่าองค์กรนั้นเป็นรูปแบบของเจ้าของคนเดียว เจ้าของก็จะมีอำนาจเต็มในการตัดสินใจ ข้อที่พึงระวังของการใช้ฐานอำนาจในการให้รางวัลนั้นก็คือ ผู้ที่ได้รับรางวัลมักคาดหวังรางวัลที่มีขนาดใหญ่กว่าเดิม โดยเฉพาะในเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจสูง เช่น การให้รางวัลจากการทำยอดขายได้บรรลุเป้า ยิ่งเป้าหมายสูงเท่าใด ความคาดหวังในรางวัลก็จะใหญ่ตาม นอกจากนี้การใช้อำนาจในรูปแบบนี้บ่อยเกินไป จะทำให้คนลงมือทำเพราะคาดหวังรางวัล ถ้าไม่มีก็จะไม่ยอมทำ ทำให้งานขาดประสิทธิภาพได้ง่าย

3. อำนาจที่มาจากความเชี่ยวชาญ (Expert) ลักษณะนี้จะเกิดเมื่อใครคนใดคนหนึ่งมีทักษะ ความรู้หรือความสามารถเหนือกว่าคนอื่นๆ จนทำให้เขาโดดเด่น และเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจจากคนอื่นๆ โดยมอบหมายให้เขาก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำ การที่ผู้นำได้รับฐานอำนาจอันมาจากความสามารถของเขาส่งผลดีต่อตัวผู้นำที่จะทำให้เกิดความมั่นใจ กล้าตัดสินใจ อันเกิดจากมุมมองทางด้านดีที่คนอื่นมีต่อเขา ทำให้ผู้นำในรูปแบบนี้สามารถที่จะขยายการยอมรับของเขาไปในด้านอื่นๆ ได้มากขึ้นซึ่งเป็นสิ่งที่ดีในการสร้างและดำรงฐานอำนาจของตัวเอง ผู้นำในรูปแบบนี้ไม่

จำเป็นต้องมีอำนาจตามตำแหน่งรับรอง เพราะความสามารถในการนำคนของเขาเหนือไปกว่าตำแหน่งงานแล้ว และถือเป็นทักษะการเป็นผู้นำที่สำคัญยิ่งที่ควรฝึกฝนให้ชำนาญ

4. อำนาจที่มาจากความนิยมยกย่อง (Referent) อำนาจลักษณะนี้มักเกิดจากการที่คนๆหนึ่งมีลักษณะดึงดูดใจ คุณเป็นที่เกรงขามในเรื่องของการวางตัวและท่าทาง จนถึงมีความประพฤติอันเป็นที่น่านับถือยกย่องจากกลุ่ม ทำให้คนในกลุ่มรู้สึกชื่นชมและได้รับการยอมรับในอำนาจจากความนิยมยกย่องนั่นเอง ยกตัวอย่างเช่น ผู้ที่ได้รับการยกย่องจากวงสังคม ดารา ผู้มีชื่อเสียงต่างๆ อำนาจรูปแบบนี้ทำให้คนรู้สึกดีจนยอมทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มันมา จนทำให้เกิดเรื่องร้ายแรง หรือน้อฉลได้ง่าย ดังนั้นการมีอำนาจนี้แต่เพียงอย่างเดียวจึงไม่ใช่แนวทางที่ดีพอในการจะรักษาฐานอำนาจเอาไว้ได้อย่างยาวนาน หรือเป็นที่นับถือตลอดไป อำนาจนี้หากผสมผสานเข้าด้วยกันกับอำนาจที่มาจากความเชี่ยวชาญจะช่วยให้ผู้นำประสบความสำเร็จอย่างยอดเยี่ยม

5. อำนาจที่มาจากความสามารถลงโทษ (Coercive) อำนาจลักษณะนี้มาจากการที่คนอื่น ๆ เชื่อว่าคนๆนี้สามารถที่จะลงโทษเขาได้หากไม่ยอมทำตาม เครื่องมือที่นำมาใช้ก็มักเป็นการข่มขู่หรือมาตรการลงโทษ ไม่ว่าจะด้วยการให้ออก ลดตำแหน่ง งดสิทธิพิเศษ หรือแม้แต่การมอบหมายงานที่ไม่ต้องการให้ไปทำ อำนาจรูปแบบนี้มักเริ่มต้นมาจากปัญหา และมักก่อให้เกิดบรรยากาศของความอึดอัดในที่ทำงานหากผู้นำใช้เครื่องมือนี้แต่เพียงอย่างเดียว

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการอำนาจทางการเมือง

เดสมอนด์ มอริส (1969 อ้างใน ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ 2537: 9) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการอำนาจของมนุษย์ได้แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ ปัจจัยแรก เกิดขึ้นจากสัญชาตญาณตามธรรมชาติ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากสัญชาตญาณ ซึ่งหมายความว่า เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ความต้องการอำนาจหรือพฤติกรรมการใช้อำนาจไม่ได้มาจากการเรียนรู้ แต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และปัจจัยที่สอง จากผลประโยชน์ที่ได้จากการเป็นผู้นำ

ปัจจัยแรก เกิดจากสัญชาตญาณตามธรรมชาติ จากการสังเกตพฤติกรรมของคนนั้น จะพยายามรักษาหรือเพิ่มสถานะภาพของตนในกลุ่มให้สูง ลักษณะที่ช่วยรักษาสถานะภาพของตนจะมีลักษณะพฤติกรรมดังต่อไปนี้

- 1) ลักษณะท่าทางที่เหนือกว่าคนอื่นที่ดูน่าเกรงขาม
- 2) การแสดงการขู่เมื่อรู้สึกว่าคุณทำทนาย
- 3) เมื่อเกิดปัญหาจะเข้าไปจัดการทันที
- 4) หัวหน้าจะต้องปกป้องคนที่อ่อนแอกว่า
- 5) ผู้นำจะต้องเปิดโอกาสให้หัวหน้าที่รองๆ ได้รับผลประโยชน์ของการเป็น

ผู้นำชั้นรองๆ

6) ผู้นำจะต้องแสดงความใกล้ชิดสนิทสนมกับบริวารที่มีสถานะทางสังคมต่ำกว่ามาก ๆ ในบางโอกาส

ปัจจัยที่สอง ผลประโยชน์ที่ได้จากการเป็นผู้นำ ความต้องการมีอำนาจเหนือคนอื่น ๆ นั้น ก็มีพฤติกรรมหลายอย่างที่มิใช่เกิดจากสัญชาตญาณ โดยอัตโนมัติ เพราะฉะนั้น พฤติกรรมของผู้นำในสังคมมนุษย์จึงมิได้ถูกกำหนดโดยสัญชาตญาณทั้งหมดแต่กำหนดโดยผลประโยชน์ ซึ่งอับราฮัม มาสโล (Abraham Maslow) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ลำดับ คือ

- 1) ความต้องการทางร่างกาย
- 2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย
- 3) ความต้องการความรักและความเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
- 4) ความต้องการเกียรติ ความเคารพนับถือยกย่องจากบุคคลอื่นและความภาคภูมิใจในตัวเอง

5) ความต้องการที่จะเป็นคนโดยสมบูรณ์ หมายถึง ความต้องการที่จะรู้ว่าตนเองมีลักษณะเด่นอย่างไร มีศักยภาพหรือความสามารถที่แฝงเร้นและต้องการที่จะนำความสามารถนั้นออกมาใช้ให้ประจักษ์แก่ตนเองและผู้อื่น ความเป็นคนโดยสมบูรณ์ยังรวมถึงความมีปัญญา ความเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นคนมีเมตตาธรรม การมีสติที่มั่นคง ความกล้าหาญ ความรอบรู้ ความซื่อสัตย์ ความรัก และความไม่เห็นแก่ตัว

ซึ่งถ้าดูจากความต้องการพื้นฐานทั้ง 5 ประการแล้ว จะเห็นได้ว่าความต้องการหลายข้อมีส่วนที่ทำให้มนุษย์แต่ละคนต้องการเป็นผู้นำที่มีอำนาจทางการเมือง อำนาจทางการเมืองเป็นอำนาจที่มากกว่าอำนาจอื่นๆ คนจำนวนมากจึงต้องการอำนาจ บางครั้งต้องทุ่มเทชีวิตและทรัพย์สินเพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งผู้นำทางการเมือง การเมืองจึงไม่มีคำว่าพี่น้อง (ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ 2537 : 20)

1.2 แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยภาวะผู้นำ

การรวมตัวของบุคคลเป็นชุมชนหรือสังคม ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันหรือต่างพื้นที่กันเพื่อความอยู่รอด การที่บุคคลมาอยู่รวมกันก็ย่อมมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน มีกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันตามความสนใจร่วมกัน พึงพาอาศัยกันเกิดความเชื่อถือศรัทธาในตัวบุคคลบางคนเป็นพิเศษ ที่เรียกว่าได้เกิดเป็นสถานะผู้นำขึ้น โดยธรรมชาติในสถานการณ์ต่างๆ เป็นสถานการณ์ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีอิทธิพล และสามารถสร้างความศรัทธา ความไว้วางใจ จูงใจให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามเพื่อ

บรรลุปเป้าหมายของชุมชน เรียกว่าบุคคลนั้นมิภาวะความเป็นผู้นำหรือเป็นผู้นำในกิจกรรมชุมชนหรือสังคม

ความหมายของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลากหลายบางท่านว่า ภาวะผู้นำหมายถึง กระบวนการทางสังคมที่ผู้ตามเมื่อได้รับอิทธิพลจากผู้นำจะเข้าไปผูกพันด้วยความเต็มใจในการกระทำหรือในพฤติกรรมที่ผู้ตามมีความรู้สึกว่ามี ความชอบธรรมสำหรับผู้ที่ใช้อิทธิพลบางท่านกล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถที่จะชักจูงหว่านล้อมให้ผู้อื่นแสวงหาเป้าหมายและเทคนิคที่จะทำให้บุคคลเหล่านั้นไปถึงเป้าหมาย ซึ่งการที่จะทำให้บุคคลเหล่านั้นไปถึงเป้าหมายแน่นอนย่อมขึ้นอยู่กับ การตอบสนองต่อภาวะการนำที่สมัครงใจ บางท่านก็ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กิจกรรมที่ประกอบไปด้วยการใช้อิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลอื่น ไม่ว่าจะต่อบุคคลหรือต่อกลุ่มบุคคลทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งผู้นำจะต้องรู้จักเตรียมการเอาไว้ล่วงหน้าเพื่อที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่จะเกิดขึ้น รวมไปถึงรู้จักผูกพันใจให้ผู้ร่วมงานมาร่วมงานด้วยความเต็มใจ บางท่านก็กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำจะต้องมีบุคลิกภาพที่พิเศษหลายอย่างที่สามารถบังคับบัญชาคนอื่นได้ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่จากตำแหน่งและบารมีที่ได้จากตัวของเขาเองเป็นเครื่องมือ และสามารถสร้างอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความเชื่อถือและยอมรับในความเป็นผู้นำของเขา

ชัยยนต์ เสรีเรื่องยุทธ (2548: 4 อ้างใน สัมมา รชนีชัย 2556: 14) ภาวะผู้นำหมายถึง กระบวนการในการผลักดันให้กิจกรรมหรือภารกิจของกลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม โดยที่ผู้นำต้องเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานและต่อความพึงพอใจของสมาชิกในกลุ่ม และ ยุคส์ ก็ได้ให้ความหมายไว้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมส่วนตัวของบุคคลหนึ่งที่จะทำกิจกรรมของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย ภาวะผู้นำเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในองค์การ และสังเกตเห็นได้ทั่วไป พฤติกรรมการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยที่ผู้นำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารงานเพราะในสังคมหนึ่งๆจะต้องมีผู้นำที่คอยทำหน้าที่บริหารงานในองค์การ ซึ่งผู้นำได้มีหลายท่านที่ให้ความหมายไว้ดังนี้ (วิเชียร วิทยอุดม 2550: 3)

ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่เลือก หรือได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้นำกลุ่ม และมีอิทธิพลต่อกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม เพื่อทำหน้าที่เป็นหัวหน้าของกลุ่ม ทำให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย

ผู้นำ คือ บุคคลที่ริเริ่มหรือส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงการกระทำของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นผู้นำที่สนับสนุนส่งเสริมให้มีการสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มดำเนินไปด้วยดี ผู้นำ จะเป็นเพียงบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกซึ่งเกิดจากบุคลิกลักษณะของเขาในสถานการณ์หนึ่งๆ เช่น การเป็นผู้กล้า กล้าที่จะเสี่ยงในเรื่องบางเรื่อง เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ

มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด สามารถแก้ไขปัญหาค่าได้ทันเวลาที่

สุเมธ แสงนิมนวล (2552: 4) ได้ให้ความหมายของคำว่าผู้นำ และที่มาของผู้นำไว้ 3 ลักษณะด้วยกันคือ

1. มีความสามารถชักจูงผู้อื่นให้คล้อยตามได้ ผู้นำต้องสามารถจูงใจให้คนทำหรือไม่ทำอะไรตามที่ต้องการด้วยความเต็มอกเต็มใจได้ เช่น ผู้นำด้านลัทธิความเชื่อ หรือ ผู้นำกลุ่มคนที่รวมตัวกันขึ้นจากการชักจูงให้กระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งทางด้านการเมืองหรือเพื่อทำประโยชน์ต่อสังคม

2. สถานการณ์จะเป็นตัวกำหนดว่า ใครจะเป็นผู้นำในสถานการณ์นั้นๆ

3. มีการเลือกตั้ง คือ ผ่านการเลือกของกลุ่มคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป จนถึงกลุ่มคนขนาดใหญ่ ซึ่งตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย เราจะถือเอาจากบุคคลเสียงส่วนมากลงมติเลือกให้เข้าเป็นผู้นำ

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2549: 7 อ้างใน อัสวิน เบญจธรณี 2550: 23) ภาวะผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น ได้จากการแต่งตั้งหรือได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าในการดำเนินงานต่างๆ

อัสวิน เบญจธรณี (2550: 23) ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการใช้อำนาจหรืออิทธิพลในการสร้างการมีส่วนร่วม ของสมาชิกองค์การในการปฏิบัติงานร่วมกันให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การ กล่าวคือ ภาวะผู้นำเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร อาจเป็นจุดอ่อนที่ถูกกล่าวถึงกระบวนการบริหารของผู้บริหารองค์การหรือหน่วยงานทุกระดับ ซึ่งภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อองค์การหรือหน่วยงาน 4 ประการ ได้แก่ เป็นส่วนที่ดึงความรู้ความสามารถของผู้บริหารออกมาปฏิบัติงานช่วยประสานงานและลดความขัดแย้งในหน่วยงาน ชักจูงให้สมาชิกในองค์การทุ่มเทความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานและเป็นที่ยึดเหนี่ยวขวัญและกำลังใจของสมาชิกเมื่ออยู่ในภาวะคับขัน

จากที่กล่าวข้างต้นถึงความหมายของภาวะผู้นำ พอสรุปความหมายได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การใช้อิทธิพลของบุคคลหรือของตำแหน่ง โดยการจูงใจให้บุคคลหรือกลุ่มปฏิบัติตามความคิดเห็นความต้องการของตนด้วยความเต็มใจ ยินดีให้ความร่วมมือ และเป็นกระบวนการที่มีความสามารถที่ชักจูงให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เพื่อทำให้เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้บรรลุผล ซึ่งการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ก็ขึ้นอยู่กับผู้นำด้วย

ลักษณะภาวะผู้นำ

ศักดิ์ชัย ภูเจริญ (2550: 15-20 อ้างใน สุนิษา ศิริเมฆขลา 2559: 8) องค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ สำหรับพิจารณาว่าผู้นำใดมีภาวะผู้นำหรือไม่ มีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการของการใช้อิทธิพล ที่ผู้นำพยายามจะมีอิทธิพลเหนือผู้ตามเพื่อให้พฤติกรรมการทำงานตามต้องการ โดยมีจุดมุ่งหมายขององค์กรเป็นเป้าหมาย ไม่ใช่เรื่องของบุคคลที่จะพึงมีภาวะผู้นำได้โดยที่ไม่ได้มีการกระทำใด ๆ เป็นกระบวนการ (Process) ให้เกิดอิทธิพลต่อผู้อื่น ดังนั้น ผู้นำทางการแต่งตั้ง เช่น ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ อาจจะมีภาวะหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่ามีลักษณะทั้ง 3 ประการหรือเปล่า ในทางตรงข้ามผู้ที่แสดงภาวะผู้นำ อาจจะไม่เป็นผู้นำที่แบบทางการ แต่มีองค์ประกอบ 3 ประการนั้น

2. ภาวะผู้นำ นอกจากจะเป็นกระบวนการแล้วภาวะผู้นำจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ตามยอมให้ผู้นำใช้อิทธิพลต่อตัวเขา ซึ่งโดยทั่วไปก็ต้องพิจารณาถึงระดับความถูกต้องของอิทธิพลที่ใช้ด้วยว่าไม่ใช่เป็นการใช้อำนาจเข้าขู่เข็ญ หรือบีบบังคับให้ทำตามเพราะถ้าเป็นเช่นนั้นก็ไม่ถือว่าผู้นำมีภาวะผู้นำได้

3. ภาวะผู้นำ จะถูกอ้างเมื่อจุดมุ่งหมายของกลุ่มหรือองค์ประกอบประสบความสำเร็จ ดังนั้นถ้าหากผู้นำไม่สามารถนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จดังกล่าวได้ ก็ย่อมหมายถึงผู้นำไม่ได้แสดงภาวะผู้นำหรือไม่มีความสามารถในการนำนั่นเอง

ได้มีงานวิจัยหลายชิ้นที่พยายามจะแยกบุคคลที่เป็นผู้นำจากบุคคลที่ไม่ใช่ผู้นำบนพื้นฐานของคุณลักษณะของผู้นำ ซึ่งแบ่งออกได้ 3 ประการ ได้แก่ ผู้นำลักษณะพิเศษหรือพรสวรรค์ ลัทธินิยมการใช้เล่ห์เหลี่ยม และแบบวิถีภาวะผู้นำ (ทองหล่อ เดชไทย 2554: 15)

1. ผู้นำแห่งพรสวรรค์ หมายถึง ผู้นำที่มีอำนาจบารมี พิเศษเหนือคนธรรมดา ที่มักจะกล่าวว่า “ผมจะทำให้ท่านปลอดภัย” “ผมจะให้ชื่อเสียงแก่ท่าน” ผู้นำแห่งพรสวรรค์นั้นจะมีอำนาจบารมีพิเศษเหนือธรรมดา หรืออาจเรียกว่าวิสัยทัศน์และสามารถสื่อสารไปยังผู้อื่นได้ หรืออำนาจบารมีแห่งภาวะผู้นำที่ไม่ใช่ธรรมดา ซึ่งทำให้สามารถบรรลุผลได้โดยที่ผู้ตามไม่รู้สึกลำบากใจ

2. ลัทธินิยมการใช้เล่ห์เหลี่ยม การตีสองหน้า และความฉลาดแกมโกง เป็นหลักในการเพิ่มอำนาจบารมีและความสำเร็จ ผู้นำแบบนี้จะใช้เล่ห์เหลี่ยมหลอกล่อผู้ตามเพื่อเหตุผลในการปกครองและ

3. แบบวิถีภาวะผู้นำ จิตนาการถึงผู้นำ โดยเริ่มตั้งแต่สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นต้นมา จะเห็นได้ว่าผู้นำแต่ละคนมีแบบวิถีภาวะผู้นำที่แตกต่างกันบ้างและคล้ายคลึงกันบ้าง บางคนอาจมีลักษณะเผด็จการ ใช้การสั่งการ กำหนดนโยบาย และตัดสินใจโดยไม่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากสมาชิกกลุ่ม บางคนก็มีลักษณะแบบประชาธิปไตย ที่ให้ความสำคัญกับสมาชิกในกลุ่ม มีการปรึกษาหารือกัน และบางคนก็มีลักษณะเสรีนิยม ก็จะไม่คอยสนใจหรือร่วมในการตัดสินใจ

ของกลุ่ม ปล่อยทุกอย่างให้เป็นไปตามกฎของธรรมชาติ

สรุปแล้วลักษณะภาวะผู้นำแบบวิถีเป็นภาวะผู้นำที่มีความเหมาะสมตามสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งนำไปสู่การศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ เป็นผู้นำที่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างมีระบบจากสถานการณ์หนึ่ง ไปสู่สถานการณ์หนึ่งได้ ด้วยความเหมาะสมกับสถานที่และเวลา สถานการณ์หนึ่งๆที่ต่างกันก็ย่อมต้องใช้ภาวะผู้นำที่ต่างกัน

คุณลักษณะของผู้นำเป็นเรื่องของคุณลักษณะที่ดีที่มีอยู่ในตัวของผู้นำสามารถที่จะเรียนรู้สั่งสมประสบการณ์ ฝึกฝน พัฒนาตนให้เป็นผู้ที่ทำได้ กิจกรรมของกลุ่มจะสำเร็จได้หรือไม่ เพียงไรย่อมขึ้นอยู่กับผู้นำเป็นส่วนใหญ่ คุณลักษณะของผู้นำจึงมีส่วนเอื้ออำนวยให้กลุ่มสามารถดำเนินงานของกลุ่ม ไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ลักษณะของผู้นำที่ดี มีดังนี้ (สต็อกคิลล์ 1974: 74-75 อ้างใน วิเชียร วิทษุคม 2550: 260)

1. ลักษณะทางกาย ผู้นำเป็นผู้ที่แข็งแรง มีร่างกายเป็นสง่า
2. ภูมิหลังทางสังคม ผู้นำเป็นผู้ที่มีการศึกษา และมีสถานะทางสังคมดี
3. สถิติปัญญา ผู้นำเป็นผู้ที่มีสติปัญญาสูง มีการตัดสินใจ มีทักษะในการสื่อ

ความหมาย และการพูด

4. บุคลิกภาพ ผู้นำเป็นผู้ที่มีความตื่นตัวอยู่เสมอควบคุมอารมณ์ได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจริยธรรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง

5. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน ผู้นำเป็นผู้ที่มีความปรารถนาจะทำดีที่สุด ปรารถนาที่จะรับผิดชอบ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มุ่งทำงาน

6. ลักษณะทางสังคม ผู้นำเป็นผู้ที่ปรารถนาจะร่วมมือกับคนอื่น มีเกียรติและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกและคนอื่นๆ เข้าสังคมได้เก่งมีความเฉลียวฉลาดในสังคม

คุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จ การที่ผู้นำมีคุณสมบัติครบถ้วนทุกอย่างตามคุณลักษณะของผู้นำที่ดีแล้ว ก็ไม่ได้เป็นเครื่องชี้หรือหลักประกันว่า ผู้นำคนนั้นจะทำงานในบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้นำได้สำเร็จทุกคนไป เพราะยังมีปัจจัยอย่างอื่นที่เข้ามามีอิทธิพลหรือสอดแทรก ทำให้งานในหน้าที่ไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นการเป็นผู้นำจึงควรต้องมีคุณสมบัติอย่างอื่นนอกเหนือจากคุณลักษณะที่ดีที่ควรมีเพื่อที่จะได้ทำงานในบทบาทหน้าที่สำเร็จตามจุดหมายได้ ดังนี้ (สต็อกคิลล์ 1974: 62-63 อ้างใน วิเชียร วิทษุคม 2550: 264)

1. บุคคลที่ดำรงตำแหน่งการเป็นผู้นำที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีคุณสมบัติต่อไปนี้มากกว่าสมาชิกในกลุ่ม

1.1 สถิติปัญญา

1.2 การศึกษาเล่าเรียน

- 1.3 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมและสังคม
- 1.4 ความรับผิดชอบ
- 1.5 สถานะทางเศรษฐกิจ และสังคม
2. นอกจากลักษณะของผู้นำทั้ง 5 อย่างที่กล่าวมาแล้วก็ยังมีคุณลักษณะที่เพิ่มเข้ามาอีก คือ
  - 2.1 มีความสามารถในการเข้าสังคม
  - 2.2 มีความคิดริเริ่ม
  - 2.3 มีความเพียรพยายาม
  - 2.4 รู้จักวิธีที่จะทำงานให้สำเร็จ
  - 2.5 มีความเชื่อมั่นในตนเอง
  - 2.6 มีความตื่นตัว และหยั่งรู้ในสถานการณ์
  - 2.7 มีความร่วมมือกับคนอื่น
  - 2.8 ได้รับความนิยมนอกคนทั่วไป
  - 2.9 มีความสามารถในการปรับตัว
  - 2.10 มีความสามารถในการพูด
3. นอกจากนี้ยังต้องมีคุณลักษณะที่พิเศษเพิ่มเข้ามาอีกที่ทำให้มีความสัมพันธ์สูงกับการเป็นผู้นำ
  - 3.1 มีการตัดสินใจที่ดี
  - 3.2 มีความปรารถนาที่จะทำดีที่สุด
  - 3.3 มีอารมณ์ขัน
  - 3.4 มีความสามารถทางด้านกีฬา
4. บุคคลที่ดำรงตำแหน่งการเป็นผู้นำจำเป็นต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ มีความสัมพันธ์กับการเป็นผู้นำ ซึ่งสามารถแยกออกได้เป็น 5 ประเภท คือ
  - 4.1 มีความสามารถ ความหมายรวมถึงสติปัญญา ความกระตือรือร้น ความสามารถในการพูด ความคิดริเริ่ม การตัดสินใจที่ดี
  - 4.2 ความสำเร็จ มีความหมายรวมถึงการศึกษา ความรู้ และการกีฬา
  - 4.3 ความรับผิดชอบ มีความหมายถึง การเป็นที่พึ่งของคนอื่น ความเพียรพยายาม ความปรารถนาที่จะทำดีที่สุด
  - 4.4 สถานะ มีความหมายถึง สถานะทางสังคม และการเป็นที่นิยมของคนอื่น

4.5 สถานการณ์ มีความหมายรวมถึง ความต้องการและความสนใจของผู้ตาม จุดประสงค์ที่ต้องการจะบรรลุ

จากคุณลักษณะทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นนี้พอจะสรุปได้ดังนี้คือ (วินิจ เกตุนำ 2535: 127-130 อ้างใน วิเชียร วิทยอุดม 2550: 265)

1. ความฉลาดหลักแหลม
2. วุฒิภาวะทางอารมณ์ ผู้นำจะต้องมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ อันได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ความสามารถที่จะนำผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างราบรื่น และการประพฤติปฏิบัติตนที่เหมาะสม
3. พลังจูงใจ ผู้นำที่จะมีประสิทธิภาพมักจะมีพลังจูงใจสูง พลังจูงใจที่สำคัญคือพลังจูงใจในการรู้จักควบคุมสถานการณ์ ตลอดจนการรู้จักใช้อำนาจ หรือการรู้จักควบคุมสถานการณ์
4. มีทักษะการแก้ปัญหา คือ จะต้องมองว่าปัญหาเป็นสิ่งท้าทายและเปิดโอกาสให้พิสูจน์ความสามารถในการบริหารงาน
5. ทักษะในการเป็นผู้นำ คือ ความสามารถในการบริหารทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ ความสามารถทางการติดต่อและการเจรจา ความสามารถในการขอความร่วมมือ ความเป็นที่นิยมชมชอบของลูกน้อง การร่วมงานกับสังคมการดึงจุดจิตใจผู้ร่วมงาน
6. ความต้องการที่จะนำ คือ มีความตั้งใจที่จะเข้าไปรับผิดชอบในตำแหน่งของตน มีความตั้งใจที่จะเข้าไปบริหารงาน และปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนพัฒนาการทำงานในองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
7. ทักษะในการจัดการ ซึ่งมีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่
  - 1) ทักษะทางเทคนิค
  - 2) ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์
  - 3) ทักษะด้านการบริหารงาน เป็นความรู้ที่เกี่ยวกับองค์การหรือทุกส่วนของแผนงานว่าดำเนินไปอย่างไรเหมาะสมหรือไม่

ออร์ดเว ทิด (1935 อ้างใน ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ 2537: 48) ได้รวบรวมคุณลักษณะของผู้นำ ไว้ได้แก่

1. พลังการและพลังประสาท คือผู้นำที่จะประสบผลสำเร็จได้จะต้องมีพลังกายและพลังประสาทเข้มแข็ง เพื่อที่จะสามารถกระตุ้นให้บรรดาผู้เลื่อมใสมีความเข้มแข็งทะมัดทะแมงในการทำงาน อีกอย่างผู้นำจะเป็นคนที่ทำงานหนักมาก จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำจะต้องมี

ความเข้มแข็งในด้านกายและใจ ที่จะสู้กับงานที่ทับถมเข้ามา

2. รู้จุดมุ่งหมายและแนวทางที่จะนำพัฒนาชุมชน
3. มีความกระตือรือร้น
4. มีความเป็นมิตรและความรัก
5. มีความน่าเชื่อถือ
6. มีความกล้าตัดสินใจ
7. มีสติปัญญาความรอบรู้
8. ครูที่ดี คือในฐานะผู้นำนั้นต้องสามารถชี้แนวทางที่ควรจะทำ เหนือผลหรือความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหา ผู้นำจะต้องสามารถถ่ายทอดความคิดเห็น ชักจูงให้บริวารคล้อยตามเขาให้ได้ งานจึงจะออกมาสำเร็จลุล่วงด้วยดี
9. ศรัทธาและความเชื่อมั่น คือผู้นำจะต้องสร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นให้กับลูกน้องว่างานที่ทำนั้นมีความคุ้มค่าและจะสำเร็จไปได้ด้วยดี
10. มีทักษะในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษ

ความแตกต่างในพฤติกรรมของผู้นำ

สุนิษา ศิริเมฆขลา (2556: 9-11) การศึกษาภาวะผู้นำ มีอยู่ 4 แนวทาง ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาอำนาจอิทธิพล (Power – Influence Approach) การศึกษาประสิทธิภาพของภาวะผู้นำจากอำนาจอิทธิพลของผู้นำ ส่วนใหญ่จะเน้นหรือพิจารณาที่ขนาดชนิดและการใช้อำนาจของผู้นำ ดังที่ยอมรับกันแล้วว่าอำนาจเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้นำ เพราะนอกจากจะทำให้มีอิทธิพลต่อลูกน้องแล้วยังสามารถมีอิทธิพลต่อเพื่อนผู้นำในระดับเดียวกันต่อผู้บังคับบัญชาในระดับสูง รวมทั้งบุคคลภายนอกหน่วยงานและองค์กรได้ ในการศึกษาวิจัยชนิดนี้นักวิจัยจะมิกำถามที่ต้องการคำตอบอยู่หลายคำถาม ได้แก่ 1. อะไรคือแหล่งของอำนาจผู้นำ ลักษณะเฉพาะใดของผู้นำและในสถานการณ์เช่นไรที่ทำให้ผู้นำมีอำนาจ 2. ทิศทางการเพิ่มและลดอำนาจของผู้นำจากกระบวนการการแลกเปลี่ยนอิทธิพลเป็นอย่างไร นอกจากนั้น การที่ต้องวิเคราะห์อำนาจของผู้นำพร้อมๆ กับการวิเคราะห์อำนาจของหน่วยงานและกลุ่มคน ทำให้การประเมินประสิทธิภาพของภาวะผู้นำมุ่งเน้นไปที่ความสามารถในการปรับตัวขององค์กรต่อสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป อันเนื่องมาจากใช้กลยุทธ์อิทธิพลของผู้นำ

2. ศึกษาคุณลักษณะ (Trait Approach) ของผู้นำ การศึกษาวิจัยแบบนี้จะมุ่งเน้นไปที่คุณลักษณะเฉพาะของผู้นำซึ่งในอดีตที่ผ่านมาเชื่อว่าผู้นำที่ประสบความสำเร็จจะมีคุณสมบัติพิเศษเหนือกว่าผู้ตาม เช่น การทำงานไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย การสามารถหยั่งรู้ใจคนได้ การคาดคะเน

เหตุการณ์ล่วงหน้าได้แม่นยำอย่างน่ามหัศจรรย์ และมีพรสวรรค์ในการชักจูงคนได้อย่างเหลือเชื่อ การศึกษาคุณลักษณะของผู้นำได้มีมากในระหว่าง ค.ศ.1930-1940 แต่ก็ไม่มีงานวิจัยใดยืนยันได้ว่า คุณลักษณะของผู้นำแต่ละคุณลักษณะมีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของผู้นำได้อย่างไร จึงทำให้นักวิจัยให้ความสนใจในคุณลักษณะของผู้นำน้อยลงตามลำดับ อย่างไรก็ตามได้มีความพยายามที่จะศึกษาว่าคุณลักษณะของผู้นำชนิดที่จำเป็นสำหรับงานของผู้นำแต่ละประเภทอย่างไร และในสถานการณ์ที่แตกต่างกันคุณลักษณะใดที่จะช่วยให้ผู้นำประสบความสำเร็จได้

3. ศึกษาพฤติกรรม (Behavior Approach) ของผู้นำ การศึกษาประสิทธิภาพของภาวะผู้นำจากพฤติกรรมหรือแบบของผู้นำนั้นมักจะมุ่งไปที่พฤติกรรมอะไรบ้างของผู้นำที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ หรือผู้นำทำอะไรบ้างในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำจะแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ โดยกลุ่มแรกจะการศึกษากิจกรรมต่างๆ ของงานบริหารของผู้นำ และเวลาที่ผู้นำใช้ในแต่ละกิจกรรมในระยะต้น ส่วนในปัจจุบันจะมุ่งเน้นศึกษาภาระหน้าที่หรืองานของผู้นำแต่ละชนิดเพื่อค้นหาพฤติกรรมของผู้นำที่เหมาะสมหรือทำให้แต่ละภารกิจประสบความสำเร็จ สำหรับงานวิจัยกลุ่มที่สองจะศึกษามุ่งเน้นไปที่ความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิภาพของผู้นำ โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานของผู้ตาม พฤติกรรมของผู้นำที่มาพิจารณามักเป็นพฤติกรรมที่สำคัญๆ (Critical Incident) ของการบริหาร

4. ศึกษาสถานการณ์ (Situational Approach) ของผู้นำ การศึกษาวิจัยสถานการณ์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของภาวะผู้นำนั้นจะมุ่งเน้นศึกษาสถานการณ์ที่สำคัญๆ เช่น อำนาจหน้าที่และความมั่นคงของผู้นำ ลักษณะงานของผู้นำ ความสามารถและแรงจูงใจของผู้ตาม สภาพแวดล้อมภายนอก ความคาดหวังและข้อเรียกร้องต่างๆ เกี่ยวกับงานของลูกน้อง เพื่อนร่วมงานและบุคคลภายนอกองค์กร การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์นี้ แยกออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ โดยกลุ่มแรกจะมุ่งเน้นว่าสถานการณ์ใดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมแต่ละพฤติกรรมของผู้นำอย่างไร ดังนั้นการวิจัยประเภทนี้จึงต้องศึกษาว่าพฤติกรรมการบริหารงานของผู้นำต่างองค์กร ต่างระดับเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร สำหรับกลุ่มที่สอง มุ่งที่จะศึกษาว่า สถานการณ์ลักษณะใดจะมีส่วนทำให้พฤติกรรมหรือแบบ ของผู้นำรวมทั้งคุณลักษณะของผู้นำมีผลต่อประสิทธิภาพของภาวะผู้นำ เพราะนักวิจัยกลุ่มนี้มีพื้นฐานความคิดที่ว่าพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งไม่เหมาะสมสำหรับทุกสถานการณ์หรือประสิทธิภาพของผู้นำขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับพฤติกรรมให้เป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์หรือเหมาะสมกับสถานการณ์

พฤติกรรมผู้นำก็คือ การแสดงออกหรือการกระทำเฉพาะอย่างของผู้นำที่ปฏิบัติกับร่วมงานในผู้ใต้การบังคับบัญชา ซึ่งการแสดงออกนี้เป็นการแสดงออกถึงศักยภาพของสภาวะผู้นำที่

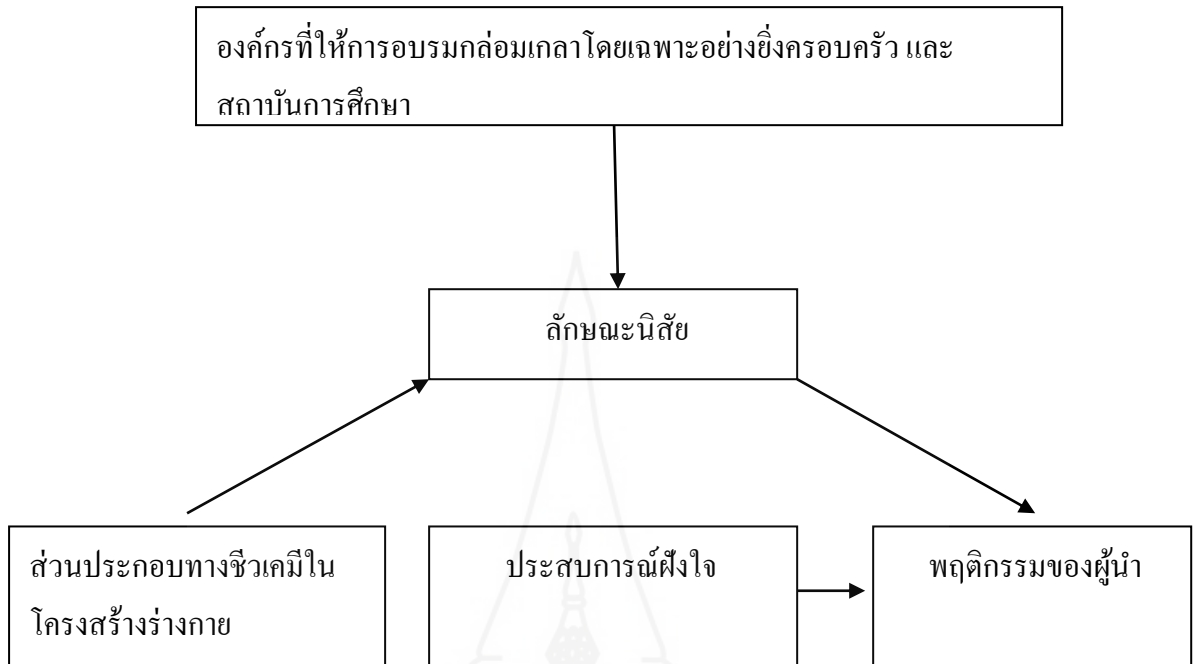
มีอยู่ในตัวตนของผู้ผู้นำ ในคนแต่ละคนอาจจะมีความรู้สึกนึกคิดหรือการกระทำที่แตกต่างกันไป แม้ว่าจะอยู่ในสถานการณ์เดียวกัน เช่นเดียวกับผู้นำซึ่งอาจจะมีพฤติกรรมในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจ ทักษะการเมืองที่แตกต่างกัน ต่างกันในวิธีการที่จะเข้าสู่อำนาจ ต่างกันในวิธีการใช้อำนาจ และต่างกันในวิธีการการรักษาอำนาจ ผู้นำบางคนอาจใช้การมคมคาย ความสามารถในการแสดงสุนทรพจน์ต่อหน้าคนมากมาย เป็นวิธีการปูทางไปสู่อำนาจ บางคนอาจใช้วิธีแสดงความเกื้อหนุนคนเป็นสมัครพรรคพวกด้วยการช่วยเหลือ เมื่อได้อำนาจมาแล้วบางคนก็ชอบพบปะกับคนมากหน้าหลายตา บางคนชอบอยู่กับคนใกล้ชิดสนิทมาก ๆ บางคนชอบปรึกษาเพื่อนหรือคนรู้จักมานาน ในเรื่องของการรักษาอำนาจนั้น บางคนพยายามที่จะอยู่ในตำแหน่งให้ได้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้ บางคนก็ไม่อยากอยู่ในตำแหน่งนาน บางคนก็จะคอยระมัดระวังรักษาไม่ให้ใครมาแย่งตำแหน่งไป จากความแตกต่างของแต่ละคนที่กล่าวมานี้ มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมของผู้ผู้นำแต่ละคน 3 ประการ คือ (ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ 2537: 112)

1. อิทธิพลจากการอบรมกล่อมเกลாதงสังคม เน้นไปที่อิทธิพลจากครอบครัว และสถาบันการศึกษา พฤติกรรมของผู้ผู้นำแต่ละคนก็คือความแตกต่างในลักษณะนิสัย หมายความว่า ความเชื่อ ค่านิยม และบุคลิกภาพของแต่ละคน ตามทฤษฎีจิตวิทยานั้น ลักษณะนิสัยของคนจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในชีวิต ประสบการณ์ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน และสถาบันศาสนา

2. อิทธิพลจากปัจจัยทางชีวเคมีในโครงสร้างของร่างกาย พื้นที่ร่วมห้องเดียวกัน ในบางครั้งอาจจะมีรูปร่างลักษณะที่เหมือนกัน แต่นิสัยต่างกัน บางทีอาจจะมีหน้าตาที่เหมือนกัน อีกคนเป็นอย่างมากแถมยังมีลักษณะนิสัยที่คล้ายกันอีกด้วย ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะโครงสร้างทางชีวเคมีแต่ละคนนั้นต่างกัน ถ้าพื้นที่ห้องเดียวกันมีโครงสร้างทางชีวเคมีที่เหมือนกัน เขาก็จะมีลักษณะนิสัยที่เหมือนกันมากที่สุด ทั้งนี้ก็เพราะผ่านการอบรมกล่อมเกลามาเหมือนกันและมีโครงสร้างทางชีวเคมีเหมือนกัน สรุปแล้วก็คือ ส่วนหนึ่งของลักษณะนิสัยมาจากการอบรมเลี้ยงดู และสิ่งแวดล้อม อีกส่วนหนึ่งเป็นอิทธิพลมาจากโครงสร้างทางชีวเคมีของแต่ละคน

3. อิทธิพลจากประสบการณ์ฝังใจ ช่วงก่อนเป็นผู้ผู้นำ ประสบการณ์ส่วนมากจะถูก ลืมไปเมื่อเวลาผ่านไปนานๆ แต่จะมีประสบการณ์บางอย่างที่ทำให้จดจำตลอด และจะมีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมไปนาน ประสบการณ์ฝังใจนี้อาจจะเป็นสิ่งที่ดีหรือความผิดหวังในบางสิ่ง บางอย่างก็ได้และอาจจะเกิดขึ้นในครอบครัวหรือโรงเรียน หรือที่อื่นๆก็ได้

สรุปแล้วพฤติกรรมของผู้ผู้นำที่แตกต่างกันนั้นมาจาก 3 ปัจจัยใหญ่ๆ คือ การอบรมกล่อมเกลாதงสังคม ส่วนประกอบทางชีวเคมีโครงสร้างของร่างกาย และประสบการณ์ฝังใจ ในช่วงก่อนจะเป็นผู้นำซึ่งอาจจะเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

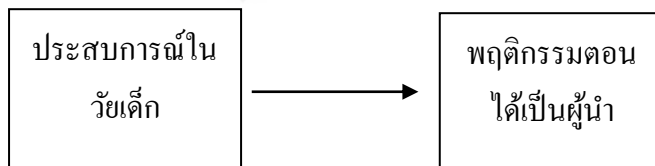

ภาพที่ 2.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้นำ

ที่มา : ณรงค์ สินสวัสดิ์ 2537 ผู้นำการเมือง แนวทางการวิเคราะห์และกรณีศึกษา บริษัท วัชรินทร์ การพิมพ์ จำกัด

ผู้นำทางการเมือง

ผู้นำในที่นี้จะใช้การวิเคราะห์ในทางจิตวิทยาในทำนองที่ได้มีการวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคล คือ จะเป็นการอธิบายพฤติกรรมของผู้นำโดยอาศัยขบวนการอบรมเรียนรู้จากสังคม หรือ อีกนัยหนึ่งคือ ความพยายามที่จะชี้ให้เห็นว่าประสบการณ์ในชีวิตแต่วัยเด็กในครอบครัว ในโรงเรียนของผู้นำนั้นมีส่วนเป็นอย่างมากที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคลเมื่อได้เป็นผู้นำแล้วเป็นแบบใดแบบหนึ่ง พอที่จะเขียนเป็นแผนภูมิรูปภาพได้ดังนี้ (ณรงค์ สินสวัสดิ์ 2539: 148)

รูปภาพที่ 2.2 สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคล

ที่มา : ณรงค์ สินสวัสดิ์ 2539 จิตวิทยาการเมือง สำนักพิมพ์ บริษัท วัชรินทร์การพิมพ์ จำกัด

อันที่จริงแล้วคนในสังคมหนึ่ง ๆ จะมีลักษณะนิสัยส่วนหนึ่งคล้าย ๆ กัน เช่น เคารพ นอบน้อมผู้ใหญ่ แต่ในขณะที่เดียวกันคนหนึ่งก็จะมีลักษณะนิสัยที่แตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่ได้ เช่น อาจจะเป็นคนที่โมโหร้ายกว่าคนทั่วไป หรือขยันขันแข็งกว่าคนโดยทั่วไปซึ่งลักษณะนิสัยนั้น เกิดมาจากการอบรมเรียนรู้จากสังคมที่แวดล้อมตัวบุคคลอยู่ เพราะฉะนั้นการศึกษาประสบการณ์ใน วัยเด็กของผู้นาจึงเป็นการศึกษาถึงประสบการณ์ หรือลักษณะนิสัยที่ค่อนข้างจะแปลกกว่าเด็กคนอื่นในสังคมเดียวกัน และเป็นประสบการณ์หรือลักษณะนิสัยที่พอจะเป็นเครื่องอธิบายถึงพฤติกรรม ของเขาตอนเป็นผู้มาได้

ประเภทของผู้นำ

ผู้นำแต่ละคนจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณสมบัติในตัวของ บุคคลนั้น ๆ และสภาพการณ์ในขณะนั้นที่เป็นอยู่ว่าต้องการผู้นำแบบไหนจึงจะมีความเหมาะสม และทำให้องค์การนั้นมีประสิทธิภาพในการทำงาน ดังนั้นการทำความเข้าใจกับรูปแบบของผู้นำนั้น จะทำให้ช่วยสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้นำได้เป็นอย่างดี ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบดังนี้ (วิเชียร วิทยอุดม 2550: 15)

1. รูปแบบของผู้นำตามลักษณะหรือวิธีการใช้อำนาจ

1.1 การเป็นผู้นำแบบอัตตาธิปไตย หรือเรียกว่าเป็นผู้นำแบบเผด็จการ ผู้นำ ประเภทนี้ยึดถือเรื่องการใช้อำนาจหน้าที่ของตนเป็นส่วนใหญ่ และยึดถือการแสดงออกด้วยการใช้อำนาจหน้าที่ อิทธิพลที่ตนมี ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้ใต้บังคับบัญชา ชอบวินิจฉัยสั่งการหรือออกคำสั่งใด ๆ โดยวิธีรวบอำนาจ

1.2 การเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย หรือเรียกว่า การเป็นผู้นำแบบประชานิยม ผู้นำประเภทนี้ยึดถือเรื่องการใช้อำนาจหน้าที่ของกลุ่มให้ความสำคัญกับความคิดเห็นส่วนใหญ่ของกลุ่มเหนือความคิดเห็นของตัวผู้นำเอง

1.3 การเป็น ผู้นำแบบเสรีนิยม ผู้นำประเภทนี้ เป็นผู้นำที่ปล่อยให้ ผู้ใต้บังคับบัญชามีอิสระเสรีภาพเต็มที่ในการทำงาน ให้อำนาจกับผู้ใต้บังคับบัญชาในการตัดสินใจ

จากการศึกษารูปแบบของผู้นำทั้ง 3 แบบ ตามลักษณะที่กล่าวมาได้สรุปเป็น ตารางเทียบกับพฤติกรรมของผู้นำทั้ง 3 รูปแบบ ได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 การแสดงพฤติกรรมของผู้นำ

อัตตารูปไต่	ประชาธิปไตย	เสรีนิยม
1. นโยบายและการตัดสินใจทุกอย่างขึ้นอยู่กับผู้นำแต่เพียงผู้เดียว	1. นโยบายทุกอย่างได้มาจากการอภิปรายและลงมติของกลุ่มโดยผู้นำเป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนทุกอย่าง	1. การตัดสินใจของกลุ่มหรือของแต่ละบุคคลเป็นอย่างเสรีผู้นำมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อยมาก
2. ผู้นำมักออกคำสั่งให้ดำเนินงานที่ละขั้นตอนจึงไม่อาจทราบแผนงานที่จะทำต่อไปในอนาคต	2. การวางแผนและขั้นตอนของการทำงานได้มาจากการอภิปรายของกลุ่มผู้นำเพียงแต่คอยให้กำลังใจและให้คำปรึกษาแนะนำ	2. ผู้นำเป็นเพียงแต่ผู้จัดหาอุปกรณ์เครื่องมือให้ตามที่กลุ่มเรียกร้องต้องการ แต่ไม่มีส่วนอภิปรายเกี่ยวกับงานในกลุ่ม
3. ผู้นำจะเป็นผู้สั่งให้สมาชิกแต่ละคนทำงานร่วมกัน	3. สมาชิกในกลุ่มต่างมีอิสระเสรีที่จะเลือกทำงานกับใครก็ได้ การแบ่งงานขึ้นอยู่กับกลุ่มที่จะพิจารณาร่วมกัน	3. การทำงานหรือใครทำงานกับใคร ผู้นำไม่มีส่วนร่วมเลย
4. การชมเชย การวิพากษ์วิจารณ์งานของสมาชิกของแต่ละคนจะเป็นไปโดยส่วนตัวของผู้นำ ผู้นำมักจะไม่เข้าร่วมงานต่างๆของกลุ่มด้วยนอกจากสาธิตให้ดู	4. ผู้นำจะชมเชยหรือวิพากษ์วิจารณ์งานอย่างเที่ยงตรงจริงใจและทำตัวเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม	4. การแสดงความคิดเห็นต่างๆมีน้อยมาก นอกจากสมาชิกถาม ไม่สามารถประเมินผลหรือกำหนดนโยบาย วางกฎเกณฑ์ในการดำเนินงานของกลุ่มได้

ที่มา : วิเชียร วิทขอุดม 2550 *ภาวะผู้นำ LEADERSHIP* สำนักพิมพ์ บริษัท ธีระฟิล์ม และ ไชเท็กซ์ จำกัด

2. รูปแบบของผู้นำแบ่งตามลักษณะการได้มาซึ่งอำนาจ

2.1 ผู้นำที่ได้อำนาจจากคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัว ซึ่งถือว่าเป็นพรสวรรค์ที่มีอยู่ในตัวโดยธรรมชาติสร้างมา เช่น มีความรู้ความสามารถ มีความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบปฏิภาณดี มีคุณธรรม มีพฤติกรรมที่น่าศรัทธาเชื่อถือ มีบุคลิกภาพลักษณะท่าทางดี และมีความสามารถที่จะโน้มน้าวจิตใจคนได้ ผู้ได้บังคับบัญชาเคารพและให้ความศรัทธา เชื่อถือ ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ

2.2 ผู้นำได้อำนาจตามกฎหมาย รูปแบบของผู้นำแบบนี้ได้อำนาจมาเพราะกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับหรือคำสั่งที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นมา และมอบหมายให้ใช้อำนาจภายในขอบเขตตำแหน่งหน้าที่ของตน ผู้นำแบบนี้ถือว่ามีอำนาจหน้าที่เป็นแบบทางการ

2.3 ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ รูปแบบของผู้นำแบบนี้เป็นผู้ที่ได้อำนาจมาตามธรรมเนียมประเพณีและเป็นสัญลักษณ์ เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนและปฏิบัติตามด้วยความเคารพนับถือยกย่องบูชา

3. รูปแบบของผู้นำแบ่งตามลักษณะและวิธีการทำงาน

3.1 ผู้นำแบบเจ้าระเบียบ มักยึดถือระเบียบแบบแผนเป็นสำคัญ ชอบอ้างระเบียบและกฎหมาย ไม่ชอบให้มีการเปลี่ยนแปลง มีความสัมพันธ์กับผู้ได้บังคับบัญชาเป็นแบบเจ้านายกับลูกน้อง การปฏิบัติของผู้นำแบบนี้จึงมีลักษณะคล้ายกับผู้นำประเภทอัตโนมัติ

3.2 ผู้นำแบบบงการ เน้นการใช้อำนาจแบบอัตโนมัติ รู้จักแต่วิธีสั่งงานอย่างเดียว ไม่รู้จักสอนแนะนำการทำงาน ขาดมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ความสัมพันธ์กับผู้ได้บังคับบัญชาเป็นแบบพิธีการเป็นส่วนใหญ่

3.3 ผู้นำแบบจงใจ มักนิยมจงใจให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการพิจารณา แสดงความคิดเห็น ฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มุ่งความสามัคคีธรรม มีสัมพันธภาพกับผู้ร่วมงานดี และถือความสำเร็จของงานเป็นของส่วนรวม

3.4 ผู้นำแบบร่วมใจ มุ่งให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานเป็นสำคัญ นิยมปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเสริมสร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้บังคับบัญชา กับผู้ได้บังคับบัญชา โดยยึดหลักการประนีประนอม และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน การปฏิบัติของผู้นำแบบนี้มีลักษณะคล้ายกับผู้นำแบบประชานิยมและแบบจงใจ

4. รูปแบบของผู้นำแบ่งตามจุดมุ่งหมายของผู้นำ

4.1 ผู้นำที่ใ้ช้งานเป็นแรงจูงใจหรือถือว่างานเป็นสิ่งสำคัญ ผู้นำแบบนี้จะคำนึงถึงงานก่อนสิ่งอื่นใด และงานนั้นต้องให้ได้ผลงานมากที่สุด

4.2 ผู้นำที่ใ้ช้ความสัมพันธ์เป็นแรงจูงใจถือว่าคนเป็นสิ่งสำคัญ ผู้นำที่เน้นคน

เป็นหลัก จะให้ความสนใจในปัญหาต่างๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีมนุษยธรรม และใช้วิธีควบคุมบังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานโดยไม่เข้มงวด ให้อิสระกับผู้ใต้บังคับบัญชา ใช้วิธีเสริมสร้างกลุ่มงานต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน

รูปแบบของผู้นำเป็นรูปแบบของพฤติกรรมที่ผู้บริหารปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน โดยมีพื้นฐานมาจากการศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำ ที่เป็นการแสดงออกของผู้บริหารในรูปแบบต่างๆ พอที่จะสรุปออกมาเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 2.2 แสดงถึงแบบของผู้นำและเกณฑ์ที่ใช้แบ่งแบบของผู้นำ

เกณฑ์ที่ใช้แบ่งแบบของผู้นำ	แบบของผู้นำ
1. แบบของผู้นำตามลักษณะหรือวิธีการใช้อำนาจ	1.1 ผู้นำแบบอัตตาริปไตย 1.2 ผู้นำแบบประชาธิปไตย 1.3 ผู้นำแบบเสรีนิยม
2. แบบของผู้นำตามแบบการได้มาซึ่งอำนาจ	2.1 ผู้นำที่มีคุณลักษณะพิเศษ 2.2 ผู้นำตามกฎหมาย 2.3 ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์
3. แบบของผู้นำตามลักษณะและวิธีการทำงาน	3.1 ผู้นำแบบเจ้าระเบียบ 3.2 ผู้นำแบบบงการ 3.3 ผู้นำแบบจงใจ 3.4 ผู้นำแบบร่วมใจ
4. แบบของผู้นำแบ่งตามจุดมุ่งหมายของผู้นำ	4.1 ผู้นำที่มุ่งงาน 4.2 ผู้นำที่มุ่งความสัมพันธ์

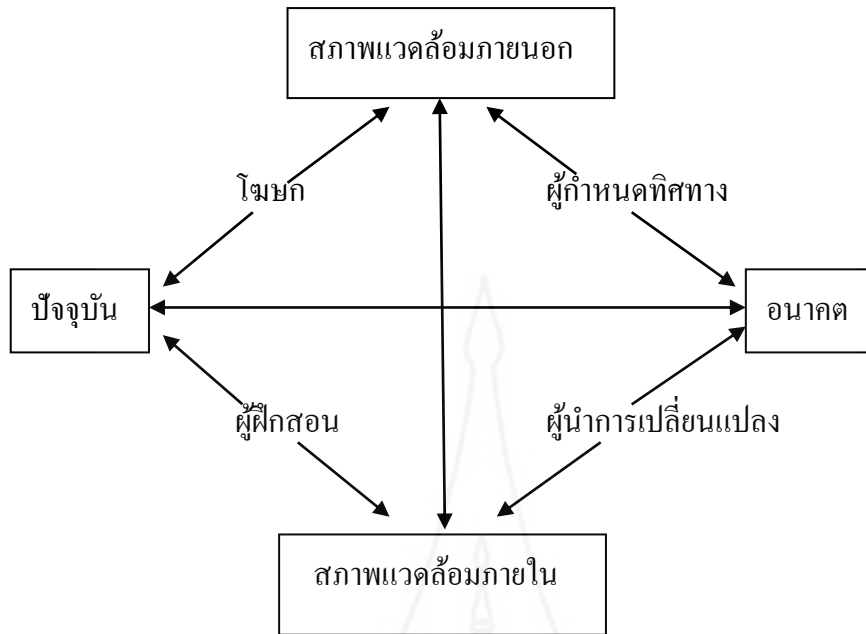
ที่มา: วิเชียร อุดมเขต 2550 ภาวะผู้นำ LADERSHIP สำนักพิมพ์ บริษัทธีระฟิล์ม และไซเท็กซ์ จำกัด

บทบาทภาวะผู้นำ

ทองหล่อ เดชไทย (2544: 48) ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลนั้นต้องปฏิบัติบทบาทที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. ผู้กำหนดทิศทางที่ดีต้องสามารถประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและกำหนดเส้นทางในอนาคตที่ผู้อื่นเข้าใจและสะท้อนถึงความก้าวหน้าขององค์กร ซึ่งอาจหมายถึงการมีขั้นตอนที่ชัดเจนแสดงถึงประสิทธิผลหรือประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้วยการมีวิสัยทัศน์ที่มีแรงผลักดันให้ทุกคนในองค์กรต้องการเข้ามาช่วยให้ได้มาซึ่งการบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้
2. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในการเป็นตัวกลางการเปลี่ยนแปลงนั้นมุ่งเน้นที่สภาพแวดล้อมภายใน เช่น บุคลากร ทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อประกันการบรรลุเป้าหมายในอนาคตตามวิสัยทัศน์ ดังนั้น การเป็นตัวกลางการเปลี่ยนแปลงที่ดี ต้องสามารถคาดการณ์การพัฒนาของโลกภายนอก ประเมินผลกระทบต่อองค์กร สร้างความรู้สึเกี่ยวกับความเร่งด่วนและการจัดลำดับความสำคัญเพื่อการเปลี่ยนแปลง
3. โฆษก ในฐานะโฆษกนั้น ผู้นำต้องมีทักษะในการพูดและให้ความสนใจด้วยการเป็นผู้ฟังที่ดี สามารถต่อรองกับองค์กรอื่นและสร้างเครือข่ายกับภายนอกเพื่อประโยชน์ด้านแนวความคิด ทรัพยากร การสนับสนุน หรือข้อมูลข่าวสารสำหรับองค์กรในปัจจุบันเป็นสิ่งสำคัญ
4. ผู้ฝึกสอน การเป็นผู้ฝึกสอนที่มีประสิทธิผลนั้นต้องสามารถสร้างทีมงานให้อำนาจผู้ร่วมงาน และเป็นทีปรีक्षा พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้อื่นทราบถึงจุดยืนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์ สร้างความไว้วางใจให้เกียรติและช่วยให้บุคคลเรียนรู้และเติบโตก้าวหน้า เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ดังแผนภูมิรูปภาพดังนี้

ภาพที่ 2.3 บทบาทภาวะผู้นำที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและช่วงเวลา

ที่มา: ทองหล่อ เดชไทย 2544 ภาวะผู้นำ เพื่อการบริหารคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ

สรุปแนวคิดภาวะผู้นำและผู้นำ จากที่กล่าวมาข้างต้นจะพอจะสรุปได้ดังนี้ “ภาวะผู้นำ” หมายถึง ความเป็นผู้นำจะต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติที่พิเศษของแต่ละบุคคลที่จะบังคับบัญชาผู้อื่นได้ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ จากตำแหน่งและอำนาจบารมีที่ได้จากตัวของเขาเองเป็นเครื่องมือ และสามารถจะสร้างอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความเชื่อถือ ขอมร่วมมือหรือยอมรับในตัวของเขาได้ไม่ว่าจะเป็นบุคลิกภาพลักษณะของความเป็นผู้นำความรู้ ความสามารถ ความคิดริเริ่ม การตัดสินใจ ฯลฯ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์หรือเป้าหมายในด้านการดำเนินงานต่าง ๆ ของกลุ่มและขององค์กรให้ประสบผลสำเร็จ ส่วนคำว่า “ผู้นำ” หมายถึง ผู้นำจะเป็นเพียงบุคคลบุคคลที่ได้รับการยอมรับหรือยกย่องให้เป็นหัวหน้าจากสมาชิกในกลุ่ม เนื่องจากลักษณะใดลักษณะหนึ่งอันเกิดจากบุคลิกลักษณะของเขาในสถานการณ์หนึ่งๆ ซึ่งยอมรับในตัวของเขา เช่น เป็นคนกล้า มีความรู้ความสามารถ มีสติปัญญาฉลาดหลักแหลมกว่าคนอื่น แต่ตรงกันข้ามอาจจะไม่มีลักษณะของความเป็นผู้นำหรือมีภาวะผู้นำก็ได้ ซึ่งในบางขณะคนที่ได้รับการยอมรับหรือยกย่องให้เป็นผู้นำ แต่ก็ไม่ได้เป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชา ก็อาจจะพูดได้ว่าเขาไม่มีภาวะผู้นำ ตรงกันข้ามบางคนไม่ได้เป็นผู้นำแต่กลับได้รับความเชื่อถือ ขอมรับและร่วมมือปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำปฏิบัติตาม ซึ่งความแตกต่างกันทั้งสองอย่างนี้จึงเกิดคำถามที่ว่า “ผู้นำอาจจะไม่มี

ภาวะผู้นำ ผู้มีภาวะผู้นำอาจจะไม่ได้เป็นผู้นำ” เมื่อเปรียบเทียบกับที่กล่าวมา (วิเชียร วิทยาอุดม 2550: 3)

1.3 แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยระบบอุปถัมภ์

ลิจิต ชีรเวกิน (2550: เว็บไซท์) ระบบอุปถัมภ์ หรือที่เรียกในภาษาอังกฤษว่า The patron-client system เป็นระบบที่อยู่ใต้งคมจารีตนิยม ซึ่งได้แก่ ประเทศจีน ประเทศอินเดีย ประเทศไทย อินโดนีเซีย ฯลฯ ระบบอุปถัมภ์เกิดจากความเหลื่อมล้ำของมนุษย์ในแง่ทรัพย์สินคุณสถานะ และอำนาจ (wealth, status and power) แต่ยังมีอีกส่วนหนึ่งซึ่งได้แก่ จิตใจ ศีลธรรมและจริยธรรม ผู้อุปถัมภ์ (patron) จะเป็นผู้ที่อยู่ในฐานะเอื้ออำนวยประโยชน์ได้ทั้งในอำนาจทางการเมือง ตำแหน่งหน้าที่ราชการ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สถานะทางสังคม และสำหรับบางกรณีผู้อุปถัมภ์คือบุคคลเป็นที่เคารพนับถือในคุณความดี สามารถให้ความรู้สึกที่ดีกับผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์ มีลักษณะคล้ายเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ ส่วนผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์ คือบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ต้องอาศัยผู้อุปถัมภ์เพื่อผลประโยชน์ดังกล่าว รวมทั้งส่วนที่เป็นบวกในทางจิตใจ เป็นสิ่งที่พึงในทางวัตถุและในทางจิตใจ ในกรณีของสังคมไทยนั้นผู้อุปถัมภ์จะต้องมีบารมี ซึ่งความหมายได้แก่ การเป็นที่ยอมรับว่ามีลักษณะเป็นผู้นำ สามารถอุปถัมภ์ผู้ตามได้ ขณะเดียวกันผู้ตามก็หวังพึ่งผู้อุปถัมภ์ทั้งผลประโยชน์ต่าง ๆ ดังกล่าวมารวมทั้งกรณีทางจิตใจด้วย

ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยได้เริ่มมีขึ้นในระบบสังคมและขยายออกไปสู่ระบบการเมือง ผ่านทางชนชั้นทางการเมืองและชนชั้นนำทางเศรษฐกิจ โดยเป็นการอุปถัมภ์ซึ่งกันและกัน และระบบอุปถัมภ์เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ที่สามารถเชื่อมโยงกับบุคคลที่มีสถานภาพที่ต่ำกว่าไปจนถึงบุคคลระดับชาติโดยไม่จำเป็นต้องผูกติดกับระบบราชการที่เข้มงวด ในทางการเมืองการปกครอง ผู้อุปถัมภ์อาจจะสามารถช่วยเหลือผู้รับอุปถัมภ์ของตนในการติดต่อราชการ อีกทั้งการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายของระบบอุปถัมภ์ และเครือข่ายของระบบอุปถัมภ์ได้กลายมาเป็นวิธีการที่นักการเมืองนำมาใช้ในการหาคะแนนเสียงในชุมชน เช่น การซื้อเสียง การสัญญาว่าจะให้ เป็นต้น ซึ่งเป็นวิธีการที่นำมาซึ่งการได้เข้าสู่ตำแหน่งและรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้ เพราะถ้าผู้ลงสมัครคนใดมีเครือข่ายที่ให้การอุปถัมภ์มากเท่าไรก็เท่ากับว่ามีสิทธิที่จะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งมากที่สุด

ไพบูลย์ ช่างเรียน (2527: 5 อ้างใน ลักษณะ ภัคดีนฤนาถ 2553: 13) ได้กล่าวว่า สังคมไทยนั้นเป็นสังคมที่เป็นระบบชนชั้น อันสืบเนื่องมาจากระบบศักดินา โดยถือเอาเกียรติหรือฐานะทางสังคมเป็นเครื่องวัด เช่นตระกูล ความมั่งคั่ง หรือฐานะการศึกษา เป็นต้น

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2523: 41-42 อ้างใน ลักษณะ ภัคดีนฤนาถ 2553: 13) ได้

กล่าวถึงลักษณะของสังคมไทยไว้ว่ามีการรวมกลุ่มและเกิดกลุ่ม ซึ่งมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน เป็นส่วนบุคคล ในลักษณะของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ (Patron-Clients) ซึ่งอาศัยความสัมพันธ์ ส่วนตัว ความไว้วางใจ และความใกล้ชิดสนิทสนมกันเป็นที่ตั้ง ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์นี้มี ลักษณะเดียวกับความสัมพันธ์แบบนายกับไพร่ ซึ่งเป็นลักษณะความสัมพันธ์แบบศักดินาที่ยังคงอยู่ในสังคมไทย

เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2546: 25-34 อ้างใน ฉัตรชัย สุระภา 2553 : 26) ได้กล่าวว่า ประชาชนในซีกโลกที่สามส่วนใหญ่แล้วเลือกผู้แทนตามเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา เผ่าพันธุ์ และวรรณะทางนักรการเมือง ในประเทศไทยได้เลือกลงคะแนนเสียงตามคำชี้แนะของผู้อุปถัมภ์ที่ให้นิยามจ่างรางวัล ด้วยการตอบแทนบุญคุณมาเป็นหลักที่ยึดเหนี่ยวชาวบ้าน แต่ความเป็นจริงการซื้อขายเสียงนั้นได้นำวิถีการดำเนินชีวิตแบบอุปถัมภ์เข้ามาเกี่ยวข้อง และได้สืบทอดกันมาช้านานจากสังคมเกษตรแบบดั้งเดิมในอดีตที่ได้ผสมผสานกับสังคมแบบอุตสาหกรรมสมัยใหม่ การเลือกตั้งในยุคแรกนั้นไม่มีการแจกจ่ายอามิสสินจ้างที่นำมาเป็นปัจจัยหลักในการแลกเปลี่ยน แต่ก็มี การขอร้องให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระครูซึ่งอยู่ในฐานะผู้อุปถัมภ์ในหมู่บ้านมาคอยช่วยเหลือชักจูงโน้มน้าวชาวบ้าน แต่การให้เงินทอง สิ่งของ หรือโครงการกิจกรรมต่าง ๆ แก่หมู่บ้านเพื่อเป็นการตอกย้ำให้ชาวบ้านไปลงคะแนนเสียงตามคำขอร้องของผู้ใหญ่ ในสายอุปถัมภ์นั้นเป็นวิธีการสมัยใหม่ ที่ได้ทำควบคู่ไปกับการพัฒนาที่สามารถสร้างนักธุรกิจคนชั้นกลางที่มีเงิน ทุนทรัพย์ และผลประโยชน์ที่แสวงหาต้องขึ้นมาสู่เวทีการเมือง พร้อมทั้งจะทุ่มเงินทุนในการเลือกตั้งอย่างมากมาย เพราะนักธุรกิจจะใช้วิธีการหาเสียงด้วยการนำเงินมาเป็นกลไกคอยขับเคลื่อน เป็นตัวเชื่อมคอยประสานความสัมพันธ์กับชาวบ้านได้อย่างทั่วถึง และการซื้อเสียงก็ไม่ได้มีปัจจัยมาจากเศรษฐกิจแต่เป็นปัจจัยทางการเมืองที่มีผลต่อพฤติกรรมเลือกตั้งมากกว่า ในอดีตภาคอีสานชนบทได้ลงคะแนนเสียงตามนโยบายและอุดมการณ์ และการลงคะแนนเสียงตามอิทธิพลของผู้อุปถัมภ์ได้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการอ่อนตัวในศรัทธาของอุดมการณ์สังคมนิยมสตาลิน การซื้อขายเสียงนั้นมาจากสาเหตุของการประเมินผลงานและผลประโยชน์ที่ชาวบ้านคาดว่าจะได้รับจากผู้สมัครแต่ละคน และเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย โดยมีสิ่งที่ยากยิ่งกว่านั้นก็คือการจ่ายเงินเพื่อหล่อเลี้ยงเครือข่ายสายสัมพันธ์ทางการเมืองในรูปแบบของการอุปถัมภ์ชาวบ้านในท้องถิ่นไว้ก่อนหรือหลังการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่สำคัญต่อชัยชนะในการเลือกตั้งทุกครั้งไป

ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ การยอมรับความแตกต่างในเรื่องของฐานะบุคคล การเน้นการพึ่งพาผู้อื่น และการยึดมั่นตัวบุคคลยังคงมีอิทธิพลต่อการปกครองเรื่อยมา ดังจะเห็นได้ว่าลักษณะเจ้าขุนมูลนาย ยังคงอยู่ในระบอบราชการไทยค่อนข้างมาก ข้าราชการจำนวนไม่น้อยมีความรู้สึกว่าเป็นนายของประชาชน เหมือนดังเช่น มูลนายเป็นนายของพวกไพร่ ทั้ง ๆ ที่ตาม

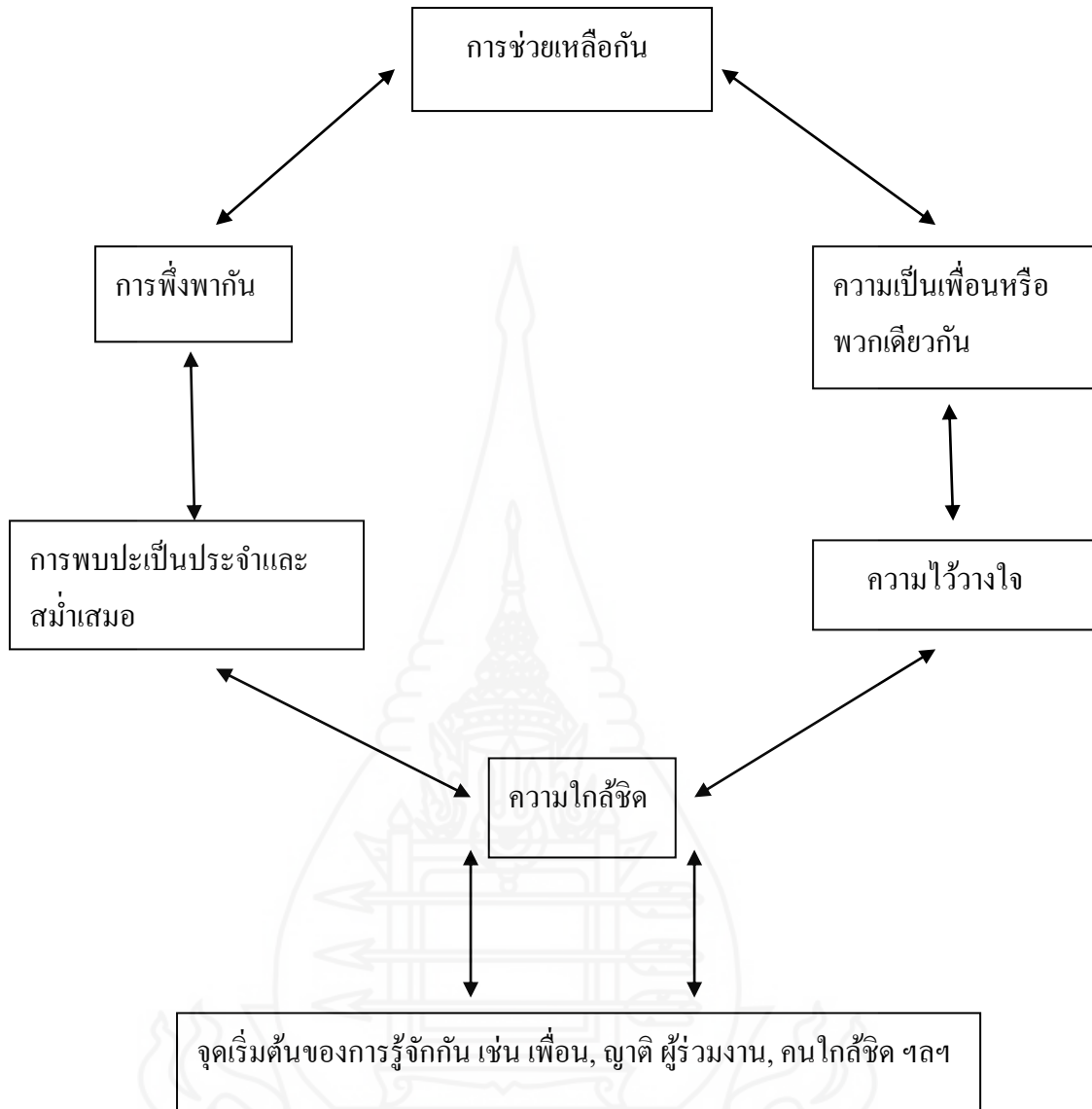

แนวความคิดของระบบบริหารราชการสมัยใหม่ ข้าราชการไม่ได้เป็นนายของประชาชนหากแต่เป็นผู้นำบริการต่าง ๆ ของรัฐไปสู่ประชาชน ภายใต้ขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐ โดยข้าราชการจะได้รับเงินเป็นการตอบแทนในการปฏิบัติงาน เงินเดือนเหล่านี้ก็มาจากภาษีของประชาชน ข้าราชการจึงเป็นผู้ที่มีฐานะเป็นผู้รับใช้ประชาชน แต่สิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมไทยกลับกลายเป็นว่า ข้าราชการรู้สึกว่าคุณเป็นนายของประชาชน ทางฝ่ายประชาชนเองก็ยอมรับว่ามีความรู้สึกต่อข้าราชการเหมือนดังเป็นนายของตน มีความกลัวเกรงนอบน้อมและเคารพเชื่อฟังระบบราชการ ข้าราชการจึงมีอิทธิพลในการควบคุมความคิดและพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนเหมือนระบบไพร่เคยควบคุมชีวิตและความคิดอ่านของพวกไพร่ในสังคมสมัยเก่า

ส่วนในด้านความสัมพันธ์ในระบบราชการยังได้รับอิทธิพลลักษณะความสัมพันธ์ของระบบไพร่ ระบบราชการไทยยังยึดมั่นในความผูกพันกันเป็นเชิงส่วนตัวตามลักษณะความสัมพันธ์กันแบบอุปถัมภ์มากกว่าจะมีความสัมพันธ์กันตามกฎระเบียบที่ได้วางไว้ และมีแนวโน้มว่าจะปฏิบัติราชการตามคำสั่งของหัวหน้าโดยไม่มีการโต้แย้งและไม่มีความคิดริเริ่มใด ๆ เหมือนเช่น มุลนาयरระดับล่างปฏิบัติต่อมุลนาयरระดับสูงในสังคมสมัยเก่า

กนก วงษ์ตระหวาน (2528: 336 อ้างใน ลักขณา ภักดินฤนาถ 2553: 14) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ส่วนตัวกับการเมืองไทยว่า การเมืองที่เกิดการรวมกลุ่มกันนั้น เป็นการเกิดกลุ่มในลักษณะที่อิงอยู่กับบุคคลมากกว่าหลักการหรือผลประโยชน์ร่วมกันนี้มีเหตุผลมาจากการที่คนไทยมีวัฒนธรรมสังคมที่ยึดตัวบุคคล (Personalism) กล่าวคือ โครงสร้างสังคมไทยถูกผูกเข้าด้วยกันของการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ดังแสดงในภาพที่ 2.3 ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.4 วงจรแห่งความสัมพันธ์ของสังคมไทย

ที่มา: กนก วงษ์ตระหง่าน (2528) *การเมืองในระบอบประชาธิปไตย* กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะความสัมพันธ์ของคนไทยที่พบทั่วไป คือ การเริ่มต้นของการรู้จักกันซึ่งจะมีจุดเริ่มต้นที่แตกต่างกัน เช่น การเป็นญาติ เป็นเพื่อน เพื่อนร่วมงาน เป็นต้น เมื่อรู้จักกันแล้วประเด็นที่สำคัญ คือ การพบปะกันเป็นประจำและสม่ำเสมอ ความใกล้ชิดก็จะเกิดขึ้นตามมาซึ่งเป็น

รากฐานสำคัญที่ทำให้เกิดความไว้วางใจต่อกัน ความไว้วางใจสำหรับคนไทยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นสำคัญ ถ้าไม่มีความสัมพันธ์ส่วนตัวก็จะไม่เกิดความไว้วางใจได้ในหมู่คนไทย บุคคลที่มีความไว้วางใจต่อกันจะถือว่าบุคคลนั้นจะมีลักษณะของความเป็นเพื่อนหรือพวกเดียวกัน แล้วด้วยคุณค่าของคนไทยจึงเกิดพันธะที่จะต้องช่วยเหลือเพื่อนหรือพวกพ้องเสมอ ข้อสังเกตประการหนึ่ง คือ การช่วยเหลือเพื่อนจะมาก่อนหลักการและความถูกต้อง การช่วยเหลือกันโดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวนี้สร้างเงื่อนไขสำคัญอย่างหนึ่งตามมา คือ การพึ่งพากัน

จากความเข้าใจวงจรแห่งความสัมพันธ์ของคนไทยเช่นนี้จะเห็นว่าคนไทยในกลุ่มต่าง ๆ จะต้องพยายามชักนำให้วงจรนี้หมุนไปได้อย่างราบรื่นและมั่นคง ด้วยเหตุนี้จะเป็นหลักประกันให้แก่คนไทยเหล่านั้น ได้พึ่งพาซึ่งกันและกันหรือให้ประโยชน์จากกันและกัน ในขณะที่เพื่อนที่อยู่นอกวงจรมีจะไม่ได้รับ ถ้ามองในแง่นี้จะเห็นว่าวงจรมีส่วนช่วยให้คนไทยในวงจรสามารถมีอำนาจมากขึ้น หรือได้รับบริการมากขึ้น ได้ เพราะลำพังตัวเขาเพียงคนเดียวจะไม่สามารถแก้ปัญหากระทำการบางอย่างได้อันเนื่องมาจากไม่มีคนคอยช่วยเหลือ ด้วยตรรกะนี้ทำให้เราพอจะมองเห็นได้ว่าผู้กระทำการทางการเมืองของไทยที่จะประสบความสำเร็จในทางการเมืองจะสามารถมีความสามารถที่จะมีเพื่อนหรือพวกจำนวนมาก และในทำนองเดียวกันสำหรับผู้ที่มิอำนาจทางการเมือง การจะรักษาอำนาจนั้นไว้ได้จะต้องมีเพื่อนหรือพวกคอยค้ำจุน ดังที่เราจะเห็นเสมอว่า การเมืองกับการเล่นพรรคเล่นพวกเป็นสิ่งคู่กันสำหรับการเมืองไทยและที่สำคัญคือ คนไทยมักจะยอมรับว่าเป็นสิ่งที่แก้ไขไม่ได้นอกจากจะต้องปรับตัวเองให้อยู่กับมันให้ได้ ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงคุณค่าของคนไทยที่มีส่วนช่วยให้ระบบการเมืองพรรคพวกนี้คงอยู่ได้ในทางอ้อม (กนก วงษ์ตระหวาน 2529: 23 อ้างใน มงคล เกษประทุม 2552: 23)

ความหมายของระบบอุปถัมภ์

ชูบ กาญจนประการ (2526: 166 อ้างใน ลักขณา ภักดินฤนาถ 2553: 17) ได้อธิบายถึงความหมายของระบบอุปถัมภ์ว่า เป็นเรื่องของพรรคพวกหรือเส้นสายที่ใช้ระบบนี้เพื่อประโยชน์ในทางการเมือง ดังนั้นระบบอุปถัมภ์จึงหมายถึง ปฏิบัติการในประการต่าง ๆ เกี่ยวกับการรักษาอำนาจทางการเมืองที่สามารถดำรงตำแหน่งทางการเมือง การบริหารงาน โดยการให้ค่าตอบแทนหรือสินน้ำใจที่พวกพ้อง ลูกน้อง และผู้ที่ให้ความสนับสนุนช่วยเหลือช่วงการหาเสียงเลือกตั้ง จนได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง สามารถเข้าร่วมคณะรัฐบาลหรือมีตำแหน่งทางการเมือง การปฏิบัติต่าง ๆ จะออกมาในลักษณะหลายรูปแบบ เช่น สั่งย้ายผู้ดำรงตำแหน่งเดิมที่ไม่ใช่พวกตนออก แล้วดึงพวกตนเข้ามาดำรงตำแหน่งแทน เพื่อความสะดวกในการที่จะใช้สัญญาจ้างของทางราชการ ที่มีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยโดยจะแจกจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ที่ให้การช่วยเหลือพรรคของตน

ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล (2538: 101-102 อ้างใน วิศรุต อามาตย์มุลตรี 2558: 8) ได้ให้ความหมายระบบอุปถัมภ์ไว้ว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างคน 2 คน ที่มีฐานะและมีฐานะไม่เท่าเทียมกัน ฝ่ายที่อยู่เหนือกว่าจะอยู่ในฐานะผู้อุปถัมภ์ ฝ่ายที่อยู่ต่ำกว่าจะเป็นผู้ใ้อุปถัมภ์ทั้ง 2 ฝ่าย จะมีความผูกพันเป็นการส่วนตัวและมีการแสวงหาแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กัน ผู้อุปถัมภ์ก็จะให้ประโยชน์ในความคุ้มครอง ส่วนผู้รับอุปถัมภ์จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนในรูปความจงรักภักดี แรงงานและของกำนัล

ปธาน สุวรรณมงคล (2554: 63-64 อ้างใน ประทุมมารด สุจริต 2558: 5) ระบบอุปถัมภ์ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่พึ่งพิงอย่างแนบแน่นระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้ถูกอุปถัมภ์ ในสังคมของกำลังพัฒนาทั้งหลาย ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ ผูกพันด้วย “การพึ่งพิง” และ “การตอบแทน” โดยผู้อุปถัมภ์จะเป็นที่พึ่งพิงของผู้ถูกอุปถัมภ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่วนตัวหรือตำแหน่งหน้าที่ของตน ผู้อุปถัมภ์บางคนที่มีทรัพยากรอำนาจมาก เช่น ความมั่งคั่งและหรือตำแหน่งหน้าที่สูง สามารถใช้ทรัพยากรอำนาจในการอุปถัมภ์ผู้คนที่อยู่ในเครือข่ายการอุปถัมภ์ได้มากจนบางครั้งถูกเรียกว่า “เจ้าพ่อ” ก็มีไม่น้อย ทั้งนี้ต้องเข้าใจว่าระบบอุปถัมภ์มีลักษณะของการพึ่งพิงกันอย่างไม่เท่าเทียมกัน โดยการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกันซึ่งอาจเป็นทรัพย์สิน ตำแหน่ง ความจงรักภักดี หรือสิ่งมีคุณค่าอื่นที่เป็นที่ต้องการโดยผู้อุปถัมภ์เป็นผู้จัดหาหรือให้กับผู้ใ้อุปถัมภ์ และแปรเปลี่ยนมาเป็น “บุญคุณ” ที่ได้รับการอุปถัมภ์ต้องตอบแทนในรูปของความจงรักภักดีหรือการยอมรับปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำขอของผู้อุปถัมภ์ บางครั้งก็มีการเรียกกันว่า เป็นความสัมพันธ์แบบ “เจ้านาย-ลูกน้อง” ทำให้ผู้อุปถัมภ์สามารถสั่งการหรือขอให้ผู้ที่อยู่ใ้อุปถัมภ์ดำเนินการตามที่ต้องการได้ ภายใต้การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ดังกล่าว นอกจากระบบอุปถัมภ์แล้ว ยังมีระบบเครือข่ายเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยในหลายๆ พื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทที่คนในเครือญาติยังอาศัยอยู่ร่วมกัน และมีความผูกพันใกล้ชิดกันเครือญาติ สังคมแบบนี้มักจะมีความเอื้ออาทรกัน รวมถึงช่วยเหลือกันและกัน อันเป็นระบบที่เกี่ยวพันต่อระบบอุปถัมภ์อีกทางหนึ่ง

ลักษณะและรูปแบบของความสัมพันธ์ระบบอุปถัมภ์

อकिन รพีพัฒน์ (2525 อ้างใน อมร พงศาพิชญ์ และ ปรีชา คุวินทร์พันธุ์ 2554: 3) ได้กล่าวไว้ว่า ระบบอุปถัมภ์เป็นผลมาจากความเชื่อของคนไทยในเรื่องบุญกรรมและเรื่องตายแล้วเกิดใหม่ เช่น ความเชื่อที่ว่าผู้ที่เกิดมาท่ามกลางเงินทองมีทรัพย์สิน อำนาจ วาสนา เป็นเพราะกรรมที่ทำไว้แต่ปางก่อน คนเราเกิดมาไม่เท่าเทียมกันด้วยเหตุที่บุญบารมีที่ได้สะสมไว้แต่ปางก่อน ทำให้คนไทยยอมรับความแตกต่างในฐานะตำแหน่งที่ลดหลั่นเป็นชั้น ๆ เมื่อยึดถือความแตกต่างในระดับสูง-ต่ำของฐานะตำแหน่งเป็นหลัก เราจึงพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่แตกต่างกันในฐานะตำแหน่งเป็นแบบที่มีความสำคัญคือ ความสัมพันธ์แบบผู้ใหญ่-ผู้น้อย หรือความสัมพันธ์แบบ

ลูกพี่-ลูกน้อง ความสัมพันธ์แบบดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความไม่เสมอภาคในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจ การเมือง หรือสังคมก็ตาม ซึ่งความสัมพันธ์ในลักษณะนี้เรียกว่า ความสัมพันธ์แบบผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์เป็นความสัมพันธ์ในแนวคิดที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีทรัพยากรต่างกัน ทรัพยากรในที่นี้ไม่ได้หมายถึงทรัพย์สินแต่เพียงอย่างเดียว แต่หมายถึงอย่างอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นอำนาจทางการเมือง สิทธิพิเศษทางสังคม เป็นต้น

โดยผู้อุปถัมภ์จะอยู่ในฐานะที่เป็นเจ้าของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และเป็นที่ต้องการของผู้รับอุปถัมภ์ ผู้รับอุปถัมภ์มักจะทราบดีว่าในการเข้าเป็นผู้รับอุปถัมภ์หรือเป็นลูกน้องของใคร ตนต้องการอะไร เช่น การคุ้มครองทางการเมืองหรือทางสังคม หรือความก้าวหน้า ตำแหน่งหน้าที่ หรือฐานะทางเศรษฐกิจ การที่ผู้รับอุปถัมภ์ทราบก็โดยเหตุที่ว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ตนต้องการและมักจะเป็นสิ่งที่น้อยคน ที่สามารถให้แก่ตนได้ แต่ผู้รับอุปถัมภ์จะไม่สามารถคาดการณ์ได้แน่ชัดเลยว่า ผู้อุปถัมภ์จะให้ตนได้หรือไม่และเพียงใด นอกจากนั้นแล้วผู้รับอุปถัมภ์จะไม่ทราบแน่ชัดว่า ผู้อุปถัมภ์จะต้องการให้ตนทำอะไรให้บ้างเพื่อที่ตนจะได้ในสิ่งที่ตนประสงค์

แต่ก็จะเห็นได้ว่าการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ ผู้อุปถัมภ์มีส่วนได้เปรียบอยู่ในเนื้อหาของความสัมพันธ์ (คือมีฐานอำนาจในการต่อรองสูงกว่า) ทั้งนี้เพื่อผู้อุปถัมภ์จะเป็นหนึ่งในไม่กี่คนที่มีทรัพยากรมาก ดังนั้นผู้อุปถัมภ์จึงเป็นผู้เลือกว่าจะให้การอุปถัมภ์แก่ใครและเป็นผู้กำหนดว่าผู้รับอุปถัมภ์ควรให้บริการอะไรแก่ตน ซึ่งทั่วไปแล้วในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองฝ่ายคือ ผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ ฝ่ายหลังมักจะเป็นผู้เสียเปรียบเสมอเพราะโดยคำจำกัดความแล้ว ผู้รับอุปถัมภ์เป็นผู้ที่อ่อนแอกว่าทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมือง แม้ว่าผู้อุปถัมภ์อาจจะต้องอาศัยผู้ได้รับอุปถัมภ์ของตนอย่างเป็นกลุ่มก้อนในบางสถานการณ์ เช่น การหาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

ศุภรัตน์ เลิศพานิชย์กุล (2544: 42-43 อ้างใน วิศรุต อามาตย์มุลตรี 2558: 20) ได้กล่าวถึง ลักษณะของระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันแบ่งออก ได้เป็น 4 รูปแบบ คือ

1. ระบบอุปถัมภ์ที่มีอยู่ในหมู่เครือญาติ นับว่าเป็นระบบเก่าแก่ที่ญาติต้อง เอาใจใส่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
2. ระบบอุปถัมภ์ในหมู่มิตรสหายในสังคมไทยความคาดหวังระหว่างเพื่อน เป็นไปอย่างลึกซึ้งมักจะวัดกันด้วยการช่วยเหลือซึ่งกันและกันไม่ว่าจะเป็นเพื่อนเล่น เพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อนร่วมรุ่นร่วมสถาบัน เช่น นักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นต่าง ๆ เป็นต้น
3. ระบบอุปถัมภ์ในองค์กรต่าง ๆ มักจะแสดงออกมาในรูปของความสัมพันธ์

ระหว่างเจ้านายกับลูกน้อง ก่อให้เกิดธรรมเนียมการเข้าหาผู้มีอำนาจเพื่อให้ความคุ้มครองตนเอง และผลประโยชน์ของตนเองเจ้านายในสวนราชการคือผู้บังคับบัญชา ผู้มีอำนาจโยกย้ายบรรจุ แต่งตั้งเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ส่วนเจ้านายในองค์กรเอกชนอาจนับตั้งแต่ระดับผู้จัดการขึ้นไปที่สามารถให้คุณให้โทษแก่ลูกน้องได้ทำให้บรรดาเจ้านายหรือผู้บังคับบัญชาต่างก็สร้างอิทธิพลสร้างอำนาจสร้างอิทธิพลให้กับตนเอง โดยมีผู้ใต้บังคับบัญชาสำนึกในบุญคุณต้องดูแลเอาใจใส่ต่อผู้บังคับบัญชาทั้งในเรื่องส่วนตัวและงานในหน้าที่

4. ระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพอาจจำแนกได้เป็น 6 กลุ่ม คือ กลุ่มข้าราชการ – พ่อค้ำนักธุรกิจ กลุ่มข้าราชการ – นักการเมือง กลุ่มข้าราชการ – ประชาชน กลุ่มนักการเมือง – ประชาชน กลุ่มนักการเมือง – พ่อค้ำธุรกิจ และพ่อค้ำนักธุรกิจ – ประชาชน

ปัจจัยที่ทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์

คตฤดี วรรณสุทธะ (2545: 11 อ้างใน กชพร กันทะวงศ์ 2551: 6) ได้สรุปถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ไว้ว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่

1. ชาวบ้านขาดแคลนวัตถุดิบปัจจัยในการดำรงชีวิต
2. ชาวบ้านขาดสถานะทางสังคม ต้องการพึ่งพาผู้อุปถัมภ์ในการวิ่งเต้นติดต่อกับราชการเข้ารับการรักษาพยาบาล ฯลฯ
3. ชาวบ้านรู้สึกขาดอำนาจที่จะแก้ไขปัญหาของตนเองและท้องถิ่น เช่น การขาดไฟฟ้า น้ำประปา ถนน ศาลาวัด ราคาพืชผลต่ำ ต้องพึ่งพาผู้อุปถัมภ์หรือคนกลางติดต่อกับราชการหรือพรรคการเมืองเพื่อเข้ามาแก้ไขปัญหาจนเกิดเป็น “วัฒนธรรมพึ่งพา”

นอกจากนี้ คตฤดี วรรณสุทธะ (2545: 12 อ้างใน กชพร กันทะวงศ์ 2551: 6) ได้กล่าวถึงลักษณะการพึ่งพาของชาวบ้านที่มีต่อผู้อุปถัมภ์มีหลายลักษณะ คือ

1. เป็นแบบหลายมิติ ตั้งแต่การกู้ยืมเงิน ให้เป็นผู้ใหญ่งานแต่งงาน งานศพ ขอขมรดกไปใช้ในไร่ (โดยจ่ายค่าตอบแทนเป็นแรงงานภายหลัง) พึ่งพาเอาพืชผลไปขายยังตลาด ฯลฯ
2. มีลักษณะทั้งชีวิต คือ ต้องพึ่งพาทุกโอกาส ตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย และทั้งครอบครัวด้วยเหตุนี้เมื่อผู้อุปถัมภ์ที่ทำเป็นหัวคะแนน ชาวบ้านซึ่งไม่มีทางเลือกนอกจากจะต้องขายเสียงให้ ทั้งนี้ไม่ใช่เห็นแก่เงินในช่วงเลือกตั้ง แต่ชาวบ้านได้คิดแล้วว่าตนเองยังต้องพึ่งพาระบบอุปถัมภ์ในเรื่องอื่น ๆ อีกมากในอนาคต

ธีรยุทธ บุญมี (2533: 200-202 อ้างใน ลักขณา ภักดินฤณนาก 2553: 19) ที่ได้อธิบายถึงลักษณะเฉพาะของระบบอุปถัมภ์ว่า ระบบอุปถัมภ์เป็นการแลกเปลี่ยนที่ไม่สมมูล คือ ผู้อุปถัมภ์จะเป็นบุคคลที่มีทรัพยากรมากและผูกขาดของทรัพยากรนั้น ซึ่งต่างกับผู้รับอุปถัมภ์ที่เป็นบุคคลที่มีทรัพยากรที่น้อยหรือขาดแคลนในทรัพยากรนั้น ๆ ถ้าหากผู้รับการอุปถัมภ์ไม่สามารถตอบแทนผู้

อุปถัมภ์ได้ก็ทำให้เกิดการติดหนึ่บุญคุณ ซึ่งจุดนี้เป็นจุดเริ่มของการแลกเปลี่ยนที่ไม่สมดุลระหว่างทั้งสองฝ่าย และระบบอุปถัมภ์ยังเป็นความสัมพันธ์ที่มีลักษณะแบบตัวต่อตัว คือ ผลประโยชน์ที่ผู้อุปถัมภ์จะให้แก่ผู้รับอุปถัมภ์เป็นการให้แบบเฉพาะเจาะจง ที่ทำให้ผู้รับอุปถัมภ์มีความมั่นใจว่าผู้อุปถัมภ์จะสามารถเป็นที่พึ่งผู้รับอุปถัมภ์ได้ และในทางกลับกันผู้อุปถัมภ์มีความมั่นใจว่าผู้รับอุปถัมภ์จะมีความจงรักภักดีต่อผู้อุปถัมภ์ และลักษณะสุดท้ายก็คือความสัมพันธ์แบบรอบด้านหรือซับซ้อน คือมีลักษณะที่ไม่แน่นอน เป็นลักษณะที่มีความยืดหยุ่นเป็นไปตามสถานการณ์หรือสังคม สามารถที่จะปรับตัวได้ในทุก ๆ ช่วงเวลา

อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คุวินทร์พันธุ์ (2545: 47-59) ได้กล่าวถึงลักษณะของระบบอุปถัมภ์ที่เกี่ยวข้องกันระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ ไว้ดังนี้

1. รากฐานและการปฏิบัติการของการแลกเปลี่ยนโดยส่วนตัว ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ อาจนิยามได้ดีในกรณีของความสัมพันธ์คู่ (ระหว่างคน 2 คน) ที่เป็นกลไกของความสัมพันธ์ ในลักษณะที่บุคคลหนึ่งจะมีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ (ผู้รับอุปถัมภ์) ผู้ซึ่งจะต้องตอบแทนโดยการให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนการให้บริการผู้อุปถัมภ์ ในสถานะของการตอบแทนซึ่งกันและกัน แต่ละฝ่ายต่างเสนอบริการที่มีค่าต่อกันและกัน แม้ว่าผู้อุปถัมภ์จะได้ประโยชน์มากกว่าในความสัมพันธ์นี้ ผู้อุปถัมภ์อาจมีอำนาจในการบังคับบัญชาและอาจมีอำนาจตามตำแหน่งทางราชการด้วยก็ได้ แต่ถ้าอำนาจหรือฉันทานุมัติ ที่เขาสามารถสั่งการได้เพียงพอในอันที่จะให้เกิดการเชื่อฟัง ความจำเป็นที่จะต้องผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ที่ต้องการการตอบแทนซึ่งกันและกันทั้งหมดไป

ดังนั้น โดยลักษณะนี้ผู้อุปถัมภ์จะดำเนินการในสถานการณ์ที่บรรทัดฐานของชุมชนและฉันทานุมัติเรียกร้องให้มีการต่อรองและการตอบแทนซึ่งกันและกันในระดับหนึ่ง นั่นคือระบบอุปถัมภ์จะเกิดขึ้นเมื่อมีความไม่สมดุลในอำนาจ นอกจากนี้ยังสามารถแยกลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างสองฝ่ายได้อีก 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก ความไม่สมดุลของการแลกเปลี่ยน ใครก็ตามที่เข้าไปมีส่วนของการแลกเปลี่ยนที่ไม่สมดุลกันและไม่สามารถตอบแทนได้เต็มที่ก็จะนำมาซึ่งการติดหนึ่บุญคุณของผู้อุปถัมภ์ต่อไป

ประการที่สอง ความสัมพันธ์ส่วนตัว เป็นลักษณะของความสัมพันธ์คู่ คือ ความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้ที่พบหน้ากันอยู่เสมอๆ ในรูปแบบของการตอบแทนกันช่วยสร้างและทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายแนบแน่นขึ้น ที่เป็นการสร้างความไว้วางใจกันและกันรักใคร่ซึ่งกันและกัน

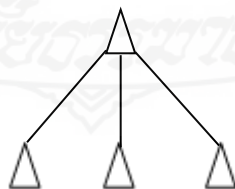
ประการที่สาม ความสัมพันธ์แบบไม่เฉพาะเจาะจง เป็นความสัมพันธ์ที่มีการ

แลกเปลี่ยนที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ซึ่งเรียกว่าเป็นการยอมรับบุคคลทั้งตัวคนมากกว่าเฉพาะบางส่วนของความตัวเอง

2. ลักษณะเฉพาะของผู้อุปถัมภ์

บทบาทของผู้อุปถัมภ์ควรจะพิจารณาว่าแตกต่างไปจากบทบาทอื่นที่เรียกว่า “นายหน้า” “คนกลาง” หรือ “หัวหน้า” หมายถึงการเป็นตัวกลางในการจัดการในการแลกเปลี่ยนหรือการส่งผ่านสิ่งของระหว่างคู่สัมพันธ์ที่ไม่สามารถติดต่อกันได้โดยตรง ซึ่งบทบาทของคนกลางจึงเป็นการแลกเปลี่ยนที่เกี่ยวข้องกันสามฝ่ายด้วยกันในแง่ที่คนกลางทำหน้าที่เป็นตัวแทนโดยตนเองไม่มีอำนาจในสิ่งของที่ทำการแลกเปลี่ยน ในทางตรงกันข้าม ผู้อุปถัมภ์เป็นคนหนึ่งในการแลกเปลี่ยนระหว่างคน 2 คน โดยเป็นเจ้าของหรือมีอำนาจในทรัพยากรโดยตรง ผู้อุปถัมภ์เป็นผู้ที่มีฐานะเหนือกว่าผู้รับอุปถัมภ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ง่ายนักที่จะกำหนดว่าบุคคลใดเป็นผู้ที่มีอำนาจโดยตรงในทรัพยากรที่เขาใช้เพื่อเชยิบฐานะของตนและเพื่อสร้างบริวาร เช่นข้าราชการทำหน้าที่ชักนำให้ผู้ที่ต้องการงาน และได้พบกับนักการเมืองซึ่งควบคุมตำแหน่งงานนั้นอยู่ หากเขาสามารถแสดงบทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ เขาก็สามารถเรียกร้องความผูกพันส่วนตัวพอที่จะผูกมัดผู้ใต้บังคับบัญชาเสมือนเป็นผู้รับอุปถัมภ์ได้ การแสดงบทบาททั้งเป็นนายหน้าและผู้อุปถัมภ์ เช่น ผู้อุปถัมภ์ได้กลายเป็นหัวหน้าของนักการเมืองในหมู่บ้าน เขากลายเป็นคนกลางระหว่างชาวบ้านกับนักการเมือง และมีส่วนในทรัพยากรที่มีเจ้าหน้าที่ควบคุม หรือในอีกกรณีหนึ่งถ้าพรรคการเมืองมอบอำนาจให้แก่ผู้อุปถัมภ์โดยตรงเกี่ยวกับโครงการและการเงินในเขตของเขาเท่ากับเป็นการขยายทรัพยากรของผู้อุปถัมภ์ให้เป็นผู้อุปถัมภ์ในอาณาเขตที่กว้างขึ้นเป็นการลดบทบาทของนายหน้าลง

3. ผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ในฐานะที่เป็นกลุ่มเฉพาะ แบ่งออกเป็น 2 ประการ
ประการแรก เมื่อเราพูดถึงผู้ติดตามที่ใกล้ชิดของผู้อุปถัมภ์ในลักษณะของผู้รับอุปถัมภ์ที่ผูกพันกับเขาโดยตรง เราจะเรียกว่าผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์แบบกลุ่ม มีลักษณะดังนี้

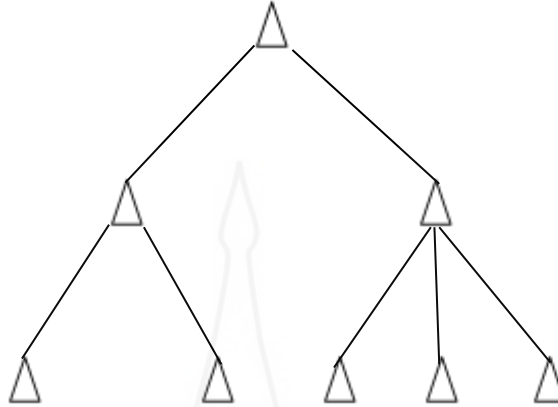

ภาพที่ 2.5 ผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์แบบกลุ่ม

ที่มา : อมรา พงพิชญ์ และปรีชา คุวินทร์พันธุ์ 2545ระบบอุปถัมภ์ สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประการที่สอง เป็นการขยายเพิ่มจากกลุ่ม แต่ยังคงมีศูนย์กลางอยู่ที่บุคคลเดียวและมีสายสัมพันธ์ตามแนวตั้งเรียกว่าผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์แบบปิรามิด มีลักษณะดังนี้

ภาพที่ 2.6 ผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์แบบปิรามิด

ที่มา : อมรา พงพิชญ์ และปรีชา คุวินทร์พันธุ์ 2545 *ระบบอุปถัมภ์* สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สนิท สมักรการ (2533: 16 อ้างใน ลักษณะ ภัคดีนฤนาถ 2553: 21) ได้กล่าวถึงลักษณะความสัมพันธ์ที่เป็นเครือข่าย เพื่อน กับระบบอุปถัมภ์ว่า สถาบันครอบครัวและเครือข่ายเป็นสถาบันที่เก่าแก่ที่เกิดมาพร้อมกับที่มีการรวมตัวกันเป็นสังคมมนุษย์ขึ้น เป็นลักษณะของระบบอุปถัมภ์ของแนวคิดทางด้านมานุษยวิทยาซึ่งได้มีการแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบคือ

1. **ญาติสายเดี่ยว** เป็นระบบญาติที่ให้ความสำคัญแก่ญาติอีกฝ่าย สามีหรือภรรยา แต่เพียงฝ่ายเดียว

2. **ญาติสายคู่** เป็นระบบญาติที่ให้ความสำคัญทั้งสองฝ่าย

อีริก อาร์ วูลฟ์ (1966: 75 อ้างใน ลักษณะ ภัคดีนฤนาถ 2553: 22) ก็ได้เสนอแนวคิดความสัมพันธ์ของเครือญาติ ครอบครัว และเพื่อน ยังคงอยู่และซับซ้อนยิ่งขึ้น ที่สำคัญคือทำให้สังคมสมัยใหม่ยังคงอยู่ได้ ในเรื่องของระบบอุปถัมภ์ Wolf ได้เสนอว่าเมื่อความเป็นเพื่อนที่มีการตอบแทนกันอย่างเท่าเทียมกันนั้น ได้เสียสมดุล ระบบอุปถัมภ์จะเกิดแทนที่ นั่นคือความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันหมดไป กลายเป็นความสัมพันธ์ที่ฝ่ายหนึ่งมีทรัพยากรมากพอที่จะอุปถัมภ์คู่สัมพันธ์อีกฝ่ายหนึ่งได้

สมบัติ จันทรวงศ์ (2536: 25-56 อ้างใน ฉัตรชัย สุระภา 2553: 26) ได้กล่าวว่า การที่ผู้สมัครยอมจ่ายเงินซื้อเสียงแต่ก็ไม่ไฉ่เพียงหนทางเดียวที่พอจะเป็นหลักประกันในชัยชนะของ

การเลือกตั้งได้ ดังนั้นนักการเมืองจะต้องยอมเข้าไปวางรากฐานกับห้วคณะแนหรือชาวบ้านในท้องถิ่นให้ลงลึกไปถึงระดับล่างสุดได้ บางทีอาจจะต้องเข้าไปฟังพากลุ่มนายทุนผลประโยชน์ทางธุรกิจในระดับต่าง ๆ ด้วย กลไกการบริหารงานที่ทำให้เกิดผลประโยชน์ทางการเมือง สังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงจากพ่อค่านักธุรกิจที่คอยสนับสนุนอยู่เบื้องหลังนักการเมือง แต่ในปัจจุบันนั้นพ่อค่านักธุรกิจกลับเข้ามาลงเล่นการเมืองเอง ด้วยการจ่ายค่าตอบแทนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทำให้ชาวบ้านในชนบทที่ห่างไกลนั้นยังไม่ได้เป็นตัวของตัวเองในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพราะการลงคะแนนเสียงของชาวบ้านจะไม่ใช่เฉพาะเป็นบุคคลที่มีความคุ้นเคยรู้จักและคอยฟังพาช่วยเหลืออาศัยผู้สมัครมาก่อนเท่านั้น แต่เกิดจากความใกล้ชิดและการมีบุญคุณกับห้วคณะแนหรือผู้นำในท้องถิ่น บางทีผู้สมัครต้องออกไปพบปะเยี่ยมเยียนชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอเนื่องในโอกาสงานบุญประเพณีที่สำคัญบางคนถึงกับมีระบบสร้างแกนนำตัวแทนไว้ในหมู่บ้านละ 2-3 คน เพื่อคอยประสานงานทำหน้าที่เป็นตัวแทนอย่างใกล้ชิดกับชาวบ้านในท้องถิ่น และอีกวิธีที่นิยมกระทำกันก็คือการเข้าหาชาวบ้านโดยอาศัยประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่น แล้วเสาะหาบุคคลหรือตระกูลต่างๆ ที่มีความสำคัญในแต่ละหมู่บ้านเพื่อเข้าไปผูกมิตรกับบุคคลดังกล่าว ภาคอีสานเรียกกันว่าการผูกเสี่ยว ก็เพื่อหวังที่จะให้เข้ามาเป็นห้วคณะแนไปในตัวได้โดยปริยาย แล้วยังใช้เป็นเครื่องมือในการเชื่อมต่อกับชาวบ้านได้อีกเป็นทอดๆ ไป

สรุปแนวคิดระบบอุปถัมภ์ คือ เป็นความสัมพันธ์ของคน 2 ฝ่าย ระหว่างผู้อุปถัมภ์กับผู้รับอุปถัมภ์ ซึ่งมีความไม่เท่าเทียมกันฝ่ายที่อยู่เหนือกว่าคือ ผู้อุปถัมภ์เป็นบุคคลที่มีอำนาจ บุญบารมี และทรัพยากรที่มากกว่า ส่วนผู้รับอุปถัมภ์คือเป็นคนที่มีความทรัพยากรที่น้อยกว่า ต่างฝ่ายต่างแสวงหาผลประโยชน์ต่อกันในลักษณะต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับความสมัครใจของคนทั้ง 2 ฝ่าย ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ดำรงอยู่ได้ไม่ใช่เพียงเพราะต่างฝ่ายต่างได้ประโยชน์เท่านั้น แต่ต้องมีการอุดมการณ์ที่ช่วยจรรโลงความสัมพันธ์อย่างนี้เอาไว้

1.4 แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยจิตวิทยาการเมือง

สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ ตอนที่ 1

ลักษณะนิสัยของมนุษย์ แบ่งออกได้เป็น 3 ประการ คือ ความเชื่อ ค่านิยม และบุคลิกภาพ (ณรงค์ สินสวัสดิ์ 2539: 4-23)

1.1) ความเชื่อ หมายถึง สิ่งที่บุคคลคิดว่า การกระทำบางอย่างหรือปรากฏการณ์บางอย่างหรือสิ่งของบางอย่าง หรือคุณสมบัติของสิ่งของหรือของบุคคลบางอย่าง มีอยู่จริงหรือเกิดขึ้นจริงๆ ซึ่งความคิดของเขาอันนี้อาจไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงก็ได้ แต่ถ้าเขาคิดว่า

ความจริงเป็นเช่นนั้นแล้ว นั่นก็คือความเชื่อของเขา การได้มาซึ่งความเชื่อเหล่านี้ คือ ได้มาจากการเห็น ได้สัมผัส ได้ยินกับหู หรือได้รับคำบอกเล่าอ่านจากข้อเขียนสิ่งตีพิมพ์ รวมทั้งการคิดขึ้นมาเอง

สรุปก็คือ ความเชื่อคือการที่บุคคลหนึ่งคิดถึงอะไรก็ได้ในแง่ข้อเท็จจริง และความเชื่อนั้นไม่จำเป็นต้องถูกต้องเสมอไป

1.2) ค่านิยม (Value) ค่านิยมเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมที่สำคัญ Clyde Kluckhohn ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า ค่านิยม (Value) ไว้ว่า ค่านิยมคือแนวความคิดทั้งที่เห็นได้เด่นชัดและไม่เด่นชัด ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งเกี่ยวกับว่าอะไรเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งเป็นความคิดที่มีอิทธิพลให้บุคคลเลือกกระทำการอันใดอันหนึ่งจากวิชาการที่มีอยู่หลาย ๆ วิธี หรือเลือกเป้าหมายอันใดอันหนึ่งจากหลาย ๆ อันที่มีอยู่

นิล สเมลเซอร์ (Neil J. Smelser) (1968: 25 อ้างใน ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ 2539: 8) ให้คำจำกัดคำว่าค่านิยม ว่า ค่านิยมนั้นเป็นสิ่งที่บอกบุคคลอย่างกว้าง ๆ ว่าจุดมุ่งหมายอะไรบ้างในชีวิตเป็นที่น่าปรารถนา ฉะนั้น ค่านิยมจึงเป็นเรื่องซึ่งแนวปฏิบัติอย่างกว้าง ๆ ให้แก่บุคคล

ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า ค่านิยมนั้นอาจหมายถึงการคำนึงถึงแนวปฏิบัติว่าอะไรควรหรือไม่ควร เช่น คนควรจะเป็นคนซื่อสัตย์ ทำอะไรก็ต้องทำด้วยความซื่อสัตย์หรืออาจหมายถึงจุดหมายของชีวิต ลักษณะที่สำคัญอีกอันหนึ่งของค่านิยมก็คือ เป็นลักษณะของความคิดที่ไม่จำเพาะเจาะจง เช่น เชื่อว่าความกตัญญูรู้คุณคนเป็นคนดี ก็หมายความว่าความกตัญญูต่อบิดา มารดา ครู อาจารย์ นายจ้าง ผู้อุปการะคุณคนอื่น ๆ ค่านิยมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เช่น เปรียบเทียบกันระหว่างคนที่คิดว่าความซื่อสัตย์เป็นสิ่งที่ดีกับคนที่คิดว่าความซื่อสัตย์ไม่มีความสำคัญอะไร คนแรกนั้นจะทำอะไรก็ต้องระมัดระวังที่จะรักษาความซื่อสัตย์เอาไว้

ค่านิยมที่เกี่ยวกันและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองอย่างแจ่มชัดก็เช่น ค่านิยมที่เกี่ยวกับระบบการเมือง เช่น ผู้ให้ค่านิยมระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างมากก็จะต้องพยายามรักษาไว้ซึ่งระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่ถ้าผู้นั้นให้ค่านิยมแก่ระบอบประชาธิปไตยระดับต่ำ เขาก็อาจจะไม่ยินดียินร้ายว่าประเทศที่เขาอาศัยอยู่จะมีการปกครองแบบประชาธิปไตยหรือไม่

1.3 บุคลิกภาพ บุคลิกภาพในที่นี้ไม่ได้หมายถึงลักษณะหน้าตา การแต่งกาย วิธีการพูด วิธีการวางตัวในที่ต่าง ๆ ไม่ใช่บุคลิกภาพในทางจิตวิทยา

โรเบิร์ต ลันดี (Robert Lundin) (1961: 71 อ้างใน ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ 2539: 11) ได้ให้คำจำกัดความว่า คือเครื่องมือในการกำหนดพฤติกรรมที่มีลักษณะเด่นหลาย ๆ ประการ ซึ่งบุคคลได้มาภายใต้สถานการณ์พิเศษ

เรย์มอนด์ แคตเทล (Raymon Cattell) (1965: 25 อ้างใน ณรงค์ สินสวัสดิ์ 2539:

11) บุคลิกภาพ คือ สิ่งที่ยืนยันว่าคุณคนหนึ่งจะทำอะไร ถ้าเขาอยู่ในสถานการณ์หนึ่ง

กอร์ดอน ออลพอร์ต (Gordon Allport) (1973: 38 อ้างใน ณรงค์ สินสวัสดิ์ 2539:

11) บุคลิกภาพ คือ ระบบต่าง ๆ ทางกายและใจ เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ และเป็นเครื่องกำหนดอันเป็นลักษณะเฉพาะตัวของเขาจะปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมตัวเขาอย่างไร

สรุปก็คือ บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่าคุณคนจะปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์หนึ่ง ๆ หมายความว่าถ้าสถานการณ์อย่างเดียวกันแล้วคน 2 คนมีพฤติกรรมต่างกัน เราจะอธิบายได้ว่าเพราะเขามีบุคลิกภาพที่ต่างกัน และคน ๆ เดียวกันถ้าอยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่ต่างกันออกไป

บุคลิกภาพตามทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่ทำให้ความสำคัญต่ออิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมต่อการเกิดของบุคลิกภาพ หลัก ๆ ของทฤษฎีนี้คืออธิบายว่าคุณหรือสัตว์ ก็ตามถ้าพฤติกรรมใดนำมาซึ่งรางวัล (reward หรือ reinforcement) สัตว์หรือคน ๆ นั้น จะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมแบบนั้นอีกเมื่อมีโอกาส แต่ถ้าพฤติกรรมใดนำมาซึ่งการลงโทษ (Punishment) สัตว์หรือคน ๆ นั้น ก็จะมีแนวโน้มไม่ทำเช่นนั้นอีกแม้มีโอกาส เรียนรู้ว่าทำอะไรแล้วได้รางวัล และทำอะไรแล้วจะได้รับการลงโทษนี่คือบ่อเกิดของบุคลิกภาพ ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลแต่ละคนรู้ว่าในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ทำอย่างไรเขาถึงจะได้รับรางวัล ทำอย่างไรมันก็จะได้รับการลงโทษ

บุคลิกภาพตามทฤษฎีการเรียนรู้ได้แบ่งไว้เป็นแบบ (trait) 3 แบบ คือ พฤติกรรมใดก็ตามหลาย ๆ พฤติกรรมที่อาจจะรวมไว้เป็นพวกเดียวกันได้ แนวพฤติกรรมนั้นก็จะเป็บบุคลิกภาพแบบหนึ่งของคน ๆ หนึ่ง

1. บุคลิกภาพอำนาจนิยม (Authoritarian Personality) บุคลิกภาพอำนาจนิยมหมายถึง แนวโน้มของบุคคลที่จะอ่อนน้อมหรือรับฟังโดยไม่โต้แย้งต่อบุคคลที่มีอำนาจมากกว่า อายุมากกว่า ความรู้มากกว่า แม้จะไม่เห็นด้วยกับบุคคลนั้น ในขณะที่เดียวกันก็จะไม่ต้องการให้ผู้อื่นที่มีอำนาจน้อยกว่า หรืออาวุโสน้อยกว่า หรือผู้ที่อยู่ในบังคับบัญชา มาแสดงความขัดแย้งหรือขุ่นเคือง

2. แนวโน้มของบุคคลที่จะพึ่งตนเอง (Self-Reliance Tendency) แนวโน้มของบุคคลที่จะพึ่งตนเองก็เป็บบุคลิกภาพอีกแบบหนึ่ง คนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้จะนิยมการที่จะทำทุก ๆ อย่างด้วยตัวเองเท่าที่จะทำได้

3. แนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่นำความอับอายมาให้ (Shame-Avoidance Tendency)

รูธ เบนเนดิกต์ (Ruth Benedict) (1969: 223 อ้างใน ณรงค์ ลินสวัสดิ์ 2539: 22) ความอายนั้นคือปฏิกิริยาที่เกิดจากการโดนผู้อื่นตำหนิติเตียน บุคคลอาจจะรู้สึกอายถ้าโดนหัวเราะเยาะ หรือคิดเองว่าคนบางคนหัวเราะเยาะเขา เพราะฉะนั้นเขาจะพยายามทำตัวไม่ให้มีใครมาหัวเราะเยาะเขาได้ พยายามที่จะทำตัวไม่ให้เกิดไปจากคนอื่น ๆ รอบ ๆ ตัวเขา

สรุปก็คือ ความเชื่อ ค่านิยม และบุคลิกภาพ ซึ่งทั้ง 3 ประการนี้อาจรวมเรียกได้ว่า ลักษณะนิสัย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล

ความเชื่อถือการที่บุคคลคิดถึงอะไรก็ได้ในแง่ข้อเท็จจริง ซึ่งไม่จำกัดถูกต้องก็ได้ เช่น ชาวคริสต์เชื่อเรื่องพระเจ้า ชาวพุทธเชื่อในเรื่องชาติหน้า

ค่านิยมหมายถึงการคำนึงถึงแนวปฏิบัติ หรือจุดหมายของชีวิตว่าดีหรือไม่ดี สมควรหรือไม่ เป็นการคำนึงถึงในแนวกว้าง ๆ เช่น ความสุขทางใจดีกว่ารวมวัตถุ ระบอบประชาธิปไตยดีกว่าระบอบเผด็จการ ทั้งค่านิยมที่ได้มาจากการบอกเล่า การอ่าน การคิดขึ้นมาเอง อาจได้มาโดยง่ายและเสียไปได้ง่าย และความเชื่อก็เช่นกัน ได้มาจากประสบการณ์พบเห็น การอ่าน คำบอกเล่าหรือคิดขึ้นมาเอง ซึ่งก็จะเสียไปโดยง่ายเช่นกัน

ส่วนบุคลิกภาพต่างจากความเชื่อ และค่านิยมเพราะไม่สามารถได้มาโดยการบอกเล่า การอ่านหรือคิดเอาเอง แต่ได้มาจากประสบการณ์ในอดีตและพฤติกรรม ทั้งความเชื่อ ค่านิยม และบุคลิกภาพต่างก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลทั้งสิ้น

สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ ตอนที่ 2

1. **สิ่งกระตุ้นพฤติกรรม (Stimulus object) และความเข้มข้นของสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม (Strength of stimulus object)** (ณรงค์ ลินสวัสดิ์ 2539: 24-28)

ลักษณะนิสัยของบุคคล คือ ความเชื่อ ค่านิยม บุคลิกภาพนั้น มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ก็จริงอยู่ แต่พฤติกรรมจะเกิดขึ้นยังไม่ได้ถ้าไม่มีสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม สิ่งกระตุ้นพฤติกรรมนี้จะเป็นอะไรก็ได้ เช่น อาหาร เสียง คำสบประมาท เพราะฉะนั้นเวลาที่เราคิดถึงสิ่งกระตุ้นพฤติกรรมแล้ว จะต้องคำนึงถึงพลังของสิ่งกระตุ้นพฤติกรรมไปด้วยเพราะมีความสำคัญมากในเรื่องสิ่งกระตุ้นพฤติกรรมนี้ ขอเน้นด้วยว่าสิ่งกระตุ้นพฤติกรรมอย่างหนึ่งอาจมีพลังในการกระตุ้นพฤติกรรมไม่เท่ากันสำหรับคน 2 คน

2. **ทัศนคติ (Attitude)**

คือการที่บุคคลคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือคนใดคนหนึ่ง หรือการกระทำอันหนึ่งในทำนองที่ว่าดีหรือไม่ สมควรหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าทัศนคตินั้นยังไม่ใช่พฤติกรรม เพราะพฤติกรรมยังไม่เกิดขึ้น แต่ว่าทัศนคติเป็นสิ่งที่มาต่อหน้าพฤติกรรมและเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมด้วย ทัศนคตินั้นจะเป็นลักษณะจำเพาะเจาะจงกว่าค่านิยมหรือบุคลิกภาพ เพราะ

ค่านิยมเช่นค่านิยมที่มีต่อระบอบประชาธิปไตย ต่อระบอบคอมมิวนิสต์ ต่อความซื่อสัตย์ต่อวัตุนั้น จะมีลักษณะกว้าง ๆ ไม่จำเพาะเจาะจงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง คนใดคนหนึ่ง

3. สถานการณ์ (Situation)

สถานการณ์หมายถึงสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นบุคคลและไม่ใช่มบุคคลซึ่งอยู่ในสถานะที่บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม เช่น ในบ้านของเราเอง เราคิดว่าอากาศมันร้อน เราจะถอดเสื้อ เพราะมันร้อนก็ยอมทำได้ แต่ถ้าเราเดินอยู่กลางถนนหรืออยู่ในที่ประชุมเราจะทำแบบนั้นไม่ได้ ฉะนั้นสถานการณ์เป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมที่สำคัญมาก แต่ถ้าสถานการณ์เปิดช่องให้แล้ว พฤติกรรมของคนก็อาจจะแตกต่างกันไปตามแต่ลักษณะนิสัยของเขา

สรุปได้ว่าพฤติกรรมของเราขึ้นกับ

1. ลักษณะนิสัย ซึ่งแบ่งออกเป็นความเชื่อ ค่านิยม และบุคลิกภาพ
2. สิ่งกระตุ้นพฤติกรรมและพลังของมัน
3. ทักษะคติ
4. สถานการณ์

เขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

รูปภาพที่ 2.7 สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์

ที่มา : ณรงค์ สินสวัสดิ์ 2539 จิตวิทยาการเมือง สำนักพิมพ์ บริษัท วัชรินทร์การพิมพ์ จำกัด

จากแผนภูมินี้จะเห็นได้ว่าทักษะคตินั้นมีอิทธิพลมาจากลักษณะนิสัย คือความเชื่อ ค่านิยมและบุคลิกภาพ บวกเข้ากับสิ่งกระตุ้นพฤติกรรมซึ่งจะเป็นบุคคล การกระทำหรือวัตถุก็ได้ (ณรงค์ สินสวัสดิ์ 2539: 27)

การได้มาซึ่งลักษณะนิสัย (ณรงค์ สินสวัสดิ์ 2539: 29-41)

เมื่อคนเราเกิดมานั้น ธรรมชาติไม่ได้สั่งเราหรือบอกเราว่าเราจะต้องพูด ภาษาอะไร จะต้องมีความเชื่ออย่างไร มีค่านิยมอะไรบ้าง และบุคลิกภาพอย่างไรบ้าง แต่เมื่อโตขึ้นมาเรื่อย ๆ เขาจะเริ่มมีลักษณะนิสัยที่ต่างกับคนอื่นมากขึ้น

ลักษณะนิสัยนี้มาจากขบวนการที่เรียกว่ากระบวนการอบรมเรียนรู้จากสังคม การอบรมเรียนรู้จากสังคมนี้คือการที่สังคมถ่ายทอดความเชื่อ ค่านิยม บุคลิกภาพให้แก่บุคคลในสังคม คนที่อยู่ในสังคมเดียวกันเช่นคนไทยเหมือนกัน ก็อาจจะมีลักษณะนิสัยที่ต่างกันไปได้บ้างเพราะเขาอาจจะผ่านการอบรมเรียนรู้มาไม่เหมือนกัน

องค์กรที่ให้การอบรมเรียนรู้แก่บุคคล (Agents of Socialization)

องค์กรที่ให้การอบรมเรียนรู้แก่บุคคล หรือองค์กรที่ถ่ายทอดความเชื่อ ค่านิยม และบุคลิกภาพให้บุคคลมีดังนี้ (ณรงค์ สินสวัสดิ์ 2539: 29-38)

1. ครอบครัว (Family)
2. โรงเรียน (School)
3. สถาบันทางศาสนา (Religious Institution)
4. เพื่อนเล่นและเพื่อนร่วมงาน (Peer Groups)

1. ครอบครัว (Family) ครอบครัวซึ่งส่วนใหญ่ หมายถึง พ่อ แม่ เป็นองค์กรที่สำคัญที่สุดที่ถ่ายทอดหล่อหลอมความเชื่อ ค่านิยม และบุคลิกภาพให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก

โรเบิร์ต เลน (Robert Lane) (1972: 63 อ้างใน ณรงค์ สินสวัสดิ์ 2539: 31) กล่าวว่า พ่ออาจจะถ่ายทอดความเชื่อทางการเมืองให้ลูกได้ 3 วิธี ใหญ่ ๆ คือ

ประการแรก พ่อจะสอยความเชื่อ ค่านิยมทางการเมืองให้ลูกโดยตรง เล่น สอนว่าระบอบประชาธิปไตยดีหรือไม่ ใครเคยเป็นผู้นำประเทศมาบ้าง

ประการที่สอง ลูกจะต้องอาศัยอยู่กับพ่อ เพราะฉะนั้น เขาจะมีสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกับพ่อ จึงมีโอกาที่ทำให้คนที่มีความเชื่อ ค่านิยม ค่านิยม และบุคลิกภาพนั้น พ่อได้ง่าย สิ่งแวดล้อมอาจหมายถึงเชื้อชาติของกลุ่มบุคคลที่เป็นเพื่อนบ้าน

ประการที่สาม วิธีการที่พ่อวางตัวในสายตาของลูกหรือวิธีการที่พ่ออบรมลูกสร้างบุคลิกภาพบางอย่างให้แก่ลูก ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของลูกโดยทางอ้อม

การที่พ่อแม่บอกกับเด็กว่าถ้าทำผิดแล้วตำรวจจะจับก็เป็น การถ่ายทอดความเชื่อให้แก่เด็กเช่นเดียวกัน ความเชื่อ ค่านิยม และบุคลิกภาพนั้นพ่อและแม่ก็ได้รับถ่ายทอดมาจากสังคม และก็จะมาถ่ายทอดต่อไปอีกให้ลูกของตนในเมื่อจนได้มีครอบครัวไปแล้ว

2. โรงเรียน (School) โรงเรียนก็จะเป็นองค์กรที่สำคัญมากอีกอันหนึ่ง ที่จะถ่ายทอดลักษณะนิสัยให้แก่เด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเชื่อและค่านิยมจะได้ออกจาก โรงเรียนเป็น

อย่างมากโรงเรียนจะปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็ก เช่น ความกตัญญูต่อพ่อแม่ ความรักชาติ ระบบการปกครอง หรือระบบเศรษฐกิจที่ดี ประสบการณ์ในโรงเรียนก็เป็นเครื่องหล่อหลอมลักษณะนิสัยทางอ้อมด้วย เช่น ดอกาสที่เด็กจะได้แสดงความคิดเห็นมีมากน้อยเพียงใด ถ้ามีมากก็จะทำให้เด็กมีความกล้าที่แสดงความคิดเห็นของตนเองมากขึ้นด้วย

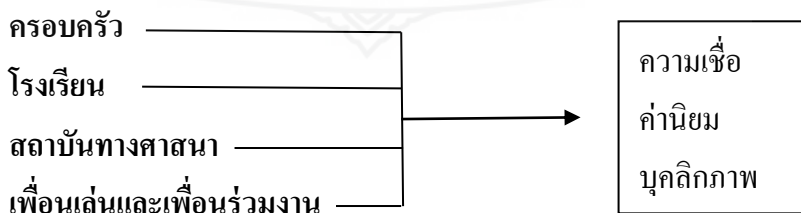
3. สถาบันทางศาสนา (Religious Institution) ในแต่ละสังคมจะมีสถาบันทางศาสนาซึ่งจะสร้างความเชื่อและค่านิยมบางอย่างให้แก่คนในสังคม ศาสนานั้นคนส่วนใหญ่จะเข้าใจได้ก็มีอิทธิพลจากมนุษย์อยู่ 2 ประการ คือ สอนให้คนเป็นคนดี และเป็นที่ยึดเหนี่ยวใจ แต่อย่างไรก็ตามศาสนาทุกศาสนาไม่ใช่จะเหมือนกันไปเสียทุกอย่าง ความเชื่อ และค่านิยมที่แต่ละศาสนาสอนก็มีความแตกต่างกันออกไป

รากฐานความเชื่อจะแตกต่างกัน เช่น ศาสนาพุทธยังสอนอีกว่าความโลภเป็นบ่อเกิดแห่งความทุกข์ด้วย คนที่โลภมาก ๆ จึงอาจจะไม่ได้ได้รับความนับถือ ที่ยกตัวอย่างมานี้ก็คงพอเห็นได้ว่าศาสนามีส่วนสร้างความเชื่อและค่านิยมให้แก่มนุษย์ซึ่งจะไปมีผลต่อพฤติกรรมของเขาได้อย่างไร

4. หมู่เพื่อนเล่นหรือเพื่อนร่วมงาน (Peer Groups) เพื่อนเล่นหรือเพื่อนร่วมงานก็เป็นที่มาของลักษณะนิสัยของบุคคลอีก เช่นกันเมื่อยังเด็กเพื่อน ๆ โดยเฉพาะที่โตกว่าบ้างจะเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้คนอื่นฟัง และในคำเล่านั้นก็อาจเป็นสิ่งหล่อหลอมลักษณะนิสัยเช่นความเชื่อและค่านิยม

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้คือองค์กรที่ถ่ายทอดลักษณะนิสัยให้แก่บุคคล ซึ่งมีครอบคลุมโรงเรียน สถาบันทางศาสนา และเพื่อนเล่นหรือเพื่อนร่วมงาน ซึ่งเขียนเป็นแผนภูมิดังนี้(ณรงค์ ลิน สวัสดิ์ 2539: 39)

แผนภูมิแสดงการได้มาของลักษณะนิสัย

รูปภาพที่ 2.8 การได้มาของลักษณะนิสัย

ที่มา : ฌรงค์ สิ้นสวัสดิ์ 2539 จิตวิทยาการเมือง สำนักพิมพ์ บริษัท วัชรินทร์การพิมพ์ จำกัด

สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (Natural Environment)

ที่กล่าวมานี้คือองค์กรที่ถ่ายทอดลักษณะนิสัยให้แก่บุคคลในสังคม เป็นองค์กรที่ประกอบด้วยมนุษย์ เช่น ครอบครัวประกอบด้วย พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย โรงเรียน ก็มีครู องค์กรทางศาสนาที่มีพระ เป็นต้น แต่สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ก็มีอิทธิพลในการสร้างลักษณะนิสัยของมนุษย์เหมือนกัน คือ มีอิทธิพลต่อบุคคลโดยตรงและมีอิทธิพลต่อองค์กรที่ถ่ายทอดลักษณะนิสัยด้วย (ฌรงค์ สิ้นสวัสดิ์ 2539: 40)

ลักษณะนิสัยกับพฤติกรรมทางการเมือง

ขบวนการอบรมสังคมเป็นขบวนการที่หล่อหลอมให้บุคคลมีความเชื่อ ค่านิยม หรือบุคลิกภาพในรูปต่าง ๆ ที่บุคคลแต่ละคนมีอยู่ ซึ่งแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรม โดยจะเขียนออกมาเป็นแผนภูมิบ่งชี้ว่าด้วยสิ่งกำหนดพฤติกรรมได้ดังนี้ (ฌรงค์ สิ้นสวัสดิ์ 2539: 91)

ภาพที่ 2.9 สิ่งที่กำหนดพฤติกรรม

ที่มา : ฌรงค์ สิ้นสวัสดิ์ 2539 จิตวิทยาการเมือง สำนักพิมพ์ บริษัท วัชรินทร์การพิมพ์ จำกัด

ลักษณะนิสัยกับพฤติกรรมทางการเมือง

บุคคลกับระบบเมือง

ระบบการเมืองอาจจะแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ เผด็จการ กับ ประชาธิปไตย ระบบเผด็จการก็หมายถึงระบบที่ไม่เป็นประชาธิปไตย ระบบประชาธิปไตย หมายถึง รัฐบาลหรือผู้ปกครองประเทศได้รับเลือกมาจากประชาชน ประชาชนมีเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งความ

คิดเห็นทางการเมือง รวมทั้งการคัดค้านรัฐบาล ประชาชนได้รับการประกันสิทธิพื้นฐาน (ณรงค์ ลิน สวัสดิ์ 2539: 93)

เอฟเวอร์เรทท์ ฮาร์เกน (1971: 75 อ้างใน ณรงค์ ลิน สวัสดิ์ 2539: 94) เป็นคนหนึ่งที่ได้อธิบายให้เห็นถึงความเกี่ยวพันระหว่างระบบเผด็จการกับลักษณะนิสัยของบุคคล มีความเห็นว่ามีคนจำนวนมากเข้าใจผิด คิดว่าการที่ระบอบเผด็จการซึ่งอยู่ยาวนานในสังคมหนึ่งเป็นระยะเวลาเป็นร้อย ๆ ปีนั้น เพราะผู้นำใช้กำลังบังคับให้คนในประเทศยอมอยู่ใต้อำนาจ เพราะเขาคิดว่าการใช้อำนาจข่มขู่ให้ประชาชนเกรงกลัวอาจจะทำได้ในระยะเวลาอันสั้น แต่เขาคิดว่าเป็นไปไม่ได้ว่าที่คนส่วนน้อยจะสามารถบังคับคนอีกตั้งเก้าสิบล้านกว่าเปอร์เซ็นต์ของประเทศให้อยู่ใต้อำนาจได้นานนับเป็นร้อย ๆ ปีได้ ถ้าบุคคลส่วนใหญ่ของประเทศไม่ยอมรับ แต่ที่สังคมหนึ่ง ๆ มีระบบเผด็จการอยู่ยืนานได้นั้น เป็นเครื่องแสดงว่าคนส่วนใหญ่ยอมอยู่ในระบบนั้นด้วยความเต็มใจ และการที่เขาอยู่ได้ด้วยความเต็มใจนั้นเพราะคนเหล่านั้น (คือประชาชนส่วนใหญ่) มีบุคลิกภาพเผด็จการรู้จักเคารพในอาวุโส ทั้งนี้บุคลิกเผด็จการก็ได้มาจากการอบรมเลี้ยงดู หรือมาจากขบวนการอบรมทางสังคม เป็นมรดกตกทอดกันมาจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนรุ่นต่อไปเรื่อย ๆ

2. ข้อมูลพื้นฐานของตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

1. ประวัติตำบลสะตอน (แผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน 2557-2559 : 4-18)

ความเป็นมาของตำบลสะตอน คำว่า “สะตอน” สันนิษฐานจาก คำบอกเล่าของผู้สูงอายุในท้องถิ่น ได้เล่าให้ฟังว่า เดิมที่ใช้คำว่า ตาดอน เนื่องมาจากมีนายพรานที่ชื่อ ตาดอน มาเสียชีวิตที่หมู่บ้านซึ่งป่วยเป็นไข้ป่าเนื่องจากการเดินทางสมัยก่อนเดินทางด้วยเท้าการสัญจรไม่สะดวกสภาพโดยทั่วไปในบริเวณที่ตั้งตำบลสะตอนมีสภาพเป็นป่าดงดิบ และป่าเบญจพรรณ ซึ่งมีไม้อันมีค่าทางเศรษฐกิจมากมาย เช่น ไม้มะค่า ไม้แดง และอื่น ๆ อีกมากจึงได้ใช้ชื่อตาดอน เป็นชื่อหมู่บ้าน

เดิมบ้านสะตอนอยู่ในเขตหมู่ 4 บ้านวังยาว ตำบลทรายขาว อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ต่อมา ปี 2517 แยกเป็นหมู่ 9 บ้านสะตอน ตำบลทรายขาว อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี เมื่อมีความเจริญมากขึ้น มีการอพยพของราษฎรเพิ่มมากขึ้น จึงได้แยกเป็นตำบล จากตำบลทรายขาว เป็นตำบลสะตอน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ตั้งและเปลี่ยนแปลงท้องที่ อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ลงวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2526 โดยมีกำนันคนแรกของตำบลสะตอน คือ นายเหล็ก จันทะวงษา และต่อมาอำเภอสอยดาวได้

แยกการปกครองจากอำเภอโป่งน้ำร้อน ตำบลสะตองจึงขึ้นอยู่กับการปกครองของอำเภอสอยดาว ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2531 เป็นต้นมา และมีการปกครองในรูปแบบสภาตำบล ต่อมากระทรวงมหาดไทย ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 19 มกราคม พ.ศ.2539 ให้เปลี่ยนฐานะสภาตำบลสะตองเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง และมีผลบังคับเมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ.2539 โดยมี นายใบสี เทวโลก กำนันตำบลสะตอง เป็นประธานคณะกรรมการบริหาร คนแรก และปัจจุบันมี นายใบสี เทวโลก เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน

1.1 สภาพทั่วไป

ตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ตั้งอยู่ภาคตะวันออกของประเทศไทยมีลักษณะภูมิศาสตร์พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขาหรือที่ราบสูง มีพื้นที่บางพื้นที่เป็นภูเขาสลับที่ราบลุ่ม โดยสภาพภูมิศาสตร์ตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ทิศเหนือติดกับตำบลทุ่งขนาน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ทิศใต้ติดกับหนองตากง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ทิศตะวันออกติดกับราชอาณาจักรกัมพูชา ทิศตะวันตกติดกับตำบลทราบขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เนื้อที่ตำบลสะตอง มีพื้นที่ทั้งหมด 64.6 ตารางกิโลเมตร หรือ 40,375 ไร่ แยกเป็น 12 หมู่บ้าน ประกอบไปด้วย บ้านสะตอง บ้านป่าข้าวโพด บ้านคลองแจ่ง บ้านทรัพย์เจริญ บ้านสวนส้ม บ้านทรัพย์สมบูรณ์ บ้านสุขสวัสดิ์ บ้านคลองแจ่งบน บ้านเขาไผ่ บ้านสะตองเหนือ บ้านทรัพย์เจริญใต้ และบ้านสวนส้มล่าง ตำบลสะตองเป็นตำบลที่มีกลุ่มคนที่มาจากหลากหลายพื้นที่ ซึ่งประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนที่อพยพมาจากทางภาคอีสาน และจังหวัดใกล้เคียง เช่น ขอนแก่น กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี อุดรธานี บุรีรัมย์ นครราชสีมา ปราจีนบุรี สระแก้ว สกลนคร เพชรบูรณ์ สระบุรี ฉะเชิงเทรา นครนายก ภาษาพูดเป็นภาษาอีสาน ร้อยละ 80 เปอร์เซ็นต์ ของคนในพื้นที่เป็นคนอีสาน ตำบลสะตองเป็นตำบลของคนอีสานที่อยู่ในภาคตะวันออกและเป็นพื้นที่ที่ติดเขตชายแดนกัมพูชา ซึ่งเป็นคนที่มาจากหลากหลายพื้นที่ ถึงแม้จะมาจากหลากหลายพื้นที่แต่คนอีสานในชุมชนนี้ก็ยังมีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีที่เหมือนกัน (สุทธิ กาบพิลา 2558: 7)

1.1.1 ที่ตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง ตั้งอยู่เลขที่ 320 หมู่ที่ 1 ตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอสอยดาวเป็นระยะทาง โดยประมาณ 16 กิโลเมตร ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3424 ห่างจากจังหวัดจันทบุรี เป็นระยะทาง โดยประมาณ 72 กิโลเมตร

1.1.2 สภาพภูมิอากาศ อุณหภูมิโดยเฉลี่ยของตำบลสะตอง 28 องศาเซลเซียส ช่วงฤดูหนาว อุณหภูมิประมาณ 14-20 องศาเซลเซียส ส่วนฤดูร้อน จะมีอุณหภูมิประมาณ 25-38

องศาเขตเขียส

1.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ได้แก่ ห้วย หนอง คลอง บึง ป่าไม้ และภูเขา

1.1.4 ภัยธรรมชาติ การเกิดภัยธรรมชาติในตำบล ประกอบด้วย

1) ภัยแล้ง มักเกิดขึ้นในช่วงเดือน ธันวาคม – เมษายน ซึ่งทำให้พื้นที่ การเกษตรได้รับผลกระทบ เนื่องจากแหล่งน้ำด้านการมีจำกัดทุกหมู่บ้าน

2) วาตภัย มักจะเกิดในช่วงเดือนมีนาคม – พฤษภาคมของทุกปี ทำให้ พืชและผลผลิตได้รับความเสียหายโดยเฉพาะไม้ผล ไม้ยืนต้น ได้รับความเสียหายเป็นประจำ

3) อุทกภัย มักเกิดในช่วงฤดูฝน เดือนกรกฎาคม – กันยายน เป็นช่วงที่ เกิดฝนตกหนักทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน พืชและผลผลิตได้รับความเสียหายเป็นประจำ

1.1.5 ศาสนา นับถือศาสนาพุทธ

1.2 ด้านการเมืองการบริหาร

1.4.1 หน่วยการเลือกตั้ง จำนวน 12 หน่วย

1.4.2 คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลระตอน จำนวน 4 คน

1.4.3 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลระตอน จำนวน 24 คน

1.4.4 พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง จำนวน 41 คน

1.4.5 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลระตอน จำนวน 12 คน

1.3 ด้านสังคม

1.3.1 ประชากร จำนวนครัวเรือน 3,688 ครัวเรือน ประชากรทั้งสิ้น 9,257 คน แยกเป็นชาย 4,655 คน หญิง 4,602 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 143.30 คน/ตารางกิโลเมตร

1.3.2 ด้านการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง โรงเรียนมัธยมขยายโอกาส 1 แห่ง ศูนย์เรียนรู้ชุมชน 1 แห่ง ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 5 แห่ง

1.3.3 ด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรรม ปลูกมันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลำไย มะม่วง ขางพารา อ้อย และมะขามหวาน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประพันธ์ นาถาดทอง (2556: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ระบบอุปถัมภ์ในการก้าวสู่ตำแหน่ง 4 สมัย ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด อำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จาก

การศึกษาพบว่า จากผลงานและภูมิหลังของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด มีส่วนช่วยทำให้ประชาชนในตำบลโคกสะอาด เลื่อนนายบุญทัน ศรีมุงคุณ เข้ามาบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาดติดต่อกันถึง 4 สมัย อีกทั้งยังมีความพร้อมด้านคุณวุฒิ วิทยุติ ฐานะทางสังคมและฐานะทางการเงินก็มีส่วนช่วยได้อีกด้านหนึ่ง รูปแบบในการหาเสียง ได้ใช้วิธีการต่างๆ ซึ่งมีแบบแผนที่รัดกุม มีการใช้ห้วคะแนนที่เตรียมการอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อให้ห้วคะแนนดำเนินงานอย่างมีระบบ สามารถโน้มน้าวให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ ได้แก่ สัญญาว่าจะให้สิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย คือ นโยบายที่ใช้สำหรับการหาเสียงเลือกตั้ง และรูปแบบอุปถัมภ์ในการหาเสียงเพื่อธำรงรักษาอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาดนั้น มีการใช้ห้วคะแนนในรูปแบบตัวบุคคลและกลุ่มเครือข่ายมีการนำนโยบายมาเป็นเครื่องมือสำหรับการหาเสียง ซึ่งถือว่าเป็นสัญญาที่จะให้ถูกต้องตามกฎหมายในฐานะผู้บริหารองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น ในช่วงท้ายๆ ของการสิ้นสุดวาระก็จะมองสิ่งของภายใต้การดำเนินงานตามนโยบายของท้องถิ่น จนสามารถนำแนวทางการหาเสียงต่างๆ มาใช้เป็นประโยชน์สำหรับผลักดันให้ตนเองเข้าสู่ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาดถึง 4 สมัย ติดต่อกัน ทำให้กล่าวได้ว่าระบบอุปถัมภ์มีความสัมพันธ์กับการก้าวสู่ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด

ฉัตรชัย สุระภา (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลธัญญา อำเภอกมลา จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้พบว่า ปัจจัยหลักที่นำมาเอื้อต่อชัยชนะในการเลือกตั้งที่สำคัญที่สุดมี 2 ปัจจัย คือ ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ที่มีระหว่างกันกับชาวบ้านตามโครงสร้างทางสังคมในรูปของ เครือญาติ พรรคพวก คนรู้จัก เพื่อนร่วมงานต่างๆ และปัจจัยด้านเงินทุนที่นำไปใช้จ่ายในการดำเนินงานเลือกตั้งและการนำไปใช้ในการสร้างเครือข่ายฐานเสียงทางการเมือง

ประทุมมารต สุจริต (2558: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ระบบอุปถัมภ์ในการเลือกตั้งท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ่อทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยสำคัญของระบบอุปถัมภ์ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งของเทศบาลตำบลบ่อทอง คือ ระบบเครือญาติ พรรคพวกเพื่อนฝูง และระบบห้วคะแนน ซึ่งบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม มีบทบาทสำคัญในการเลือกตั้ง ผู้ที่มีเครือญาติและพรรคพวกเพื่อนฝูงจำนวนมาก จะมีโอกาสได้รับการเลือกตั้งสูง เพราะจะเป็นฐานเสียงหลักในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และยังช่วยกันทำหน้าที่ในการหาเสียงอีกด้วย

วิศรุต อามารย์มุลตรี (2558: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดร้อยเอ็ด ได้พบว่า ระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นกระบวนการที่นักการเมืองนำระบบความสัมพันธ์มาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างและขยายอำนาจรวมทั้งธำรงรักษาฐานทางการเมืองของตนเองผ่านระบบเครือญาติและเครือข่ายต่างๆ

พรางกูร วงศ์ลือเกียรติ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่น ในเทศบาลเชียงใหม่ ได้พบว่า นักการเมืองท้องถิ่นสามารถใช้ระบบอุปถัมภ์ค้ำจุนฐานเสียง เพราะประชาชนผู้ได้อุปถัมภ์ยังต้องการทรัพยากรเพื่อส่วนรวมและส่วนตัวอีกมาก

ศิริรัตน์ ธรรมใจ (2558: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การรักษาอำนาจทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มี 6 ปัจจัย ได้แก่

- 1) ปัจจัยด้านกฎหมาย การไม่ได้กำหนดวาระตำแหน่งเอื้อประโยชน์ให้กับผู้นำท้องถิ่นสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง
- 2) ปัจจัยส่วนบุคคล ทั้งด้านการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ลักษณะนิสัย อายุ และชื่อเสียงวงศ์ตระกูลของแต่ละบุคคล
- 3) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของเครือข่ายในพื้นที่ที่มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุน หาเสียง หรือกระจายข่าวสารของผู้นำท้องถิ่น
- 4) ปัจจัยด้านการเมือง ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่จะวางตัวเป็นกลางไม่แสดงความสัมพันธ์ทางการเมืองกับพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ประชาชนรับรู้แต่จะมีความสัมพันธ์กับการเมืองระดับท้องถิ่นด้วยตนเอง
- 5) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในพื้นที่ เช่น ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำบ้าน ผู้สูงอายุ
- 6) ปัจจัยด้านแวดล้อมอื่น ๆ เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจ ภาพพจน์ของผู้สมัครคู่แข่ง ปัจจัยด้านเงินทุน มีผลทำให้ประชาชนไว้วางใจผู้นำท้องถิ่นและสนับสนุนผู้นำท้องถิ่นในขณะดำรงตำแหน่งได้

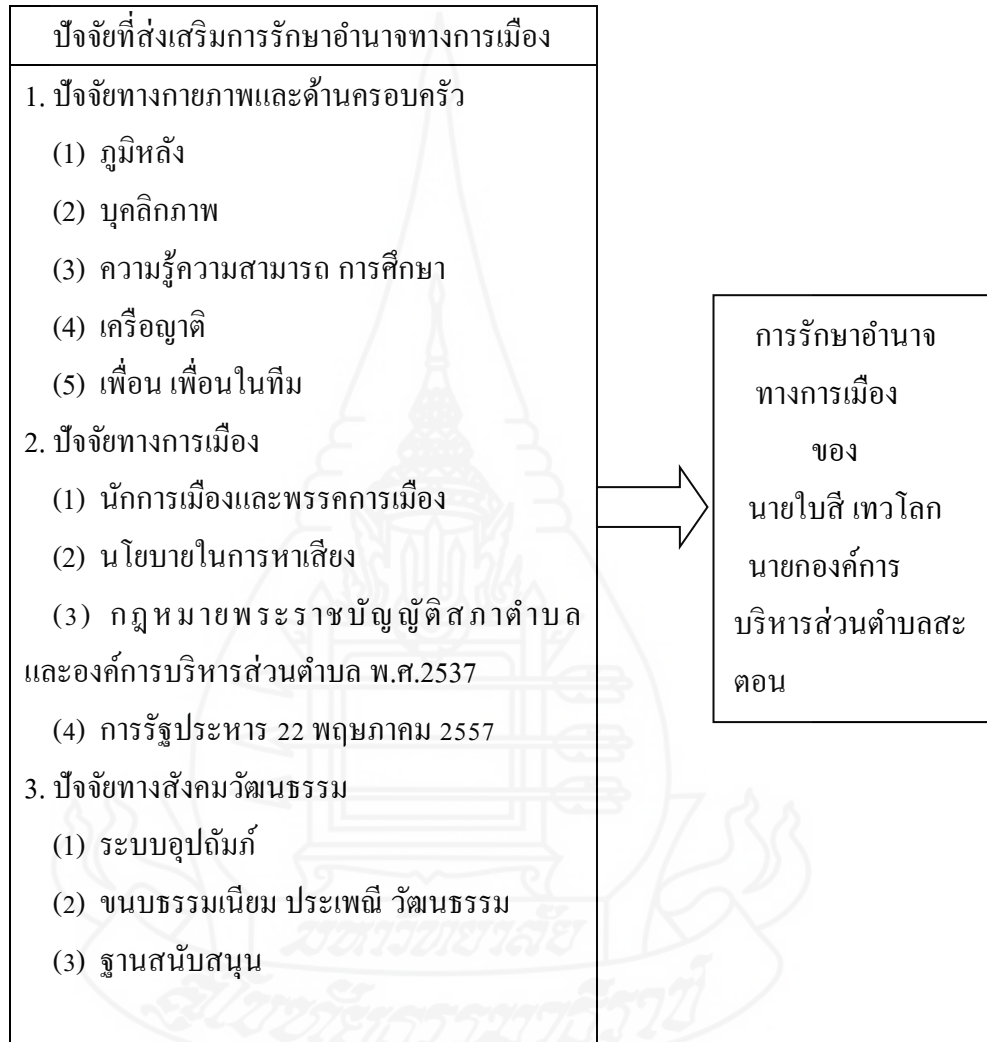
ชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างและรักษาฐานคะแนนเสียงของพรรคพลังธรรมในเขตกรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า พรรคพลังธรรมมีวิธีการสร้างและรักษาฐานคะแนนเสียงในเขตกรุงเทพมหานครไว้ได้ โดยอาศัยภาวะผู้นำทางการเมืองของพรรค การจัดองค์การทางการเมืองพรรค โรงเรียนการเมืองของพรรคและการทำโครงการเสริมสร้างภาพลักษณ์อันเป็นที่ยอมรับของฐานคะแนนเสียงของพรรค

มงคล เกษประทุม (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย” ผลของกาศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในอำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย จำแนกออกเป็น 6 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านครอบครัว เป็นปัจจัยพื้นฐานของนักการเมืองท้องถิ่นที่ให้การสนับสนุนจนได้รับการเลือกตั้ง ปัจจัย

ด้านเครือข่าย เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อนักการเมืองท้องถิ่นรองจากปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งหากได้รับการสนับสนุนจากเครือญาตินักการเมืองจะประสบความสำเร็จในการเลือกตั้ง ปัจจัยด้านเพื่อน เป็นปัจจัยที่ช่วยนักการเมืองลงพื้นที่ ช่วยในการแสวงหาผู้สนับสนุนให้นักการเมืองได้รับการเลือกตั้ง ปัจจัยด้านผู้อุปถัมภ์ เป็นทั้งปัจจัยภายใน และปัจจัยเสริมจากภายนอกที่ช่วยสนับสนุนนักการเมืองให้ประสบความสำเร็จจากบารมีของผู้อุปถัมภ์ โดยเฉพาะผู้อุปถัมภ์เป็น รัฐมนตรี นักการเมืองระดับประเทศ ข้าราชการระดับสูงในจังหวัด ปัจจัยด้านผู้รับอุปถัมภ์ เป็นปัจจัยด้านสนับสนุนนักการเมืองโดยการรักษาคะแนนในพื้นที่ ตามหมู่บ้าน หรือกลุ่มบ้าน และปัจจัยด้านเงินทุน เป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนนักการเมืองให้ประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งและการดำรงตำแหน่งทางการเมือง แหล่งที่มาของเงินทุนมาจากครอบครัว หรือผู้ให้การอุปถัมภ์

ธีระ คิวสิน (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การเข้าสู่ตำแหน่งของนักการเมืองท้องถิ่นและผลกระทบต่อการบริหาร กรณีศึกษาอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัด นครศรีธรรมราช” ผลการศึกษาพบว่า การเข้าสู่ตำแหน่ง ใช้รูปแบบและวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งโดยอาศัยความเป็นเครือญาติ ซึ่งอาศัยความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม การกำหนดนโยบายที่ตรงใจของประชาชน การกำหนดนโยบายที่สร้างความเป็นธรรม ความเท่าเทียม ของทุกกลุ่มในสังคม การทำงานเป็นทีม การสร้างทีมงานโดยอาศัยบารมีผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ หรือผู้ที่เป็นที่ยอมรับของสังคม การมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักการเมืองระดับประเทศ หรือสังกัดพรรคการเมือง หรือใกล้ชิดกับนักการเมืองท้องถิ่นระดับจังหวัด การใช้ระบบอุปถัมภ์ การใช้อิทธิพลข่มขู่ เป็นวิธีการที่สามารถนำไปใช้ในการเข้าสู่ตำแหน่งได้ผลเกือบทุกวิธี แต่ไม่มีวิธีการใดวิธีการหนึ่งที่เป็นวิธีการที่ดีที่สุด และใช้ได้ผลมากที่สุดแต่จะต้องผสมผสานกัน ปัจจัยสำคัญจะต้องวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเชิงลึกประกอบด้วยทุกครั้ง เช่น ความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ ความมีอิทธิพลของบุคคลดั้งเดิม ค่านิยม และความเชื่อของคนในพื้นที่นั้นๆ อำนาจเก่าที่มีอยู่ เป็นต้น

4. กรอบแนวคิด

ภาพที่ 2.10 กรอบแนวคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาน้ำบาดาลของ นายใบสี เทวโลก นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล (อบต.) สะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม รวมทั้งหมด 17 คน ได้แก่

1. นายใบสี เทวโลก นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล (อบต.) สะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
2. กลุ่มเครือข่าย
3. กลุ่มที่สนับสนุนการเมืองระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับท้องถิ่น
4. กลุ่มคู่แข่ง
5. กลุ่มเพื่อน
6. กลุ่มลูกบ้านที่ใกล้ชิดทั้งระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล
7. กลุ่มทางเศรษฐกิจและสังคมอื่น ๆ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจงในแต่ละกลุ่มตามความเหมาะสม ประกอบไปด้วย

1.2.1 นายใบสี เทวโลก นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

1.2.2 กลุ่มเครือข่าย

- 1) นางสาวชุตินา เทวโลก (น้องสาว)
- 2) นายเหล็ก จันทะวงษา ประธานกลุ่มผู้สูงอายุตำบลสะตอง และอดีต

กำนันตำบลสะตอง

- 1.2.3 กลุ่มที่สนับสนุนการเมืองระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับท้องถิ่น
- 1) นางประนอม ช้างเงิน กลุ่มสตรีตำบลสะตอน
  - 2) คาบตำรวจชัยพร วรลี กำนันตำบลสะตอน
- 1.2.4 กลุ่มคู่แข่ง
- 1) นายวิสุทธิ คล้ายสุวรรณ อดีตสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน หมู่ที่ 3
  - 2) นายสุชิน รุดดิษฐ์ อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน
- 1.2.5 กลุ่มเพื่อน
- 1) นายสว่าง วิรุณกานจน์ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน หมู่ที่ 9
  - 2) นายพันเกียรติ พวงแก้ว รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน
- 1.2.6 กลุ่มลูกบ้านที่ใกล้ชิดทั้งระดับหมู่บ้านและระดับตำบล
- 1) นายโชติวัฒน์ ทะยะวิสุทธิ พนักงานทั่วไป (ส่วนโยธา)
  - 2) นายมานัส มากทรัพย์ พนักงานทั่วไป (ส่วนโยธา)
- 1.2.7 กลุ่มทางเศรษฐกิจและสังคมอื่น ๆ
- 1) นายสุทธิ กาบพิลา หมอแพทย์แผนไทย
  - 2) นางสาวประภัสสร มูลคำมี หมอแพทย์แผนไทย
  - 3) นายสุรเดช หวานพาณิชย์ อาสาสมัครกู้ภัยชุมชน
  - 4) นายทองสุข โง่นสูงเนิน อาสาสมัครตำรวจชุมชน
  - 5) นายคณัยชาติศิริ ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวิทยาอุปถัมภ์ 2
  - 6) นายรังสรรค์ ทองเต็ม ผู้ใหญ่บ้านทรัพย์สมบูรณ์ หมู่ที่ 6 ตำบลสะตอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการวิจัยภาคสนาม (Field Research) เน้นไปที่กลุ่มวิจัยเป็นการเลือกตัวอย่างวิจัยแบบเฉพาะเจาะจงให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย โดยใช้คำถามเชื่อมโยงเพื่อไปสู่คำตอบที่ต้องการ คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายไบลี เทวโลก นายองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) สะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี สำหรับแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
2. ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของตำบลสะตอน
3. ส่วนที่ 3 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายใบสี เทวโลก นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล (อบต.) สะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาฐานอำนาจทางการเมืองของนายใบสี เทวโลก นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 ประเภทของข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

3.1.1 **ข้อมูลขั้นต้น** ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ถึงประวัติความเป็นมาของตำบลสะตอน และประวัติความเป็นมาของนายใบสี เทวโลก และปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของ นายใบสี เทวโลก จากกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย

3.1.2 **ข้อมูลขั้นรอง** เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ เช่น ประวัติความเป็นมาของพื้นที่ตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวอำนาจและอิทธิพล แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับจิตวิทยาการเมือง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 **การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร** เก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานที่ต่าง ๆ ดังนี้ องค์กรบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี หอสมุดมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช หอสมุดศูนย์วิทย์พัฒนาอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี หอสมุดแห่งชาติ จังหวัดจันทบุรี และในเว็บไซต์ และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

3.2.2 **การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์** โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างวิจัยตามที่ได้กำหนดไว้แบบเฉพาะเจาะจง ประกอบไปด้วย

- 1) นายใบสี เทวโลก นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
- 2) กลุ่มเครือญาติ
- 3) กลุ่มที่สนับสนุนทางการเมืองในระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับ

ท้องถิ่น

- 4) กลุ่มคู่แข่ง
- 5) กลุ่มเพื่อน
- 6) กลุ่มลูกบ้านที่ใกล้ชิดทั้งระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล
- 7) กลุ่มทางเศรษฐกิจและสังคมอื่น ๆ

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากนายไบลี เทวโลก นายกองค้การบริหาร ส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี และกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย เพื่อชี้แจงถึง วัตถุประสงค์ในการขอเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.3 ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามที่ได้ทำการนัดหมาย

3.2.4 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และเทปบันทึกเสียง มาถอดเสียงที่ได้บันทึก ใ้มาจัดพิมพ์ จัดเรียงข้อมูลไว้เป็นกลุ่มๆ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ และจากการสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างตามประเด็นคำถามที่ตั้งไว้ที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของ นายไบลี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มาจัดให้อยู่ในระเบียบ โดยการทำการตรวจสอบและเลือกสรรเนื้อหา ตัดส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องออก มาจัดเรียงลำดับ และจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อให้ง่ายต่อการนำไปวิเคราะห์ และสามารถตอบคำถามตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่อค้นหา คำตอบของงานวิจัยตามวัตถุประสงค์ และสรุปผลของการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย “เรื่องการรักษาอำนาจทางการเมืองของ นายไบลี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เป็นกร นำเสนอผลงานการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรวิจัยตัวอย่าง โดยเฉพาะเจาะจง ซึ่งประกอบไปด้วย นาย ไบลี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี 1 คน กลุ่ม เครือญาติ 2 คน กลุ่มที่สนับสนุนการเมืองระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับท้องถิ่น 2 คน กลุ่ม คู่แข่ง 2 คน กลุ่มเพื่อน 2 คน กลุ่มลูกบ้านที่มีใกล้ชิดทั้งระดับหมู่บ้านและระดับตำบล 2 คน กลุ่ม ทางเศรษฐกิจและสังคมอื่นๆ 6 คน รวมเป็น 17 คน โดยอาศัยกรอบแนวคิดและทฤษฎีเป็นการ วิเคราะห์เชิงพรรณนาเพื่อค้นหาคำตอบของการวิจัยและสรุปผลการวิจัย

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากการศึกษา “เรื่องกร รักษาอำนาจทางการเมืองของ นายไบลี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอ สอยดาว จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของ นายไบลี เทวโลก มีดังนี้

1. ปัจจัยทางกายภาพและด้านครอบครัว
  - 1.1 ภูมิหลัง
  - 1.2 บุคลิกภาพ
  - 1.3 ความรู้ความสามารถ การศึกษา
  - 1.4 เครือญาติ
  - 1.5 เพื่อน เพื่อนในทีม
2. ปัจจัยทางการเมือง
  - 2.1 นักการเมืองและพรรคการเมือง
  - 2.2 นโยบายในการหาเสียง
  - 2.3 กฎหมายพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537
  - 2.4 การรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557

3. ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม

3.1 ระบบอุปถัมภ์

3.2 ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม

3.3 ฐานสนับสนุน

ซึ่งมีรายละเอียดของการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยทางกายภาพและด้านครอบครัว

จากการสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างวิจัยต่างๆพบว่าปัจจัยทางกายภาพและด้านครอบครัวที่มีผลต่อการส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายไบลี เทว โลก คือ 1. ภูมิหลังที่เคยทำงานในด้านนี้มาอย่างยาวนาน ทำให้รู้จักกับคนเยอะและมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับระบบราชการ 2. บุคลิกภาพ มีบุคลิกภาพที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่สามารถเข้ากับประชาชนได้เป็นอย่างดี มีสัมพันธไมตรีที่ดีกับประชาชน 3. ด้านความรู้ความสามารถ การศึกษาเป็นผู้ที่มีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขปัญหาต่างๆในพื้นที่ 4. เครือญาติ อาศัยเครือญาติที่มีอยู่เยอะช่วยในการเป็นฐานคะแนนเสียงให้ 5. เพื่อน เพื่อนๆในทีม การที่มีเพื่อนเยอะ และเพื่อนในทีมที่ดี ก็สามารถที่จะเป็นฐานสนับสนุนได้เป็นอย่างดี และอีกอย่างการจับกลุ่มร่วมกันเป็นทีมก็มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการบริหารงานก็ต้องอาศัยเพื่อน ในทีมที่มีความรู้ความสามารถ อุดมการณ์เดียวกัน เข้ากันได้ดีกับทุก ๆ คน ไม่ว่าจะทำอะไรก็จะประสบผลสำเร็จ ฉะนั้นเพื่อนและเพื่อน ๆ ในทีมก็มีส่วนสำคัญ ซึ่งมีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ดังนี้

1.1 ด้านภูมิหลัง โดยพื้นฐานแล้วบุคคลที่จะมาเป็นผู้นำทางการเมืองได้ จะต้องเริ่มมาจากการที่มีภูมิหลังเคยทำงานในด้านนี้มาก่อนทั้งนั้น เพราะเนื่องจากการบริหารงานต่าง ๆ ของระบบราชการมันมีความซับซ้อน จะต้องเป็นไปตามกฎระเบียบที่กฎหมายหรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ได้บัญญัติไว้ ถ้าผู้ที่ไม่เคยทำงานในด้านนี้มาก่อนจะรู้ว่าเลยว่าจะต้องทำอย่างไร ฉะนั้นจะต้องอาศัยผู้ที่มีประสบการณ์จากการทำงานในด้านนี้มาก่อน

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ถึงภูมิหลังของนายไบลี เทว โลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอน ตามแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากการสัมภาษณ์นายไบลี เทว โลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอน พบว่า ภูมิหลังก่อนที่นายไบลี เทว โลก จะมาเป็นนายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี นั้นเริ่มนายไบลี เทว โลก มีภูมิลำเนาที่มาจากทางภาคอีสาน ซึ่งก็มีคุณตาเป็นกำนันมาก่อน ก่อนที่จะย้าย

ภูมิลำเนาอยู่ที่จันทบุรี พอย้ายมาอยู่ที่จันทบุรีก็ได้เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านอยู่ 10 ปี ตอนนั้นพ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา เป็นผู้ใหญ่บ้าน เหตุที่ได้มาเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านก็เพราะพ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา ไปขอกับแม่ให้มาช่วยงานพ่อใหญ่ในขณะนั้น ก็เลยเป็นจุดเริ่มต้นในการที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับงานด้านการปกครอง ไม่รู้ว่าพ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา ท่านมองเห็นอะไรถึงได้มาขอกับแม่ให้ไปช่วยงาน เราก็เป็นเด็กไม่รู้อะไร ตอนนั้นก็อายุ 26 ปี ไม่คิดด้วยว่าจะได้เข้ามาทำงานด้านนี้ เพราะนายใบสี เทวโลก มีภาระที่ต้องดูแลทั้งแม่และน้อง ๆ อีก แต่เนื่องจากพ่อใหญ่มาขอให้ไปช่วยงานก็เลยไปช่วย ในขณะที่เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านอยู่นั้น เวลาพ่อใหญ่เหล็ก ไปลงพื้นที่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ พ่อใหญ่เหล็กก็จะเอาไปด้วยเสมอทั้ง ๆ ที่หน้าที่นี้ก็มีคนที่ต้องทำอยู่แล้ว แต่ก็เอาไปด้วย จึงทำให้ชาวบ้านเป็นที่รู้จักคุ้นเคยกันตลอด เวลาไปอบรมในสถานที่ต่างๆ พ่อใหญ่เหล็ก ก็เอาไปด้วยเช่นกัน เหมือนกับว่าเห็นพ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา ที่ไหนก็จะเห็นนายใบสี เทวโลก ด้วยเสมอๆ

ต่อมา นายใบสี เทวโลก ก็ได้ลงสมัครเป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยมีพ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา สนับสนุนให้นายใบสี เทวโลก ลงสมัครเป็นผู้ใหญ่บ้าน พ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา ก็ลงสมัครเป็นกำนัน ทั้งสองท่านก็ได้ทำงานร่วมกันอีก

นายใบสี เทวโลก อยู่ในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านได้ปีหนึ่ง ก็มีเหตุที่ทำให้ชาวบ้านบางส่วนเข้าใจผิดในการบริหารงานของพ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา ที่เป็นเหตุให้ชาวบ้านขอให้พ่อใหญ่เหล็กลาออกจากตำแหน่งกำนัน ในช่วงนั้นพ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา ก็ได้มาหานายใบสี เทวโลก ขอให้ นายใบสี เทวโลก ลงสมัครกำนันอีก พ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา บอกว่าถ้าไม่ลงสมัคร พ่อใหญ่จะไม่ยอม นอกจากพ่อใหญ่เหล็กแล้วก็มีคณะของคนเฒ่าคนแก่อีกหลายคนยกกันมาเต็มบ้าน มาขอให้ นายใบสี ลงสมัครกำนัน เหตุที่ไม่อยากจะลงสมัครในตอนนั้นก็ยังมีเหตุผลอยู่ที่เกี่ยวกับคนที่มีอำนาจกว่า แต่เนื่องจากพ่อใหญ่และคนเฒ่าคนแก่หลายคนมาขอให้ลงสมัคร โดยบอกกับตนว่าไม่ต้องหาเสียงไม่ต้องทำอะไร ขอแค่ไปสมัครก็พอแล้ว ตนจึงได้ตัดสินใจลงสมัครในเวลานั้น เป็นวันที่เปิดรับสมัครวันสุดท้ายด้วยจะปิดรับสมัครในเวลาเที่ยงตรง ใกล้เคียงเข้ามาแล้วตนจึงได้ไปสมัคร ตนเป็นผู้ที่ลงสมัครคนที่ 4 เป็นคนสุดท้ายพอดี ผลการเลือกตั้งในครั้งนั้นเป็นผลที่นายใบสี เทวโลก ชนะแบบขาดรอยโดยที่นายใบสี เทวโลก ไม่ได้ทำอะไรเลย นายใบสี เทวโลก ก็ได้เป็นกำนัน นับตั้งแต่นั้นมา พ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา ก็ให้การสนับสนุนมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน ในช่วงที่เป็นกำนันอยู่นั้นก็มี นายสุรพล จันภูมิ ซึ่งเป็นปลัดอำเภอสอยดาวในขณะนั้น ได้ให้คำแนะนำว่าถ้ายังอยากจะช่วยเหลือพี่น้องในท้องถิ่นต่อไปก็ให้ไปเรียนต่อ เพราะต่อไปจะมีการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น กฎหมายก็จะมีการระบุนิใหม่ ผู้ที่จะทำหน้าที่ในการบริหารงานในท้องถิ่นได้ จะต้องเรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือปริญญาตรีขึ้นไป จึงจะสามารถมาทำงานตรงนี้ได้

ตนจึงตัดสินใจไปสมัครเรียนการศึกษานอกระบบในปี 2538-2539 ก็ได้จบทั้งมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่เป็นกำนันถึง 10 ปีและยังได้รับรางวัลกำนันดีเด่น 4 ปีซ้อนอีกด้วย จนได้มีการปฏิรูปท้องถิ่นใน ปี 2539 โดยมีนายใบสี เทวโลก ดำรงตำแหน่งกำนันสะตอนใน ขณะนั้นเป็นประธานคณะกรรมการการบริหารงาน คนแรกโดยตำแหน่ง ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้

ต่อมาได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546 ที่ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น เป็นการกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ทำให้ในปี พ.ศ.2547 ได้จัดให้มีการเลือกตั้งในเขตตำบลสะตอนขึ้น การเลือกตั้งในครั้งนั้นก็ทำให้นายใบสี เทวโลก ชนะการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการได้ตำแหน่งมาจากการเลือกตั้งครั้งแรกจากประชาชน หลังจากที่ นายใบสี เทวโลก ดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว ก็จัดให้มีการเลือกนายกคนใหม่ขึ้นมาแทน แต่ละ ท่านที่ขึ้นมาแทนก็ไม่สามารถดำรงตำแหน่งได้ครบวาระสักคน มีเหตุจะต้องให้ออกจากตำแหน่ง แต่ในขณะที่นายใบสี เทวโลกไม่ได้ดำรงตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอนอยู่นั้น นายใบสี เทวโลกก็ยังให้ความช่วยเหลือชาวบ้านเหมือนเดิมเท่าที่จะทำได้

ต่อมาในปี พ.ศ.2555 นายใบสี เทวโลก ก็ได้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ในปีนั้นนายใบสี เทวโลก ก็เป็นผู้ชนะการเลือกตั้ง นับว่าเป็นสมัยที่สองที่ได้รับเลือกตั้งอีกครั้งในปี พ.ศ.2555 ถือเป็น การรักษาอำนาจทางการเมืองของนายใบสี เทวโลก เป็นสมัยที่สองต่อเนื่องยาวนานมาจนถึงปัจจุบัน เหตุที่ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งก็เพราะมีฐานเสียงเก่ามาจากการที่มีภูมิลำเนาที่เคยทำงานในด้านนี้ มาก่อน และแต่ก่อนคุณตาที่เป็นกำนันมาก่อน จึงมีความคุ้นเคยกับงานแบบนี้ตั้งแต่ตอนโน้นมาจึง ทำให้อยากที่ทำงานแบบนี้

ซึ่งก็มีความสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ นายเหล็ก จันทะวงษา ประธาน ชมรมผู้สูงอายุและอดีตกำนันตำบลสะตอน กล่าวว่า

“แต่ก่อนครอบครัวของนายใบสี เทวโลก มีภูมิลำเนาอยู่ที่อยู่ที่

จังหวัดขอนแก่น ซึ่งในช่วงนั้นคุณตาที่ได้เป็นกำนัน

และต่อมาก็ได้ย้ายมาอยู่ที่จังหวัดจันทบุรีและเป็นบุคคลที่ทำงานเกี่ยวกับ

ด้านนี้มาโดยตลอดตั้งแต่เป็นผู้ช่วยพ่อใหญ่ (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน)

และทำงานติดตามพ่อใหญ่” (นายเหล็ก จันทะวงษา ประธานชมรมผู้สูงอายุ และ อดีตกำนันตำบลสะตอน สัมภาษณ์วันที่ 17 กันยายน 2561)

ภาพที่ 4.1 นายเหล็ก จันทะวงษา ประธานชมรมผู้สูงอายุ และอดีตกำนันตำบลสะตอน

สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ นายโชติวัฒน์ ทะยะวิสุทธิ พนักงานทั่วไป กล่าว
ว่า “มีส่วน เพราะว่า (1) ประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับด้านนี้มาก่อน
(2) มีความคุ้นเคยกับชาวบ้าน จากที่เห็นมา ส่วนมากคนเราก่อน
ที่จะมาเป็นแบบนี้ได้ก็ต้องเป็นคนที่มีความรู้จกกันเยอะ และเป็นคนที่
ทำประโยชน์ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันมาก่อน เพราะการที่ชาวบ้าน
จะเลือกคนที่มาทำหน้าที่บริหารบ้านเมือง เขาก็ต้องเลือกคนที่สามารถ
จะทำประโยชน์ให้กับพวกเขาได้ และเคยให้การช่วยเหลือกันมาก่อนเสมอ
ไม่ว่าจะเป็นในสังคมไหนๆก็ยึดหลักการนี้ทั้งนั้น” (นายโชติวัฒน์ ทะยะวิสุทธิ
พนักงานทั่วไป สัมภาษณ์วันที่ 28 กันยายน 2561

รูปภาพที่ 4.2 นายโชติวัฒน์ ทะยะวิสุทธิ พนักงานทั่วไป

สรุปจากการสัมภาษณ์ถึงภูมิหลังของนายไบลี เทวโลก จากทุกๆกลุ่มแล้ว ทุกคนมี
ความเห็นที่สอดคล้องกันทั้งหมดว่า ภูมิหลังเป็นปัจจัยที่มีส่วนในการรักษาอำนาจทางการเมือง แต่
ก่อนครอบครัวของนายไบลี เทวโลก มีภูมิลำเนาอยู่ที่อยู่จังหวัดขอนแก่น ก่อนที่จะย้ายมาจังหวัด
เพชรบูรณ์ ซึ่งในช่วงนั้นคุณตาก็ได้เป็นกำนัน และต่อมาก็ได้ย้ายมาอยู่ที่จังหวัดจันทบุรี ในปี พ.ศ.

2518 จากที่นายไบลี เทวโลก มีพื้นฐานทางครอบครัวที่มีคุณตาเคยเป็นกำนันมาก่อนจึงส่งผลให้นายไบลี เทวโลก มีความคุ้นเคยกับงานแบบนี้มาก่อน พอย้ายมาอยู่ที่จันทบุรีประจวบเหมาะกับมีผู้หลักผู้ให้คอยให้การสนับสนุนอยากจะให้มาทำงานในด้านนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้มาทำงานเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชน โดยที่ นายไบลี เทวโลก เป็นบุคคลที่มีบทบาททางด้านการเมืองติดต่อกันมาอย่างยาวนาน โดยเริ่มตั้งแต่อายุ 26 ปี ผู้ช่วยผู้ใหญ่ 10 ปี ผู้ใหญ่บ้าน 1 ปี กำนัน 10 ปี และได้รับรางวัลกำนันดีเด่นของอำเภอสอยดาว 4 ปีซ้อน และหลังจากนั้นก็ดำรงตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการการบริหารของตำบลสะตอคนแรกโดยตำแหน่ง และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตออีกครั้งในปี พ.ศ.2547 เป็นการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนเป็นครั้งแรก ซึ่งก็ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้เข้ามาดำรงตำแหน่งโดยการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน แต่อาจจะมียางช่วงที่ได้ขาดหายไป แต่ก็ไม่ได้ละหรือขาดหายไปจากการให้ความช่วยเหลือชาวบ้าน แต่เป็นเพียงทำเท่าที่ตัวเองสามารถที่จะทำได้ ซึ่งต่างจากท่านอื่นที่พอใกล้จะมีการเลือกตั้งแล้วค่อยมาลงพื้นที่

1.2 ด้านบุคลิกภาพ โดยพื้นฐานแล้วเป็นผู้ที่จะเป็นผู้นำที่ดีได้จะต้องมีบุคลิกลักษณะที่ดี ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีจิตอาสาในการช่วยเหลืองานสาธารณะให้กับสังคมหรือหมู่บ้านอยู่เสมอ มีความเป็นมิตรกับผู้อื่น ซึ่งไม่เคยมีเรื่องผัดใจกับใคร มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีความสุภาพ มีไหวพริบในการพูดคุย รู้จักโน้มน้าว พูดจาก็ให้เกียรติผู้อื่นเสมอ มีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขสถานการณ์ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัวของนายไบลี เทวโลก ที่จะปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์นั้น ๆ เป็นคนที่เข้าไปพบหาได้ง่าย เข้ากับชาวบ้านได้ดี ไม่มีความถือตัว ก็ช่วยไกล่เกลี่ยให้เสมอ ๆ เรียกได้ว่าเป็นผู้ที่มีความเก่งในด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้กับชาวบ้านได้เป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นบุคลิกลักษณะที่มีเฉพาะตัวของนายไบลี เทวโลก ด้วยการมีลักษณะพิเศษนี้ทำให้เกิดความนิยมชมชอบ ความเคารพศรัทธา เลื่อมใส เชื่อมั่นที่มีต่อตัวผู้นำของ นายไบลี เทวโลก ไม่ว่าจะนายไบลี เทวโลก จะมีตำแหน่งหน้าที่หรือไม่ก็ตาม เมื่อมีความเชื่อและค่านิยมเกิดขึ้นในตัวของนายไบลี เทวโลก แล้วก็ย่อมทำให้ประชาชนที่รักและเชื่อมั่นให้การสนับสนุน จนกว่าจะมีอะไรมาเปลี่ยนแปลงความคิดความเชื่อแน่นได้

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จึงทำให้พบว่าในขณะที่นายไบลี เทวโลก ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ ในสถานภาพนั้น นายไบลี เทวโลก ได้ แสดงถึงภาพลักษณ์ที่ดีและความน่าเชื่อถือ ของนายไบลี เทวโลก จากการมีตำแหน่งทางการเมืองที่ได้รับการยอมรับและได้รับเกียรติคุณในตำแหน่งที่อยู่ในองค์กรนั้น และยังมีบทบาทพฤติกรรมที่มีการทำคุณงามความดีให้กับชุมชน มีความเสียสละ และมีความมุ่งผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ พร้อมทั้งนายไบลี เทวโลก ยังมีบุคลิกลักษณะที่มีความ

อ่อนน้อมถ่อมตน มีความสุภาพ การพูดจาก็ให้เกียรติคนอื่นเสมอ เป็นคนที่เข้าไปพบหาได้ง่าย เข้ากับประชาชนได้ดี ไม่มีความถือตัว สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นบุคลิกลักษณะที่มีเฉพาะตัวของ นายไบลี เทวโลก ที่ทำให้ชาวบ้านรักในตัวของนายไบลี เทวโลก และยังเป็นคนที่มียุติธรรมที่มีลักษณะชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีจิตอาสาในการช่วยเหลืองานสาธารณะให้กับสังคมหรือหมู่บ้านอยู่เสมอๆ มีความเป็นมิตรกับผู้อื่น ซึ่งไม่เคยมีเรื่องพิດใจกับใคร การที่เข้ากับประชาชนง่าย ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนอย่างรวดเร็วและมั่นคง เป็นบุคคลที่มีความเห็นอกเห็นใจกับบุคคลอื่น และเอาใจใส่ผู้ได้บังคับบัญชา ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นอยู่เสมอๆ ไม่ว่าเรื่องนั้น เป็นเรื่องที่จะต้องเสี่ยง ก็ยังกล้าที่จะเข้าไปให้การช่วยเหลือ ซึ่งมีอยู่เหตุการณ์หนึ่งที่นายไบลี เทวโลกเล่าให้ฟัง ว่ามีลูกบ้านมีเรื่องทะเลาะวิวาทกัน ถึงขั้นที่จะยิงกัน จึงได้ขอให้ นายไบลี เทวโลก เข้าไปช่วยห้ามไม่ให้ทะเลาะวิวาทกัน แต่ก็มีคนอีกส่วนหนึ่งที่อยู่ในเหตุการณ์ห้ามไม่ให้นายไบลี เทวโลก เข้าไปเพราะมันอันตราย แต่ นายไบลี เทวโลก ก็กล้าเสี่ยงเข้าไปช่วยจนเขาตกลงกันได้ เหตุการณ์นั้นก็ผ่านไปได้อย่างดี บางคนเวลาเกิดเรื่องทะเลาะกันเขาก็บอกละว่าถ้าอยากให้เรื่องมันจบต้องให้นายไบลี เทวโลก มาพูดเท่านั้นจึงจะยอม จึงถือได้ว่าเป็นบุคคลที่ได้รับการยกย่องและให้ความไว้วางใจจากประชาชนทั่วไป และถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีอำนาจและอิทธิพลต่อประชาชนที่ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อใจและไว้วางใจ และมีความเป็นผู้นำสูงในการบริหารงาน ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้นำที่ดีทั้งในด้านการบริหารงาน ทั้งในด้านการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้าน รวมไปถึงเรื่องไกลเกลี้ย และเป็นผู้นำทางความคิดและสามารถนำพาให้ประชาชนในหมู่บ้านและตำบลประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ซึ่งนำมาซึ่งความเจริญในหมู่บ้านและตำบล จนได้รับรางวัลหมู่บ้านดีเด่นในเขตชายแดน ถึงแม้ว่าจะมีข้อเสียในบางเรื่องก็ตาม แต่ประชาชนก็ยังให้การสนับสนุน และจากการที่ นายไบลี เทวโลก วางตัวดีเหมาะสมก็ทำให้ทุกคนในทีมและประชาชนรักท่าน เชื่อมั่นในตัวท่านที่สามารถนำทีมไปสู่ความสำเร็จแห่งเป้าหมายได้ ทุกคนจึงเกรงใจและให้เกียรติ รวมถึงการยอมรับอย่างเต็มใจที่จะให้เขาเป็นตัวแทนของทุก ๆ คนในชุมชนหรือในตำบล

ซึ่งมีความสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ ดังคำสัมภาษณ์ของ นายสว่าง วิรุณกาญจน์ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน หมู่ที่ 9 กล่าวว่า

“เป็นคนดี อภัยภัยดี นิ่มนวล พูดแบบบัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น

เป็นนักร้องขอมที่ดีท่านมีความสามารถที่พูดให้คน โกรธกันอยู่ก็ดีขึ้นได้

ไม่ทำให้คนอื่นเครียดทั้ง ๆ ที่ตนเองกำลังเครียดอยู่” (นายสว่าง วิรุณกาญจน์

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน หมู่ที่ 9 สัมภาษณ์วันที่ 25 กันยายน 2561)

ภาพที่ 4.3 นายสว่าง วิรุณกาญจน์ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน หมู่ที่ 9

สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ นายเหล็ก จันทะวงษา ประธานชมรมผู้สูงอายุ และอดีตกำนันตำบลสะตอน กล่าวว่า

“เป็นคนซื่อๆ เป็นคนที่ใจใหญ่ ใจกว้าง ไม่ใจแคบ เป็นคนชอบเสียสละ เพื่อส่วนรวมไม่เห็นแก่ตัว ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น เป็นคนที่พูดจาถ่อมแคล่วฉะฉาน เป็นคนพูดจริง ทำจริง รักษาการงานดี ช่วยเหลือชาวบ้านตลอด

เป็นคนที่มิโวหารปฏิภาณไหวพริบดีดี เข้าหาคนถึงบ้าน” (นายเหล็ก จันทะวงษา ประธานชมรมผู้สูงอายุ และอดีตกำนันตำบลสะตอน สัมภาษณ์วันที่ 15 กันยายน 2561)

สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ ดาบตำรวจชัยพร วรลี กำนันตำบลสะตอน กล่าวว่า

“เป็นผู้ที่เก่งในเรื่องการเจรจาไกลเกลี่ย” (ดาบตำรวจชัยพร วรลี กำนันตำบลสะตอน สัมภาษณ์วันที่ 25 กันยายน 2561)

ภาพที่ 4.4 ดาบตำรวจชัยพร วรลี กำนันตำบลสะตอน

1.3 ความรู้ความสามารถ การศึกษา ผู้ที่จะเป็นผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ความสามารถในการทำงานที่สามารถนำมาพัฒนาพื้นที่ในตำบลจนได้รับรางวัลหมู่บ้านดีเด่นในแถบชายแดนทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ ซึ่งอาศัยจาก

ประสบการณ์ในการทำงาน โดย นายโบฮี เทวโลก เป็นบุคคลที่มีภูมิหลังที่ทำงานเกี่ยวกับด้านนี้มานานและต่อเนื่อง แต่อาจจะมีบางช่วงที่ขาดไป แต่ก็ไม่ได้ละหรือขาดหายไปจากการให้ความช่วยเหลือชาวบ้าน เป็นแต่เพียงทำในส่วนที่ตนสามารถทำได้ ส่วนการศึกษานายโบฮี เทวโลก ก็ได้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งในด้านการศึกษาก็มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่บ้างต่อการบริหารงาน เนื่องจากการทำงานจะต้องมีการบริหารจัดการองค์กร บุคคลากร ให้ดีและเป็นการเพิ่มทักษะ แนวทางในการทำงาน ซึ่งนับว่าเป็นส่วนหนึ่งที่เข้ามาประกอบกันเป็นการต่อยอดองค์ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่เดิม สามารถนำความรู้จากการศึกษานำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งผู้ที่จะเป็นผู้นำจะต้องมีความรู้ความสามารถการศึกษาจึงจะนำไปสู่ภาวะการเป็นผู้นำที่ดี และอีกอย่างการที่ผู้คนจะมีอำนาจและอิทธิพลต่อใคร ได้จะต้องมีความรู้ มีฝีมือ ซึ่งนอกเหนือจากการมีบุคลิกภาพที่ดี เป็นปัจจัยที่ช่วยเสริมให้มีอำนาจและอิทธิพลทำให้เกิดความเชื่อมั่นของผู้ร่วมงานและคนอื่น ๆ ซึ่งต่างยอมรับนับถือเชื่อฟังหรือมั่นใจ เชื่อใจว่าจะได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องหากขอคำแนะนำ จึงทำให้ผู้นั้นเป็นคนที่มีความอำนาจไปโดยปริยาย

ดังคำสัมภาษณ์ของ นายสุทธิ กาบพิลา หมอแพทย์แผนไทย กล่าวว่า

“ท่านนายกเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานได้ดี

และอีกอย่างการติดต่อราชการท่านนายกก็เก่ง เพราะรู้จักคนเยอะ

มีความคุ้นเคยในระบบราชการอยู่แล้วและรู้จักคนภายในหน่วยงานราชการอีกด้วย” (นายสุทธิ กาบพิลา หมอแพทย์แผนไทย สัมภาษณ์วันที่ 30 ตุลาคม 2561)

ภาพที่ 4.5 นายสุทธิ กาบพิลา หมอแพทย์แผนไทย

ซึ่งมีความสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ นายเหล็ก จันทะวงษา ประธานชมรมผู้สูงอายุ และอดีตกำนันตำบลสะตอน กล่าวว่า

“คนเราถ้าไม่มีความรู้ความสามารถจะมาบริหารงานนี้ก็ยาก

แต่นายไบลีจะเข้าใจในงานพวกนี้ทันที เพราะเคยมีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อนและก็ทำได้ดี การศึกษาก็เป็นสิ่งที่เข้ามาประกอบกัน” (นายเหล็ก จันทะวงษา ประธานชมรมผู้สูงอายุ และอดีตกำนันตำบลสะตอน สัมภาษณ์วันที่ 15 กันยายน 2561)

สรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า จากการที่นายไบลี เทวโลก ซึ่งเป็นบุคคลที่เคยทำงานในด้านนี้มาก่อนเป็นระยะเวลาที่นาน เป็นการสั่งสมประสบการณ์จากการทำงานจึงทำให้เกิดเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงาน รู้จักแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดี ยิ่งช่วงหลัง ๆ ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นยิ่งทำให้มีความรู้จากการที่ได้ศึกษามานำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานให้ได้รับประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของงานที่วางไว้ ถือได้ว่านายไบลี เทวโลก เป็นผู้ที่มิภาวะของการเป็นผู้นำที่ดี คือเป็นผู้ที่ผลักดันให้กิจกรรมหรือภารกิจของกลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม โดยที่นายไบลี เทวโลก เป็นผู้ที่มีความสามารถในการโน้มน้าวผู้ร่วมงานให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานและความพึงพอใจของสมาชิกในกลุ่ม

1.4 เครื่องมือ พบว่าครอบครัวของ นายไบลี เทวโลก เป็นครอบครัวที่ไม่ใหญ่ มีพี่น้องอยู่ 3 คน นายก็มีลูกอยู่ 2 คน ส่วนด้านเครือญาติ ก็จะมีเครือญาติที่ออกมาจากการแต่งงานเป็นญาติที่ย้ายมาจากทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ บางหมู่บ้านคนในซอยทั้งซอยจะเป็นญาตินายไบลี เทวโลก ทั้งหมด และจากการที่มาอยู่ในตำบลสะตอนเป็นกลุ่มแรก ๆ จึงทำให้รู้จักและคุ้นเคยกับคนในพื้นที่เป็นอย่างมาก เกิดความเคารพรักนับถือกันเปรียบเสมือนญาติพี่น้อง จึงถือได้ว่าปัจจัยด้านเครือญาติมีส่วนอย่างมากที่ช่วยในการรักษาอำนาจทางการเมือง เพราะถ้ามีเครือญาติเยอะก็สามารถช่วยเหลือในการติดต่อประสานงานกับกลุ่มอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนเสียงที่มาก เป็นการผูกขาดคะแนนเสียง คนที่จะชนะการเลือกตั้งได้ก็ต้องมีเครือญาติที่เยอะ

ดังคำให้สัมภาษณ์ของนายไบลี เทวโลก นายกองค้กรบริหารส่วนตำบลสะตอน กล่าวว่า

“เครือญาติและครอบครัวสามารถช่วยเรื่องในการเป็นฐานเสียง

ในการสนับสนุนช่วยเหลือให้ได้รับการเลือกตั้งกลับเข้ามาดำรงตำแหน่ง

ที่ถือว่าเป็นการรักษาอำนาจทางการเมืองได้ ญาติพี่น้องฝั่งแฟนนี้จะเยอะที่ชนะ

การเลือกตั้งก็ญาติฝั่งแฟนนี่แหละ” (นายไบลี เทวโลก นายกองค้กรบริหารส่วน

ตำบลสะตอน สัมภาษณ์วันที่ 24 กันยายน 2561)

ภาพที่ 4.6 นายโบลี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอน

ซึ่งมีความคิดที่สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ นางสาวชุตินา เทวโลก น้องสาว กล่าวว่

“ช่วยในการเป็นฐานเสียงให้ ช่วยเดินหาเสียงตามหมู่บ้านต่างๆ และครั้งล่าสุดยัง ได้ออกเงินค่าลงสมัครนายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอน”

(นางสาวชุตินา เทวโลก น้องสาว สัมภาษณ์วันที่ 24 กันยายน 2561)

ภาพที่ 4.7 นางสาวชุตินา เทวโลก น้องสาว

สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ นายโชติวัฒน์ ณะชะวิสุทธิ พนักงานทั่วไป กล่าวว่

“ตระกูลทางแฟนนายจะเป็นตระกูลใหญ่ ครอบครัวนายกออาจจะไม่ใหญ่นะ คนในชุมชนนี้เสมือนเป็นญาติเดียวกัน จากการที่คนเราจะมาถึงจุดๆนี้ก็จะต้องมีเครือญาติเยอะพอสมควรถึงจะมายู่ตรงจุดนี้ได้” (นายโชติวัฒน์ ณะชะวิสุทธิ พนักงานทั่วไป

สัมภาษณ์วันที่ 28 กันยายน 2561)

สรุปจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับเครือญาติของ นายโบลี เทวโลก พบว่าครอบครัวของนายโบลี เทวโลก เป็นครอบครัวที่ไม่ใหญ่ มีพี่น้องอยู่ 3 คน นายกมีลูกอยู่ 2

คน ส่วนด้านเครือข่าย ก็จะมีเครือข่ายที่ออกมาจากการแต่งงานของนายไบลี เทวโลก เป็นญาติฝั่งภรรยาและของนายไบลี เทวโลก เองที่มีอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ บางหมู่บ้านคนในซอยทั้งซอยจะเป็นญาตินายไบลีทั้งหมด และจากการที่มาอยู่ในตำบลสะตอนเป็นกลุ่มแรก ๆ จึงทำให้รู้จักและคุ้นเคยกับคนในพื้นที่เป็นอย่างมาก จึงทำให้เกิดเคารพกันนับถือกันเปรียบเสมือนญาติพี่น้องกัน เพราะต่างคนต่างมาจากถิ่นอื่นที่เข้ามาตั้งรกรากในตำบลนี้ จึงถือได้ว่าปัจจัยด้านเครือข่ายก็มีส่วนช่วยในการรักษาอำนาจทางการเมืองได้เหมือนกัน เพราะถ้าเครือข่ายไม่เยอะก็ไม่สามารถที่จะทำได้กลับเข้ามาอยู่ในตำแหน่งได้อีก และยิ่งนายกมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดีเท่าไร ยิ่งจะไม่มีอะไรเป็นคุณถ่วงที่จะสามารถทำให้รักษาอำนาจได้นาน

1.5 เพื่อน เพื่อนในทีม จากการที่ได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ถึงเพื่อน เพื่อนในทีมของ นายไบลี เทวโลก นายกองกำกับการบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า

การที่มีเพื่อนมากและเพื่อนในทีมที่ดีก็มีส่วนสำคัญเหมือนกัน นายไบลี เทวโลก เป็นบุคคลค่อนข้างที่จะมีเพื่อนเยอะ เพราะเป็นบุคคลที่รู้จักคนเยอะทั้งบุคคลที่ในส่วนราชการที่เคยทำงานร่วมกันมา และเพื่อนที่เคยเรียนด้วยกัน เพื่อน ๆ ในทีมเป็นบุคคลที่มีความเข้าใจและรู้จักนายไบลี เทวโลก เป็นอย่างดี ก่อนที่จะตั้งเป็นทีมได้นายไบลี เทวโลก จะเลือกและคัดกรองเองว่าสมควรที่จะเอาใครเข้ามาร่วมทีมด้วยและพอที่จะเป็นฐานเสียงให้ได้ การที่จะเลือกเพื่อนที่จะเข้ามาอยู่ในทีมก็มีส่วนสำคัญ คือจะต้องเลือกคนที่มีอุดมการณ์ร่วมกัน มีฐานะทางสังคม มีบุคลิกลักษณะที่เข้ากับคนง่าย และก็ต้องเป็นคนที่มีฐานเสียงเยอะ คือมีญาติพี่น้องและคนรู้จักและเคารพกันนับถือกันมาก

ดังคำสัมภาษณ์ของ นายไบลี เทวโลก นายกองกำกับการบริหารส่วนตำบลสะตอน กล่าวว่

“การมีเพื่อนมากและเพื่อนในทีมที่ดี มีผลในการหาเสียง
มีผลในการเข้าสู่ตำแหน่ง มีผลในการรักษาอำนาจ
ในการช่วยบริหารงาน เป็นไปด้วยความสามัคคี
การที่จะเลือกคนเข้ามาในทีม จะต้องเข้ากันได้
มีอุดมการณ์ร่วมกัน คนในทีมจะต้องเข้ากันได้

สามารถเข้ากับคนอื่นหรือชาวบ้านได้” (นายไบลี เทวโลก นายกองกำกับการบริหารส่วนตำบลสะตอน สัมภาษณ์วันที่ 24 กันยายน 2561)

สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ นายสุรเดช หว่านพานิช อาสาสมัครกู้ภัยชุมชน กล่าวว่

“เพื่อนท่านจะเยอะมาก เพราะท่านรู้จักคนหลายระดับ
และจากการที่เคยร่วมกันทำงานมา เพื่อนในทีมของท่าน
จากการสังเกตคุณะว่าเป็นคนที่มีฐานเสียงมากพอสมควร” (นายสุรเดช หว่าน
พานิช อาสาสมัครกู้ภัยชุมชน สัมภาษณ์วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2562)

ภาพที่ 4.8 นายสุรเดช หว่านพานิช อาสาสมัครกู้ภัยชุมชน

สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ นายคนัย ชาตศิรี ผู้อำนวยการ โรงเรียนสตรีวิทยา
อุปถัมภ์ 2 ได้กล่าวว่า

“ อาจจะเป็นเพราะเพื่อนเยอะทั้งเพื่อนที่เรียนด้วยกัน
ตอนที่ท่านนายกไปเรียนในกลุ่มของท่านจะเป็นกลุ่มที่
ทำงานเกี่ยวกับท้องถิ่นทั้งนั้น และอีกอย่างมีทีมที่ดี
เพราะฐานะเสียงเหมือนกับว่าจับกลุ่มก่อน ได้ดี เพื่อน ๆ จะเยอะ
ทั้งกลุ่มที่เรียนด้วยกัน” (นายคนัย ชาตศิรี ผู้อำนวยการ โรงเรียนสตรีวิทยาอุปถัมภ์
2 สัมภาษณ์วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2562)

ภาพที่ 4.9 นายคนัย ชาตศิรี ผู้อำนวยการ โรงเรียนสตรีวิทยาอุปถัมภ์ 2

สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า นายโบลี เทวโลกเป็นคนที่เพื่อนเยอะทั้งเพื่อนที่เรียนด้วยกันและเพื่อนที่เคยทำงานร่วมกัน พร้อมทั้งมีเพื่อนในทีมที่ดีที่เก่ง ซึ่ง นายโบลี เทวโลกเป็นคนเลือกเอง จากการที่เคยทำงานมาและรู้จักกับคนเยอะก็เลยสามารถที่จะมองเห็นว่าควรเลือกใครเข้ามาเป็นสมาชิกในทีม คนที่จะเลือกจะต้องมีฐานเสียงที่มากพอ มีญาติพี่น้องที่เยอะ มีความเห็นและอุดมการณ์ที่ตรงกัน มีความสุภาพอ่อนโยน ไม่ขัดแย้งกับคนอื่น เข้าคนได้ง่าย เป็นการแสดงให้เห็นว่านายโบลี เทวโลก มองคนออก บอกคนได้ ใช้คนเป็น และการที่มีเพื่อนเยอะและเพื่อนในทีมที่ดีมีความเข้าใจกันก็จะช่วยกันในการหาเสียง มีทั้งการแบ่งกันลงไปตามพื้นที่ต่างๆ และไปด้วยกันเป็นกลุ่ม และการที่มีทีมดีก็จะช่วยกันทำงานแบ่งงานกันทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ทำ ไปพบปะกับชาวบ้านเพื่อที่จะอธิบายในเรื่องต่าง ๆ ที่ไม่เข้าใจ เป็นการช่วยกันบริหารงานให้มีความราบรื่น

2. ปัจจัยทางการเมือง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างวิจัยพบว่าปัจจัยทางการเมืองที่มีผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายโบลี เทวโลก คือ 1. นักการเมืองและพรรคการเมือง เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ 2. นโยบายในการหาเสียง ถือว่าเป็นสิ่งที่สนับสนุนในการที่ชาวบ้านจะตัดสินใจเลือกใคร ซึ่งในช่วงนั้นเป็นสิ่งที่ขาดในชุมชน 3. กฎหมายพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ที่มีการเปลี่ยนแปลงให้นักการเมืองท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน 4. การรัฐประหาร เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ยังไม่มีการประกาศให้มีการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นใหม่

ซึ่งมีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ดังนี้

2.1 นักการเมืองและพรรคการเมือง เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ การเมืองทั้งสองย่อมมีส่วนส่งเสริมซึ่งกันและกัน ต่างฝ่ายต่างให้การสนับสนุนซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นการเมืองระดับไหนก็ต้องอาศัยกัน มีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ถึงจะประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ต้องการ

ดังคำให้สัมภาษณ์ของ นายโบลี เทวโลก นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลสะตอน กล่าวว่

“มีส่วน เนื่องจากในช่วงนั้นก็จะมีพรรคการเมืองและผู้นำทางการเมือง

“คอยให้การสนับสนุนอยู่แต่ไม่สามารถบอกได้นะ ทั้งให้ความช่วยเหลือ
ในด้านคำปรึกษาและอำนวยความสะดวกในด้านอื่น ๆ อีก” (นายโอบี เทวโลก
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ สัมภาษณ์วันที่ 24 กันยายน 2561)

สอดคล้องกับ นายเหล็ก จันทะวงษา ประธานชมรมผู้สูงอายุ และอดีตกำนัน
ตำบลสะตอ กล่าวว่า

“มีส่วน เพราะช่วงนั้นจะได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมือง
ที่ถือว่ามีความโดดเด่นในพื้นที่” (นายเหล็ก จันทะวงษา ประธานชมรม
ผู้สูงอายุ และอดีตกำนันตำบลสะตอ สัมภาษณ์วันที่ 15 กันยายน 2561)

สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยทางนักรการเมืองและพรรคการเมือง
จากการสัมภาษณ์พบว่า มีส่วนส่งผลต่อการเมืองในระดับท้องถิ่นพอสมควร เนื่องจาการเมือง
ระดับท้องถิ่นเป็นพื้นฐานของการเมืองระดับชาติ จึงทำให้การเมืองทั้ง 2 ระดับ ต้องอาศัยพึ่งพากัน
และกัน ในการเป็นฐานเสียงให้กันและกันเป็นอย่างดี ซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันที่กล่าวมาแล้วใน
เบื้องต้น ที่ว่านักรการเมืองท้องถิ่นก็ต้องอาศัยนักรการเมืองหรือพรรคการเมืองใหญ่ ๆ เป็นฐานเสียง
ในการสนับสนุนช่วยเหลือให้คำแนะนำในด้านต่าง ๆ ส่วนนักรการเมืองหรือพรรคการเมืองใหญ่ ๆ
ก็ต้องอาศัยผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่น เป็นฐานเสียงให้ตนในเวลาหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งนักรการเมือง
ท้องถิ่นถือว่าเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อประชาชนในท้องถิ่นและเข้าใจ เข้าถึงประชาชน ได้ดีกว่า
นักรการเมืองหรือพรรคการเมืองระดับชาติ ซึ่งถือว่าเป็นกฎธรรมชาติที่นักรการเมืองระดับชาติ หรือ
พรรคการเมืองระดับชาติจะต้องเข้าหาผู้ที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น ที่เห็น ๆ มาทำกันแบบนี้อยู่มาโดยตลอด

2.2 นโยบายในการหาเสียง นโยบายในการหาเสียงเลือกตั้ง ในช่วงการลงสมัคร
รับเลือกตั้ง ในตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ พบว่า นายโอบี เทวโลก มีนโยบาย
หลัก ๆ ก็คือ น้ำไหล ไฟสว่าง ทางสะดวก ซึ่งเป็นนโยบายที่เป็นการพัฒนาในด้านโครงสร้าง
พื้นฐานของชุมชน ที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่มีความเจริญและเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับ
ประชาชนในชุมชน เนื่องจากสภาพของพื้นที่ในตำบลอยู่ติดกับชายแดน ยังไม่ได้รับการพัฒนา
เท่าที่ควร จึงทำให้ นโยบายนี้ได้รับความนิยมจากประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก แต่เนื่องจาก
อุปสรรคด้านงบประมาณในการพัฒนา ก็จะส่งผลให้การพัฒนาไม่ได้มากเท่าที่ควรตามนโยบายที่
วางไว้ ซึ่งบางอย่างก็สามารถทำได้ แต่บางอย่างก็ยังไม่สามารถที่จะทำได้ ฉะนั้น นโยบายเป็น
เสมือนสิ่งที่ทำให้ประชาชนนำไปคิดตัดสินใจในการที่จะเลือกใครเข้ามาบริหารบ้านเมืองต่อ เป็น
สิ่งที่ประกอบกันก็ว่าได้ ที่นอกเหนือจากคุณงามความดี หรือผลงานที่เคยทำมา ก่อนตั้งแต่เคยดำรง
ตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน จึงนับได้ว่าปัจจัยในด้านนโยบายในการหาเสียงเป็น
การรักษาอำนาจทางการเมืองผ่านตำแหน่งต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาจนได้มาเป็นนายกองค์การบริหาร

ส่วนตำบลสะตอในทุกวันนี้

ดั่งคำสัมภาษณ์ของ นายใบสี เทวโลก นายกองกำกับการบริหารส่วนตำบลสะตอ
กล่าวว่า

“มี ๆ เพราะนโยบายเราเป็นคนเขียนเอง ไปศึกษามาเอง
จากสภาพความเป็นจริง และอย่าไปสัญญาเกินความเป็นจริง
และอีกอย่างเราก็มีผู้หลักผู้ใหญ่ให้คำปรึกษา เราเลยรู้ว่า
นโยบายจะเขียนออกมาอย่างไร เพราะเรารู้ปัญหาในพื้นที่” (นายใบสี เทวโลก นายก
องกำกับการบริหารส่วนตำบลสะตอ สัมภาษณ์วันที่ 24 กันยายน 2561)

ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ นายคณัย ชาติศรี ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรี
วิทยาอุปถัมภ์ 2 กล่าวว่า

“อาจจะเป็นเพราะนโยบายในการหาเสียงช่วงนั้นเป็นที่
ต้องการของประชาชนเป็นอย่างมาก จึงส่งผลให้ได้
รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้ง” (นายคณัย ชาติศรี ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรี
วิทยาอุปถัมภ์ 2 สัมภาษณ์วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2562)

สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ นายรังสรรค์ ทองเต็ม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 ตำบล
สะตอ กล่าวว่า

“นโยบายเป็นตัวชู ชูให้คนสนใจในการที่จะตัดสินใจเลือก
เห็นใหม่อย่างพรรคการเมืองอนาคตใหม่ เขาไม่เคยรู้จัก
ตัวผู้ลงสมัครเลยนะเขายังพากันเลือกก็เพราะนโยบาย
ในการหาเสียงนี้แหละ” (นายรังสรรค์ ทองเต็ม ผู้ใหญ่บ้านทรัพย์สมบูรณ์ หมู่ที่
6 ตำบลสะตอ สัมภาษณ์วันที่ 22 เมษายน 2562)

ภาพที่ 4.11 นายรังสรรค์ ทองเต็ม ผู้ใหญ่บ้านทรัพย์สมบูรณ์ หมู่ที่ 6

สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ นายทองสุข โง่นสูงเนิน อาสาสมัครตำรวจชุมชน กล่าวว่า

“ไปไหนมาไหนสะดวกทุกวันนี้ก็เพราะท่านนายกนี้แหละ
แต่ก่อนถนนไม่เป็นแบบนี้ ใคร ๆ ก็อยากได้สิ่งที
อำนวยความสะดวกให้กับตัวเอง” (นายทองสุข โง่นสูงเนิน อาสาสมัครตำรวจชุมชน สัมภาษณ์วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2562)

ภาพที่ 4.12 นายทองสุข โง่นสูงเนิน อาสาสมัครตำรวจชุมชน

สรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ปัจจัยทางนโยบายในการหาเสียง จากที่ได้สัมภาษณ์พบว่า นโยบายในการหาเสียงก็มีส่วนอยู่บ้างกับสถานการณ์ในช่วงการลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนั้น เนื่องจากนายไบลี เทวโลก เป็นคนที่มีความคุ้นเคยสนิทสนมกับชาวบ้านในพื้นที่ในหมู่บ้านเป็นอย่างดี ด้วยการได้เข้าคลุกคลีกันกับชาวบ้านมานานจึงทำให้รู้ว่าจะยกชูอะไรขึ้นมาเขียนเป็นนโยบาย ดังนั้นจึงเป็นการรักษาอำนาจทางการเมืองในตำแหน่งที่ได้ นโยบายในการหาเสียงเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมในการรักษาอำนาจทางการเมืองอีกทางหนึ่งที่ต้องเนื่องมาผ่านตำแหน่งกำนันและต่อมาจนได้มาเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจนถึงทุกวันนี้

2.3 กฎหมายพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537
ซึ่งในปี พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ได้ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำแหน่งแทน ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 วันที่ 13 ธันวาคม 2515 นับตั้งแต่นั้นมาทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปโฉมใหม่ของสภาตำบล ออกเป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบสภาตำบล และรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนคล้ายกับเทศบาลมีทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ซึ่งประกอบไปด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พระราชบัญญัติสภาตำบลองค์การบริหารส่วน

ตำบล พ.ศ 2537 ซึ่งกำหนดให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบไปด้วย สมาชิกมาโดยตำแหน่งและสมาชิกมาโดยการเลือกตั้ง ซึ่งสมาชิกมาโดยตำแหน่งประกอบไปด้วย กำนันผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ 4 ปีแรก ให้กำนันเป็นประธานกรรมการบริหารโดยตำแหน่ง ส่วนกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่เกิน 2 คน และสมาชิกที่ได้จากการเลือกตั้งไม่เกิน 4 คน ซึ่งนายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี ให้คณะกรรมการบริหารเลือกกรรมการบริหารคนหนึ่ง เพื่อมาเป็นประธานกรรมการบริหารและกรรมการบริหารอีกคนหนึ่งเพื่อที่จะมาเป็นเลขานุการคณะกรรมการบริหาร และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546 กำหนดให้ นายกองการบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน 2 วาระ จบการศึกษาไม่ต่ำกว่า มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาตำบลสมาชิกสภาท้องถิ่น นักบริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกรัฐสภา มีอายุไม่ต่ำกว่า 30 ปี บริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง ก็แล้วแต่รัฐบาลแต่ละรัฐบาลจะบัญญัติขึ้นมา ต่อมาก็ได้มีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2552 ได้ระบุวาระการดำรงตำแหน่งของนายกองการบริหารส่วนตำบล คราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้งโดยไม่ได้ระบุกำหนดว่าไม่เกินกี่วาระในการดำรงตำแหน่ง ซึ่งสามารถที่จะดำรงตำแหน่งกี่วาระก็ได้ถ้าประชาชนยังให้การสนับสนุนอยู่

ดังนั้นกฎหมายก็มีความสำคัญในระดับหนึ่งที่ส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในแง่ของรัฐบาลที่จะบัญญัติกฎหมายขึ้นมาใหม่

ดังรายละเอียดคำให้สัมภาษณ์ของ นายไบลี เทวโลก นายกองการบริหารส่วนตำบลสะตอง กล่าวว่

“มีส่วน เพราะการเลือกตั้งมันก็แค่ ปี มันไม่เหมือนกับกำนัน

ผู้ใหญ่บ้าน กฎหมายมัน ไม่ได้บังคับไว้ว่า 4 ปี

เพราะนายกเป็นข้าราชการการเมือง ข้าราชการการเมืองมัน

ไม่ได้กำหนดด้วยอายุ แต่กำหนดด้วยคุณลักษณะ

วุฒิการศึกษา วาระในการดำรงตำแหน่ง และอะไรอีกหลายๆอย่าง” (นายไบลี

เทวโลก นายกองการบริหารส่วนตำบลสะตอง สัมภาษณ์วันที่ 24 กันยายน 2561)

และคำให้สัมภาษณ์ของ นายสุชิน รุดดิษฐ์ อดีตนายกองการบริหารส่วนตำบลสะตอง กล่าวว่

“กฎหมายจะต้องเป็นสิ่งที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติตาม

จะรู้กฎหมายหรือไม่รู้ก็ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเหมือนกัน
 เนื่องจากเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
 จะต้องยึดหลักของกฎหมาย อย่างกฎหมายเกี่ยวกับการ
 เลือกตั้งที่ระบุว่าไม่ให้ดำรงตำแหน่งเกิน 2 วาระ
 ถ้าเป็นติดต่อกัน 2 วาระแล้วก็ไม่สามารเป็นอีกได้
 ถึงประชาชนจะอยากให้เป็นอย่างก็ตาม เราต้องยึดหลักกฎหมายในการปฏิบัติ”

(นายสุชิน รุดดิษฐ อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน สัมภาษณ์วันที่ 27
 กันยายน 2561)

ภาพที่ 4.10 นายสุชิน รุดดิษฐ อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน

สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกฎหมาย พบว่า กฎหมายนับได้ว่าเป็น
 ตัวกำหนดคุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้ที่จะมาลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
 พร้อมทั้งเป็นตัวกำหนดวาระในการดำรงตำแหน่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลว่า
 สามารถที่จะอยู่ในตำแหน่งวาระได้กี่ปี และกี่วาระติดต่อกัน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการที่จะอยู่ในอำนาจได้
 นานให้ครบวาระในการดำรงตำแหน่งมันก็ต้องขึ้นอยู่กับความดี ความชอบของประชาชน และ
 ผลงานที่ทำว่าเป็นที่พอใจของประชาชนหรือป่าว ถ้าไม่เป็นที่พอใจของประชาชน ประชาชนก็มี
 สิทธิที่จะลงชื่อถอดถอนออกจากตำแหน่งได้เหมือนกัน

2.4 การรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 โดยคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ โดย
 พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ตั้งแต่วันนั้นจนถึงปัจจุบันก็ยังไม่มีการประกาศออกมาเป็นกฎหมาย
 ให้มีการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นใหม่ จึงส่งผลให้นักการเมืองท้องถิ่นที่หมดวาระในการดำรงตำแหน่ง
 ทางการเมืองยังคงอยู่รักษาการในตำแหน่งต่อไป

ดังคำให้สัมภาษณ์ของ นายไบลี เทวโลก นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน
 กล่าวว่า

“ช่วงนี้ก็อยู่รักษาการในตำแหน่งเลย ๆ เพราะยังไม่มีการ

“ให้เลือกตั้งใหม่ แต่ถ้าประชาชนไม่พอใจเรา เขาก็ไล่เราออกได้เหมือนกัน”

นายไบลี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอง สัมภาษณ์วันที่ 24 กันยายน 2561)

กับคำสัมภาษณ์ของ นางสาวชุติมา เทวโลก น้องสาว กล่าวว่า

“นายกหมดวาระนานแล้วนะ แต่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ยังไม่ให้มีการเลือกตั้ง ให้อยู่ในตำแหน่งไปก่อน” (นางสาวชุติมา เทวโลก

น้องสาว สัมภาษณ์วันที่ 24 กันยายน 2561)

สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 จากการสัมภาษณ์พบว่า การรัฐประหารได้ส่งผลกระทบต่อการเมืองท้องถิ่นเป็นอย่างมาก คือทำให้ช่วงนี้ไม่มีการเลือกตั้งสักที ถึงแม้จะหมดวาระลงแล้วก็ตาม แต่ก็ขึ้นอยู่กับประชาชนว่าจะยังให้ดำรงอยู่ในตำแหน่งต่อไปอีกหรือไม่

3. ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างวิจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายไบลี เทวโลก คือ 1. ระบบอุปถัมภ์ ซึ่งเป็นระบบที่มีมาอย่างช้านานในสังคมไทย ไม่ว่าจะในสมัยไหนยุคไหน ระบบอุปถัมภ์ก็ยังคงมีความสำคัญอยู่เป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่าสังคมจะเปลี่ยนไป ระบบอุปถัมภ์เป็นการตอบแทนซึ่งกันและกันของทั้งสองฝ่าย เป็นการแลกเปลี่ยนตามความต้องการของแต่ละบุคคล โดยมีสาเหตุจากการถือครองทรัพยากรทางสังคมที่หาได้ยาก และน้อยคนที่จะมี เมื่อมีการขาดแคลนทรัพยากรนั้น ๆ จึงทำให้เกิดเป็นจุดเริ่มต้นของการแลกเปลี่ยนในระบบอุปถัมภ์ 2. ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของคนในพื้นที่ 3. ฐานสนับสนุน ซึ่งผู้ที่ลงเล่นการเมืองก็ต้องมีฐานสนับสนุนอยู่เป็นจำนวนมากถึงสามารถให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองได้ ฐานสนับสนุนก็จะมาจาก พ่อ แม่ พี่ น้อง พรรคพวก เพื่อนฝูง ประชาชนในชุมชนนั่นเองที่เป็นฐานสนับสนุนที่สำคัญ ดังรายละเอียดดังนี้

3.1 ระบบอุปถัมภ์ ซึ่งเป็นระบบที่มีมาอย่างช้านานในสังคมไทย ในระบบอุปถัมภ์จะเป็นความสัมพันธ์กันระหว่างผู้ที่มีทรัพยากรที่มากกว่า กับผู้ที่มีทรัพยากรที่น้อยกว่า ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ เป็นการอุปถัมภ์ซึ่งกันและกันเพื่อผลประโยชน์ต่างตอบแทนที่ไม่เท่าเทียมกันของบุคคลทั้งสองฝ่าย ที่มีความเต็มใจที่จะรับการอุปถัมภ์

ดังคำสัมภาษณ์ของ นายไบลี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอง กล่าวว่า

“เราเคยให้การอุปถัมภ์ค้าเขาในยามทุกข์ยามยาก

เป็นการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งมันจะเป็นเงิน
เป็นทองไปไม่ได้โดยเด็ดขาด จึงทำให้เป็นการติดหนี้บุญคุณต่อกันและกัน” (นาย
ไบลี เทวโลก นายกองกำกับการบริหารส่วนตำบลสะตอน สัมภาษณ์วันที่ 24 กันยายน 2561)

ซึ่งมีความสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ นายโชติวัฒน์ ทะยะวิสุทธิ พนักงาน
ทั่วไป กล่าวว่า

“ระบบอุปถัมภ์เป็นระบบที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก
เพราะในสังคมไทยถึงแม้ว่าจะผ่านมานานแค่ไหน
สังคมไทยก็ยังคงเป็นสังคมอุปถัมภ์ นับถือการตอบแทนบุญคุณ
ยิ่งท่านนายกก็ชอบให้ความช่วยเหลือชาวบ้านมาโดยตลอด
ก็เลยเป็นสิ่งที่มิมีบุญคุณต่อกัน สังคมเราจะอยู่ด้วยกัน ใต้ก็เพราะ
ระบบอุปถัมภ์” (นายโชติวัฒน์ ทะยะวิสุทธิ พนักงานทั่วไป สัมภาษณ์วันที่ 27
กันยายน 2561)

สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ พบว่า ในสังคมไหน ๆ ระบบ
อุปถัมภ์ย่อมมีส่วนอย่างมากต่อการที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข เพราะต่างคนต่างให้ความ
ช่วยเหลือกัน ผู้ใหญ่ออาศัยผู้น้อย ผู้น้อยอาศัยผู้ใหญ่ ต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน โดยที่ท่านนายกเป็น
คนที่มิมีบทบาททางการเมืองมานานและให้ความช่วยเหลือประชาชนในชุมชนมาโดยตลอด ไม่ว่าจะ
อยู่ในตำแหน่งอะไร พอนายไบลี เทวโลก ลงสมัครรับเลือกตั้งอะไรจึงได้รับการอุปถัมภ์จาก
ประชาชนในชุมชนเป็นการตอบแทน เพราะต่างคนต่างได้ผลประโยชน์เหมือนกัน และอีกอย่าง
นายไบลี เทวโลก เป็นบุคคลที่ได้รับการอุปถัมภ์จากบุคคลหลายฝ่าย ทั้งในระดับที่สูง และชาวบ้าน
ที่มีความเคารพนับถือกัน เนื่องจาก นายไบลี เทวโลก มีอุปนิสัยลักษณะ ที่ชอบช่วยเหลือชาวบ้าน
ชอบคลุกคลีกับชาวบ้าน เป็นคนที่มีความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน เข้ากับคนอื่นได้ดี มีมนุษย
สัมพันธ์ที่ดี จึงเป็นเหตุให้ ประชาชนรัก และเคารพนับถือ ให้ความไว้วางใจ จึงเป็นบุคคลที่ได้รับการ
การอุปถัมภ์จากประชาชนเป็นอย่างดี รวมไปถึงผู้หลักผู้ใหญ่ที่เคยติดต่อกับราชการและเคยร่วมงานกัน

3.2 ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม คนในพื้นที่ตำบลสะตอนส่วนมากแล้ว
เป็นคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะมีขนบธรรมเนียมประเพณีในทุก ๆ เดือน ทั้งสิบสองเดือน
เพื่อจุดประสงค์ในการเชื่อมต่อกันในชุมชนหรือสังคมได้ร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยจะจัดขึ้นที่
วัด เพราะวัดเป็นจุดศูนย์กลางในการร่วมจิตใจของคนในชุมชนหรือสังคม เพื่อสร้างความสามัคคี
สร้างความกลมเกลียว เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ให้กับคนในชุมชนหรือสังคม อีกทั้งคนในภูมิภาคนี้
โดยพื้นฐานแล้วจะเป็นคนที่เรียบง่าย ไม่ถือตัว เป็นกันเอง นับถือศาสนาพุทธ ชอบเข้าวัดทำบุญ
เป็นคนที่มีจิตใจเมตตา โอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น รักเพื่อนพ้อง ไปอยู่ในสถานที่ไหนก็ไม่ทิ้งกัน เข้ากัน

ได้ง่าย และอีกอย่างการนับถือระบบอาวุโส หรือผู้ที่มีอำนาจหรือผู้ที่มีอิทธิพลมากกว่า ผู้น้อยก็ต้องเข้าหาผู้ที่เป็นอาวุโส หรือมีอำนาจหรือมีอิทธิพลที่มากกว่าเพื่อผลประโยชน์ของตน ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาในสังคมไทย โดยส่วนมากแล้วการที่คนในชุมชนจะเลือกผู้แทนก็มักจะเลือกบุคคลที่มีเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา เดียวกันกับตน และการที่ในชุมชนหรือสังคมใดมีบุคคลที่มีเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ที่เหมือนกันก็มักจะได้เปรียบเสมอ ดังคำสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ดังคำให้สัมภาษณ์ของ นางประนอม ช้างเงิน ประธานกลุ่มสตรีตำบลสะตอง
กล่าวว่า

“คนในตำบลก็เป็นคนอีสาน ใจ เขาเลยเข้ากันได้ง่ายกับชาวบ้าน” (นางประนอม ช้างเงิน ประธานกลุ่มสตรีตำบลสะตอง สัมภาษณ์วันที่ 25 กันยายน 2561)

ภาพที่ 4.13 นางประนอม ช้างเงิน ประธานกลุ่มสตรีตำบลสะตอง

สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ ดาบตำรวจชัยพร วรลี กำนันตำบลสะตอง
กล่าวว่า

“ปกติคนส่วนมากเป็นคนที่มีพื้นเพมาจากภาคอีสาน
ประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ การที่เป็นคนกลุ่มเดียวกัน
จะคุยง่ายรู้เรื่อง มีความเข้าใจเห็นอกเห็นใจ
มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่เหมือนกันเป็นการเข้ามา
มาช่วยช่วยให้เกิดความศรัทธาจากตัวบุคคลที่เป็นผู้นำ
เวลามีงานอะไรต่าง ๆ ก็จะเข้าถึงบุคคลทั่วไปได้ดี” (ดาบตำรวจชัยพร วรลี กำนัน
ตำบลสะตอง สัมภาษณ์วันที่ 25 กันยายน 2561)

สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม พบว่า
คนส่วนมากแล้วในตำบลสะตองเป็นคนมาจากทางภาคอีสาน 80 เปอร์เซ็นต์ จากคนที่อยู่ในพื้นที่
เป็นคนอีสาน 80 เปอร์เซ็นต์ จึงประมาณการได้ว่าคะแนนที่เสียงที่นายโอบี เทวโลก ได้รับนั้น

จะต้องได้มาจากคนที่มาจากทางภาคอีสานด้วยกันส่วนใหญ่ เพราะยังไ้คนทีมาจากทางภาคอื่น ๆ แค่ 20 เปอร์เซ็นต์จากคนทั้งหมดในพื้นที่ตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ซึ่งคนอีสานจะเป็นคนที่พื้นฐานทางจิตใจที่ดี มีความโอบอ้อมอารี มีความรักความสามัคคี ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ชอบเข้าวัด ทำบุญ ไม่ถือตัวมีความอ่อนน้อมถ่อมตนเข้ากับคนอื่นได้ง่าย ซึ่งในส่วนนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ นายโบสี เทวโลก ได้รับความไว้วางใจ และความรักและเคารพนับถือจากชาวบ้านมากกว่าคู่แข่งคนอื่นๆ ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อประชาชนในชุมชนเป็นอย่างมาก และอีกอย่างการที่มีคนที่ลงสมัครรับเลือกตั้งที่เป็นคนมาจากทางภาคเดียวกันก็จะทำให้ได้ใจของประชาชนในชุมชน

3.3 ฐานสนับสนุน เป็นสิ่งทีสำคัญทำให้ชนะการเลือกตั้ง คือ ประชาชน เครือญาติ พรรคพวก เพื่อนฝูง ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญ ทีเคารพนับถือกันมา เคยเห็นผลงานทีเคยทำ และเคยร่วมงานกันมา เคยให้การสนับสนุนส่งเสริม และช่วยเหลือกันตลอด ซึ่งเป็นฐานเสียงทีสำคัญของนายโบสี เทวโลก เป็นอย่างมาก

ดั่งคำให้สัมภาษณ์ของ นางสาวชุตินา เทวโลก เจ้าหน้าที่การคลัง กล่าวว่า

“การสนับสนุนจากประชาชนเป็นสิ่งสำคัญเลย

เพราะท่านเป็นคนรักประชาชน และกลุ่มผู้นำชุมชนต่างๆ

ให้การสนับสนุนช่วยเดินหาเสียง ท่านเป็นบุคคลทีเห็นแก่

ประโยชน์ส่วนรวมมาก่อน เป็นคนเอาพรรคพวก เอาที่เอาน้อง” (นางสาวชุตินา

เทวโลก เจ้าหน้าที่การคลัง สัมภาษณ์วันที่ 24 กันยายน 2561)

สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของนายโชติวัฒน์ ทะนะวิสุทธิ์ พนักงานทั่วไป กล่าวว่า

“ฐานเสียงเป็นสิ่งทีสำคัญทำให้ชนะการเลือกตั้ง

คือประชาชน เครือญาติ พรรคพวกเพื่อนฝูง

ล้วนแล้วแต่มีความเคารพนับถือกันมา

เคยเห็นผลงานทีเคยทำ และเคยร่วมงานกันมา

เคยให้การสนับสนุนส่งเสริม และช่วยเหลือกันตลอด

ซึ่งเป็นฐานเสียงทีสำคัญของท่านนายกเป็นอย่างมาก” (นายโชติวัฒน์ ทะนะวิสุทธิ์

พนักงานทั่วไป สัมภาษณ์วันที่ 28 กันยายน 2561)

สรุปจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทีได้จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับฐานสนับสนุนพบว่า เป็นฐานสนับสนุนทีมาจากประชาชน เครือญาติ พรรคพวกเพื่อนฝูง ผู้นำชุมชน นักการเมืองและพรรคการเมือง และอาจจะมีผู้รับเหมาก่อสร้างบ้างเป็นบางส่วน ทีให้การสนับสนุนช่วยเหลือนายโบสี เทวโลก ให้ได้กลับมาดำรงตำแหน่งอีกครั้ง และนอกเหนือจากทรัพยากร

ทางด้านบุคคลแล้วยังมีทรัพยากรทางด้านอื่นที่เข้ามาเป็นส่วนเสริม นั่นก็คือ ชื่อเสียง เกียรติยศ ตำแหน่งหน้าที่ ความน่าเชื่อถือ ความรู้ความสามารถ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ชอบช่วยเหลือคนอื่น สิ่งเหล่านี้นับว่ามีความสำคัญที่ทำให้ประชาชน มีความไว้วางใจ นายไบลี เทวโลก ให้เข้ามาทำหน้าที่เป็นตัวแทนของพ่อ แม่ พี่ น้อง ทุก ๆ คนในการบริหารชุมชนให้มีความเจริญและพัฒนาต่อไปเรื่อย ๆ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องการรักษาอำนาจทางการเมืองของ นายใบสี เทวโลก นายกองค้การ บริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร และข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะเจาะจง การเสนอข้อมูลจะนำเสนอเป็น 7 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 นายใบสี เทวโลก กลุ่มที่ 2 กลุ่มเครือญาติ กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่สนับสนุนทางการเมืองระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับท้องถิ่น กลุ่มที่ 4 กลุ่มเพื่อน กลุ่มที่ 5 กลุ่มลูกบ้านที่ใกล้ชิดทั้งระดับหมู่บ้านและระดับตำบล กลุ่มที่ 6 กลุ่มคู่แข่ง และกลุ่มที่ 7 กลุ่มทางเศรษฐกิจและสังคมอื่น ๆ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายใบสี เทวโลก นายกองค้การ บริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นายใบสี เทวโลก กลุ่มเครือญาติ กลุ่มที่สนับสนุนทางการเมืองระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับท้องถิ่น กลุ่มเพื่อน กลุ่มลูกบ้านที่ใกล้ชิดทั้งระดับหมู่บ้านและระดับตำบล กลุ่มคู่แข่ง และกลุ่มทางเศรษฐกิจและสังคมอื่น ๆ โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของ นายใบสี เทวโลก นายกองค้การ บริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ทำการศึกษาตั้งแต่การดำรงตำแหน่งในวาระที่ 2 ในปี พ.ศ. 2547 – 2550 และ ปี พ.ศ.2555 มาจนถึงปัจจุบัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ได้มาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์และวิเคราะห์เนื้อหา กับการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ให้ครอบคลุมประเด็นที่ทำการศึกษาวิจัย

1.3 ข้อมูลบริบททางสังคมของตำบลสะตอง จังหวัดจันทบุรี

ตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ตั้งอยู่ภาคตะวันออกของประเทศไทยมีลักษณะภูมิศาสตร์พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขาหรือที่ราบสูง มีพื้นที่บางพื้นที่เป็นภูเขาสูงชันที่ราบลุ่ม โดยสภาพภูมิศาสตร์ตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ทิศเหนือติดกับตำบลทุ่งขนาน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ทิศใต้ติดกับหนองตากง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ทิศตะวันออกติดกับราชอาณาจักรกัมพูชา ทิศตะวันตกติดกับตำบลทราบขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีทั้งหมด 12 หมู่บ้าน ประกอบไปด้วย บ้านสะตอง บ้านป่าข้าวโพด บ้านคลองแจรง บ้านทรัพย์เจริญ บ้านสวนส้ม บ้านทรัพย์สมบูรณ์ บ้านสุขสวัสดิ์ บ้านคลองแจรงบน บ้านเขาไผ่ บ้านสะตองเหนือ บ้านทรัพย์เจริญใต้ และบ้านสวนส้มล่าง ตำบลสะตองเป็นตำบลที่มีกลุ่มคนที่มาจากหลากหลายพื้นที่ ซึ่งประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนที่อพยพมาจากทางภาคอีสาน และจังหวัดใกล้เคียง เช่น ขอนแก่น กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี อุตรธานี บุรีรัมย์ นครราชสีมา ปราจีนบุรี สระแก้ว สกลนคร เพชรบูรณ์ สระบุรี ฉะเชิงเทรา นครนายก ภาษาคูคนี่เป็นภาษาอีสาน ร้อยละ 80 เปอร์เซ็นต์ ถึงแม้จะมาจากหลากหลายพื้นที่แต่คนอีสานในชุมชนนี้ก็ยังมีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีที่เหมือนกัน

1.4 ผลการวิจัย

เรื่องการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายใบสี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายใบสี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี นั้นมี 4 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยทางกายภาพและด้านครอบครัว
  - 1.1 ภูมิหลัง
  - 1.2 บุคลิกภาพ
  - 1.3 ความรู้ความสามารถ การศึกษา
  - 1.4 เครือญาติ
  - 1.5 เพื่อน เพื่อนในทีม
2. ปัจจัยทางการเมือง
  - 2.1 นักการเมืองและพรรคการเมือง
  - 2.2 นโยบายในการหาเสียง

2.3 กฎหมายพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล
พ.ศ.2537

2.4 การรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557

3. ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม

3.1 ระบบอุปถัมภ์

3.2 ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม

3.3 ฐานสนับสนุน

ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางกายภาพและครอบครัว

1.1 ปัจจัยภูมิหลัง

จากการศึกษาปัจจัยด้านภูมิหลังพบว่า ภูมิหลังเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ นายใบสี เทวโลก สามารถทำให้ได้กลับเข้ามาในตำแหน่งทางการเมืองได้อีก ที่เป็นการรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้ โดยในภูมิหลังเคยทำงานในด้านนี้มาก่อน และก็ยังเป็นคนที่อยู่ในพื้นที่นี้มานาน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1.1.1 นายใบสี เทวโลก เป็นบุคคลที่มีบทบาททางการเมืองมาอย่างยาวนาน

แต่อาจจะมียางช่วงที่ขาดไป แต่ก็ไม่ได้ละหรือขาดหายไปจากการให้ความช่วยเหลือชาวบ้าน เป็นแต่เพียงทำในส่วนที่ตนสามารถทำได้ โดยเริ่มตั้งแต่การเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ตอนอายุ 26 ปี ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 10 ปี ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 1 ปี ดำรงตำแหน่งกำนัน 10 ปี และได้รับรางวัลแหวนทองคำ กำนันดีเด่นของอำเภอสอยดาว 4 ปีซ้อนแต่ และหลังจากนั้นนายใบสี เทวโลก ก็ได้มาดำรงตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการการบริหารของตำบลสะตอนคนแรกโดยตำแหน่ง พอหมดวาระลงก็ได้ลงสมัครเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอนใหม่ในปี พ.ศ.2547 อีกครั้ง เป็นการเลือกตั้งโดยประชาชน โดยตรงเป็นครั้งแรก และได้เป็นนายกคนแรกที่มาจากการเลือกตั้งจากประชาชน และยังได้เป็นนายกคนแรกที่เป็นคนอีสาน

1.1.2 ในช่วงที่ได้เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และนายก

องค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ นั้น นายใบสี เทวโลก ก็ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ชาวบ้านมาโดยตลอด เข้าถึงทุกพื้นที่ ใครเดือดร้อนเรื่องไร่นาก็มาหานายใบสี เทวโลก ใครทะเลาะหรือมีความเห็นไม่ตรงกันนายใบสี เทวโลก ก็ช่วยไกล่เกลี่ยให้เสมอ ๆ เรียกได้ว่าเป็นผู้ที่มีวิชาวะศิลป์ในการโน้มน้าว ชักจูงใจคนให้คล้อยตาม ที่ทำให้ประชาชนเชื่อมั่นและเชื่อใจว่าจะสามารถที่จะช่วยเหลือพวกเขาได้

1.1.3 นายใบสี เทวโลก ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นตัวแทนในการบริหารงานในชุมชนเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน ที่

เป็นผู้นำทางการเมืองในระดับท้องถิ่นเป็นอย่างมากและมานาน จนเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ทางการเมืองที่เคยได้ดำรงตำแหน่งมาหลายตำแหน่ง ทำให้เกิดการรับรู้และมีความเข้าใจในระบบการเมืองของระดับท้องถิ่นและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดีสามารถที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับประชาชนได้ตรงจุด ทำให้ประชาชนเกิดค่านิยมที่ดีต่อตัวนายไบลี เทวโลก

1.1.4 นายไบลี เทวโลก แต่ก่อนก็เป็นลูกชาวนา ชาวสวน เป็นบุคคลที่ธรรมดา จึงทำให้เข้าใจถึงสภาพวิถีชีวิตของชาวบ้านได้ดี รู้ถึงปัญหาของชาวบ้าน จึงไม่ยากนักถ้าจะเข้าหาชาวบ้านให้ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ

1.1.5) นายไบลี เทวโลก เคยมีคุณตาเป็นกำนันมาก่อน จึงส่งผลให้นายไบลี เทวโลก มีความคุ้นเคยกับการทำงานในด้านนี้มาก่อน

1.2 ปัจจัยบุคลิกภาพ

จากการศึกษา พบว่า นายไบลี เทวโลก เป็นคนที่มีลักษณะยิ้มแจ่มใส ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีจิตอาสาในการช่วยเหลืองานสาธารณะให้กับสังคมหรือหมู่บ้านอยู่เสมอ มีความเป็นมิตรกับผู้อื่น ซึ่งไม่เคยมีเรื่องผัดใจกับใคร และเป็นมิตรที่ดีต่อชาวบ้าน เข้ากับชาวบ้านง่าย ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับชาวบ้าน ได้อย่างง่ายดาย เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพ ของความเป็นผู้นำที่ดี เป็นบุคคลที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตัว รู้จักให้เกียรติกับบุคคลอื่น เป็นบุคคลที่มีความเห็นอกเห็นใจกับบุคคลอื่น และเอาใจใส่ผู้ได้บังคับบัญชา ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นอยู่เสมอ ๆ ไม่ว่าเรื่องนั้น เป็นเรื่องที่จะต้องเสี่ยงแต่ก็ยังกล้าที่จะเข้าไปให้การช่วยเหลือ จากบุคลิกของนายไบลี เทวโลก ที่กล่าวมาจึงได้รับการยกย่องจากชาวบ้านทั่วไป ว่าเป็นผู้นำที่ดี ทั้งในด้านการบริหารงาน ทั้งในด้านการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้าน และเป็นผู้นำในด้านการไกล่เกลี่ย รวมทั้งเป็นผู้นำทางความคิดและพัฒนาหมู่บ้านและตำบลให้นำมาซึ่งความเจริญในหมู่บ้านและตำบล จนได้รับรางวัลหมู่บ้านดีเด่นในเขตชายแดน

1.3 ปัจจัยความรู้ความสามารถ การศึกษา

จากการศึกษา พบว่า จากการที่นายไบลี เทวโลก ซึ่งเป็นบุคคลที่เคยทำงานในด้านนี้มาก่อนเป็นระยะเวลาที่นาน เป็นการสั่งสมประสบการณ์จากการทำงานจึงทำให้เกิดเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญในด้านการบริหารงาน รู้จักแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดีโดยอาศัยจากประสบการณ์ที่เคยสั่งสมมา รู้จักติดต่อประสานงานเจ้าหน้าที่ระดับสูง บวกกับได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ยิ่งทำให้มีความรู้จากการที่ได้ศึกษามานำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน ให้ได้รับประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของงานที่วางไว้

1.4 ปัจจัยเครือข่าย

จากการศึกษาปัจจัยด้านเครือข่าย พบว่า เครือข่ายนับว่ามีส่วนที่สำคัญเป็นอย่างมากในการเมืองระดับท้องถิ่น เครือข่ายในที่นี้ประกอบไปด้วย พ่อ แม่ พี่ น้อง ลูกพี่ ลูกน้อง ญาติฝ่ายภรรยา ญาติที่มาจากการทำงาน และรวมไปถึงคนที่รักและเคารพนับถือกันเป็นญาติ ผู้ที่มีเครือข่ายจำนวนมากก็จะมีโอกาสสูง สิ่งนี้จึงถือได้ว่าเป็นการได้เปรียบคู่แข่ง และการที่มีเครือข่ายมากจะทำการสิ่งใดก็ย่อมสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี การลงสมัครรับเลือกตั้งก็เช่นเดียวกัน เนื่องจากเครือข่ายของแต่ละคนจะเป็นคะแนนเสียงหลักในการลงคะแนนให้กับผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ทำให้ได้รับเลือกตั้งให้มาดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่ถ้าเป็นคนที่เคยดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนแล้วก็ทำให้ได้กลับเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองอีกครั้งหนึ่ง เครือข่ายก็จะช่วยแนะนำ ชักชวนเพื่อนฝูงให้ลงคะแนนให้และเป็นหัวคะแนนให้ พร้อมทั้งช่วยลงพื้นที่เชิญชวนในการหาเสียงบอกเพื่อนบ้านที่สนิทสนมกัน ช่วยประสานงานอำนวยความสะดวกให้กับชาวบ้าน และสนับสนุนในด้านกำลังกาย กำลังใจ หรือแม้แต่ออกค่าสมัครรับเลือกตั้งให้ เพื่อจะให้ผู้สมัครที่เป็นเครือข่ายของตนให้ได้รับการเลือกตั้ง เพื่อหวังที่จะได้พึ่งพาอาศัยกันซึ่งกันและกันในอนาคต

1.5 เพื่อน เพื่อนในทีม

จากการศึกษา พบว่า การที่มีเพื่อนมากและเพื่อนในทีมที่ดีก็มีส่วนสำคัญอย่างมาก ซึ่งถือได้ว่าเป็นการได้เปรียบคู่แข่งเป็นอย่างดี ซึ่งนายไบลี เทวโลก เป็นบุคคลค่อนข้างที่จะมีเพื่อนเยอะ เพราะเป็นบุคคลที่รู้จักคนเยอะทั้งบุคคลที่อยู่ในส่วนราชการที่เคยทำงานร่วมกันมา และเพื่อนที่เคยเรียนเคยเล่นด้วยกัน เพื่อนในทีมเป็นบุคคลที่มีความเข้าใจและรู้จักนายไบลี เทวโลก เป็นอย่างดี ก่อนที่จะตั้งเป็นทีมได้นายไบลี เทวโลก จะเลือกและคัดกรองเองว่าสมควรที่จะชวนใครเข้ามาร่วมทีมด้วยกันและพอที่จะเป็นฐานเสียงให้ได้ การที่จะเลือกเพื่อนที่จะเข้ามาอยู่ในทีมก็มีส่วนสำคัญ คือจะต้องเลือกคนที่มีอุดมการณ์ร่วมกัน มีฐานะทางสังคม มีบุคลิกลักษณะที่เข้ากับคนง่าย และก็ต้องเป็นคนที่มีความเสียงเยอะ คือมีญาติพี่น้องและคนรู้จักและเคารพนับถือกันมาก เพราะเพื่อนในทีมเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะเป็นผู้ที่ช่วยในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ถ้าลูกทีมคืออะไรก็ไปได้สะดวกและประสบผลสำเร็จ

2. ปัจจัยทางการเมือง

2.1 กฎหมายพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

พ.ศ.2537

จากการศึกษาพบว่า กฎหมายนับได้ว่าเป็นตัวกำหนดคุณสมบัติต่างๆของผู้ที่จะมาลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล พร้อมทั้งเป็นตัวกำหนดวาระในการดำรงตำแหน่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลว่าสามารถที่จะอยู่ในตำแหน่งวาระได้กี่ปี

และก็วาระติดต่อกัน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการที่จะอยู่ในอำนาจได้นานให้ครบวาระในการดำรงตำแหน่ง มันก็ต้องขึ้นอยู่กับความดี ความชอบของประชาชน และผลงานที่ทำว่าเป็นที่พอใจของประชาชน หรือป่าว ถ้าไม่เป็นที่พอใจของประชาชน ประชาชนก็มีสิทธิที่จะลงชื่อถอดถอนออกจากตำแหน่ง ได้เหมือนกัน

2.2 การรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557

จากการศึกษาพบว่า การรัฐประหารได้ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่นเป็นอย่างมาก คือทำให้ช่วงนี้ไม่มีการเลือกตั้งสักที ถึงแม้จะหมดวาระลงแล้วก็ตาม แต่ก็ขึ้นอยู่กับประชาชนว่าจะยังให้ดำรงอยู่ในตำแหน่งต่อไปอีกหรือไม่

2.3 นักการเมืองและพรรคการเมือง

จากการศึกษาพบว่า มีส่วนส่งผลกระทบต่อการเมืองในระดับท้องถิ่นพอสมควร เนื่องจากการเมืองระดับท้องถิ่นเป็นพื้นฐานของการเมืองระดับชาติ จึงทำให้การเมืองทั้ง 2 ระดับ ต้องอาศัยพึ่งพากันและกัน ในการเป็นฐานเสียงให้กันและกันเป็นอย่างดี ซึ่งมีความสัมพันธ์ดังที่กล่าวมาแล้วในเบื้องต้น ที่ว่านักการเมืองท้องถิ่นก็ต้องอาศัยผู้นำทางการเมืองหรือพรรคการเมือง ใหญ่ๆเป็นฐานเสียง ในการสนับสนุนช่วยเหลือให้คำแนะนำในด้านต่างๆ ส่วนผู้นำทางการเมืองหรือพรรคการเมืองใหญ่ๆก็ต้องอาศัยผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่น เป็นฐานเสียงให้ตน ในเวลาหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งนักการเมืองท้องถิ่นถือว่าเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อประชาชนในท้องถิ่นและเข้าใจ เข้าถึง ประชาชนได้ดีกว่าผู้นำทางการเมืองหรือพรรคการเมืองระดับชาติ ซึ่งถือว่าเป็นกฎธรรมชาติที่นักการเมืองระดับชาติ หรือ พรรคการเมืองระดับชาติจะต้องเข้าหาผู้ที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น ที่เห็นๆ มาทำกันแบบนี้มาโดยตลอด

2.4 นโยบายในการหาเสียง

จากการศึกษาพบว่า นโยบายในการหาเสียงก็มีส่วนอยู่บ้างกับสถานการณ์ ในช่วงการลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนั้น เนื่องจากนายไบลี เทวโลก เป็นคนที่มีความคุ้นเคยสนิทสนมกับประชาชนในทุกพื้นที่และที่ในหมู่บ้านเป็นอย่างดี ด้วยการได้เข้าคลุกคลีกับประชาชนมานานจึงทำให้รู้ว่าปัญหาของประชาชนเป็นยังไง และควรที่จะได้รับการแก้ไขตรงจุดไหน จึงได้หยิบยกขึ้นมาเขียนเป็นนโยบาย จึงทำให้นายไบลี เทวโลกได้เปรียบคู่แข่งคนอื่น

3. ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม

3.1 ระบบอุปถัมภ์

จากการศึกษา พบว่า นายไบลี เทวโลก เป็นบุคคลที่ได้รับการอุปถัมภ์จากบุคคลหลายฝ่าย ทั้งในระดับที่สูง เจริญญาติ เพื่อนพ้อง และประชาชนที่มีความเคารพนับถือกัน

เนื่องจาก นายใบสี เทวโลก มีอุปนิสัยลักษณะ ที่ชอบช่วยเหลือประชาชน เป็นจิตอาสา ชอบคลุกคลีกับประชาชน เป็นคนที่มีความสุขภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน เข้ากับคนอื่นได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จึงเป็นเหตุให้ประชาชนรัก และเคารพนับถือ ให้ความไว้วางใจ จึงเป็นบุคคลที่ได้รับการอุปถัมภ์จากประชาชนเป็นอย่างดี รวมไปถึง ผู้หลักผู้ใหญ่ ที่เคย ติดต่อราชการที่เคยทำงานร่วมกัน

3.2 ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม

จากการศึกษาพบว่า คนในพื้นที่ตำบลสะตอส่วนมากแล้วเป็นคนอีสาน ร้อยละ 80 เป็นคนอีสาน นอกนั้นก็จะมีมาจากภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ แต่ก็มีส่วนน้อย จากการที่มาจากภาคเดียวกัน จึงมีอุปนิสัยใจคอเหมือน ๆ กัน เป็นคนที่มีจิตใจที่ดี ชอบช่วยเหลือผู้อื่น รักพวกพ้องชอบเข้าวัดทำบุญ เป็นสังคมที่มีความเอื้อเฟื้อต่อกันและกัน และยังเข้ากับคนอื่นได้ง่าย จากเหตุผลตัวนี้จึงทำให้เกิดความรักและนับถือกัน พுகุยกัณง่าย เข้ากันได้ดี และให้ความช่วยเหลือกัน

3.3 ปัจจัยฐานสนับสนุน

จากการศึกษา พบว่า ฐานสนับสนุนที่มาจากประชาชน พ่อ แม่ พี่ น้อง ที่เป็นเครือญาติกัน บุคคลเหล่านี้นับว่าเป็นทรัพยากรทางด้านบุคคลที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ทำให้นายใบสี เทวโลก ได้กลับมาดำรงตำแหน่งอีกครั้ง และนอกเหนือจากทรัพยากรทางด้านบุคคลแล้วยังมีทรัพยากรทางด้านอื่นที่ไม่ใช่วัตถุ นั่นก็คือ ชื่อเสียง เกียรติยศ ตำแหน่งหน้าที่ ความน่าเชื่อถือ ความรู้ความสามารถ ความรอบรู้ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ชอบช่วยเหลือคนอื่น และผลงานเป็นที่ประจักษ์ สิ่งเหล่านี้นับว่ามีความสำคัญที่ทำให้ประชาชน พ่อ แม่ พี่ น้อง มีความไว้วางใจ ให้เข้ามาทำหน้าที่เป็นตัวแทนของพ่อ แม่ พี่ น้อง ทุก ๆ คนในการบริหารชุมชนให้มีความเจริญและพัฒนาต่อไปเรื่อย ๆ

สรุปผลที่ได้จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของ นายใบสี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางกายภาพและครอบครัว

ปัจจัยทางกายภาพและครอบครัว เป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่เป็นพื้นฐานในการส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายใบสี เทวโลก เนื่องจากผู้ที่รักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้จำเป็นต้องมีปัจจัยเหล่านี้เป็นพื้นฐาน

2. ปัจจัยทางการเมือง

ที่กล่าวมา ก็มีส่วนในการที่ทำให้ให้นายใบสี เทวโลก เนื่องจากกฎหมายพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ได้กำหนดคุณสมบัติและข้อบังคับต่าง ๆ การรัฐประหารในครั้งที่ผ่านมามีการเลือกตั้งใหม่ ถึงแม้จะหมดวาระใน

การดำรงตำแหน่งแล้วก็ตาม ส่วนนักการเมืองและพรรคการเมืองก็มีส่วน เนื่องจากนายไบลี เทวโลก จะมีกลุ่มทางการเมืองของท่านอยู่ ที่คอยอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ และส่วนนโยบายในการหาเสียง ก็เป็นตัวที่ช่วยในการตัดสินใจของประชาชนในการให้คะแนนเสียง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับที่การยอมรับของประชาชนในการบริหารงานหรือการปกครองของนายไบลี เทวโลก

3. ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม

มีส่วนช่วยในการส่งเสริมให้ นายไบลี เทวโลก รักษาอำนาจทางการเมือง เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ตำบลสะตอส่วนมากจะเป็นคนอีสานที่ย้ายถิ่นฐานมาอยู่ทางนี้ โดยที่ นายไบลี เทวโลก ก็เป็นคนที่ย้ายมาจากทางภาคอีสานเหมือนกัน จากการคาดคะเนว่าคนในตำบลสะตอคนส่วนมากเป็นคนที่ย้ายถิ่นฐานมาจากคนทางภาคอีสาน 80 เปอร์เซ็นต์ จึงคาดว่าคนอีสานมีส่วนช่วยในการส่งเสริมสนับสนุนที่ทำให้ นายไบลี เทวโลก ได้รับเลือกตั้ง เพราะคนอีสานมีจำนวนมากว่าคนที่มาจากทางภาคอื่น ซึ่งทำให้เข้ากับประชาชนในพื้นที่ได้ง่ายและได้เปรียบกว่าคู่แข่งท่านอื่น ๆ

1. อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายไบลี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอ อำเภอศอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า

ภูมิหลังของ นายไบลี เทวโลก ก่อนที่จะมาอยู่ที่ตำบลสะตอ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีภูมิลำเนาจากจังหวัดขอนแก่น และต่อมาได้ย้ายมาอยู่ที่จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยที่มีคุณตาเป็นกำนันอยู่ในขณะนั้น จากเหตุผลที่เคยมีคุณตาเคยเป็นกำนันมาก่อนจึงส่งผลให้นายไบลี เทวโลก มีความคุ้นเคยกับการทำงานในระบบราชการ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการกล่อมเกลாதงสังคมอีกรูปแบบหนึ่งที่สืบทอดมาจากคนในครอบครัวที่เคยทำงานในด้านนี้มาก่อน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฌองส์ ลินส์ว็สดี (2537: 112) อิทธิพลจากการอบรมกล่อมเกลาทงสังคม เน้นไปที่อิทธิพลจากครอบครัว และสถาบันการศึกษา พฤติกรรมของผู้นำแต่ละคนก็คือความแตกต่างในลักษณะนิสัย หมายความว่าความรวมถึง ความเชื่อ ค่านิยม และบุคลิกภาพของแต่ละคน ตามทฤษฎีจิตวิทยานี้ ลักษณะนิสัยของตนจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในชีวิต ประสบการณ์ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน และสถาบัน และอีกอย่างคนในตำบลสะตอก็เป็นคนที่ย้ายภูมิลำเนาจากทางภาคอีสาน โดยร้อยละ 80 เปอร์เซ็นต์ ของคนในพื้นที่ จึงได้ประมาณการจากผลคะแนนในการเลือกตั้งที่นายไบลี เทวโลก

ได้รับคัดเลือกมาเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ 60 เปอร์เซ็นต์ จากผู้ที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในพื้นที่ 77 เปอร์เซ็นต์ จาก 60 เปอร์เซ็นต์นี้คงเป็นคนภาคอีสานส่วนใหญ่ที่ลงคะแนนเสียงเลือกนายไบลี เทวโลก ให้มาเป็นนายก ซึ่งทำให้มีความได้เปรียบคู่แข่ง โดยที่นายไบลี เทวโลก ก็เป็นคนอีสานด้วยกัน จึงทำให้เข้ากับประชาชนในพื้นที่ได้ง่าย ซึ่งมีสังคมวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เหมือนกันและสามารถทำให้เข้าหาประชาชนที่จะเข้าไปพูดคุยชักชวน โน้มน้าวให้ประชาชนปฏิบัติตามคำขอ อีกทั้งนายไบลี เทวโลก ก็เป็นคนที่ทำให้ความเคารพนับถือต่อผู้ที่อาวุโสกว่า ซึ่งจะเห็นจากการที่คนรุ่นเก่า ๆ ที่มีอายุมากที่ให้การสนับสนุนมาโดยตลอดตั้งแต่เป็นกำนัน โดยลักษณะแบบนี้เป็นการมีอำนาจและมีอิทธิพลต่อประชาชนในชุมชน เพราะในเวลาที่จะทำงานอะไรให้สำเร็จได้ก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนถึงจะสำเร็จได้ อำนาจนี้จะเป็นอำนาจตามธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ในชุมชน ดังคำกล่าวของ บรรพต วิระชัย (2515: 43 อ้างใน ปรัชญา เวสารัชช์ และอรุณ รักธรรม เว็บไซต์: 530) “อำนาจประเภทนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อที่ว่า รูปแบบของการปฏิบัติและธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ มีความศักดิ์สิทธิ์หรือหลงอยู่ในตัวของมันเอง ดังนั้น ผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าอยู่ในกรอบแห่งขนบธรรมเนียมอันเป็นที่เคารพนับถือมาเป็นเวลานาน ย่อมมีอำนาจตามประเภทนี้” ซึ่งนายไบลี เทวโลก ก็ถือว่าอยู่ในแห่งกรอบนี้ที่ได้นำพาประชาชนในพื้นที่จัดงานเกี่ยวกับประเพณีต่าง ๆ ขึ้นในชุมชนและได้ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมรู้จักการวางตัวในสังคมได้ดี เรียกอีกอย่างหนึ่งว่ารู้จักกาลเทศะว่าอะไรควรหรือไม่ควร ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของคำนิยามในแนวคิดจิตวิทยาการเมืองของ ณรงค์ ลินสวัสดิ์ (2539: 8) ที่กล่าวว่า คำนิยามหมายถึงแนวประพฤติปฏิบัติว่าอะไรควรหรือไม่ควร

ก่อนที่ นายไบลี เทวโลก จะมาลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ ใน พ.ศ.2547 นั้น เป็นผู้ที่มิมีบทบาททางการเมืองมาก่อน คือ ได้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ด้วยวัย 26 ปี เป็นจุดเริ่มต้นของการเข้ามามีบทบาททางการเมือง ต่อมาก็ได้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ของตำบลสะตอ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จนได้รับรางวัลกำนันดีเด่น 4 ปีซ้อนของอำเภอสอยดาว ในตลอดระยะเวลาที่ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ผ่านมา ได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคม ทั้งได้มีการลงพื้นที่เข้าพบปะกับชาวบ้านในทุก ๆ หมู่บ้าน เข้าไปถามสารทุกข์สุกดิบและรับฟังปัญหาของชาวบ้าน เพื่อที่จะหาวิธีทางในการแก้ไขปัญหาพร้อมทั้งให้คำปรึกษาและชี้แจงในเรื่องต่าง ๆ ให้กับชาวบ้านอยู่เป็นประจำ จึงเป็นที่โดดเด่นที่ต่างจากกลุ่มของกลุ่มคนอื่น ๆ ในพื้นที่ รวมไปถึงการสร้างความสัมพันธ์กับชาวบ้านในพื้นที่เป็นไปด้วยความจริงใจและสม่ำเสมอเรื่อยมา และได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมอยู่เป็นประจำ คือ การเข้าร่วมงานต่าง ๆ ของชาวบ้านที่ได้จัดขึ้น มีทั้งงานที่ได้รับเชิญและงานที่ไม่ได้รับเชิญ แต่ก็ไปเพื่อเป็นการไปให้กำลังใจกับผู้ที่เดือดร้อนและไปเป็นเกียรติให้กับเจ้าภาพ ในการเข้า

ร่วมในงานต่าง ๆ ก็ยังได้วางตัวและพูดคุยแบบเป็นกันเอง จึงทำให้เมื่อนายไบลี เทวโลก ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน ได้รับการสนับสนุนชาวบ้านและจากเครือข่ายดี เพื่อน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน กลุ่มผู้นำต่าง ๆ ในพื้นที่ และกลุ่มผู้นำทางการเมืองและพรรคการเมืองที่เคยรู้จักกันมาเป็นเวลานานและอาศัยความสัมพันธ์ที่เคยร่วมงานกันมาในระยะเวลาที่ยาวนาน จากการกระทำดังกล่าวนับได้ว่าเป็นการสร้างฐานอำนาจทางการเมือง ที่ทำให้สามารถจะรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้ซึ่งจะต้องมีการสร้างฐานอำนาจก่อน โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ นลินี ต้นธวานิช (2525: 13-14 อ้างใน จุฑามาศ โสมภิมรย์ 2555: 15) ได้กล่าวถึง อำนาจทางการเมือง ซึ่งเกี่ยวข้องกับมนุษย์หรือกลุ่มที่สามารถใช้อิทธิพลโน้มน้าวให้บุคคลอื่นกระทำตามที่มีอำนาจทางการเมืองต้องการ ซึ่งผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองจำเป็นจะต้องมีฐานอำนาจทางการเมือง เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากประชาชนรวมทั้งเป็นการเสริมสร้างอำนาจให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อที่จะสามารถรักษาอำนาจทางการเมืองที่ตนมีอยู่ไว้ได้ ซึ่งอำนาจทางการเมือง คือ เป็นอำนาจที่คนในสังคมให้การยอมรับ โดยที่ไม่ผิดต่อหลักของกฎหมาย ที่สามารถตัดสินใจหรือกำหนดหรือบังคับให้บุคคลอื่นกระทำตาม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มิลล์ (9599: 4 อ้างใน พิรภัทร จันพรม 2555: 18) ที่กล่าวว่า อำนาจทางการเมือง หมายถึง อำนาจที่จะตัดสินใจและการบังคับให้เป็นไปตามการตัดสินใจนั้น ๆ ในส่วนที่มีความสำคัญต่อสังคม หรือผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองสามารถที่จะสะสมความชอบธรรมได้โดยไม่ผิด หรือสิทธิในการปฏิบัติหน้าที่ตามตัวบทกฎหมาย เช่น สมาชิกวุฒิสภา คณะรัฐมนตรี และบุคคลอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายงานจากคนเหล่านี้ เป็นต้น

จากการที่นายไบลี เทวโลก มีภูมิหลังที่มีลักษณะได้เปรียบกว่าคู่แข่งบุคคลอื่น จึงทำให้เป็นที่ง่ายในการที่จะรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพันธ์ นาคาดทอง (2556: บทคัดย่อ) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการก้าวสู่ตำแหน่ง 4 สมัย ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปได้ว่า จากผลงานและภูมิหลังของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด มีส่วนช่วยทำให้ประชาชนในตำบลโคกสะอาด เลื่อนนายบุญทัน ศรีมุงคุณ เข้ามาบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาดติดต่อกันถึง 4 สมัย

นายไบลี เทวโลก เป็นคนที่มีลักษณะที่มีอิทธิพลดี ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีจิตอาสาในการช่วยเหลืองานสาธารณะให้กับสังคมหรือหมู่บ้านอยู่เสมอ ๆ และมีความเป็นมิตรที่ดีต่อชาวบ้าน ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับชาวบ้าน ก่อให้เกิดการยอมรับในตัวและได้รับยกย่องให้เป็นผู้นำที่มีบทบาทในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิเชียร วิทญูตม (2550: 3) ที่ให้ความหมายของผู้นำไว้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่เลือก หรือได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้นำกลุ่ม และมีอิทธิพลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม เพื่อทำหน้าที่เป็นหัวหน้าของกลุ่ม ทำให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย

และเป็นบุคคลที่ริเริ่มหรือส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงการกระทำของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นผู้นำที่สนับสนุนส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มดำเนินไปด้วยดี เนื่องจากถ้ามีอะไรที่ไม่เข้าใจกัน นายไบลี เทวโลก ก็จะเรียกมาถามและปรับความเข้าใจกันใหม่ ผู้นำจะเป็นเพียงบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกซึ่งเกิดจากบุคลิกลักษณะของเขาในสถานการณ์หนึ่งๆ เช่น การเป็นผู้กล้า กล้าที่จะเสี่ยงในเรื่องบางเรื่อง ยกตัวอย่างนายไบลี เทวโลก เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับในที่มีความกล้าในการเสี่ยงที่จะเข้าไปใกล้เกลี้ยขื่อพิพาทให้กับประชาชนในชุมชนได้เป็นอย่างดี โดยบุคลิกภาพนี้จะหมายถึง เครื่องมือในการกำหนดพฤติกรรมที่มีลักษณะเด่นหลายประการ ซึ่งบุคคลที่มีบุคลิกภาพที่ว่านี้จะได้มาภายใต้สถานการณ์พิเศษซึ่งมีความหมายของคำว่า บุคลิกภาพในทางจิตวิทยาการเมืองของ Rober Lundin (1961: 71 อ้างใน ณรงค์ สตินสวัสดิ์ 2539: 11) ซึ่งในบางครั้งบางเรื่องก็มีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายกับตัวเอง และยังเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันทวงที ซึ่งตัวผู้นำเองจะต้อง เป็นผู้นำที่มีบุคลิกภาพของความเป็นผู้นำที่ดี ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิด ออร์ดเว ทิด (1935 อ้างใน ณรงค์ สตินสวัสดิ์ 2537: 48) ได้รวบรวมคุณลักษณะของผู้นำไว้ คือ พลังการและพลังประสาท คือ ผู้นำที่จะประสบผลสำเร็จได้จะต้องมีพลังกายและพลังประสาทเข้มแข็ง เพื่อที่จะสามารถกระตุ้นให้บรรดาผู้เลื่อมใสมีความเข้มแข็งในการทำงาน อีกอย่างผู้นำจะเป็นคนที่จะต้องทำงานหนักกว่าคนอื่น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความเข้มแข็งในด้านกายและใจ ที่จะสู้กับงานที่ทับถมเข้ามา รู้จุดมุ่งหมายและแนวทางที่จะนำพาหมู่คณะพัฒนาชุมชน มีความกระตือรือร้น มีความเป็นมิตรและ ความรัก มีความน่าเชื่อถือ มีความกล้าตัดสินใจ มีสติปัญญาไหวพริบรอบรู้ในเรื่องต่าง ๆ เป็นครูที่ดี ที่สามารถชี้แนวทางที่ควรจะดำเนินการไปด้วยเหตุผลหรือความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหา และมีความสามารถที่จะถ่ายทอดความคิดเห็น ชักจูงให้บริวารคล้อยตาม เพื่อให้งานที่ทำออกมาสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี สร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นให้กับลูกน้องว่างานที่ทำนั้นมีความคุ้มค่าและจะสำเร็จไป ได้ด้วยดี พร้อมทั้งต้องมีทักษะในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษ สรุปรจากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ก็คือ ผู้นำ จะต้องเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น ที่มีความสามารถในการโน้มน้าวหรือชักจูงให้ผู้ที่ร่วมงาน ปฏิบัติตามคำสั่ง เพื่อที่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ของงานที่วางไว้ ซึ่งตรงกับแนวคิดของ W.G. Scott และ T.R. Mitchell (1972: 211 อ้างใน ปรัชญา เวสารัชช และอรุณ รักธรรม เว็บไซค์: 518) อิทธิพล คือ อิทธิพลเป็นการปฏิบัติการทางสังคมโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยสามารถชักนำให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ของกลุ่ม

โดยพื้นฐานที่จริงแล้วก่อนที่จะมาเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอขณะนี้ นายไบลี เทวโลก เป็นบุคคลที่มีบุคลิกที่ดีและมีลักษณะนิสัยที่ดี มีไหวพริบในการพูดคุย โน้มน้าวชัก

จุง โดยใช้หลักการของจิตวิทยาการเมืองของ ณรงค์ ลินสวัสดิ์ (2539: 5-9) ที่กล่าวถึงลักษณะนิสัยของมนุษย์ว่า โดยการสร้างความเชื่อที่ทำให้ประชาชนเห็นผลงานก่อน ซึ่งเขาเชื่อว่าสิ่งที่เขานั้นเป็นสิ่งที่ชาวบ้านต้องชอบในผลงานที่เขาทำให้ แต่ในข้อเท็จจริงนั้นไม่รู้ว่ามันเป็นอย่างที่เขาคิดไหม เมื่อสร้างความเชื่อเกิดขึ้นในชุมชนแล้วก็ทำให้ประชาชนในชุมชนเกิดเป็นค่านิยมขึ้น คือผลงานที่ทำออกมาเป็นสิ่งที่ดีเป็นสิ่งที่ประชาชนต้องการซึ่งเป็นสิ่งที่นายโบลี เทวโลก ควรจะทำให้เกิดขึ้นในชุมชน ค่านิยมในแนวคิดจิตวิทยาการเมือง ก็คือแนวทางประพฤติปฏิบัติว่าจะอะไรควรหรือไม่ควรทำ ซึ่งเป็นค่านิยมที่เกิดขึ้นในตัวเอง (ณรงค์ ลินสวัสดิ์ 2539: 5-8) ไม่พูดผิดใจกับคนอื่น เป็นที่สบายใจและเป็นทีเคารพของของประชาชนและผู้ร่วมงาน เวลาใครมีปัญหาอะไรที่ไม่สามารถตกลงกันได้ก็จะมาขอให้นายโบลี เทวโลกช่วยเหลือหรือช่วยไกล่เกลี่ยให้เสมอๆ เพราะใคร ๆ ก็ให้ความเชื่อใจและเชื่อมั่นในตัวของคุณนายโบลี เทวโลก นับได้ว่าเป็นบุคคลที่มีอำนาจและอิทธิพลต่อคนอื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชูบ กาญจนประกร (2517: 33 อ้างใน สฤณี น้าค้ำ 2555: 16) กล่าวว่า ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้คนมีอำนาจมีอิทธิพลมาจากหลายสิ่ง เช่น บุคลิกฝีมือ ความรู้ ความเชื่อมั่นของผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ ซึ่งต่างยอมรับนับถือเชื่อฟังหรือมั่นใจ และเชื่อใจว่าจะได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องหากขอคำแนะนำ ผู้นั้นจึงเป็นคนที่อำนาจไปโดยปริยาย ทั้งยังเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารงาน รู้จักแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดี รู้จักติดต่อประสานงานเจ้าหน้าที่ระดับสูง ยิ่งช่วงหลัง ๆ ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ยิ่งทำให้มีความรู้จากการที่ได้ศึกษามานำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานให้ได้รับประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของงานที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยยันต์ เสรีเรืองยุทธ (2548: 4 อ้างใน สัมมา ธิษ 2556: 14) ที่ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการในการผลักดันให้กิจกรรมหรือภารกิจของกลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม โดยที่ตัวของผู้นำต้องเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานและต่อความพึงพอใจของสมาชิกในกลุ่ม

และเป็นบุคคลที่มีเครือข่ายเยอะซึ่ง นายโบลี เทวโลก ได้สมรสกับ นางบัวศรี บัวรัตน์ ชื่อในขณะนั้น ปัจจุบันชื่อ นางนิภาพร เทวโลก ซึ่งเป็นคนอุบลราชธานีที่ได้ย้ายถิ่นฐานมาอยู่ที่จันทบุรี ซึ่งฝั่งภรรยาจะมีเครือข่ายเยอะ จึงกล่าวได้ว่าผู้ที่มีเครือข่ายจำนวนมากก็จะมีโอกาสสูงที่จะชนะการเลือกตั้ง สิ่งนี้จึงถือได้ว่าเป็นการได้เปรียบคู่แข่งของ นายโบลี เทวโลก แต่ละหมู่บ้านก็จะมีเครือข่ายของ นายโบลี เทวโลก อยู่เป็นจำนวนมาก จากการที่มีเครือข่ายมากจะทำให้การสิ่งใดก็ย่อมสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี การลงสมัครรับเลือกตั้งก็เช่นเดียวกัน เนื่องจากเครือข่ายของแต่ละคนจะเป็นคะแนนเสียงหลักในการลงคะแนนให้กับผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ทำให้ได้รับเลือกตั้งให้มาดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้อีกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ ธรรมใจ (2558: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษารักษาอำนาจทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอแม่ทา จังหวัด

ถ้าพูด พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นนั้นคือ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของเครือข่ายในพื้นที่ที่มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุน หาเสียง หรือกระจายข่าวสาร พรรคพวก เพื่อนฝูงที่คอยให้ฐานสนับสนุนอยู่ นับว่ามีส่วนที่สำคัญเป็นอย่างมากในการเมืองระดับท้องถิ่นและการเมืองระดับชาติ เครือข่ายในพื้นที่นี้ประกอบไปด้วย พ่อ แม่ พี่ น้อง ลูกพี่ ลูกน้อง ญาติฝ่ายภรรยา และรวมไปถึงคนที่รักและเคารพนับถือกันเป็นญาติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สนิทสมักรการ (2533: 16 อ้างใน ลักขณา ภักดินฤนาถ 2553: 21) ได้กล่าวถึงลักษณะความสัมพันธ์ที่เป็นเครือข่าย เพื่อน กับระบบอุปถัมภ์ว่า สถาบันครอบครัวและเครือญาติ เป็นสถาบันที่เก่าแก่ที่เกิดมาพร้อมกับที่มีการรวมตัวกันเป็นสังคมมนุษย์ขึ้น ซึ่งครอบครัวของ นายไบลี เทวโลก ได้ย้ายถิ่นฐานมาตั้งรกรากที่ตำบลสะตอ จังหวัดจันทบุรี เป็นกลุ่มแรกๆที่ย้ายมา ต่อมาก็มีญาติคนอื่น ๆ ได้ติดตามมา จึงถือได้ว่าเป็นการรวมกลุ่มกันขึ้นจากการเป็นสังคมเล็ก ๆ ที่มีไม่มากและได้ขยายออกมาทั้งจากการแต่งงานกันบ้าง การรักและเคารพนับถือกันเสมือนญาติ เพราะต่างคนต่างมาจากถิ่นฐานอื่นที่ต้องการอาศัยพึ่งการช่วยเหลือกันและกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับลักษณะของระบบอุปถัมภ์ตามแนวคิดทางด้านมานุษยวิทยา คือ ญาติสายคู่ เป็นระบบญาติที่ให้ความสำคัญทั้งสองฝ่ายที่ให้การสนับสนุนกันมาโดยตลอด

ซึ่งก่อนที่จะได้อำนาจมาก็ต้องมีการสร้างฐานอำนาจมาก่อน การสร้างฐานอำนาจก็ต้องเริ่มมาจากการสนับสนุนจากเครือข่ายเหมือนกัน ถึงจะมีอำนาจทางการเมืองและรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคล เกษประทุม (2552: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอศีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย” พบว่า ปัจจัยด้านเครือญาติ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อนักการเมืองท้องถิ่นรองจากปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งหากได้รับการสนับสนุนจากเครือญาตินักการเมืองก็จะประสบความสำเร็จในการเลือกตั้ง

ส่วนการที่มีเพื่อนมากและเพื่อน ในทีมที่ดีก็มีส่วนสำคัญอย่างมากยิ่งที่จะช่วยผลักดันให้กลับมาดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้อีก ซึ่งถือได้ว่าเป็นการได้เปรียบคู่แข่งเป็นอย่างดี อีกทั้งเพื่อนในทีมก็เป็นผู้ที่มีญาติเยอะจึงกลายเป็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงต่อกันทั้งกลุ่ม ซึ่ง นายไบลี เทวโลก เป็นบุคคลค่อนข้างที่จะมีเพื่อนเยอะ เพราะเป็นบุคคลที่รู้จักคนเยอะทั้งบุคคลในส่วนราชการที่ทำงานด้วยกันและเคยทำงานร่วมกันมา และเพื่อนที่เคยเรียนเคยเล่นด้วยกัน ต่างก็มีความสัมพันธ์ต่อกัน เมื่อมีงานหรือกิจการอะไรที่พอจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้ก็ย่อมให้ความช่วยเหลือเป็นการต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน ที่เป็นความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน ซึ่งความสัมพันธ์นี้เป็นทั้งความสัมพันธ์ส่วนตัวและความสัมพันธ์ของเครือญาติ ที่ก่อให้เกิดการคิดหนีบุญคุณตามความเชื่อของศาสนาพุทธเนื่องจากคนในพื้นที่จะเป็นคนที่นับถือศาสนาพุทธที่ต้องตอบแทนบุญคุณ

เสมอเมื่อมีคนมาช่วยเหลือตนในเวลาที่ยากลำบาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล (2544: 42-43 อ้างใน วิศรุต อามาตย์มุลตรี 2558: 20) ที่กล่าวว่า “ระบบอุปถัมภ์ในหมู่บ้าน สหายในสังคมไทย ความคาดหวังระหว่างเพื่อนเป็นไปอย่างลึกซึ้ง มักจะวัดกันด้วยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนเล่น เพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อนร่วมรุ่น ร่วมสถาบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทุมมารด สุจริต (2558: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ระบบอุปถัมภ์ในการเลือกตั้งท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ่อทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ที่พบว่า ปัจจัยสำคัญของระบบอุปถัมภ์ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งของเทศบาลตำบลบ่อทอง คือ ระบบเครือญาติ พรรคพวกเพื่อนฝูง มีบทบาทสำคัญในการเลือกตั้ง ผู้ที่มีเครือญาติและพรรคพวกเพื่อนฝูงจำนวนมาก จะมีโอกาสได้รับการเลือกตั้งสูง เพราะจะเป็นฐานเสียงหลักในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และยังช่วยกันทำหน้าที่ในการหาเสียงอีกด้วย

นอกจากฐานสนับสนุนที่มาจากประชาชน พ่อ แม่ พี่ น้อง พรรคพวก เพื่อนฝูง ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือนายไบลี เทวโลก ซึ่งเป็นทรัพยากรอำนาจการเมืองทางด้านบุคคลแล้ว ก็ยังมีทรัพยากรที่เป็นอำนาจทางการเมืองที่ไม่ใช่ตัวบุคคลที่ให้การสนับสนุนเพื่อสร้างการยอมรับจากชาวบ้านรวมทั้งการสร้างความเข้มแข็งให้กับอำนาจของตนที่มีอยู่ นั่นก็คือ การมีชื่อเสียง เกียรติยศ ตำแหน่งหน้าที่ ความน่าเชื่อถือ ความรู้ความสามารถ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ชอบช่วยเหลือคนอื่น ซึ่งเป็นบุคลิกภาพของ นายไบลี เทวโลก สิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดการยอมรับจากชาวบ้าน และจะเป็นแหล่งที่มาของอำนาจในการสนับสนุนทางการเมือง ซึ่งผู้ที่จะมีอำนาจทางการเมืองได้จะต้องมีฐานอำนาจที่เข้มแข็ง ซึ่งฐานอำนาจทางการเมืองมีแหล่งที่มา 3 ทาง คือ อำนาจในการสั่งการ ทรัพยากรทางวัตถุ และทรัพยากรที่ไม่ใช่วัตถุ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พีรภัทร จันทพรหม (2555: 19) ได้สรุปเกี่ยวกับฐานอำนาจทางการเมืองไว้ ซึ่งจะหมายถึง เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ความน่าเชื่อถือ ความรอบรู้ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นฐานอำนาจของชนชั้นนำในลักษณะหนึ่ง ซึ่งจะได้รับการยอมรับ ความนิยมชมชอบ ตลอดจนศรัทธารักใคร่จากคนในชุมชน หรือสังคมนั้น ผู้ที่มีสิทธิ์อำนาจในลักษณะความหมายนี้ ได้แก่ พระภิกษุครู ผู้อาวุโส หัวหน้าครัวเรือน เป็นต้น ซึ่งเป็นทรัพยากรที่ไม่ใช่วัตถุ คือทรัพยากรที่ไม่สามารถจับต้องได้

ประกอบกับการที่ นายไบลี เทวโลก มีนโยบายที่ดีในช่วงเวลานั้น ซึ่งเป็นนโยบายที่เน้นการพัฒนาในด้านโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน ที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาให้มีความเจริญและเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในชุมชน เนื่องจากสภาพของพื้นที่ตำบลสะตอนติดกับชายแดนที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร จึงกลายเป็นนโยบายที่ตรงกับความต้องการของชาวบ้านในช่วงนั้น ดังนั้นเมื่อมีนักการเมืองท่านใดลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อที่จะเข้ามาเป็นตัวแทนในการบริหารบ้านเมืองแทนตนได้หอบยกนโยบายเกี่ยวกับเรื่องนี้ขึ้นมาจึงทำให้ได้รับการ

สนับสนุนจากชาวบ้าน เนื่องจากชาวบ้านก็ต้องการที่จะพึ่งพาผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองที่จะสามารถแก้ไขปัญหให้กับตนเองได้ จึงก่อให้เกิดระบบอุปถัมภ์ขึ้นในชุมชน ซึ่งสืบเนื่องมาจากชาวบ้านขาดแคลนด้านโครงสร้างพื้นฐานในชุมชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของคลฤติ วรรณสุทธะ (2545: 11 อ้างใน กชพร กันทะวงศ์ 2551: 6) ได้กล่าวว่า ชาวบ้านขาดแคลนวัตถุประสงค์ของการดำรงชีวิต ชาวบ้านพึ่งพาผู้ที่มีอำนาจในการวิ่งเต้นติดต่อกับราชการเข้ารับการรักษาพยาบาล และอื่น ๆ และชาวบ้านไม่สามารถที่จะมีอำนาจในการแก้ไขปัญหาของตนเองและท้องถิ่นได้ เช่น การขาดไฟฟ้า น้ำประปา ถนน ศาลาวัด ราคาพืชผลต่ำ ต้องพึ่งพาผู้ที่มีอำนาจหรือคนกลางติดต่อกับราชการหรือพรรคการเมืองเพื่อเข้ามาแก้ไขปัญหาจนเกิดเป็น “วัฒนธรรมแบบพึ่งพา”

ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีระ ด้วงสิน (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การเข้าสู่ตำแหน่งของนักการเมืองท้องถิ่นและผลกระทบต่อการบริหาร กรณีศึกษาอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยผลการศึกษาพบว่า การเข้าสู่ตำแหน่ง โดยการกำหนดนโยบายที่ตรงใจของประชาชน การกำหนดนโยบายที่สร้างความเป็นธรรม ความเท่าเทียมของทุกกลุ่มในสังคม การทำงานเป็นทีม การสร้างทีมงานโดยอาศัยบารมีผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ หรือผู้ที่เป็นที่ยอมรับของสังคม การมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักการเมืองระดับประเทศ หรือสังกัดพรรคการเมือง หรือใกล้ชิดกับนักการเมืองท้องถิ่นระดับจังหวัด การใช้ระบบอุปถัมภ์ เป็นวิธีการที่สามารถนำไปใช้ในการเข้าสู่ตำแหน่งได้ผล

และจากการที่เป็นบุคคลที่ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากบุคคลหลายฝ่าย ทั้งในระดับที่สูงทั้งพรรคการเมืองและนักการเมือง เครือญาติ เพื่อนพ้อง และชาวบ้านที่มีความเคารพรักนับถือกัน จึงก่อให้เกิดระบบอุปถัมภ์ขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ชูบ กาญจนประกร (2526: 166 อ้างใน ลักษณ์ ภัคตินฤนาถ 2553: 17) ได้อธิบายถึง ความหมายของระบบอุปถัมภ์ว่า เป็นเรื่องของพรรคพวกหรือเส้นสายที่ใช้ระบบนี้เพื่อประโยชน์ในทางการเมือง ดังนั้นระบบอุปถัมภ์จึงหมายถึง ปฏิบัติการในประการต่าง ๆ เกี่ยวกับการรักษาอำนาจทางการเมืองที่สามารถดำรงตำแหน่งทางการบริหารงาน โดยการให้ค่าตอบแทนหรือสินน้ำใจที่พวกพ้อง ลูกน้อง และผู้ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือในช่วงของการหาเสียงเลือกตั้ง จนได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งในครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรชัย สุระภา (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลชัยภูมิ อำเภอกมลา จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้พบว่า ปัจจัยหลักที่นำมาเอื้อต่อชัยชนะในการเลือกตั้งที่สำคัญที่สุด คือ ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ที่มีระหว่างกันกับชาวบ้านตามโครงสร้างทางสังคมในรูปของ เครือญาติ พรรคพวก คนรู้จัก เพื่อนร่วมงาน

ส่วนด้านทางการเมือง โดยเริ่มจากการมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านกฎหมายการเลือกตั้งท้องถิ่น โดยกำหนดว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนของผู้ที่มีสิทธิ์ในการเลือกตั้งในตำบลนั้น ๆ จึงทำให้ต้องลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะท้อน เป็นการเปิดโอกาสให้สามารถที่จะดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้อีกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุมเมธ แสงนิมนวล (2552: 4) ที่ให้ความหมายของคำว่าผู้นำ และที่มาของผู้นำไว้ว่า สถานการณ์จะเป็นตัวกำหนดว่า ใครจะเป็นผู้นำในสถานการณ์นั้น ๆ มีการเลือกตั้ง คือ ผ่านการเลือกของกลุ่มคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป จนถึงกลุ่มคนขนาดใหญ่ ซึ่งตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย เราจะถือเอาจากบุคคลเสียงส่วนมากลงมติเลือกให้เขาเป็นผู้นำ และในสถานการณ์ต่อมาก็ได้มีการรัฐประหารเกิดขึ้น เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 จึงส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ที่ทำให้นักการเมืองท้องถิ่นที่หมดวาระในการดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้วยังคงต้องอยู่ในตำแหน่งต่อ แต่ก็ยังเป็นเพียงแค่ผู้รักษาการทางการเมืองเท่านั้นจนกว่าจะมีกฎหมายใหม่ประกาศให้มีการเลือกตั้ง แต่ถ้าในช่วงที่อยู่ในฐานะเป็นผู้รักษาการอยู่นั้น แต่ถ้าประชาชนไม่ยอมรับในการปกครองหรือการบริหารงานของ นายไบลี เทวโลก ประชาชนก็สามารถที่จะลงชื่อถอดถอนออกจากตำแหน่งได้ แต่นายไบลี เทวโลก ก็ยังคงอยู่ในตำแหน่งมาจนถึงทุกวันนี้ได้ ก็น่าจะเนื่องมาจากภูมิหลังที่เคยทำความดีมา และจึงทำให้ได้มีนโยบายในการหาเสียงเป็นที่ต้องการของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจากการที่เคยดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ที่เป็นผู้ผู้นำในชุมชนจึงถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ช่วยให้รักษาอำนาจทางการเมืองที่เคยมีมาแต่ก่อนจนได้มาเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะท้อนในปัจจุบัน พร้อมทั้งเป็นบุคคลที่มีอุปนิสัยที่ดี เข้าหาง่ายใคร ๆ ก็ให้ความเคารพนับถือกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เอฟเวอร์เรทท์ ฮาร์เกอ (1971: 75 อ้างใน ณรงค์ สินสวัสดิ์ 2539 : 94) สรุปได้ว่า ถ้าบุคคลส่วนใหญ่ไม่ยอมรับก็ไม่สามารถที่ดำรงอยู่ได้ แต่ถ้าระบอบการปกครองยังยืนอยู่ได้ยาวนานก็เป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าคนส่วนใหญ่ยอมรับอยู่ในระบบนั้นด้วยความเต็มใจหรือสมัครใจ โดยที่ไม่คัดค้านอะไร

2. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

การที่จะรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้ จำเป็นที่สุดท้ายคือผู้นำทางการเมืองจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม เป็นผู้เสียสละต่อส่วนรวม เสมอต้นเสมอปลาย และต้องทำตามนโยบายที่วางไว้ให้สำเร็จ พร้อมทั้งต้องมีความสามารถหลากหลายที่เจ็ดถึงประมาณจากที่อื่นเข้ามาสู่ชุมชน และต้องมีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
2. ควรมีการศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
3. ควรมีศึกษาวิธีการและรูปแบบในการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
4. ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กชพร กันทะวงศ์. (2551). ระบบอุปถัมภ์กับการก้าวสู่ตำแหน่งนายกเทศมนตรี : กรณีศึกษาเทศบาลตำบล 3 แห่งในเขตอำเภอเชียงใหม่ (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต การเมืองการปกครอง), เชียงใหม่.
- กนก วงษ์ตระหง่าน. (2528). การเมืองในระบอบประชาธิปไตย กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2529). มิติทางการเมืองในปรากฏการณ์ของสังคมไทย กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โกวิท พวงงาม. (2559). การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต (พิมพ์ครั้งที่ 9) กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- จรรยา สภาพ. (2524). หลักรัฐศาสตร์ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จุฑามาศ โสมภิมิรมย์. (2555). การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองในตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีของนายชาญ พวงเพ็ชร์ วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ฉัตรชัย สุระภา. (2553). “ระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลชัยภูยา อำเภอกมลา จังหวัดกาฬสินธุ์” (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต การเมืองการปกครอง) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- ชัยยนต์ เสรีเรืองยุทธ. (2548). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม. (2536). “การสร้างและรักษาฐานคะแนนเสียงของพรรคพลังธรรมในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร” (ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, กรุงเทพมหานคร.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2523). การเมืองกับการบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ.
- หุบ กาญจนประการ. (2517). แบบของผู้นำ วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- _____ . (2526). *หลักรัฐศาสตร์ เอกสารประกอบการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์*.
กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. (2521). *ผู้นำบุญญาธิการ (Charismatic Leader)*. รัฐศาสตร์นิเทศ, 13 (1)
(1 มิถุนายน).
- _____ . (2537). *ผู้นำการเมือง : แนวทางวิเคราะห์และกรณีศึกษา (พิมพ์ครั้งที่2)*.
กรุงเทพมหานคร: ออเรียนแทลสกอล่า.
- _____ . (2539). *จิตวิทยาการเมือง (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ออเรียนแทลสกอล่า.
- คลฤดี วรรณสุทธะ. (2545) “พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : กรณีศึกษาการ
เลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ.2544 ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดยโสธร”
(วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เดชะ สิทธิสุทธิ. (2541). “การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของกลุ่มการเมืองในการเมืองท้องถิ่น:
ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่ม “สันติธรรม” ในเทศบาลเมืองนครปฐม”
(วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต การปกครอง) บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- ทศพล เกียรติศรีศิริ. (2554). “การเข้าสู่ตำแหน่งนายกเทศมนตรีนครพิบูลย์โลกของนางเปรมฤดี
ชามพูนท” (ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
นนทบุรี.
- ทองหล่อ เดชไทย. (2544). *ภาวะผู้นำเพื่อบริหารคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ (พิมพ์ครั้งที่1)*.
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพมหานคร.
- ชนชาติ แสงประดับ ธรรมโชติ. (2011). 04.09 *ทรัพยากรแห่งอำนาจกับประวัติศาสตร์ของความ
ขัดแย้ง* หน้าที่ 1 สืบค้นวันที่ 11 ตุลาคม2561 จาก [https://prachatai.cin/journal/
2011/04/33987](https://prachatai.cin/journal/2011/04/33987).
- ธีรพล สุคนธวิท. (2540). *ปัจจัยที่ขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของชวน หลีกภัย* (วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2533). *ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย ในสังคมและวัฒนธรรมไทย*. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ธีระ ด้วงสิน. (2552). *การเข้าสู่ตำแหน่งของนักการเมืองท้องถิ่นและผลกระทบต่อการบริหาร
กรณีศึกษาอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช*
(ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

- นลินี ต้นธวานิช. (2525). *การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจในชนบทไทย* (วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- เนตร์พัฒนา ขาววิราช. (2549). *ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์ เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.
- บรรพต วีระสัย. (2515). *อำนาจสามประการ* วารสารรัฐศาสตร์นิเทศ, 7 (4)
(ตุลาคม – ธันวาคม)
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2554). “การเมืองท้องถิ่น การเมืองของใคร โดยใคร และเพื่อใคร”
(พิมพ์ครั้งที่ 1) จตุพร ดีไซน์ นนทบุรี.
- ปรัชญา เวสารัชช และอรุณ รักรธรรม. (มปป.). *อำนาจและอิทธิพลในองค์การ*
สืบค้นวันที่ 20 มีนาคม 2562
จาก https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=http://library1.nida.ac.th/nida_jour0/NJ19n4_02.pdf&ved=2ahUKEwjNwfCkIpDhAhWLso8KHd8uBEgQFjABegQIDRAE&usg==AOvVaw0vASKmuscAqUMo4zM3nZYw.
- ประพันธ์ นาคาทอง. (2556). *ระบบอุปถัมภ์ในการก้าวสู่ตำแหน่ง 4 สมัย ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โคกสะอาด อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์*
(ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- ประทุมมารต สุจริต. (2558). *ระบบอุปถัมภ์ในการเลือกตั้งท้องถิ่น :*
กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ่อทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี
(ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- แผนพัฒนาสามปี. (2557-2559). *องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี*
- พรานกูร วงศ์โอเกียรติ. (2549). *ระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลนครเชียงใหม่*
(ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- พีรภัทร จันทร์พรหม. (2555). *โครงสร้างอำนาจในชุมชนกับการเมืองท้องถิ่น:*
ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน
จังหวัดนครปฐม (ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- มงคล เกษประทุม. (2552). *การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษา*
เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอกีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย
(ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

- ลักษณ์ ภัคดีนฤนาถ. (2553). *ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่นไทย: กรณีศึกษาความสัมพันธ์ของนักการเมืองกับผู้นำชุมชนในเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร* วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต การเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ลิขิต ชีรเวทิน. (2550, 14 พฤษภาคม). “ระบบอุปถัมภ์กับการเมืองการบริหารในสังคมไทย – Manager Online” สืบค้นคืน 12 กันยายน 2561 จาก <https://www.mgronline.com> > daily>detail.
- วินิจ เกตุณา. (2535). *มนุษย์สัมพันธ์สำหรับผู้บริหารยุคใหม่*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์.
- วิเชียร วิทยาอุดม. (2550). *ภาวะผู้นำ (พิมพ์ครั้งที่4)* กรุงเทพมหานคร : ธีระฟิล์ม และ ไซเท็ก.
- วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน. (2548). “อำนาจทางการเมืองกับรัฐธรรมนูญ” ในเอกสารสอนชุดวิชา การเมืองการปกครอง นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิศรุต อามาตย์มุลตรี. (2558). *ระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดร้อยเอ็ด* (ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสารคาม, มหาสารคาม.
- ศิริรัตน์ ธรรมใจ. (2558). *การรักษาอำนาจทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน* การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต การเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (2550). *ภาวะผู้นำ บริหารการศึกษา* www.kruinter.com/show.php?id_quiz=.
- ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล. (2538). *ความสัมพันธ์ของคนในสังคมไทยพื้นฐานของสังคมและวัฒนธรรมการเมือง: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี*.
- สมบัติ จันทรวงศ์. (2536). *การเลือกตั้งวิกฤต ปัญหาและทางออก* กรุงเทพมหานคร : โครงการ จัดพิมพ์คปไฟ.
- สนธิ สมัครการ. (2533). *สังคมไทย : Thai Society* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สฤษดิ์ น้ำค้าง. (2555). *กลยุทธ์การครองอำนาจทางการเมืองของนายประภัตร โพธสุชน: กรณีศึกษาหมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย จังหวัดสุพรรณบุรี* (การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี).
- สัมมา รชนีชัย. (2556). *ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (พิมพ์ครั้งที่3)* กรุงเทพมหานคร :

บริษัทสำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด.

- สุนิษา ศิริเมฆขลา. (2556). *ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายทัศนัย บูรณุปกรณ์*
นายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุทธิ กาบพิลา. (2558). *การสืบสานอัตลักษณ์ของคนอีสานในชุมชนตำบลสะตอน*
อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ภาคนิพนธ์
 (ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต การปกครองท้องถิ่น)
 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- สุเมธ แสงนิมนวล. (2552). *ภาวะผู้นำกับธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วน*
ท้องถิ่น (พิมพ์ครั้งที่ 1) ส.เจริญการพิมพ์ กรุงเทพมหานคร สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี. (2557). สืบค้นวันที่ 8 มิถุนายน 2561
<http://www.dla.go.th/servlet/TemplateServlet?province=cti>.
- อคิน รพีพัฒน์. (2538). *โครงสร้างสังคมไทยและปัญหาเกี่ยวกับเกษตรในการพัฒนา*
เอกสารประกอบการอภิปรายทางวิชาการเรื่อง ระบบอุปถัมภ์กับการวิเคราะห์สังคม
การเมืองและเศรษฐกิจไทย ความเป็นไปได้และข้อจำกัด ภาควิชาสังคมวิทยา
และมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา พงศาพิชญ์ และ ปรีชา คุวินทร์พันธุ์. (2545). “*ระบบอุปถัมภ์*” (พิมพ์ครั้งที่ 3)
 สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- อภิญา โปธิไสย. (2552). *การสร้างฐานอำนาจกับการเมืองท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหาร*
ส่วนตำบลบางขุนทอง จังหวัดนนทบุรี วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อเนก เหล่าธรรมทัศน์. (2546). *สองนคราประชาธิปไตย* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : Tipping
 Point Press.
- อัศวิน เบญจฉรณ์. (2550). *ภาวะผู้นำและบรรยากาศองค์การของหัวหน้างานองค์การบริหารส่วน*
ตำบลใน เขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิษฐ์ รัฐศาสตรบัณฑิตความสัมพันธ์ระหว่าง
 ประเทศ โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์. คณะวิทยาการจัดการ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์.
- เอกวิทย์ มณีธร. (2525). *รัฐศาสตร์* กรุงเทพมหานคร ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม. ที. เพรส.
 5 ที่มาของอำนาจในตัวคุณ. (2016). ค้นวันที่ 19 มีนาคม 2562
 จาก <http://www.coachforbest.com/about-me/5%E0%B8%97%E0%B8%>

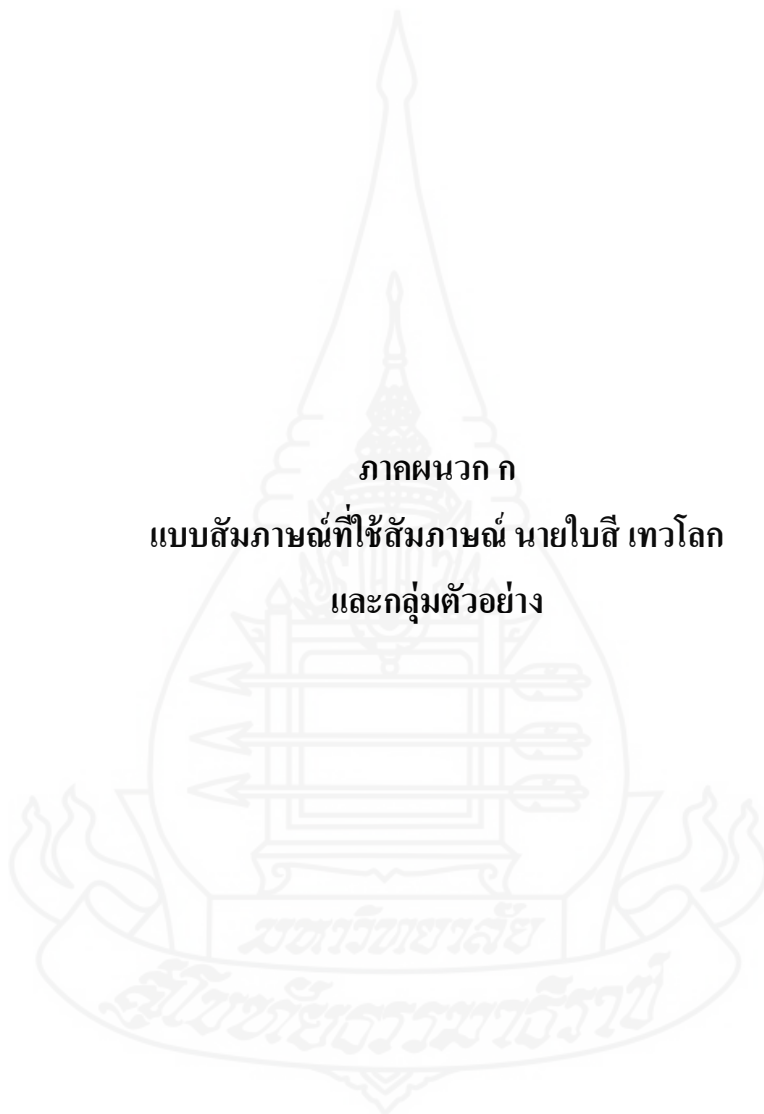
B5%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%82%E0%B8%AD
 %E0%B8%87%E0%B8%AD%E0%B8%B3%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%
 B8%88%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B8%B1%E0%B8%A7
 %E0%B8%84%E0%B8%B8%E0%B8%93/.

- Anfrew, Halpin W. (1966). *Theory and Research in Sdnubusteaton*. New York :
 Macmillan.
- Allpott, Gordon. (1973). *Personality : A Psychological Interpretat* New York Henry Holtt.
- Benedoct, Ruth. (1969). *Thfe Chrysanthemum and the Sword* New York : Mcriidian
 Books Third Printing.
- Cattel, Ramond. (1965). *The Scientific Analysis of Persanality* (Chicago : Aldine).
- Hagen, Evertt E. (1971). "How Economic Geowth Begins : A Theory of Social Change"
 in Jason L. Finkle and Richard W. Gable (eds.) *Political Develop-ment &
 Social Change* New York : John Woleys & Sons.
- Lane, Robert B. (1972). *Political Man*, (London : The Free Press).
- Lundin, Robert. (1961). *Persanality A Behavioral Anslysis* Toronto : Mc Millan
 Gompany.
- Morris ,Desmond. (1963). *The Human Zoo*. New York : Hill.
- Schein, Edgar. (1965). *Urganizational Psychology*. New York : Prentice – Hall.
- Scott, William G. and Mitchell Terance R. (1972). *Organizational Theory : A Structueal
 and Behavioral Ana6ysis*. Ill : Trwin, Inc.
- Smelser, Neil J. (1968). *Smelser : Collective Behavior* New York : The Free Press.
- R.M. Stogdill, (1974). *Handbook of Leadership : A survey of Theory and Research* New
 York : the Free Press.
- Tead, Ordway. (1935). *The Art of Leadership* Neu York : Mc Grow Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์ที่ใช้สัมภาษณ์ นายใบสี เทวโลก
และกลุ่มตัวอย่าง

แบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

เรื่อง การรักษาอำนาจทางการเมืองของนายใบสี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบล
สะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 1

แบบสัมภาษณ์ นายใบสี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัด
จันทบุรี

เรื่อง การรักษาอำนาจทางการเมืองของ นายใบสี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอน
อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการศึกษาเพื่อทำค้นคว้าอิสระตามหลักสูตร
มหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ เอกการเมืองการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่ง
การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ “ปัจจัยที่ส่งเสริมการ
รักษาอำนาจทางการเมืองของนายใบสี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอย
ดาว จังหวัดจันทบุรี” นักศึกษาจึงอยากจะขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์ ขอให้
เป็นไปตามความเป็นจริงหรือตามความคิดเห็นของท่าน โดยคำตอบและข้อมูลที่ได้จากการ
สัมภาษณ์จะถือเป็นความลับและจะนำไปใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น นักศึกษาขอรับรองว่าจะไม่สร้าง
ความเสียหายหรือผลกระทบต่อท่านหรือผู้อื่นแต่อย่างใด และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างมากที่
ให้ความอนุเคราะห์ในความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ในครั้งนี้

2. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายใบสี เทวโลก
นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

สัมภาษณ์ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

เวลาเริ่มทำการสัมภาษณ์ .....

สถานที่สัมภาษณ์ .....

ผู้ให้สัมภาษณ์ .....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนายใบสี เทวโลก

ชื่อ.....นามสกุล.....
 เพศ.....อายุ.....
 การศึกษา.....
 อาชีพ.....
 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....
 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง.....ปี
 เบอร์โทรศัพท์.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลตำบลละตอน

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายใบสี เทวโลก
 นายกองค้การบริหารส่วนตำบลละตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

1. ท่านมีภูมิหลังก่อนเข้ามาอยู่ในวงการทางการเมืองท้องถิ่นเป็นอย่างไร
2. ท่านมีอุดมการณ์ทางการเมืองหรือมีทัศนคติทางการเมือง อย่างไร
3. สาเหตุใดที่ทำให้ท่านตัดสินใจเข้ามาสู่วงการทางการเมือง
4. เมื่อท่านเข้ามาสู่วงการทางการเมือง ท่านมีวิธีการดำเนินการทางการเมืองที่ทำให้ประชาชนเกิดการยอมรับในบทบาททางการเมืองของท่าน
5. ท่านมีการพัฒนาตำบล อย่างไร
6. ท่านเห็นว่า ปัจจัยเหล่านี้มีส่วนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมในการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่าน และถ้าไม่มีปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่าน หรือไม่ อย่างไร

- 1) ปัจจัยด้านภูมิหลัง
- 2) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ
- 3) ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ การศึกษา
- 4) ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจ
- 5) ปัจจัยด้านครอบครัว เครือญาติ
- 6) ปัจจัยด้านเพื่อน เพื่อนๆ ในทีม
- 7) ปัจจัยด้านนโยบายในการหาเสียง
- 8) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากนักการเมืองและพรรคการเมือง
- 9) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากข้าราชการและหน่วยงานในพื้นที่
- 10) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น

7. ท่านคิดว่า ปัจจัยที่เป็นพื้นฐานที่เอื้อต่อการชนะเลิศของท่านและปัจจัยนั้นมีความสำคัญอย่างไร
8. ท่านมีแนวทางหรือวิธีการในการรักษาอำนาจทางการเมือง อย่างไร
9. ท่านคิดว่า สถานการณ์ทางการเมืองมีส่วนสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านหรือไม่ อย่างไร
  - 1) กฎหมายพระราชบัญญัติสภาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537
  - 2) การรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557
10. ท่านคิดว่าฐานอำนาจทางการเมืองของท่าน สามารถสนับสนุนตามประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ได้หรือไม่ อย่างไร
  - 1) การสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่นในการเลือกตั้ง และการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง
  - 2) การให้ความช่วยเหลืออุปถัมภ์ประชาชนในพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
11. ฐานอำนาจทางการเมืองของท่านคืออะไร และมีผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านอย่างไร
12. ทรัพยากรอำนาจทางการเมือง ในการบริหารงานท้องถิ่นของท่านคืออะไร และส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านอย่างไร
13. “ระบบอุปถัมภ์” มีความสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นของท่านหรือไม่ อย่างไร
14. ท่านคิดว่า “ภาวะผู้นำ” มีผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านหรือไม่ อย่างไร
15. ท่านมีวิธีการในการเข้าใกล้ชิด เพื่อพบปะ สร้างสัมพันธ์ กับประชาชนในพื้นที่ อย่างไร
16. ท่านมีแนวทางหรือหลักการในการบริหารงาน อย่างไร
17. ท่านคิดว่า สิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่าน คืออะไร และท่านมีแนวทางในการขจัดปัญหาเหล่านั้นอย่างไร

ขอขอบพระคุณท่านในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้
 นักศึกษาปริญญาโทรัฐศาสตรมหาบัณฑิต เอกการเมืองการปกครองท้องถิ่น
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 (นางสาวแสงเดือน เมืองพราหม)
 (ผู้ทำการสัมภาษณ์)

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2

สัมภาษณ์ กลุ่มเครือข่าย กลุ่มที่สนับสนุนทางการเมืองระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับท้องถิ่น กลุ่มเพื่อน กลุ่มลูกบ้านที่ใกล้ชิดทั้งระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล และกลุ่มทางเศรษฐกิจและสังคมอื่น ๆ

เรื่อง “การรักษาอำนาจทางการเมืองของนายใบสี เทวโลก นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี”

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการศึกษาเพื่อทำค้นคว้าอิสระตามหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ เอกการเมืองการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ “ปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายใบสี เทวโลก นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี” นักศึกษาจึงอยากจะขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์ ขอให้ไปไปตามความเป็นจริงหรือตามความคิดเห็นของท่าน โดยคำตอบและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะถือเป็นความลับและจะนำไปใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น นักศึกษาขอรับรองว่าจะไม่สร้างความเสียหายหรือผลกระทบต่อท่านหรือผู้อื่นแต่อย่างใด และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างมากที่ให้ความอนุเคราะห์ในความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ในครั้งนี้

2. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายใบสี เทวโลก นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

สัมภาษณ์ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

เวลาเริ่มทำการสัมภาษณ์ .....

สถานที่สัมภาษณ์ .....

ผู้ให้สัมภาษณ์ .....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ ..... นามสกุล .....

เพศ ..... อายุ .....

การศึกษา.....

อาชีพ.....

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....

ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง.....ปี

เบอร์โทรศัพท์.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของตำบลสะตอง

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายใบสี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

1. ท่านทราบถึงภูมิหลังของนายใบสี เทวโลก หรือไม่ อย่างไร
2. ท่านมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง หรือเคยร่วมงาน หรือกิจกรรม กับนายใบสี เทวโลก หรือไม่ อย่างไร
3. ท่านคิดว่า ปัจจัยต่อไปนีส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายใบสี เทวโลก หรือไม่ อย่างไร

- 1) ปัจจัยด้านภูมิหลัง
- 2) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ
- 3) ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ การศึกษา
- 4) ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจ
- 5) ปัจจัยด้านครอบครัว เครือญาติ
- 6) ปัจจัยด้านเพื่อน เพื่อนๆในทีม
- 7) ปัจจัยด้านนโยบายในการหาเสียง
- 8) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากพรรคการเมือง
- 9) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากผู้นำทางการเมือง
- 10) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากข้าราชการและหน่วยงานในพื้นที่
- 11) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้มีอิทธิพลใน

ท้องถิ่น

4. ท่านคิดว่า ลักษณะหรือบทบาทในการบริหารงานของนายใบสี เทวโลก มีลักษณะหรือบทบาท เป็นอย่างไร
5. ท่านคิดว่า นายใบสี เทวโลก มีบุคลิกภาพ อุปนิสัย รวมไปถึง ภาวะผู้นำ เป็นอย่างไร
6. ท่านคิดว่านายใบสี เทวโลก มีฐานอำนาจทางการเมืองในลักษณะต่อไปนีหรือไม่ อย่างไร
  - 1) การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่น ให้ได้รับการเลือกตั้ง

- 2) การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนข้าราชการในพื้นที่ ให้มีความเจริญก้าวหน้า
  - 3) การให้ความช่วยเหลือ อุปถัมภ์ ประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
7. ท่านคิดว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการชนะการเลือกตั้งของนายไบลี เทวโลก คืออะไร และปัจจัยนั้นมีความสำคัญ อย่างไร
8. ท่านคิดว่า “สถานการณ์ทางการเมือง” มีส่วนสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของ นายไบลี เทวโลก หรือไม่ อย่างไร
- 1) กฎหมายพระราชบัญญัติสภาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537
  - 2) การรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557
9. ท่านคิดว่า “ฐานอำนาจ” หรือ “ฐานเสียงสนับสนุน” ของนายไบลี เทวโลก คืออะไร และมีผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง อย่างไร
10. ท่านเห็นว่า “ระบบอุปถัมภ์” เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง หรือไม่ อย่างไร
11. ท่านคิดว่า เงิน ทรัพย์สิน เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ความน่าเชื่อถือ ความรอบรู้ ที่เป็นทรัพยากรอำนาจทางการเมือง มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมือง ของนายไบลี เทวโลก หรือไม่ อย่างไร
12. ท่านคิดว่าสิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง คืออะไร
13. ท่านมีข้อเสนอแนะในการบริหารงานที่ส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายไบลี เทวโลก หรือไม่ อย่างไร

ขอขอบพระคุณท่านในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้
 นักศึกษาปริญญาโทรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต เอกการเมืองการปกครองท้องถิ่น
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 (นางสาวแสงเดือน เมืองพรม)
 (ผู้ทำการสัมภาษณ์)

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 3

สัมภาษณ์กลุ่มคู่แข่ง

เรื่อง “การรักษาอำนาจทางการเมืองของนายไบลี เทวโลก นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี”

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ตามหลักสูตร มหาวิทยาลัย สาขา รัฐศาสตร์ เอก การเมือง การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ “ปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายไบลี เทวโลก นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี” นักศึกษาจึงอยากจะขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์ ขอให้ปฏิบัติตามความเป็นจริงหรือตามความคิดเห็นของท่าน โดยคำตอบและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะถือเป็นความลับและจะนำไปใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น นักศึกษาขอรับรองว่าจะไม่สร้างความเสียหายหรือผลกระทบต่อท่านหรือผู้อื่นแต่อย่างใด และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างมากที่ให้ความอนุเคราะห์ในความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ในครั้งนี้

2. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายไบลี เทวโลก นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

สัมภาษณ์ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

เวลาเริ่มทำการสัมภาษณ์ .....

สถานที่สัมภาษณ์ .....

ผู้ให้สัมภาษณ์ .....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ.....นามสกุล.....

เพศ.....อายุ.....

การศึกษา.....

อาชีพ.....

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....

ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง.....ปี

เบอร์โทรศัพท์.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายใบสี เทวโลก

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

1. ท่านทราบถึงภูมิหลังของนายใบสี เทวโลก หรือไม่ อย่างไร
2. ท่านมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับนายใบสี เทวโลก หรือไม่ อย่างไร
3. ท่านเคยร่วมงานหรือกิจกรรมกับนายใบสี เทวโลก หรือไม่ อย่างไร
4. ท่านเห็นว่า ปัจจัยต่อไปนี้จะส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายใบสี เทวโลก หรือไม่ อย่างไร

- 1) ปัจจัยด้านภูมิลำเนา
- 2) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ
- 3) ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ การศึกษา
- 4) ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจ
- 5) ปัจจัยด้านครอบครัว เครือญาติ
- 6) ปัจจัยด้านเพื่อน เพื่อนๆ ในทีม
- 7) ปัจจัยด้านนโยบายในการหาเสียง
- 8) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากพรรคการเมือง
- 9) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากผู้นำทางการเมือง
- 10) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากข้าราชการและหน่วยงานในพื้นที่
- 11) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น

ท้องถิ่น

5. ท่านคิดว่า ลักษณะหรือบทบาทในการบริหารงานของนายใบสี เทวโลก มีลักษณะหรือบทบาทเป็นอย่างไร

6. ท่านคิดว่า นายใบสี เทวโลก มีฐานอำนาจทางการเมืองในลักษณะต่อไปหรือไม่ อย่างไร

- 1) การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่น ให้ได้รับการเลือกตั้ง
- 2) การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนข้าราชการในพื้นที่ ให้มีความเจริญก้าวหน้า
- 3) การให้ความช่วยเหลือ อุปถัมภ์ ประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

7. ท่านคิดว่า ปัจจัยอะไรที่เป็นพื้นฐานที่เอื้อต่อการชนะการเลือกตั้งของนายไบลี เทวโลก คืออะไร และมีความสำคัญอย่างไร
8. ท่านคิดว่า “สถานการณ์ทางการเมือง” มีส่วนสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายไบลี เทวโลก หรือไม่
  - 1) กฎหมายพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537
  - 2) การรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557
9. ท่านคิดว่า “ฐานอำนาจ” หรือ “ฐานเสียงสนับสนุน” ของนายไบลี เทวโลก คืออะไร และมีผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง อย่างไร
10. ท่านคิดว่า “ระบบอุปถัมภ์” เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง หรือไม่ อย่างไร
11. ท่านคิดว่า เงิน ทรัพย์สิน เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ความน่าเชื่อถือ ความรอบรู้ ที่เป็นทรัพยากรทางการเมือง มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมือง ของนายไบลี เทวโลก หรือไม่ อย่างไร
12. ท่านคิดว่า นายไบลี เทวโลก มีบุคลิกภาพ อุปนิสัย รวมไปถึง ภาวะผู้นำ เป็นอย่างไร
13. ท่านคิดว่า สิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง คืออะไร
14. ท่านมีข้อเสนอแนะในการบริหารงานที่ส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของนายไบลี เทวโลก หรือไม่ อย่างไร

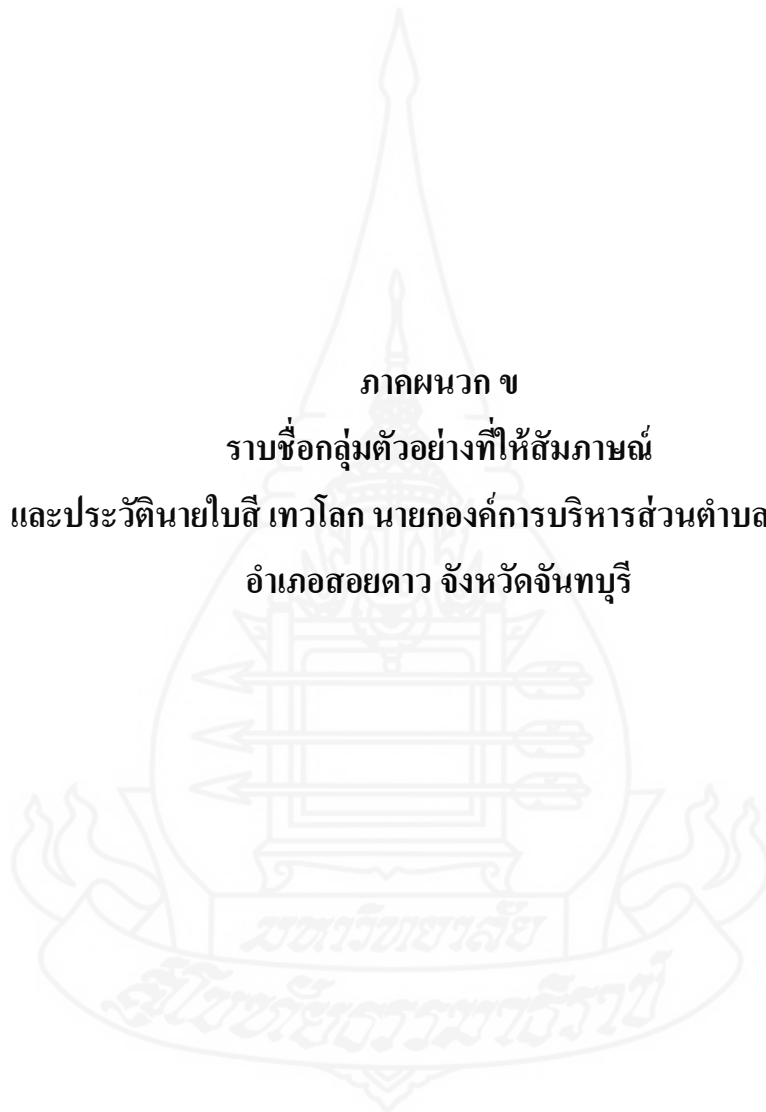
ขอขอบพระคุณท่านในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้
นักศึกษาระดับปริญญาโทรัฐศาสตรมหาบัณฑิต เอกการเมืองการปกครองท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

(นางสาวแสงเดือน เมืองพราหม)

(ผู้ทำการสัมภาษณ์)

ภาคผนวก ข
รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์
และประวัตินายใบสี เทวโลก นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลสะตอน
อำเภอสตยดาว จังหวัดจันทบุรี

รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์

1. นายใบสี เทวโลก	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน
2. นายพันธ์เกียรติ พวงแก้ว	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน
3. นางสาวชุติมา เทวโลก	น้องสาว
4. นายเหล็ก จันทะวงษา	ประธานชมรมผู้สูงอายุ และอดีตกำนันตำบลสะตอน
5. คอบตำรวจชัยพร วรลี	กำนันตำบลสะตอน
6. นายวิสุทธิ คล้ายสุวรรณ	อดีตสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน หมู่ที่ 3
7. นายสุชิน รุดดิษฐ์	อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน
8. นายสว่าง วิรุณกาญจน์	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน หมู่ที่ 9
9. นางประนอม ช้างเงิน	ประธานกลุ่มสตรีตำบลสะตอน
10. นายโชติวัฒน์ ทะยะวิสุทธิ	พนักงานจ้างทั่วไป
11. นายมานัส มากทรัพย์	พนักงานทั่วทั่วไป
12. นายสุทธิ กาบพิลา	หมอแพทย์แผนไทย
13. นางสาวประภัสสร มูลคำมี	หมอแพทย์แผนไทย
14. นายสุรเดช หว่านพานิช	อาสาสมัครกู้ภัยชุมชน
15. นายทองสุข โง่นสูงเนิน	อาสาสมัครตำรวจชุมชน
16. นายคนัยชาติศิริ	ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวิทยาอุปถัมภ์ 2
17. นายรังสรรค์ ทองเต็ม	ผู้ใหญ่บ้านทรัพย์สมบูรณ์ หมู่ที่ 6 ตำบลสะตอน

**ประวัติของ นายไบบี เทวโลก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว
จังหวัดจันทบุรี**

ชื่อ - นามสกุล นายไบบี เทวโลก

วัน เดือน ปีเกิด 10 มิถุนายน 2501

อาชีพ นักการเมืองท้องถิ่น

**ตำแหน่งปัจจุบัน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว
จังหวัดจันทบุรี**

ประวัติการทำงาน

- ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 10 ปี
- ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 1 ปี
- ดำรงตำแหน่งกำนัน 10 ปี
- ดำรงตำแหน่งนายกองค้การบริหารส่วนตำบลสะตอง 13 ปี
- อาสาสมัครใกล้เคียงความขัดแย้ง

เกียรติประวัติ

- ได้รับรางวัลกำนันดีเด่นอำเภอสอยดาว 4 ปี ซ้อน
- ได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานคณะกรรมการการบริหารส่วนตำบลสะตองเป็นคน

แรกโดยตำแหน่ง

- ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนให้ดำรงตำแหน่งนายกองค้การบริหาร
ส่วนตำบลสะตอง คนแรก

อุดมการณ์และจุดมุ่งหมายในการทำงาน

- ยึดหลักความถูกต้อง
- ให้ความสำคัญประชาชน
- สร้างความเจริญให้ตำบลละตอน
- ทุ่มเทคโนโลยี ความสามารถต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ

วุฒิการศึกษา

ระดับการศึกษา	ชื่อสถาบัน	จังหวัด	ปีที่สำเร็จการศึกษา	วุฒิการศึกษา
ประถมศึกษา	โรงเรียนชุมชน บ้านโคกสะอาด	เพชรบูรณ์	2512	ประถมศึกษาปีที่ 4
มัธยมศึกษา ตอนต้น	ศูนย์บริการ การศึกษา นอกโรงเรียน จังหวัดจันทบุรี	จันทบุรี	2538	มัธยมศึกษาตอนต้น
มัธยมศึกษา ตอนปลาย	ศูนย์บริการ การศึกษานอก โรงเรียนจังหวัด จันทบุรี	จันทบุรี	2539	มัธยมศึกษาตอนปลาย
ปริญญาตรี	มหาวิทยาลัย ราชภัฏรำไพพรรณี	จันทบุรี	2551	รัฐประศาสนศาสตร

ภาคผนวก ค

ถอดเทปสัมภาษณ์

นายใบสี เทวโลก

สัมภาษณ์ วันที่ 24 เดือน กันยายน พ.ศ 2561

เวลาเริ่มทำการสัมภาษณ์ 14.25 น.

สถานที่สัมภาษณ์ องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายใบสี เทวโลก

ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวแสงเดือน เมืองพรม

1. พื้นเพของคนในตำบลสะตอนเป็นยังไงคะ ?

“คนในตำบลสะตอนเป็นคนที่ย้ายถิ่นฐานมาจากทางภาคอีสานกันเกือบจะทั้งหมด คนอีสานจะเป็นคนใจดี รักพี่รักน้อง มีอะไรก็แบ่งปันกันกิน มีจิตใจที่ดีงาม ชอบทำบุญเข้าวัดฟังธรรม มีขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมที่เหมือนกัน เข้ากับคนอื่นได้ง่าย” (อ่อคะ)

2. ท่านมีภูมิหลังก่อนเข้ามาอยู่ในวงการทางการเมืองท้องถิ่นเป็นอย่างไร ?

“ก่อนที่จะมาเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี นั้น เริ่มตั้งแต่เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านอยู่ 10 ปี ตอนนั้นพ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา เป็นผู้ใหญ่บ้านก่อนที่จะมาเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านก็เพราะพ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา ไปขอกับแม่ให้มาช่วยงานพ่อใหญ่ในขณะนั้น ก็เลยเป็นจุดเริ่มต้นในการที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องในการช่วยงานในด้านการปกครอง ไม่รู้ว่าพ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา ท่านมองเห็นอะไรถึงได้มาขอกับแม่ให้ไปช่วยงาน เราก็เป็นเด็กไม่รู้อะไร ตอนนั้นก็อายุ 26 ปี ไม่คิดด้วยว่าจะได้เข้ามาทำงานด้านนี้ เพราะเรามีภาระที่ต้องดูแลทั้งแม่และน้อง ๆ อีก แต่เนื่องจากพ่อใหญ่มาขอให้ไปช่วยงานก็เลยไปช่วย พ่อใหญ่เหล็กก็ให้เป็นผู้ช่วยพ่อใหญ่ ตอนนั้นพ่อใหญ่เป็นผู้ใหญ่บ้าน ในขณะที่เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านอยู่นั้น เวลาพ่อใหญ่เหล็กไปลงพื้นที่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ พ่อใหญ่เหล็กก็จะเอาไปด้วยเสมอ ทั้ง ๆ ที่หน้าที่นี้ก็มีคนที่ต้องทำอยู่แล้ว แต่ก็เอาไปด้วย จึงทำให้ชาวบ้านเป็นที่รู้จักคุ้นเคยกันตลอด เวลาไปอบรมในสถานที่

ต่าง ๆ พ่อใหญ่เหล็ก ก็เอาไปด้วยเช่นกัน เหมือนกับว่าเห็นพ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา ที่ไหนก็จะเห็นนายใบลี เทวโลก ที่นั่นด้วยเสมอ ๆ

ต่อมาก็ได้ลงสมัครเป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยมีพ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา สนับสนุนให้ลงสมัครเป็นผู้ใหญ่บ้าน พ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา ก็ลงสมัครเป็นกำนัน ก็ได้ทำงานร่วมกันอีก อยู่ในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านได้ปีหนึ่ง ก็มีเหตุที่ทำให้ชาวบ้านบางส่วนเข้าใจผิดในการบริหารงานของพ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา ซึ่งเป็นกำนันอยู่นั้น ที่เป็นเหตุให้ชาวบ้านขอให้พ่อใหญ่เหล็กลาออกจากตำแหน่งกำนัน ในช่วงนั้นพ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา ก็ได้มาขอให้ลงสมัครกำนันอีก พ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา บอกว่าถ้าไม่ลงสมัครพ่อใหญ่จะไม่ยอม นอกจากพ่อใหญ่เหล็กแล้วก็มีคณะของคนเผ่าคนแก่อีกหลายคนยกกันมาเต็มบ้าน มาขอให้ลงสมัครกำนัน เหตุที่ไม่อยากจะลงสมัครในตอนนั้นก็ มีเหตุผลอยู่ที่เกี่ยวกับคนที่มีความอำนาจ แต่เนื่องจากพ่อใหญ่และคนเผ่าคนแก่อีกหลายคนมาขอให้ลงสมัคร โดยบอกกับตนว่าไม่ต้องหาเสียงไม่ต้องทำอะไร ขอแค่ไปสมัครก็พอแล้ว ตนจึงได้ตัดสินใจลงสมัครในเวลานั้นเป็นวันที่ไปสมัครวันสุดท้ายด้วยจะปิดรับสมัครในเวลาเที่ยงตรง ใกล้เคียงเวลาเข้ามาแล้วตนจึงได้ไปสมัคร ตนเป็นผู้ที่ลงสมัครคนที่ 4 เป็นคนสุดท้ายพอดี ผลการเลือกตั้งในครั้งนั้นเราเป็นคนชนะ ชนะแบบขาดลอย โดยที่ไม่ได้ทำอะไรเลย เราก็ได้เป็นกำนัน นับตั้งแต่นั้นมาก็ให้การสนับสนุนมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน ในช่วงที่เป็นกำนันอยู่นั้นก็มี นายสุรพล จันภูมิ ซึ่งเป็นปลัดอำเภอสอยดาวในขณะนั้น ได้ให้คำแนะนำว่าถ้ายังอยากจะช่วยเหลือพี่น้องในท้องถิ่นต่อไปก็ให้ไปเรียนต่อ เพราะต่อไปจะมีการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น กฎหมายก็จะมีการระบุใหม่ ผู้ที่จะทำหน้าที่ในการบริหารงานในท้องถิ่นได้ จะต้องเรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือปริญญาตรีขึ้นไป จึงจะสามารถมาทำงานตรงนี้ได้ ถ้ายังอยากจะช่วยเหลือพ่อแม่พี่น้องอยู่ก็ต้องเรียนต่อให้สูง ตนจึงตัดสินใจไปสมัครเรียนการศึกษานอกระบบในปี 2538-2539 ก็ได้จบทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอน อยู่เป็นกำนันถึง 10 ปีและยังได้รับรางวัลกำนันดีเด่น 4 ปีซ้อนอีกด้วย จนได้มีการปฏิรูปท้องถิ่นในตำบลสะตอณยกฐานะให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลในปี 2539 โดยตนได้ดำรงตำแหน่งเป็นกำนันในตอนนั้น จึงได้เป็นประธานคณะกรรมการการบริหารงาน คนแรกโดยตำแหน่ง ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ หลังจากที่ดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว ก็จัดให้มีการเลือกนายกคนใหม่ขึ้นมาแทน แต่ละท่านที่ขึ้นมาแทนก็ไม่สามารถดำรงตำแหน่งได้ครบวาระสักคนมีเหตุจะต้องให้ออกจากตำแหน่ง

ต่อมาได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546 ที่ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น เป็น

การกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ทำให้ในปี พ.ศ. 2547 ได้จัดให้มีการเลือกตั้งในเขตตำบลสะตอขึ้น การเลือกตั้งในครั้งนั้นก็ทำให้ชนะการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการได้ตำแหน่งมาจากการเลือกตั้งครั้งแรกจากประชาชน หลังจากที่ดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว แต่ในขณะที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตออยู่นั้น ก็ยังให้ความช่วยเหลือชาวบ้านเหมือนเดิมเท่าที่จะทำได้ ในปี พ.ศ. 2551 สนับสนุนให้ลูกน้องลงสมัครรับเลือกตั้ง ผลออกมาเขาก็ได้รับเลือกตั้งนะ ต่อมาในปี พ.ศ. 2555 ก็ได้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ในปีนั้นก็เป็นผู้ชนะการเลือกตั้ง นับว่าเป็นสมัยที่สองที่ได้รับเลือกตั้งอีกครั้งในปี พ.ศ. 2555 เป็นสมัยที่สองต่อเนื่องยาวนานมาจนถึงปัจจุบัน” (ละ)

3. ท่านมีอุดมการณ์ทางการเมืองหรือมีทัศนคติทางการเมือง อย่างไร ?

“ยึดหลักความถูกต้อง ให้ความเคารพประชาชน สร้างความเจริญให้ตำบลสะตอ ทุ่มทความรู้ ความสามารถต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ พอแม่บ้านเสียชีวิตลงเราก็ไม่คิดที่จะแต่งงานใหม่ก็เพราะอยากจะทำงานตรงนี้ให้เต็มที่ ถ้าแต่งงานใหม่เราก็ต้องคอยเป็นห่วงเขา เขาก็ต้องมานั่งรอเราเวลากลับจากงานศึก ๆ เหมือนกับแม่บ้านคนเดิม ดึกขนาดไหนก็รอเราเลยสงสารเขา เลยตัดสินใจไม่แต่งงานอีกว่า จะได้ทำงานให้เต็มที่ไปเลย” (ละ)

4. สาเหตุใดที่ทำให้ท่านตัดสินใจเข้ามาสู่วงการทางการเมือง ?

“พ่อใหญ่เหล็กชวนในตอนแรกนั้นก็เลยมา หลังจากนั้นก็มีความสนิทสนมคุ้นเคยกับพ่อแม่พี่น้อง เห็นความลำบากที่เกิดขึ้น จึงอยากช่วยเหลือ พ่อ แม่ พี่น้อง จนได้ทำมาเท่าทุกวันนี้” (ละ)

5. เมื่อท่านเข้ามาสู่วงการทางการเมือง ท่านมีวิธีการดำเนินการทางการเมืองที่ทำให้ประชาชนเกิดการยอมรับในบทบาททางการเมืองของท่าน ?

“คือ หนึ่งผลงานที่เราเคยทำมาตอนที่เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เราจะต้องมีทุนทางสังคมก่อนคือ ใช้ง่าย อ่อนน้อมถ่อมตนมารยาทไทย ใครค่าก็อย่าไปโกรธไปอนอิมเข้าไว้ เข้าถึงทุกบ้าน” (ละ)

6. ท่านมีการพัฒนาตำบล อย่างไร ?

“พัฒนาตามแผนและต้องมีการชี้แจงให้ชาวบ้านรู้ว่างานไหนที่ไม่อยู่ในแผนไม่สามารถที่ทำให้ได้ บางที พ่อ แม่ พี่น้องก็ไม่เข้าใจ เพราะระบบราชการมันซับซ้อนแผนนี้ก็จะมาจากการลงประชามติของประชาชนในที่ประชุมของแต่ละหมู่บ้าน” (ละ)

7. จากภูมิหลังของท่านมีส่วนไหนคะที่ทำให้ท่านอยู่ในตำแหน่งได้นานคะ ?

“มีส่วนเพราะเริ่มตั้งแต่เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน ไปไหนมาไหนกับพ่อใหญ่ตลอด ลงพื้นที่บ่อยไปทุกหมู่บ้านก็เลยเป็นที่รู้จักของชาวบ้านและรู้จักอะไรต่าง ๆ ในชุมชน มีอะไรที่ต้องแก้ไขหรือให้ความช่วยเหลือชาวบ้าน และเป็นทีเคารพรักของประชาชนในชุมชน ” (ละ)

8. ท่านคิดว่าจากบุคลิกภาพของท่านมีส่วนไหนคะที่ทำให้ท่านรักษาอำนาจไว้ได้คะ ?

“การเข้าหาชาวบ้านเราก็ต้องทำตัวเป็นกันเอง และเวลาชาวบ้านมาขอพบก็ให้เข้าพบได้ โดยที่ทำให้เขามีความรู้สึกเป็นกันเองเข้าหาง่าย ไม่ถือตัว ไม่คิดว่าตัวเองเหนือกว่าคนที่เข้ามาหา จะใช้งานอะไรก็ง่าย อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เท่าที่สามารถจะทำได้ ให้ความช่วยเหลือชาวบ้านในด้านต่าง ๆ” (ละ)

9. แล้วท่านคิดว่าปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ การศึกษา ของท่าน มีส่วนต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านไหมคะ ?

“เนื่องจากผลงานที่เราเคยทำมาที่เริ่มตั้งแต่อายุ 26 ปี ที่เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และทำงานด้านนี้มาโดยตลอดก็ต้องอาศัยความรู้ความสามารถที่มีมาตั้งแต่ตอนโน้นแหละ และการศึกษาที่เป็นส่วนที่เพิ่มทักษะหลาย ๆ อย่างเข้ามาอีกทางหนึ่งก็ช่วยในการบริหารงาน บางอย่างเนาะชาวบ้านมีเรื่องทะเลาะกันนิเขาก็จะวิ่งมาหาเราเลยนะ มาขอให้เราไปช่วยพูดให้ อย่างมีอยู่ช่วงหนึ่ง เขาทะเลาะกันจนถึงขั้นที่ว่าเอาปืนออกมาจะยิงกันเลยนะ เรานี้ก็ต้องเข้าไปช่วยห้าม ทั้งที่ตัวเองก็กลัวตายเหมือนกัน แต่ก็ต้องช่วย เพราะถ้าเราไม่ช่วยใครจะช่วย เขาก็ต้องยิงกันตายแน่ ๆ คนอื่นก็ห้ามเราไม่ให้เข้าไปนะมันอันตราย แต่ทำไงได้แหละเขาไว้ใจเราที่จะให้เรามาช่วยจะไม่ช่วยเขาก็ไม่ได้เนาะ เขาถือปืนจะยิงกันต่อหน้าอยู่นั้น เป็นเหตุการณ์ที่ว่าน่ากลัวจริง ๆ นะ แต่เราก็ช่วยให้เขาทั้งสองผ่านวิกฤตินั้นมาได้ เราก็อาศัยความสามารถเฉพาะตัวนี้แหละ ในการเข้าหาชาวบ้าน ได้รับรางวัลในด้านไกลเกลียดด้วยนะพอนี้ แต่ก็ก็มีบางคนนะเขาก็จะระบุเลยว่าจะต้องให้เรานี้ไปช่วยคุยให้ถึงจะยอม เราก็ต้องไปช่วยเขาอีก” (ละ)

10. แล้วฐานะทางเศรษฐกิจของท่านหละคะ เป็นยังไง ?

“ฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีผล เพราะเราไม่ได้เป็นคนที่มาจากเงิน เรามาจากประชาชนชาวบ้านที่ต้องการให้เรามาทำงานตรงนี้ ฐานะทางครอบครัวก็แค่พออยู่พอกิน ทำสวนลำไยก็แค่นั้น พอมาทำงานตรงนี้ก็ไม่ได้ทำแล้ว ยกให้พี่ให้น้องทำไปแล้ว ก็มีแต่เงินเดือนที่ได้จากการรับราชการนี้แหละ” (ละ)

11. แล้วด้านครอบครัว เครือญาติของท่านหละคะ ?

“เครือญาติและครอบครัวสามารถช่วยเรื่องในการเป็นฐานเสียงในการสนับสนุนช่วยเหลือ ให้ได้รับการเลือกตั้งกลับเข้ามาดำรงตำแหน่งที่ถือว่าเป็นการรักษาอำนาจทางการเมืองได้อีกนั่นมี ส่วน แต่ในส่วนเรื่องของการบริหารงานจะเป็นบุคคลากรในองค์กร ญาติพี่น้องฝั่งแฟนนี้จะเยอะที่ ขณะการเลือกตั้งก็ญาติฝั่งแฟนนี้หละ” (ละ)

12. แล้วเพื่อน และเพื่อนๆในทีมท่านหละคะ เป็นไง ?

“การมีเพื่อนมากและเพื่อนในทีมที่ดี มีผลในการหาเสียง มีผลในการเข้าสู่ตำแหน่ง มีผลในการรักษาอำนาจในการช่วยบริหารงาน เป็นไปด้วยความสามัคคี การที่จะเลือกคนเข้ามาในทีม จะต้องเข้ากันได้ ในทีม มีอุดมการณ์ร่วมกัน คนในทีมจะต้องเข้ากันได้ คนนั้นสามารถที่จะเป็นฐานเสียงให้ได้ สามารถเข้ากับคนอื่นหรือชาวบ้านได้ พอตั้งทีมได้เราก็ดูต้องบริหารทีมให้เป็นถึงจะไม่แตกทีมสามารถเดินไปต่อได้ ถ้าเข้ามาฝีมือในการบริหารไม่ถึงก็ตกรอบไป” (ละ)

13. แล้วด้านนโยบายในการหาเสียงหละคะมีส่วนใหม่คะ ?

“มีๆเพราะนโยบายเราเป็นคนเขียนเอง ไปศึกษามาเองจากสภาพความเป็นจริง และอย่าไป สัญญาเกินความเป็นจริง และอีกอย่างเราก็มีผู้หลักผู้ใหญ่ให้คำปรึกษา เราเลยรู้ว่า นโยบายจะเขียน ออกมาอย่างไร เพราะเรารู้ปัญหาในท้องถิ่น และเวลาลงพื้นที่เราก็จุดภาษาอีสาน เพราะคนในพื้นที่ ส่วนมากเป็นคนอีสานเป็นการโน้มน้ำหนักอีกทางหนึ่ง นโยบายที่เขียน และคลิปเสียงที่อัดเราก็ดูต้อง ส่งไปตรวจก่อน เราได้เปรียบตรงนี้หละเพราะมีคนช่วยในการกลั่นกรองให้และให้คำแนะนำ นโยบายของเราจะมี น้ำไหล ไฟสว่าง ทางสะดวก ซึ่งเป็นนโยบายที่เกี่ยวกับ โครงสร้างพื้นฐาน ” (ละ)

14. ท่านได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองและพรรคการเมือง ไหมคะ ?

“มีส่วน เนื่องจากในช่วงนั้นก็จะมีพรรคการเมืองและผู้นำทางการเมือง ซึ่งทั้งสองส่วนมีความเชื่อมโยงกัน ค่อยให้การสนับสนุนอยู่แต่ไม่สามารถบอกได้นะว่าใครและพรรคไหน เพราะถ้าเราบอกก็เท่ากับเราไปบีบเขา ทั้งให้ความช่วยเหลือในด้านคำปรึกษาและอำนาจความสะดวกในด้านอื่น ๆ อีก” (ละ)

15. แล้วท่านได้รับการสนับสนุนจากข้าราชการหรือหน่วยงานในพื้นที่ไหมคะ ?

“และก็ยังมีส่วนหน่วยงานในพื้นที่ คือ ทหาร ตำรวจ โรงเรียน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน คือเวลามีงานหรือมีโครงการมาอย่างเช่น

โครงการอบรมเกี่ยวกับยาเสพติด ก็ได้ประสานงานไปขอให้ตำรวจ มาช่วยเป็นวิทยากรให้ และยังมี
อีกหลายโครงการ” (ละ)

16. แล้วด้านการสนับสนุนจากประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้ที่มีอิทธิพลในท้องถิ่นหละคะมี
ใหม่ ?

“การที่จะขึ้นมาอยู่ตรงนี้ได้ก็เกิดจากพลังมวลชน トラบไคที่มาจากกาเลือกตั้งนะจะมา
แบบนี้กันหมด ก็จะมีกลุ่มต่าง ๆ ประชาชนมาช่วยสนับสนุนส่งเสริม” (ละ)

17. ท่านคิดว่าอะไรที่ทำให้ท่านชนะการเลือกตั้งคะ ?

“คือ ประชาชน เรามั่นใจว่าเรามีอุดมการณ์ในการทำงาน ชาวบ้านพากันเห็นผลงานที่เราทำ
ตั้งแต่เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมาแล้ว เห็นว่าเราเป็นคนแบบไหน เราไม่ได้เป็นคนแบบพอหิบบได้ก็
หิบบ ไม่เป็นคนบุ่มบ่าม ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว และไม่ใช่ว่าเพิ่งเห็นแต่เห็นมานานแล้ว สมัยเป็นนายก
รอบที่แล้ว ถ้าชาวบ้านไม่ชอบเราเขาก็คงไม่เลือกเรา เขาต้องการให้เรามาช่วยพัฒนาบ้านเมืองเรา ถ้า
อย่างนั้นเราก็อำทัยประชาชน ถ้าไปไม่ได้เราก็ด้องบอกเขา เพราะมันมีกฎหมายระบุไว้ว่าอย่าไปทำ
แบบนี้” (ละ)

18. ท่านมีแนวทางหรือวิธีการในการรักษาอำนาจทางการเมือง อย่างไร ?

“ตราบไคที่เราเข้าถึงประชาชน เป็นที่พึ่งของประชาชนได้ เราก็ด้องรู้จักกฎระเบียบของ
สังคมมันไม่มีหลักตายตัว เวลาในชุมชนมีงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็งานมงคลและงานสิดำ จะมีกา์ค
เชิญหรือไม่มีเราก็ด้องไปเพื่อไปให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ว่าเป็นนายกแล้วจะหยังไม่สนใจ
ใครแบบนี้ไม่ใช่ อย่าคิดหรือมองคนอื่นต่ำกว่าเรา อย่าเอาไรดเอาเปรียบพี่น้องป้องปายเรา เขาเข้ามา
หาเรา เราก็ด้องเริ่มต้นจากศูนย์เหมือนกันถอดยศถอดตำแหน่งออกเลย วิตใจกันไปเลย” (ละ)

19. กฎหมายพระราชบัญญัติสภาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ได้ปฏิรูปท้องถิ่น มีส่วน
ใหม่คะต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่าน ที่กฎหมายมันมีการปรับฐานะจากสภาตำบลเป็น
องค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศคะ ?

“มีส่วน เพราะการเลือกตั้งมันก็แค่ ปี มันไม่เหมือนกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กฎหมายมันไม่ได้
บังคับไว้ว่า 4 ปี เพราะนายกเป็นข้าราชการการเมือง ข้าราชการการเมืองมันไม่ได้กำหนดด้วยอายุ
แต่กำหนดด้วยคุณลักษณะ วุฒิกาศึกษา วาระในการดำรงตำแหน่ง และอะไรอีกหลายๆอย่าง” (ละ)

แล้วเหตุการณ์การรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 ที่ผ่านมาหละคะ มีส่วนใหม่ ?

“ช่วงนี้ก็อยู่รักษาการณ์ในตำแหน่งหลายๆ เพราะยังไม่มีการให้เลือกตั้งใหม่แต่ถ้าประชาชน
ไม่พอใจเรา เขาก็ไล่เราออกได้เหมือนกัน” (ละ)

20. ท่านเคยให้การสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่นในการเลือกตั้ง และการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองไหมคะ ?

“มีๆ แต่เราสนับสนุนแบบออกหน้าออกตาไม่ได้ เป็นเพียงแค่แนะนำให้คนอื่นรู้จัก และใช้ทักษะในการพูดคุยให้เขาเข้าใจ” (ค่ะ)

21. แล้วการให้ความช่วยเหลืออุปถัมภ์ประชาชนในพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ท่านแก้ไขหรือดำเนินการยังไงคะ ?

“ถ้าชาวบ้านเขามีอะไรให้เราพอที่จะช่วยได้เราก็ต้องช่วย อย่างมีอยู่เหตุการณ์หนึ่งที่รุนแรงถึงขั้นที่จะยิงกันเลย ซึ่งทั้งสองฝ่ายมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ตกลงกันไม่ได้ เขาก็เลยมาขอให้เราเข้าไปช่วยไกล่เกลี่ยให้ แต่ก็มีคนห้ามไม่ให้เราไป แต่เราคิดว่าถ้าเราไม่ไปเขาต้องยิงกันตายแน่ ๆ เราจึงตัดสินใจไปช่วยไกล่เกลี่ยให้ ในขณะนั้นเราก็คิดถึงพ่อแม่ครูบาอาจารย์เพราะเราก็ตกเหมือนกัน และในที่สุดก็ตกลงกันได้ บางคนมีเรื่องทะเลาะกันเขาก็จะบอกเลยว่าให้เรามาช่วยพูดถึงจะยอม เราก็มารู้หรือทราบดีว่าเป็นเพราะอะไรแต่เขาพูดแบบนั้นจริง เวลาไปไหนมาไหนไม่มีรถไปหาหมอหรือต้องการติดต่อกันที่ชายแดน เขาก็มาขอให้เราช่วยประสานกับเจ้าหน้าที่ให้ เราก็ช่วยเขาประสานงานให้” (ค่ะ)

22. แล้วฐานอำนาจทางการเมืองของท่านคืออะไร และมียังไงผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่าน ?

“ประชาชน พ่อ แม่ พี่ น้อง นี่แหละที่เป็นฐานเสียงให้ เพราะเขาชอบเรา เห็นในคุณงามความดีของเราที่เคยทำมา เห็นผลงานของเรา เขาก็เลยเลือกเราให้มาทำงานในหน้าที่นี้แทนพวกเขา พอเขาเลือกเราเขาก็ต้องให้การสนับสนุนร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลจักษ์ขึ้นจนบรรลุเป้าหมาย” (ค่ะ)

23. แล้วท่านคิดว่าทรัพยากรอำนาจทางการเมือง ในการบริหารงานท้องถิ่นของท่านคืออะไรคะ และส่งผลยังไงต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่าน ?

“ก็คือตัวบุคคลอย่างเดียว คือประชาชน ความดี ชื่อเสียง ยศตำแหน่ง บุคลิกลักษณะของตัวเอง ความไว้นื้อเชื่อใจ ความไว้วางใจต่อตัวของเรา จึงทำให้งานสำเร็จไปได้ด้วยดี ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี” (ค่ะ)

24. แล้ว“ระบบอุปถัมภ์” มีความสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นของท่านไหมคะ ?

“เราเคยให้การอุปถัมภ์คำชูเขา เขาก็ยามทุกขยามยาก ให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งมันจะเป็นเงินเป็นทองไปไม่ได้โดยเด็ดขาด อย่างเวลาใครไม่สบายเจ็บเป็นไข้ป่วยไม่มีรถไปหาหมอ ก็มาขอให้เราพาไป เราก็อพาไป ใครมีเรื่องทะเลาะวิวาทกันขอให้เราไปช่วยไกล่เกลี่ยเราก็อไปช่วยไกล่เกลี่ยให้ จนบางครั้งเกือบเป็นอันตรายถึงชีวิต เราก็อไปช่วย คนอื่นก็ห้ามเรานะ แต่เราคิดว่าถ้าเราไม่ทำอะไรสักอย่างคนนั้น โคนแน่ ๆ แต่ก็ยังดีที่เขายังฟังเราพูดอยู่เลยพลิกสถานการณ์ในขณะนั้นได้ เราก็อกลัวนะแต่เราก็อต้องช่วยเขาให้ได้ จึงทำให้เป็นการติดหนี้บุญคุณต่อกันและกัน” (ค่ะ)

25. แล้วท่านคิดว่า “ภาวะผู้นำ” มีผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านหรือไม่คะ ?

“มีผล เพราะมีอะไรเราก็อต้องทำเป็นตัวอย่างให้กับลูกน้องก่อน เราต้องเป็นตัวของตัวเองเป็นคนยังงี้ก็เป็นคนยังงั้น เป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย เราไม่ต้องไปจับขอบนั้นขอบนี้เราต้องเป็นกลาง เพราะถ้าเราคิดเราพูดเราทำแบบนี้ คนมันจะเกลียดมันก็ต้องเกลียดอยู่ดี เราไม่ต้องไปวิ่งตามคำพูดของคน มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเองสามารถที่จะพูดดึงใจคนในพื้นที่ได้” (ค่ะ)

26. ท่านมีวิธีการในการเข้าถึงลัทธิ เพื่อพบปะ สร้างสัมพันธ์ กับประชาชนในพื้นที่ ยังไงคะ ?

“คือหนึ่งต้องจำชื่อคนให้แม่นยำ และคอยถามไถ่สารทุกข์สุกดิบชาวบ้านอยู่เป็นประจำ ลงพื้นที่ไปร่วมงานต่าง ๆ ของชาวบ้าน และต้องรู้จักวิเคราะห์ในแต่ละกลุ่มว่าเราจะเข้าหาอย่างไร” (ค่ะ)

27. ท่านมีแนวทางหรือหลักการในการบริหารงาน เป็นแบบไหนคะ ?

“ทำตามแผนที่วางไว้ซึ่งเกิดจากการประชุมกันและได้แสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นความคิดเห็นของที่ประชุมจากคนส่วนมาก ก็จะต้องมีระเบียบในการทำงาน ยึดหลักกฎหมายในการทำงานเพราะบางอย่างมันขีดเส้นสีแดงเอาไว้เลยว่าทำไม่ได้ ห้ามฝ่าฝืน ยึดหลักความเสมอภาค ยึดหลักคุณธรรม การมีส่วนร่วม ในการทำงานร่วมกัน เพราะเราเป็นคนให้คนให้โทษแก่เขาได้ ” (ค่ะ)

28. ท่านคิดว่า สิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่าน คืออะไร และท่านมีแนวทางในการขจัดปัญหาเหล่านั้น ยังไงคะ ?

“ปัญหาที่เกิดขึ้นบางทีก็เกิดจากการที่ไม่มีเจตนาเราก็อเรียกกันมาคุย มาไกล่เกลี่ยเราไม่ปล่อยให้มันบานปลาย เราก็ออธิบายให้เขาฟัง สักพักก็ดีขึ้น เรื่องงบประมาณ ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากพื้นที่เราคิดกับชายแดนจึงทำให้เกิดปัญหาหลายอย่าง และการจัดเก็บภาษีก็ได้ น้อย” (ค่ะ)

นางสาวชุติมา เทวโลก

สัมภาษณ์วันที่ 24 เดือน กันยายน พ.ศ.2561

เวลาที่ให้สัมภาษณ์ 13.03 น.

สถานที่สัมภาษณ์ องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง

ผู้ให้สัมภาษณ์ นางสาวชุติมา เทวโลก

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่การคลัง

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวแสงเดือน เมืองพรม

1. คนในพื้นที่ตำบลสะตองเป็นยังไงบ้างคะ ?

“คนแถวนี้จะเป็นคนที่อพยพมาจากทางภาคอีสาน ที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานเป็นคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ คนอีสานจะเป็นคนใจดี รักพี่รักน้อง มีอะไรก็แบ่งปันกันกิน มีจิตใจที่ดีงามค่ะ” (ละ)

2. ภูมิหลังก่อนที่ท่านนายจะมาเป็นนายกคะ เคยเป็นหรือทำงานอะไรมาก่อนคะ ?

“ท่านก็เคยเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ช่วงที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน อยู่那儿 ท่านก็ลงพื้นที่ไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตลอดนะ ทำให้มีความคุ้นเคยกับชาวบ้านเป็นอย่างดี” (ละ)

จากภูมิหลังของท่านมีส่วนไหนคะที่ทำให้ท่านอยู่ในตำแหน่งได้นานไหมคะ ?

“ถ้าจะว่าไปแล้วมันก็มีส่วนนะ ท่านก็ทำงานนี้มาหลายปี ท่านก็เป็นบุคคลที่มีประสบการณ์มากพอสมควรในด้านนี้ เพราะจากการที่ดูจากผลงานในด้านต่าง ๆ นะ พูดย่างๆก็คือท่านชอบช่วยเหลือคนอื่นมากกว่า” (ละ)

3. แล้วที่มีความสัมพันธ์ หรือเคยร่วมงาน หรือกิจกรรม กับท่านนายกไหมคะ ?

“เป็นน้องสาวและทำงานร่วมกัน พี่ (นางสาวชุติมา เทวโลก) เข้ามาทำงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลสะตองเมื่อปี พ.ศ.2544 แล้วต่อมาในปี พ.ศ.2547 ท่านจึงได้รับเลือกตั้งให้มาเป็น

นายก โดยมาจากการเลือกตั้งจากประชาชน ในปี พ.ศ.2539 ท่านก็ได้เป็นประธานคณะกรรมการ โดยตำแหน่งแต่ตอนนั้นพี่ (นางสาวชุติมา เทวโลก) ยังไม่ได้เข้ามาทำงานที่นี่” (อ๋อค่ะ)

4. แล้วพี่คิดว่าท่านนายกมีบุคลิกภาพเป็นยังไงบ้าง ?

“เป็นคนสบาย ๆ ตัดดิน เป็นใจกว้าง ไม่ถือเนื้อถือตัว เข้ากับคนง่าย กินอะไรก็ง่าย ใจดี ชาวบ้านก็รัก เป็นคนเข้าหาง่าย เป็นที่ยกย่องนับหน้าถือตาของประชาชนนะ” (ค่ะ)

5. แล้วความด้านความรู้ความสามารถ การศึกษา ของท่านนายกหละคะ มีส่วนใหม่ต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่าน ?

“การศึกษาท่านก็จบปริญญาตรีรัฐประศาสนศาสตร์ของราชภัฏรำไพพรรณี ถ้าคนเราไม่มีความรู้ความสามารถก็จะมาบริหารงานไม่ได้ เพราะระบบราชการมีความสลับซับซ้อน ยุ่งยากอยู่เหมือนกันนะ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้เก่ง มีปฏิภาณไหวพริบดี” (ค่ะ)

6. แล้วด้านฐานะทางเศรษฐกิจหละคะ เป็นยังไงบ้าง แล้วมีส่วนใหม่คะ ต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่าน ?

“ไม่มีส่วนนะ ท่านเป็นคนที่ไม่มีอะไร ขนาดเงินค่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกก็ยังไม่ต้องออกให้เลย” (ค่ะ)

7. แล้วด้านครอบครัว และเครือญาติหละคะมีส่วนใหม่ ?

“มีส่วนช่วยเต็มร้อย ช่วยในการเป็นฐานเสียงให้ ช่วยเดินหาเสียงตามหมู่บ้านต่าง ๆ และครั้งล่าสุดยังได้ออกเงินค่าลงสมัครนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน” (ค่ะ)

8. แล้วเพื่อน เพื่อนๆในทีม ของท่านนายกหละคะ มีส่วนใหม่ ?

“เพื่อนๆจะเยอะ และเพื่อนในทีมเขาก็ให้การสนับสนุนกันดี ช่วยเหลือตลอด ช่วยกันหาเสียงร่วมกันอย่างเป็นทีม ไปไหนไปด้วยกัน” (ค่ะ)

9. แล้วนโยบายในการหาเสียง หละคะ เป็นยังไง ?

“ด้านนโยบายในการหาเสียงก็ธรรมดา ปกติเหมือนคนอื่นที่ลงสมัครรับเลือกตั้งนะ จากความคิดของพี่นะ” (ค่ะ)

10. แล้วการสนับสนุนจากข้าราชการและหน่วยงานในพื้นที่หละคะ มีส่วนใหม่ ?

“มีค่ะ ล่าสุดก็ไปขอความช่วยเหลือจากตำรวจตระเวนชายแดนที่ 114 ที่ตาเรือมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่โรงเรียนผู้สูงอายุ และขอสนับสนุนรถทหารมาช่วยบรรทุกต้นไม้ในการปลูกป่าที่สวนส้ม ที่หมู่ 6 ตรงนั้น 46 ไร่ ก็ได้รับความร่วมมือกับทุกหน่วย ๆ ในพื้นที่เป็นอย่างดี และก็ขอความร่วมมือกับตำรวจตระเวนชายแดนชุดปฏิบัติการพัฒนา 11 (ชป11)

อยู่ตรงไหนคะ ? ข้างวัดสะตอน มาช่วยในการเดินธรรมรงค์เก็บขยะ เดินธรรมรงค์แท้เทียน เจ้าพรธยา” (คะ)

11. แล้วการสนับสนุนจากประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้ที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น ?

“การสนับสนุนจากประชาชนเป็นสิ่งที่สำคัญเลย เพราะท่านเป็นที่รักของประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน เวลาเขามาขอให้เราช่วยอะไรเราก็ช่วย อย่างการสร้างอาชีพ พัฒนาคนในชุมชน เวลาหาเสียงเขาก็จะไปช่วยเดินหาเสียงด้วย เป็นการตอบแทนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน” (คะ)

12. บทบาทในการบริหารงานของท่านนายก เป็นอย่างไรบ้างคะ ?

“ท่านก็บริหารได้ดีนะ ตรงไหนมีปัญหาท่านก็รีบเข้าไปแก้ไข ถ้าตัวท่านไปไม่ได้ก็ส่งให้ลูกน้องไปดูแลแทน การบริหารงานของท่านจะเน้นเป็นการทำงานแบบทีมมากกว่า เวลาจะวางแผนพัฒนา ก็มีการเรียกประชามว่าหมู่บ้านไหนเดือดร้อนเรื่องอะไร และมีการชี้แจงงบประมาณให้กับชาวบ้านได้รู้ว่ามันบเท่าไร และท่านจะรักลูกน้องมองลูกน้องเหมือนลูกเหมือนหลานตัวเอง” (คะ)

13. แล้วท่านนายกมีภาวะความเป็นผู้นำไหมคะ ?

“ท่านเป็นคนอะลุ่มอล่วย ถ้าเกิดฝ่ายไหนเกิดการไม่เข้าใจกัน ท่านก็จะเข้าไปไกล่เกลี่ยให้เกิดการประนีประนอม ท่านก็ใจดีนะถ้าพูดถึง ท่านจะมีชื่อเสียงก็ตรงที่ใจดีของแกนี่แหละ” (คะ)

14. การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนคนที่รู้จักให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน หรือไม่?

“มีนะมีอย่างเช่น ผู้ช่วยชู (กาญจณา กองแก้ว) ดึงเอาเข้ามาเป็นผู้ช่วย เพราะเขารู้จักด้านกฎหมาย จึงให้เขาเข้ามาช่วย แต่ตอนนี้เขาลาออกไปลงสมัครเป็นผู้ใหญ่บ้านแล้ว” (คะ)

15. พิจารณาการให้ความช่วยเหลือ อุปถัมภ์ ประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของท่านนายกเป็นอย่างไรบ้างคะ ?

“ท่านก็ให้ความช่วยเหลือมาตลอดนั่นแหละ ขอให้มีคนมาขอความช่วยเหลือ พี่จึงเห็นว่ามันเป็นจุดอ่อนของแกที่เป็นคนใจดีเกินไป มันต้องแข็งบ้างในบางเรื่อง ไม่ใช่จะรับปากเขาไปหมด พอทำไม่ได้มันก็มีปัญหา เรื่องที่ทำได้มันก็มีแต่มันจะช้าหน่อย เพราะต้องเอาเข้าในแผนพัฒนาก่อน แต่ถ้าเรื่องที่ไม่พอทำได้ท่านก็ทำเลยนะ มันก็มีปัญหามาจากงบประมาณอีกนั่นแหละถ้าจะว่าไปแล้ว” (คะ)

16. แล้วพิจารณาว่ามีอะไรที่เป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านนายกชนะการเลือกตั้งได้ ?

“ความดีของท่าน ความช่วยเหลือจากประชาชน ส่วนความดีของท่านที่ว่ามาจากความไม่ถือเนื้อถือตัวเข้ากับคนง่ายนี่แหละจึงเป็นที่รักของประชาชน พุดง่าย ๆ ก็คือฐานเสียงก็มาจากประชาชนที่รักท่าน” (คะ)

17. แล้วพื้คิดว่ากฎหมายพระราชบัญญัติสภาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ที่มีกรยกฐานะสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนี้มีส่วนใหม่ต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ?

“ส่วน เพราะกฎหมายมันขึ้นอยู่ที่รัฐบาล รัฐบาลแต่รัฐบาลพอขึ้นมาก็มาแก้ไขกฎหมายใหม่ ซึ่งเราจะไม่รู้หรือกว่าเขาจะแก้ไขไปยั้งไปบ้าง จนกฎหมายออกมาโน้นหละ” (คะ)

แล้วการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 ที่ผ่านมาหละคะ ?

“นายกหมดวาระนานแล้วนะ แต่คณะรักษาความสงบแห่งชาติยังไม่ให้มีการเลือกตั้งใหม่ให้อยู่ในตำแหน่งไปก่อน เป็นรักษาการณ้ไปก่อน” (คะ)

18. พื้คิดว่า “ฐานอำนาจ” หรือ “ฐานเสียงสนับสนุน” ของท่านนายกคืออะไร ?

“การสนับสนุนจากประชาชนเป็นสิ่งสำคัญเลย เพราะท่านเป็นคนรักประชาชน และกลุ่มผู้นำชุมชนต่าง ๆ ให้อการสนับสนุนช่วยค้นหาเสียง ท่านเป็นบุคคลที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมาก่อน เป็นคนเอาพรรคพวก เอาที่เอาน้อง” (คะ)

19. แล้ว “ระบบอุปถัมภ์” เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองใหม่คะ ?

“มีส่วน เพราะท่านชอบให้การช่วยเหลือชาวบ้านมาตลอดใครมีอะไร ไม่สบายใจก็มาขอให้ท่านช่วย อย่างบางคนไม่มีรถไปหาหมอ ดึก ๆ คื่น ๆ ก็มาเคาะประตูบ้านในสมัยนั้นนะระจะหายากมาก ท่านก็ให้อารถ พอมีอะไรพวกเขา ก็ให้การสนับสนุนท่านตลอดคะ” (คะ)

20. แล้วพื้คิดว่า เงิน ทรัพย์สิน เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ความน่าเชื่อถือ ความรอบรู้ มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกใหม่คะ ?

“สิ่งที่ว่ามาก็มีส่วนนะ ยกเว้นเรื่องเดียวคือเรื่องเงิน เพราะท่านไม่ค่อยมีเงิน ท่านได้สร้างฐานอำนาจมาตั้งแต่สมัยที่เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน จึงทำให้ชาวบ้านได้รู้จักคุ้นหน้าคุ้นตากันตั้งแต่ตอนนั้นมา” (คะ)

21. แล้วพื้คิดว่าอะไรที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกคะ ?

“ก็คือ 1) ท่านเป็นคนใจดี 2) ท่านเป็นคนอะลุ่มอล่วย 3) ท่านเป็นคนไม่แข็ง เป็นคนใจอ่อน พูดแบบบัวไม่ให้ช้ำน้ำไม่ให้ขุ่น นายกท่านอื่นนะต้องทำแบบนี้ ๆ แบบว่าต้องทำตามทีนายกพูดและตัดสินใจ แต่ท่านนายกเรานี้ไม่เป็นแบบนี้ นี้อหละที่เป็นปัญหาอุปสรรคอย่างหนึ่งของท่าน” (คะ)

22. แล้วมีข้อเสนอแนะในการบริหารงานอะไรใหม่คะ ที่ส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ? “ลดความดีลงบ้าง” ยังไงคะ “อยากจะให้ลดความใจดีลงบ้าง เรื่องไหนที่ความแข็งก็ต้องแข็ง ต้องคูเป็นเรื่อง ๆ ไป” (อ้อคะ)

นายเหล็ก จันทะวงษา

สัมภาษณ์วันที่ 15 กันยายน 2561

เวลาที่ให้สัมภาษณ์ 14.05 น.

สถานที่สัมภาษณ์ บ้านนายเหล็ก จันทะวงษา

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายเหล็ก จันทะวงษา

ตำแหน่ง ประธานชมรมผู้สูงอายุ และอดีตกำนันตำบลสะตอน

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวแสงเดือน เมืองพรม

1. พื้นเพของคนในตำบลสะตอนเป็นยังไงบ้านกะพอใหญ่ ?

“คนในตำบลสะตอนส่วนมากแล้วจะเป็นคนอีสานเกือบจะทั้งหมด” (คะ)

2. แล้วอุปนิสัยใจคอเป็นยังไงคะ ?

“ชอบเข้าวัดฟังธรรม เป็นคนที่ใจดีนะ พวกกันรู้เรื่อง พวกกันง่ายก็ว่าได้นะคนในชุมชนนี้” (คะ)

3. ส่วนมากคนในตำบลมีอาชีพอะไรคะ ?

“มีอาชีพทำสวนลำไย ฐานะทางเศรษฐกิจก็อยู่ในระดับปานกลาง” (คะ)

4. แล้วจากที่คนในตำบลสะตอนเป็นคนอีสานนิ มีส่วนไหนคะที่ทำให้ท่านนายกได้รับการเลือกตั้ง ?

“มีส่วนอยู่นั้นแหละ จากที่คนในชุมชนเป็นคนที่มีความวิสัยทัศน์ที่เหมือนกัน จึงทำให้เกิดความเข้าใจกัน พวกกันง่าย จึงทำให้มีส่วนช่วยในการที่จะกลับเข้ามาดำรงตำแหน่งและรักษาอำนาจทางการเมืองของ...ได้เป็นอย่างดี” (คะ)

5. แล้วพอใหญ่ ๆ ก่อนที่ท่านนายกจะมาเป็นนายกนิ เคยเป็นอะไรมาก่อนไหมคะ ?

“ก่อนที่จะมาลงสมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายใบสี ก็เคยเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมาก่อน พอใหญ่ไปชวนมาช่วยงานพอใหญ่เอง ตอนนั้นพอใหญ่เป็นผู้ใหญ่บ้านอยู่ แล้ว

ต่อมา ก็มาเป็นผู้ใหญ่บ้าน และก็เป็นกำนัน หลังจากนั้นก็ได้มีผู้สนับสนุนให้ลงสมัครรับเลือกตั้งผู้สนับสนุนคนหนึ่งก็พ่อใหญ่หิละ นอกนั้นก็ผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านนี้ด้วยและก็มีคนที่อยู่หมู่บ้านอื่นด้วย” (ละ)

6. แล้วพ่อใหญ่มีความสัมพันธ์กับท่านนายกเป็นแบบไหน ?

“เป็นพี่น้องนี่หละ แล้วก็เคยทำงานร่วมกันมาโดยตลอดตั้งแต่เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน พ่อใหญ่หิละที่ไปขอกับแม่เขามาให้ช่วยงานนำ แล้วก็ติดตามพ่อใหญ่มาเรื่อย ๆ ไปไหนมาไหนด้วยกันตลอด พาไปประชุมก็เอาไปด้วย ตอนพ่อใหญ่เป็นกำนันก็ตามมาเหมือนกัน ตามกันมาจนถึงปัจจุบัน” (ละ)

7. เป็นพี่น้องแบบไหนคะ แบบเครือญาติเดียวกันไหม ?

“ไม่ ๆ เป็นลูกเป็นหลานต่างบ้านต่างเมืองที่มาอยู่ในพื้นที่นี้ ไม่ใช่พี่น้องตระกูลเดียวกัน แต่มีความนับถือกันเหมือนญาติ แต่ก่อนพ่อใหญ่อยู่ เพชรบูรณ์อยู่หมู่บ้านเดียวกัน พอมาที่นี่เลยรักและนับถือกันเหมือนเครือญาติ” (อ้อละ)

8. แล้วพ่อใหญ่ว่าจากที่ท่านนายกนิ มีภูมิหลังมาแบบนี้แล้ว มีส่วนไหนคะที่ทำให้ท่านรักษาอำนาจทางการเมืองได้จนถึงทุกวันนี้ ?

“ภูมิหลังนี้ก็มีส่วนอยู่นะ คือแต่ก่อนครอบครัวของ นายใบสี มีภูมิลำเนาอยู่ที่อยู่จังหวัดขอนแก่น ก่อนที่จะย้ายมาจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งในช่วงนั้น...สีก็มีตาที่ได้เป็นกำนัน และต่อมาก็ได้ย้ายมาอยู่ที่จังหวัดจันทบุรี ประมาณในปี พ.ศ.2518 และเป็นบุคคลที่ทำงานเกี่ยวกับด้านนี้มาโดยตลอดตั้งแต่เป็นผู้ช่วยพ่อใหญ่ (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน) และทำงานติดตามพ่อใหญ่มาโดยตลอด ชาวบ้านคงเห็นผลงานที่เคยร่วมทำกันมาตั้งแต่ตอนแรกที่ช่วยเหลือกันพัฒนาตั้งแต่หมู่บ้านยังไม่เจริญขนาดนี้ เห็นความสามารถ เห็นผลงาน ชาวบ้านก็เลยเลือก ถ้าว่าไปแล้วมันก็เริ่มมาจากภูมิหลังนี้หละ เพราะช่วยพ่อใหญ่ทำงานทำให้รู้จักคนเยอะ ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการในหน่วยงานต่าง ๆ” (ละ)

9. แล้วพ่อใหญ่ว่าท่านนายกนิ มีบุคลิกลักษณะแบบใด ?

“เป็นคนชื่อ ๆ เป็นคนที่มีความคิด ฉลาด เป็นคนที่ใจใหญ่ ใจกว้างไม่ใจแคบ มันก็จะมีคนที่เอาไปนิทาอยู่นั้นหละที่เป็นคนใจใหญ่ เป็นธรรมดาณะมันก็จะต้องมีทั้งคนที่ชอบและไม่ชอบ และก็ยังเป็นคนที่ชอบเสียสละเพื่อส่วนรวมไม่เห็นแก่ตัว มันถึงจะพัฒนาไปได้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ซึ่งคนแบบนี้เป็นคนที่ทำไต่ยากมากในยุคสมัยแบบนี้ เป็นคนที่พูดจาคล่องแคล่ว

ฉะฉาน เป็นคนพูดจริง ทำจริง” (ละ)

10. แล้วการทำงานของท่านนายกหละพอใหญ่ ?

“รักษาการงานดี ช่วยเหลือชาวบ้านตลอด เป็นคนที่มีโวหารปฏิภาณไหวพริบดี เป็นคนที่ประสานงานกับหน่วยงานข้าราชการได้เก่ง เป็นคนที่ไม่ทะเยอทะยาน เข้ากับคนง่ายทุกระดับ ไม่ใช่เป็นคนที่รังเกียจคน เข้าหาคนถึงบ้าน เป็นคนชอบพูดแบบเป็นกันเอง” (ละ)

11. แล้วจากบุคลิกแบบนี้มีส่วนใหม่พอใหญ่ที่ทำให้ท่านนายกได้ใจประชาชนให้ประชาชนยอมรับให้มาทำงานตรงนี้อีก ?

“จากบุคลิกแบบนี้มันก็จะมีส่วนอยู่นะ แต่มันก็จะมีทั้งส่วนที่ดีและส่วนที่เสียเหมือนกัน” (ละ)

12. ที่ว่าเสียนี้เป็นยังไงคะถึงว่าเสีย ?

“เสียตรงที่เป็นคนอ้อมชอมเกินไป บางเรื่องมันก็ต้องแข็งบ้าง ไม่ใช่ว่าจะอ่อนไปหมด” (อ๋อ)

13. แล้วด้านความรู้ความสามารถ การศึกษาของท่านนายกหละพอใหญ่ ?

“ด้านความรู้ความสามารถ การศึกษาหรือ คนเราถ้าไม่มีความรู้ความสามารถจะมาบริหารงานนี้ก็ยากอยู่นะ ถ้าไม่มีความรู้มาบริหารได้แต่จะบริหารยากบางที่ก็ไปไม่รอด เห็นไหมบางคนเป็นได้แค่ปีเดียวก็มี ถ้าคนเรามีความรู้แล้วมันจะเข้าใจงาน อย่างรัฐบาลมีนโยบายออกมานี้จะเข้าใจในงานเลย” (ละ)

เพราะเคยมีประสบการณ์มาแล้วใช้ใหม่พอใหญ่ ?

“ใช่ บางคนอาจจะไม่เข้าใจและไม่ทำตาม แต่..สีจะเข้าใจในงานพวกนี้ทันที เพราะเคยมีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อนและก็ทำได้ดี” (ละ)

การศึกษาหละพอใหญ่ ?

“..สีก็จบ.ตรีดิหละ การศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งที่เข้ามาประกอบกันที่เรานำความรู้ที่ได้เรียนมาเอามาประกอบกันให้มันดีขึ้น” (ละ)

14. ฐานะทางครอบครัวท่านนายกหละพอใหญ่ เป็นยังไงคะ ?

“แต่ก่อนก็ไม่มียะไร ทำไร่ทำสวนธรรมดา พออยู่พอกิน พอมาเป็นนายกก็ไม่ได้ทำ ยกให้น้องทำทั้งหมด ปัจจุบันก็ไม่มียะไรเหมือนกัน” (ละ)

แล้วในเมื่อท่านนายกไม่มีฐานะการเงิน เป็นเพราะอะไรถึงอยู่ในตำแหน่งได้นานหลายพอใหญ่ ?

“การที่อยู่ในตำแหน่งได้นานก็เพราะมีการส่งเสริมจากชาวบ้านเฉย ๆ นะ เพราะพูดง่าย ๆ มีคนอยากให้อยู่ มีคนสนับสนุนเยอะ ฐานะทางเศรษฐกิจของ..สีจึงไม่ค่อยมีส่วนสำคัญเลย” (ละ)

15. แล้วครอบครัว ท่านนายกหลายเป็นยังไงพอใหญ่ ?

“ครอบครัวของนายกในตำบลไม่ค่อยมีเยอะ มีกันอยู่ไม่กี่คนเอง เพราะมาจากที่อื่นมาตั้งรกรากในตำบลละตอนนี้ พอมาอยู่ที่นี้จึงต้องมาสร้างเครือญาติขึ้นมาใหม่ ส่วนมากจะมีความรักและเคารพนับถือกันเหมือนกับญาติ มีความผูกพันกัน ให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันตลอดมา พอใหญ่ก็มาจากที่เดียวกันกับนายใบสี มาจากอำเภอวิเชียรบุรี เพชรบูรณ์ ก็เลยมีความเคารพนับถือกันเป็นญาติ” (ละ)

อ้อ คือว่ามานับถือกันทีหลัง จากการแต่งงานด้วยไหมพอใหญ่ ?

“ใช่ ๆ เมีย..สีนี่ มาจากอุบล ตระกูลทางนั้นจะใหญ่อยู่นะ ญาติเขาจะหลายอยู่” (ละ)

16. แล้วเพื่อน เพื่อนๆในทีม หลายพอใหญ่ มีส่วนไหมคะที่รักษาอำนาจไว้ได้ ?

“มีส่วนอย่างมาก เพราะเพื่อนๆ และเพื่อนในทีม เขาคิดว่า..สี เป็นคนที่มีจิตใจที่กว้าง ทำงานไม่ใช่เอาแต่ตัวเองเป็นหลัก เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมส่วนรวม เป็นคนที่ให้ความเคารพในเพื่อนฝูง พอเขาเห็นจุดดีของ..สี ตรงนี้ เขาก็เลยพากันสนับสนุน ให้ความร่วมมือกันในทีมเป็นอย่างดี รักและสามัคคีกันด้วยดีกันมาตลอด” (ละ)

แล้วเขาช่วยยังไงหลายพอใหญ่ ?

“ช่วยส่งเสริมเกื้อกูลกันไม่ว่าจะเป็นการหาเสียง ช่วยเป็นฐานเสียงให้ ช่วยในการทำงานนี้หลาย” (ละ)

17. แล้วนโยบายในการหาเสียงหลายพอใหญ่ เป็นยังไงคะ ?

“นโยบายในการหาเสียงก็ธรรมดาปกติ แต่ก็ตามแก้ไขให้ชาวบ้านตามที่รับปากไว้ พอใหญ่ก็ถามนะว่า ...มีเงินไหมหลาย ก็บอกว่าไม่มี ก็เลยบอก..กลับไปว่าถ้าไม่มีเงินเราก็เอาแบบนี้ไปหลายแบบค่อย ๆ เป็นค่อย ๆ ไป ถ้ามันจะได้มันก็ได้เองหลาย แต่ว่าถ้าพอใหญ่ไปบ้านไหน เขาจะรู้เลยนะว่ามาหาเสียงให้..สี ก็จะบอกเขาว่าช่วยกันหน่อยนะ แต่ก็ไม่เคยพลาดนะ แต่ที่พลาดเมื่อไหร่ก็เพราะเงินนี้หลายไม่สู้เขา” (ละ)

เหมือนกับพ่อใหญ่นี้เป็นกุนชื้อเลยนิเนาะพ่อใหญ่ “ไม่ว่าแล้ว ถ้าพ่อใหญ่ไปไหนไม่มีพลาด”

18. แล้วมีการสนับสนุนจากนักการเมืองและพรรคการเมืองไหมพ่อใหญ่ ?

“มีส่วน ๆ เพราะช่วงนั้นจะได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองอยู่” (ละ)

พรรคอะไรคะพ่อใหญ่ ? “

พรรค... ที่ถือว่ามีคะแนนโดดเด่นในช่วงนั้น แต่ปัจจุบันนี้ก็ไม่รู้”

เขามาช่วยด้านไหนบ้างพ่อใหญ่ ?

“ส่วนมากจะเป็นการให้คำปรึกษา คำแนะนำหรือว่าโครงการต่าง ๆ นีหละ” (ละ)

19. แล้วมีการสนับสนุนจากข้าราชการและหน่วยงานในพื้นที่ไหมพ่อใหญ่ ?

“ก็มีผู้ว่าราชการจังหวัดในช่วงนั้นนะ นายอำเภอ และกำนันผู้ใหญ่บ้านนี่แหละ เขาจะสนับสนุนในเรื่องการพัฒนา การแนะนำให้พ่อแม่พี่น้องอยู่ดีกินดี” (ละ)

20. แล้วจากประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชนหละพ่อใหญ่ ?

“เป็นปัจจัยที่สำคัญเลย เพราะจะทำอะไรก็ต้องพึ่งพาประชาชน ให้ประชาชนสนับสนุนจึงจะสำเร็จ ความดีของเขามันเริ่มมาตั้งแต่อยู่กับพ่อใหญ่นั่นแล้ว เลยไม่ยากอะไรที่ประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชนจะให้การสนับสนุน เพราะเขาเห็นผลงานมาก่อนเนาะ อย่างว่าหละถ้าไม่มีเรื่องเงินเข้ามานะไม่พลาด” (ละ)

21. แล้วบทบาทในการบริหารงานของท่านนายกหละพ่อใหญ่ เป็นยังไงคะ ?

“การบริหารงานก็ดีนะ ติดต่อประสานงานก็ดี รู้จักเข้าผู้หลักผู้ใหญ่ งานที่จะต้องต้องมีผู้ที่สนับสนุนนะ เพราะถ้าไม่มีก็ไม่ทำ มีแค่นี้ก็ทำแค่นี้ การทำงานก็ต้องเอาเพื่อนเอาหมู่ ไม่ได้ตัดสินใจด้วยตัวเอง รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น” (ละ)

แล้วเพื่อนในทีมเป็นยังไงคะ ร่มมือกันดีไหม ?

“ความร่วมมือกันในทีมมันก็ดี เพราะมีทีมมีกลุ่มของเขาอยู่ พ่อใหญ่ก็บอกว่าให้ยึดหลักความพอเพียง คือพ่อใหญ่ที่เคยทำงานด้านนี้มา ถ้าทำตามพ่อใหญ่ก็จะกินคืออยู่ดีตลอดถ้าทำตามนะ แล้ว...สื่อก็ถามว่าพ่อใหญ่ได้มาจากไหน พ่อใหญ่เอามาจากครูบาวัดเขาแจงเบง โนนกับหลวงปู่สมชายวัดเขาสุกิม ท่านแนะนำให้หมดหลักในการบริหารงานหลักในการครองใจคน พ่อใหญ่ถึงมีคนรักและเคารพนับถือถึงขนาดที่ไปหาใครเขาก็เชื่อนะ เพราะยึดหลักความพอเพียงนี่แล้ว การบริหารงานก็ให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งเข้ามาทุกภาคส่วน ทั้งโรงเรียน ตำรวจ ทหาร และ

ประชาชน เข้ามาแสดงความคิดเห็น การทำงานก็มีการติดตามงานว่าตรงกับวัตถุประสงค์ไหม ถ้าไม่ตรงก็ปรับแก้ไขซะนะ” (ละ)

22. แล้วพอใหญ่ที่ท่านนายกนิ มีภาวะความเป็นผู้นำไหมคะ แล้วมีอุปนิสัยยังไง ?

“ใจดี นิสัยดี หัวดี ..สีจึงได้มาเป็นกำนันแทนพ่อ ใจ ขนาดผู้ว่ายังชมเลยตอนมาตรวจงานว่า คนนี้มีภาวะการเป็นผู้นำที่ดี ขนาดผู้ว่ายังชมเลยนะ” (ละ)

23. แล้วพอใหญ่ที่ท่านนายกให้ความช่วยเหลือ อุปถัมภ์ ประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาต่างๆดีไหม ?

“เข้าหาประชาชนในชุมชนถึงบ้าน ให้ความช่วยเหลือที่ ช่วยน้อง ช่วยลูก ช่วยหลาน จนคนในครอบครัวว่า ทำไมไม่ทำให้ตัวเองบ้าง ก็อยากช่วยเหลือที่ ช่วยเหลือน้อง ช่วย ๆ กันไป มาช่วยกันพัฒนาให้เป็นบ้านเป็นเมืองด้วยกัน แต่ก่อนถนนหนทางก็ไม่ดีก็มาจัดการให้ดี เดินทางไปไหนมาไหนสะดวกขึ้น” (ละ)

24. แล้วพอใหญ่คิดว่าอะไรที่ทำให้ท่านนายกชนะการเลือกตั้งในแต่ละครั้ง ?

“เป็นคนที่มีความสามารถ มีคนนับถือ มีชาวบ้านเขาเคารพนับถือการบริหารงาน การทำตามหน้าที่ ที่อยู่ตำแหน่งได้ดี ..สี เป็นคนที่ว่าถ้าจะทำอะไรก็จะทำ พอมาเลือกตั้งที่ 2 ก็ยังได้ มันมีส่วนประกอบคือ ประชาชนนี่เขาชอบ อุปนิสัยของ..สี ถ้าไปหากก็ให้ความช่วยเหลือ ถ้าใครมีอะไรที่เหลื่อวิสัยก็โทรมาปรึกษาหาหรือการที่จะแก้ไขปัญหานี้จะ咋样” (ละ)

เรื่องอะไรบ้างคะที่ชาวบ้านให้ช่วยเหลือ ?

“เรื่องที่ดินที่ดอน เรื่องครอบครัวอะไรต่าง ๆ นีหละ ..สี ..ก็เข้าถึงทันที เข้าถึงต้นถึงปลายเลยหละ ช่วงที่พ่อใหญ่ทำงานด้วยนะ 8 ปี ไม่มีใครมาร้องเรียนอะไรเลย แต่เป็นกำนันโน้นก็ไม่มี มาเป็นนายกนี้ก็ไม่มี ส่วนมากเขาจะมาพูดว่าอย่าพึ่งให้นายกสีออกนะ ถึงแม้หมาวาระแล้วก็ต้องเลือกเข้ามาอีกคนเฒ่าคนแก่ เพราะหาคะไรก็มาช่วยเหลือเลยเข้าถึงเลย มาเองมาดู พ่อใหญ่บอกว่าเคยทำยังไงตอนเป็นกำนันก็ต้องทำแบบนั้น อย่างงั้นมันจะไม่เป็นบ้านเป็นเมืองนะ แต่ก่อนบ้านเราไม่มีอะไรนะ ก็เพราะพ่อใหญ่กับ..สีนี่หละที่ไปดึงบมาพัฒนาตอนนั้น อย่างงั้นไม่เป็นแบบนี้ละ ถ้าเราไม่เข้าหาเขา เขาก็จะไม่ให้เรานะ ปีเดียวพ่อใหญ่สามารถที่จะตั้งให้เป็นตำบลสะตอน ตอนนั้น” (ละ)

25. แล้วด้านกฎหมายหละพอใหญ่มีส่วนใหม่ อย่างกฎหมายพระราชบัญญัติสภาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ที่ยกฐานะจากสภาตำบลมาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และก็มี การแก้ไขมาเรื่อย ๆ มีส่วนต่อการอยู่ในอำนาจทางการเมืองของท่านนายกไหมคะ ?

“มีส่วน กฎหมายเป็นตัวบทที่สำคัญในการปกครองแบบประชาธิปไตย กฎหมายในแต่ละ รัฐบาลก็จะมีเปลี่ยนแปลงตลอด ขึ้นอยู่ที่ว่ารัฐบาลเขาจะมีความเห็นอย่างไรที่จะแก้ไขกฎหมาย นั้น” (ค่ะ)

แล้วเหตุการณ์การรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 เมื่อกี้หละพอใหญ่มีส่วนใหม่ ?

“มีส่วนเพราะยังไม่มีเลือกตั้ง” (ค่ะ)

26. แล้ว “ฐานอำนาจ” หรือ “ฐานเสียงสนับสนุน” ของท่านนายก คือ ?

“ฐานเสียงมีส่วนอย่างมาก เพราะเวลาจะเลือกตั้งที่ พ่อใหญ่ก็จะเป็นคนไปช่วยตลอด และที่ ขาดไม่ได้เลยคือฐานเสียงการสนับสนุนจากประชาชนที่รักและเคารพนับถือกัน ” (ค่ะ)

27. แล้วระบบอุปถัมภ์ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายก ใหญ่พอใหญ่ ?

“มีส่วนอย่างมาก เพราะได้รับการอุปถัมภ์จากชาวบ้าน นีหละ โดยเฉพาะพ่อใหญ่เอง ซึ่งได้ให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันมาตั้งแต่มาทำงานเกี่ยวกับด้านนี้ เป็นคนที่ดึงเข้ามาร่วมงานด้วย โดยเริ่มตั้งแต่อายุ 26 ปี จนปัจจุบัน เป็นการทำงานที่มีความเกี่ยวข้องกันมา ใครมีเรื่องทะเลาะหรือไม่เข้าใจ กัน..สิก็เป็นคน ไกลเกลียดให้เสมอ ๆ ใครมีปัญหาทุกข์ร้อนอะไรก็มาหา..สิ นี้แล้วมันก็ช่วยกัน ไปกัน มานี้แล้ว” (ค่ะ)

28. พ่อใหญ่คิดว่า เงิน ทรัพย์สิน เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ความน่าเชื่อถือ ความรอบรู้ พวกนี้มี ส่วนสำคัญในการส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกไหมคะ ?

“ทุกอย่างมีหมด ยกเว้นเรื่องเดียวก็คือ เงิน ในสมัยหน้านี้พ่อก็ยังคิดอยู่ถ้าอาศัยแต่ปัจจัย เหล่านี้มันก็คงได้แค่ทำสิบ ๆ เพราะทุกวันนี้มันจะต้องมีเงิน” (ค่ะ)

29. แล้วพ่อใหญ่คิดว่าอะไรที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่าน นายก ?

“ปัจจัยด้านการเงินนี้หละ ถ้าในสมัยหน้า และการบริหารจัดการในองค์กรไม่ดีเท่าที่ควร เพราะมีฝ่ายตรงข้ามที่อยู่在那นั้นนะ มันเลยทำงานไม่ค่อยสัมพันธ์กัน ทำให้งานล่าช้า มันจะมีอยู่คน เดียวนั้นแหละที่ขัดเพื่อนอยู่ ถ้าคนนี้ไม่เซนต์ให้ งานก็ไม่เดิน ไม่สามารถที่จะเบิกงบได้ ส่วน..สินนั้น..

ไม่มีอะไรคิดซัดก็ทำได้เร็วอยู่นะ มันจะติดแต่ตรงนี้แหละ บางครั้งเป็นเดือนก็ยังไม่เซ็นต์ให้ งานก็ไม่เดิน พ่อใหญ่ก็ไปถามนะว่ามันเป็นเพราะอะไรทำไมไม่เซ็นต์สักที เขาทำงานกันไม่ได้” (ละ)

30. แล้วพ่อใหญ่มีข้อเสนอแนะในการบริหารงานหรือในด้านอื่น ๆ ไหมคะ ?

“ก็อยากจะให้ปรับปรุงในด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาชุมชนมากขึ้นให้หันมาสนใจในด้านนี้ให้มากขึ้นกว่าเก่า มากกว่าที่จะไปทุ่มในด้านกีฬา บุคลากรในองค์กรไม่ทำตามงานที่ได้รับมอบหมายต้องปรับปรุงตรงนี้ด้วย” (ละ)

นายพันธ์เกียรติ พวงแก้ว

สัมภาษณ์วันที่ 27 กันยายน 2561

เวลาที่ให้สัมภาษณ์ 14.38 น.

สถานที่ให้สัมภาษณ์ บ้านนายพันธ์เกียรติ พวงแก้ว

ตำแหน่ง รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายพันธ์เกียรติ พวงแก้ว

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวแสงเดือน เมืองพราหม

1. พี่นพของคนที่ตำบลสะตอเป็นยังไงบ้านคะ ?

“แต่ก่อนก็ทำอะไรทำสวนความเป็นอยู่ก็ไม่ดีเหมือนทุกวันนี้ะ ทุกวันนี้ก็มีการพัฒนาที่ดีขึ้น ถนนหนทางก็ดีขึ้น ความเป็นอยู่ก็ดีขึ้น มีอะไรก็ช่วยเหลือกัน คนในตำบลสะตอส่วนมากแล้วเป็นคนอีสาน คนอีสานจะเป็นคนที่รักพวกพ้องมาก ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีอะไรก็แบ่งปันกันกิน มีนิสัยที่ดีเลยก็ว่าได้” (ละ)

แล้วท่านมาอยู่ที่นี้นานยังคะ ?

“ผมนี่ก็เป็นคนอุบล มาอยู่เมื่อปี พ.ศ.2541 คนอุบลจะเยอะมาก รองลงมาก็จะเป็นจังหวัดอื่น ๆ แต่ก็เป็นคนที่มีมาจากทางภาคอีสานเหมือนกันกับท่านนายก คนอีสานก็จะมีขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ในแต่ละเดือน ซึ่งจะเป็นประเพณีความเชื่อของคนอีสาน เป็นประเพณีทางศาสนา พุทธ คนในพื้นที่จะนับถือพุทธส่วนใหญ่ ศาสนานี้ก็จะเป็นตัวเชื่อมระหว่างคนในชุมชนให้มารู้จักกัน เป็นสถาบันรวมจิตใจของคนในชุมชน เป็นการกล่อมเกล่าจิตใจของผู้คนในชุมชนให้รู้จักรักและสามัคคีกัน” (ค่ะ)

2. ก่อนที่ท่านนายกมีภูมิลำเนาเป็นไรมาก่อนคะ ?

“ก่อนท่านทำงานตรงนี้มีมาตั้งแต่ท่านเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมาก่อนนะเริ่มแรกเลย ต่อมาก็มาลงเป็นผู้ใหญ่บ้าน ต่อมาก็จะมาเป็นกำนัน ถึงจะได้มาเป็นนายกอย่างทุกวันนี้” (ค่ะ)

3. แล้วท่านมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง หรือเคยร่วมงาน หรือกิจกรรม กับท่านนายกใหม่คะ ?

“ตอนนั้นเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน เมื่อปี พ.ศ.2547 แล้วก็มาเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน เมื่อในปี พ.ศ.2555 ที่เคยร่วมงานมากับท่านนายกใบสี รวมเป็น 12 ปี” (ค่ะ)

4. แล้วจากที่ท่านกล่าวถึงภูมิหลังของท่านนายกมานี้ ท่านว่าปัจจัยด้านภูมิหลังมีส่วนใหม่คะ ที่ทำให้ท่านนายกรักษาอำนาจได้นานคะ ?

“ท่านอยู่ในลักษณะอย่างนี้มาตั้งแต่อายุ 26 ปี ทำงานกับประชาชนมาตลอด จึงทำให้เกิดความผูกพัน มีการให้ความช่วยเหลือกันมาโดยตลอด จึงทำให้ประชาชนรักท่าน มันก็มีส่วนแหละคับ” (ค่ะ)

5. ท่านนายกเป็นคนแบบไหนคะ มีบุคลิกภาพเป็นยังไง แล้วมีส่วนใหม่ต่อการรักษาอำนาจของท่านคะ ?

“เป็นคนดี อหยาศัยดี นิมนวล พูดแบบบัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่นเข้าถึงประชาชนได้ดี เป็นนักออกมขอมที่ดี ท่านมีความสามารถที่พูดให้คน โกรธกันอยู่ดีกันได้ ไม่ทำให้คนอื่นเครียดทั้ง ๆ ที่ตนเองกำลังเครียดอยู่ ท่านเป็นคนที่มีทุนด้านการเงินน้อยท่านจึงอาศัยในด้านนี้แทน เพื่อที่จะเข้าหาและมัดใจชาวบ้าน ทั้งอีกอย่างอุปนิสัยของท่านนายกก็เป็นแบบนี้อยู่แล้ว” (ค่ะ)

6. แล้วความรู้ความสามารถ การศึกษา ของท่านนายกหละคะ มีส่วนใหม่ ?

“จากที่ท่านเคยทำงานในด้านนี้มาก่อนและเป็นเวลาที่ยาวนาน เป็นการตั้งสมประสงค์ และอาศัยความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ช่วยในการแก้ไขปัญหาให้กับชาวบ้าน” (ละ)

แล้วการศึกษาท่านหละคะ ?

“ส่วนการศึกษาเป็นสิ่งที่เพิ่มเติมเข้ามาทีหลัง ก็มีช่วยเสริมอีกทางหนึ่ง แต่หลัก ๆ แล้วก็คือความรู้ความสามารถที่เป็นประสพการณ์ที่เคยทำงานด้านนี้มาก่อน การพัฒนาที่เก่ง” (ละ)

7. ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจหละคะ ท่านนายกเป็นไง ฐานะท่านดีไหม ?

“นายกหรือไม่มีไรเลย ก็แค่พออยู่พอกิน แต่อาศัยความดีของเขาที่เคยทำมา ความดีของเขานี้หละที่เป็นตัวยื่นและก็มีปัจจัยอื่น ๆ เข้ามาสนับสนุนอีก ที่ทางก็ไม่ค่อยมีเยอะ บ้านก็หลังไม่ใหญ่ อาศัยลงพื้นที่บ่อย ๆ แต่ก่อนเนาะหาเสียงอะไรก็ไม่มีเงินทำป้าย แต่ก็ดีที่มีสส.มาช่วยให้เงินมาทำป้ายทำไร ตอนนั้นจะเป็นพรรค..... และก็มีผู้หลักผู้ใหญ่แถวบ้านเราก็ช่วยแกมา รัฐวิทย์ ตั้งเกียรติ” (ละ)

8. แล้วด้านครอบครัว เครือญาติ ท่านหละคะเป็นยังไง มีเยอะไหม มีส่วนช่วยในการรักษาอำนาจไหมคะ ?

“เครือญาติทางภรรยาท่านก็เยอะ พวกกลุ่มทรัพย์สินคนซื้อหนุคินนี้หละ กลุ่มนี้แหละช่วยเป็นฐานเสียงให้ คนในครอบครัวก็มีส่วนช่วยสนับสนุนในการบริหารงานเนื่องจากน้องสาวท่านก็ช่วยทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบลละตอนด้วยกัน” (ละ)

9. แล้วด้านเพื่อน เพื่อนๆในทีม หละคะ มีส่วนช่วยไหม ? ถ้าช่วยเขาช่วยในเรื่องไหนคะ ?

“เพื่อน และเพื่อนในทีมเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยในการหาเสียงและเป็นฐานเสียงให้ได้ ถ้าไม่มีเพื่อนและเพื่อนในทีมที่รักและเคารพนับถือกันก็ไม่สามารถที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งนี้ได้ ถ้าได้ก็คงจะยาก เพราะการบริหารงานก็ต้องอาศัยเพื่อนในทีมที่มีความสามัคคีกัน ถ้าไม่ได้เพื่อนที่มีอุดมการณ์เดียวกันหรือพูดคุยกันเข้าใจ ทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคี ให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี ก็จะส่งผลต่อการรักษาอำนาจ อยู่ในตำแหน่งได้ไม่นาน ฉะนั้นเพื่อนและเพื่อนในทีมจึงมีความสำคัญ” (ละ)

10. ด้านนโยบายในการหาเสียง หละคะ มีส่วนไหม ?

“นโยบายไม่ค่อยมีส่วนเท่าไรหรอกนะ เพราะใคร ๆ ก็ใช้นโยบายเหมือนกันที่ได้มันมาจากความดีของท่านนั้นหละ เวลาไปหาเสียงก็จะไปกันทุก ๆ หมู่บ้าน” (ละ)

11. แล้วพอจะทราบไหมคะว่าท่านนายกได้การสนับสนุนจากนักการเมืองและพรรคการเมือง บ้างไหม ?

“ช่วงนั้นก็มียกการเมืองและพรรคการเมืองสนับสนุนอยู่ คือตอนนั้นจะเป็นสส. ในพรรค .....เขาก็ให้การสนับสนุนมา คือเป็นคนที่ยึดกันมานานแล้วแหละ คือเขาก็ไปมาหาสู่กันตลอด ” (ละ)

12. แล้วจากข้าราชการและหน่วยงานในพื้นที่ หละคะ มีไหม ?

“พวกข้าราชการก็จะเป็นพวกทหาร ตำรวจ นี่หละนะที่ช่วยสนับสนุนด้านกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น เวลาที่มีโครงการเข้ามาซึ่งเป็นโครงการของทหารและเป็นของทหารเองที่นำเข้ามาช่วยเหลือในพื้นที่อย่างเช่น การทำถนน เขาก็จะเอาเข้ามาช่วยเรา บางครั้งก็เป็นโครงการที่อยู่ในแผนของเรา เขาก็จะถามเราว่าตรงจุดไหนเป็นยังไงต้องทำอะไร เขาก็จะให้เราพาไปดูแล้วนำงบมาทำ ถ้ามีงานกิจกรรมใหญ่ ๆ อย่างกิจกรรมบุญบังไฟพวกนี้เราก็จะเชิญท่านผู้ว่าราชการจังหวัดมาร่วมงาน บางทีถ้ามีโครงการใหญ่ ๆ เขาก็จะมาแจ้งเรา” (ละ)

13. แล้วการสนับสนุนจากประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน หรือผู้ที่มีอิทธิพลในท้องถิ่นหละคะมีบ้างไหม ?

“แถวบ้านเราก็จะมีประชาชนและกลุ่มต่าง ๆ ในตำบลที่ช่วยให้การสนับสนุนเป็นฐานเสียงให้ ช่วยค้นหาเสียงในเวลาทีไปในแต่ละหมู่บ้าน” (ละ)

14. ท่านนายกมีบทบาทในการบริหารงานเป็นแบบไหนคะ แล้วเป็นประชาธิปไตยไหม ถือเสียงข้างมากในการกำหนดหรือว่าแผนในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ หรือไม่คะ ?

“ท่านก็จะให้แต่ละหมู่ประชุมกันแล้วนำมาเสนอว่าต้องการทำอะไร แล้วใช้หลักในการยกมือถือเสียงข้างมากในการตัดสินใจ แล้วค่อยนำมาบรรจุในแผนพัฒนาอีกครั้งหนึ่งถึงจะทำได้ ถ้าไม่ได้บรรจุไว้ในแผนก็ไม่สามารถที่จะทำได้ ก็ต้องรอบประมาออกมาใหม่อีกที ก็จะทำให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่จะบรรจุโครงการต่าง ๆ ว่าจะทำอะไรบ้าง ท่านนายกท่านก็จะไปหางบมาช่วยอย่างงบทำถนนอย่างนี้ละ” (ละ)

15. แล้วท่านคิดว่า ท่านนายกมีบุคลิกภาพ อุปนิสัย ของการมีภาวะความเป็นผู้นำไหมคะ ?

“ท่านจะเป็นคนที่เข้าคนง่ายนะ เข้าได้ทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ท่านก็เป็นคนดี นิสัยใจคอก็ใจกว้างดี มีความเป็นผู้นำ ถ้ามีอะไรที่ไม่เข้าใจกันของบุคคลในองค์กรท่านก็จะเรียกมาคุยให้เข้าใจกัน” (ละ)

16. ท่านนายกเคยการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่น ให้ได้รับการเลือกตั้ง ไหมคะ ?

“มันก็มีนะสนับสนุนให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง เพราะท่านนายกท่านจะเป็นคน ไปชวนมาลงเองเลย” (ค่ะ)

แล้วการให้ความช่วยเหลือ อุปถัมภ์ ประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ หละคะเป็นยังไง ดีไหม ?

“ท่านนายกก็ให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดีนะ ช่วยเหลือ ใกล้เคียงเวลาใครมีเรื่องที่มีความเห็นไม่ตรงกัน ท่านนายกก็ไปนะ นี่หะข้อดีของท่านก็จะชอบช่วยเหลือชาวบ้านอยู่ตลอด ” (ค่ะ)

17. แล้วท่านคิดว่า อะไรที่ทำให้ท่านนายกชนะการเลือกตั้งคะ ?

“จากบุคลิกของท่านนายกที่เป็นคนที่มีนิสัยที่เข้ากับคนอื่น ได้ง่าย และได้ไปพบปะกับผู้คนมากมาย และก็การเป็นคนที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ได้เข้าไปพบปะกับผู้หลักผู้ใหญ่ตั้งแต่ท่านเป็นผู้ช่วยอยู่โน้นและจากการที่ท่านคลุกคลีกับชาวบ้านทำให้ชาวบ้านรู้จักท่านทั้งในด้านผลงานและมีความสนิทคุ้นเคยกันมาตลอดตั้งแต่ท่านเริ่มทำงานนี้มา” (ค่ะ)

18. แล้วด้านกฎหมายหละคะมีส่วนไหม ? อย่างกฎหมายพระราชบัญญัติสภาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ที่ยกฐานะจากสภาตำบลมาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนี้ และก็มีการแก้ไขมาเรื่อย ๆ มีส่วนต่อการอยู่ในอำนาจทางการเมืองของท่านนายกไหมคะ ?

“กฎหมายก็แค่กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ที่ตัวบุคคลมากกว่า คือ คุณงามความดีและคนในพื้นที่จะรักหรือชอบไหม ถ้าไม่ชอบยังไงก็ไม่เลือกอยู่แล้ว” (ค่ะ)

แล้วการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 หละคะ ?

“ช่วงนี้ยังอยู่ในยุคของการปรับเปลี่ยนของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ยังไม่มีการประกาศให้มีการเลือกตั้ง” (ค่ะ)

19. ท่านคิดว่า “ฐานอำนาจ” หรือ “ฐานเสียงสนับสนุน” ของท่านนายกคืออะไร และมีผลยังไงต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกคะ ?

“ฐานอำนาจคือประชาชน แต่ถ้าตัวเขาทำอะไรไม่ดี รักษาความดีไว้ไม่ได้ ก็ทำให้ฐานอำนาจหรือฐานเสียงของเขาหายไป แต่ถ้าเขารักษาความดีได้เขาก็สามารถที่จะอยู่ต่อในตำแหน่งได้” (ละ)

20. แล้วท่านเห็นว่า “ระบบอุปถัมภ์” มีความสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายก ไหนคะ ?

“สาเหตุที่ท่านนายกจะมาเล่นการเมืองท้องถิ่นก็เพราะคนเฒ่าคนแก่ มาขอร้องให้ลงสมัครลงเล่นการเมืองท้องถิ่นพร้อมทั้งมีผู้หลักผู้ใหญ่ทั้งในระดับสูงและระดับกลาง และกลุ่มต่าง ๆ ให้การสนับสนุน บางทีก็จะเป็นแบบท่านนายกไปช่วยใกล้เคียงให้เขาก็เลยให้การสนับสนุนช่วยเหลือมาในเวลาที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง จะไม่มีการซื้อเสียง จะเป็นเพราะมีเครือข่ายที่เยอะมากกว่าที่ให้การอุปถัมภ์ซึ่งกันและกัน” (ละ)

21. ท่านคิดว่า เงิน ทรัพย์สิน เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ความน่าเชื่อถือ ความรอบรู้ มีส่วนสำคัญในการการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกไหมคะ ?

“ท่านนายกท่านก็เป็นคนที่มีหน้ามีตาในสังคมมากเลยทีเดียว ซึ่งแต่ก่อนท่านก็ทำงานช่วยเหลือชาวบ้านมาโดยตลอดนะ มีหมู่บ้านไหนที่ท่านไม่รู้จักท่านรู้จักหมดแหละ ท่านจะเคยลงไปทุกหมู่บ้าน นับได้ว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาให้กับชาวบ้านได้ดีเลยตั้งแต่ที่มีคนเป็นนายกมานะ จึงถือได้ว่าตรงนี้ก็มีส่วนเพราะชาวบ้านเห็นการดูแลเอาใจใส่เห็นผลงานที่ท่านเคยทำให้มาก็เลยอยากจะให้ท่านเข้ามาช่วยจัดการอะไร ๆ ในชุมชนให้จากความคิดของผมนะผมคิดแบบนี้ ถ้าไม่งั้นชาวบ้านก็คงไม่เลือกหรอก” (ละ)

22. แล้วจากที่ท่านทำงานร่วมกับท่านนายกอยู่ ณ เวลานี้ ท่านคิดว่าอะไรที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกอยู่ในตอนนี้คะ ?

“ผมว่า 1. ตัวท่านนายกเอง คือ ไปงานไม่ค่อยตรงเวลาเท่าไร จะทำให้คนในงานเบื่อกัน 2. งบประมาณในการพัฒนาน้อย” (ละ)

23. แล้วท่านมีข้อเสนอแนะในการบริหารงานที่ส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกอย่างไรคะ ?

“คือ 1. ต้องมีความตรงต่อเวลา ท่านนายกไม่ค่อยตรงต่อเวลาเท่าไร 2. เจ้าหน้าที่ในองค์กรไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีเท่าไร ไม่ค่อยจะรับสายโทรศัพท์เวลามีคนโทรมาติดต่องาน

3. อยากจะให้รัฐเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาของท้องถิ่นให้มากกว่านี้ และการเพิ่มราคาพืชผลให้ดีขึ้น” (ละ)

คาบตำรวจชัยพร วรลี

สัมภาษณ์วันที่ 25 กันยายน 2561

เวลาที่ให้สัมภาษณ์ 14.00 น. กำหนดตำบลละตอน

สถานที่สัมภาษณ์ วัดป่าข้าวโพด

ผู้ให้สัมภาษณ์ คาบตำรวจชัยพร วรลี

ตำแหน่ง กำหนดตำบลละตอน

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวแสงเดือน เมืองพรม

1. คนในพื้นที่ตำบลละตอนเป็นยังไงบ้างคะ ?

“ปกติคนส่วนมากเป็นคนที่มีความเพมาทางภาคอีสานประมาณ 80 % การที่เป็นคนกลุ่มเดียวกันก็จะคุยกันง่าย รู้เรื่อง มีความเข้าใจเห็นอกเห็นใจกัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมเข้ามาช่วยด้วย ทำให้เกิดความสุขจากตัวบุคคลที่เป็นจะเป็นผู้นำ เวลาถึงงานอะไรต่าง ๆ ก็จะเข้าถึงบุคคลทั่วไปได้คืออยู่แล้ว ท่านก็ใช้วิธีนี้แหละนะ ประชาชนในพื้นที่ก็มีความเอื้อเฟื้อดีนะ ก็ใช้ได้แหละ” (ละ)

2. ท่านพอที่จะทราบถึงภูมิหลังของท่านนายกไหมคะ ?

“ตั้งแต่เข้าเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน กำหนด เรื่อยมาจนได้มาเป็นนายกนี้แหละ ท่านทำงานด้านนี้มานาน” (ละ)

แล้วจากที่ท่านนายกเคยมีภูมิหลังทางด้านนี้มาก่อนมีส่วนใหม่คะต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านคะ ?

“ทำให้ท่านอยู่ในสายผู้นำทางการเมืองมาโดยตลอด จากที่มีภูมิหลังในการทำงานในด้านนี้มานานทำให้รู้จักคนเยอะ มีประสบการณ์ในการทำงานสังเกตดูคนที่เคยมาเป็นนายกในองค์การบริหารส่วนตำบลสะท้อนในแต่ละคนแล้วส่วนมากจะอยู่ไม่ครบวาระเลยจะต้องมีเหตุให้ออกจากตำแหน่งไป ไม่เหมือนกับท่านมาเป็นนายกซึ่งอยู่ได้นานกว่าคนอื่นถึงแม้วาระในการดำรงตำแหน่งไม่ติดต่อกัน แต่ก็ถือว่าอยู่ในตำแหน่งได้นาน” (ค่ะ)

3. แล้วท่านมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง หรือเคยร่วมงาน หรือกิจกรรม กับท่านนายกบ้างไหมคะ ?

“ตอนนั้นเป็นตำรวจตระเวนชายแดนอยู่เลยได้ทำงานร่วมกันมาเรื่อย ๆ มีความสนิทสนมกันดี ได้รับการร่วมมือกันเป็นอย่างดีกับท่านนะ” (ค่ะ)

แล้วงานที่ร่วมกันทำเป็นงานประเภทไหนคะ ?

“งานที่ทำร่วมกันก็จะเป็นงานเกี่ยวกับการพัฒนาต่าง ๆ นะ ส่วนหนึ่งก็งานบริหารมีการประชุมพบปะกันบ่อย ๆ ทั้งงานในชุมชนและงานประชุมในระดับชุมชน ตำบล อำเภอ และระดับจังหวัด ก็ไปด้วยกันบ่อยเยอะแหละ เพราะว่าจะต้องไปงานเรื่อย ๆ จึงได้มีโอกาสพบปะกันบ่อย ๆ” (ค่ะ)

4. แล้วท่านนายก ท่านมีบุคลิกภาพแบบไหน และมีส่วนในการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านไหมคะ ?

“มันก็มีส่วนนะ เป็นคนที่พูดจาคล่องแคล่วว่องไว เป็นผู้ที่เก่งในเรื่องการเจรจาไกลเกลี่ย เป็นที่ยอมรับของประชาชน เป็นมิตรกับทุกคน” (ค่ะ)

5. ท่านคิดว่าความรู้ความสามารถ การศึกษา ของท่านนายกเนี่ยมีส่วนในการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านไหมคะ ?

“มีส่วน ๆ เพราะในพื้นที่มันจะมีปัญหาเยอะมาก จะต้องอาศัยจากความรู้ความสามารถ การศึกษา และจากประสบการณ์ ที่สามารถนำมาอธิบายได้ไม่ว่าปัญหาทางสังคมหรือการบริหารจัดการ การก่อสร้าง และงานต่าง ๆ สามารถอธิบายได้จากความรู้ความสามารถที่มีอยู่ ที่เคยทำงานมาก่อนเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาให้กับชาวบ้านได้” (ค่ะ)

6. แล้วฐานะทางเศรษฐกิจ ของท่านนายกหละคะ มีส่วนไหม ?

“ฐานะไม่ค่อยดี จากการที่มองก็คือท่านมาจากประชาชนและบุคลิกภาพที่เป็นเฉพาะตัวที่มีลักษณะที่พิเศษกว่าคนอื่นซะมากกว่านะ” (ค่ะ)

7. แล้วครอบครัว กับเครือญาติ ท่านนายกหละคะมีส่วนช่วยไหม ?

“ครอบครัวค่อนข้างจะลำบากนะ คนในครอบครัวท่านไม่เยอะ แต่ญาติในแต่ละหมู่บ้าน ท่านจะเยอะ ญาติของท่านก็ประชาชนนั่นแหละนะ ที่ช่วยเหลือสนับสนุนท่าน อีกทั้งคนเฒ่าคนแก่ อีก” (คะ)

8. แล้วด้านเพื่อน และเพื่อนๆในทีม ของท่านนายกหละคะ มีส่วนไหม ?

“ก็มีส่วนอยู่บ้างนะ ก็คล้าย ๆ กับบุคลิกของท่านนั่นนะ คือคนที่มาทำงานด้วยก็เป็นคนที่ไม่แข็งกระด้างนั่นนะ เข้ากับคนอื่นได้ง่าย จึงเป็นเหตุให้ชาวบ้านยอมรับ และท่านก็เป็นคนที่ได้ใจ ลูกน้อง เพื่อนๆอยู่พอสมควร คู ๆ จากการที่ท่านเลือกคนเข้ามาอยู่ด้วย คือ อุดมการณ์ความคิดต้องตรงกัน ฐานเสียงคนนั้นต้องเยอะ และต้องอ่อนน้อมถ่อมตัว” (คะ)

9. แล้วนโยบายในการหาเสียงของท่านนายกหละคะ เป็นไง แล้วมีส่วนในการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านไหมคะ ?

“นโยบายหาเสียงก็ธรรมดา แต่จะขึ้นอยู่ที่ทีมและความสนิทสนมกับประชาชนมากกว่าเข้าหาง่าย เพราะใคร ๆ ก็ใช้นโยบายเหมือนกัน” (คะ)

แล้วถ้าว่านโยบายเหมือน ๆ กันแล้วทำไมท่านนายกถึงชนะการเลือกตั้งคะ ?

“ความสนิทสนมคุ้น ความเป็นมิตร บุคลิกนี้แหละ การเข้าถึงง่าย บุคลิกอ่อนโยนและเคยสร้างฐานมาก่อน อีกอย่างคนในพื้นที่ก็เป็นคนที่มาจากทางภาคอีสานด้วย กันจึงทำให้พูดกันเข้ากันง่าย” (คะ)

10. แล้วท่านนายกได้รับการสนับสนุนจากข้าราชการและหน่วยงานในพื้นที่ บ้างไหมคะ ?

“ก็มีทั้งทหาร ตำรวจ โรงพยาบาล ครู โรงเรียน คือทุกภาคส่วนในพื้นที่ มีกิจกรรมร่วมมือกันบ่อย ๆ ก็เกิดความใกล้ชิดคุ้นเคยกันมากขึ้นทุกหน่วยแหละ การมีส่วนร่วมในพื้นที่ตำบลละตอนของเราจะดีมากให้ความร่วมมือกันทุกภาคส่วน ก็ทำให้การพัฒนาในเขตตำบลไปได้ดีอยู่นะ แต่ติดตรงที่งบประมาณไม่เยอะตรงนี้เองนะ” (คะ)

11. แล้วการสนับสนุนจากประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้ที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น หละคะเป็นอย่างไร ?

“ก็ให้ความช่วยเหลือกันดี ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือการทำงานร่วมกันที่ดี” (คะ)

12. แล้วท่านว่า ท่านนายกมีบทบาทในการบริหารงาน เป็นแบบไหนคะ ?

“การทำงานของท่านก็จะเน้น ไปทางเป็นทีมและก็การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ถ้าจะว่าไปแล้วนะการบริหารงานงานของคนอื่นก็ยังไม่ผู้คนที่เป็นอย่างปัจจุบันนี้นะ” (คะ)

13. แล้วท่านนายก มีบุคลิกภาพ อุปนิสัย ของการมีภาวะความเป็นผู้นำ ไหมคะ ?

“ท่านก็มีนะ เป็นคนที่มีความเอาใจใส่งาน แล้วการติดต่อประสานงานของท่านก็เก่ง เป็นคนที่มีความรู้ความสามารถทั้งในการบริหารงานและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนได้ดีนะ” (คะ)

14. ท่านคิดว่า ท่านนายกเนี่ยมีการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่น ให้ได้รับการเลือกตั้ง ไหมคะ ?

“มีนะ ท่านก็ให้ความสำคัญกับผู้ที่เหมาะสมควรลงสมัครรับเลือกตั้งให้ลงเลือกตั้งเมื่อมีโอกาส นั้นนะ” (คะ)

แล้วการให้ความช่วยเหลือ อุปถัมภ์ ประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ หละคะเป็น ยังไง ?

“การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ หรือการให้ความช่วยเหลือประชาชนไม่ว่าจะเป็นโครงการต่าง ๆ ก็ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี เนื่องจากงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดนะ จะทำให้ดีเลยมันก็ไม่ได้ ก็ต้องทำเท่าที่จะทำได้” (คะ)

15. ท่านคิดว่าอะไรที่ทำให้ท่านนายกถึงชนะการเลือกตั้งของนายใบสี เทวโลก คืออะไร และปัจจัยนั้นมีความสำคัญ อย่างไร ?

“เป็นเพราะท่านเข้าถึงประชาชนมากกว่า เกาะติดประชาชน รู้จักคนเยอะอะไรพวกนี้แหละ” (คะ)

16. แล้วด้านกฎหมายพระราชบัญญัติสภาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ที่ได้ปฏิรูปท้องถิ่น มีส่วนไหนมาต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ที่กฎหมายมันมีการปรับฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศคะ ?

“ไม่เกี่ยวนะ ที่เกี่ยวก็มาจากประชาชนที่รักท่าน เพราะถ้าประชาชนไม่รักท่าน เขาก็จะไม่เลือกท่านหรอก ว่าไหม และอีกอย่างถ้าได้มาเป็นนายกแล้วถ้าประชาชนไม่รักและเคารพท่านไม่เห็นว่าสามารถทำประโยชน์ให้กับพวกเขาได้ ก็สามารที่จะยืนชื่อถอดถอนได้เช่นกัน” (คะ)

แล้วการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 ที่ผ่านมามีผลอะไร ?

“ก็ไปตามน้ำเฉยๆแหละ ที่อยู่ได้นานช่วงนี้ก็เพราะคณะรักษาความสงบแห่งชาติไม่ให้มีการเลือกตั้งเฉยๆ” (ละ)

17. แล้วท่านคิดว่า “ฐานอำนาจ” หรือ “ฐานเสียงสนับสนุน” ของท่านนายกคืออะไรคะ และมีผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ยังไงคะ ?

“ฐานเสียงในการสนับสนุนก็คือประชาชน ที่ให้การสนับสนุนท่านอยู่ เนื่องมาจากการที่ท่านเคยให้การช่วยเหลือประชาชนมาก่อน และด้วยอุปนิสัยใจคอ บุคลิก และการแสดงออกต่อชาวบ้านในลักษณะของการเป็นมิตรที่ดีเป็นผู้นำที่ดี” (ละ)

18. ท่านคิดว่า “ระบบอุปถัมภ์” เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกไหมคะ ?

“เข้าใจ เข้าถึงชาวบ้านให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ชาวบ้านเขาเห็นว่าทำงานดี เข้าใจ เข้าถึง เป็นมิตรที่ดีอะไรอย่างนี้แหละ เขาก็ลงคะแนนให้ ก็คือปัจจัยหลักๆจะอยู่ที่ประชาชนซะมากกว่า ไม่มีปัจจัยอื่นที่เขาเคยเห็นผลงานมา” (ละ)

19. แล้วท่านคิดว่าอะไรที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกคะ ?

“จะว่าไปแล้วในพื้นที่ของเราก็ทำสวนนะ ราคาพืชผลทางการเกษตรไม่ค่อยดี ถ้าพูดไปแล้วมันก็จะเป็นเรื่องใหญ่ที่แก้ไขปัญหายาก ปัญหาระหว่างล้งกับเจ้าของสวน ซึ่งแทนที่จะเก็บหมดทั้งสวนแต่เก็บเอาไม่หมดทำให้เป็นปัญหางบประมาณน้อยจึงอยากต่อการบริหารในการพัฒนาการทำงานของบุคลากรในองค์กรก็จะช้าในบางส่วนนะจึงเป็นอุปสรรคในการบริหารงานของท่าน” (ละ)

20. แล้วท่านมีข้อเสนอแนะอะไรไหมคะ ในการบริหารงานของท่านนายกที่ส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านคะ?

“มันอธิบายอยากนะถ้าเอาผู้ที่ไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมเข้ามาทำงานมันก็ยากนะ มาแล้วก็ทำให้เกิดปัญหาในองค์กร สรุปก็คืออยากจะทำให้คัดบุคลากรที่จะเข้ามาทำงานในองค์กร ก็จะต้องมีการศึกษา มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีสภาวะความเป็นผู้นำ อยากปรับปรุงตรงจุดนี้ อยากให้รัฐคัดกรองบุคลากรที่เข้ามาทำงานในด้านนี้ต้องเป็นผู้ที่มีการศึกษาในด้านนี้หน่อย ถ้าคนมีความรู้ความสามารถมาทำงานในด้านนี้ เงินไม่มีเราก็ยังหาได้ถ้าบุคลากรของเรามีความรู้

ความสามารถ และอีกอย่างก็งบประมาณก็น่าจะเพิ่มหน่อย และอีกอย่างอยู่นานก็ไม่ดีนะมันไม่มีการเปลี่ยนแปลงการทำงานก็จะเฉื่อย ต้องมีการเปลี่ยนแปลงบ้าง เพราะก็ต้องการอะไรใหม่ ๆ เนื่องจากผู้มาเป็นผู้ที่จะต้องนำการเปลี่ยนแปลงอะไรต่าง ๆ มาสู่ชุมชน และอีกอย่างต้องให้ความเอาใจใส่ประชาชนมากกว่านี้” (ละ)

นางประนอม ช้างเงิน

สัมภาษณ์วันที่ 25 กันยายน พ.ศ.2561

เวลาที่ให้สัมภาษณ์ 15.28 น.

สถานที่ให้สัมภาษณ์ ที่บ้านนางประนอม ช้างเงิน

ผู้ให้สัมภาษณ์ นางประนอม ช้างเงิน

ตำแหน่ง ประธานกลุ่มสตรีตำบลสะตอ

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวแสงเดือน เมืองพรม

1. ป้าว่าพื้นเพของคนในตำบลสะตอเป็นยังไงบ้างคะ ส่วนมากจะเป็นคนที่ไหนกันคะ ?

“คนในตำบลนี้ก็เป็นคนอีสาน ใง ซึ่งมีขนบธรรมเนียมประเพณีที่เหมือนกันเขาเลยเข้ากันได้ง่ายกับชาวบ้าน คนในตำบลก็รักกันดีนะ เวลามีงานอะไรก็เห็นไปช่วยเหลือกันดี” (ละ)

2. แล้วป้าพอที่จะทราบถึงภูมิหลังของท่านนายกไหมคะ ?

“เมื่อก่อนนะเขาก็เคยเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน กำนัน” (ละ)

แล้วด้านภูมิหลังมีส่วนไหมคะที่ทำให้ท่านนายกรักษาอำนาจไว้ได้นานคะ ?

“มีส่วนนะ แกก็ช่วยเหลือชาวบ้านตลอดนะ ปรีกษาหาหรือได้ทุกอย่างไม่ว่าเรื่องไหน ๆ แกทำงานในด้านนี้มานาน แกก็เก่งแหละถึงทำมานานได้ขนาดนี้” (ละ)

3. แล้วป่าเคยร่วมงาน หรือกิจกรรม กับนายปิติ เทวโลก บ้างไหมคะ แล้วเคยรู้จักกับท่านนายกมาก่อนไหมคะ ?

“เป็นคนี่รู้จักกันมานานแล้วไง ตั้งแต่ทำงานเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเรื่อยมา เวลาถึงงานอะไรเขาก็จะให้คนโทรมาบอกให้เราไปร่วมงาน เรารู้จักกับแกและรู้จักกับแม่ของแกด้วยนะ ส่วนมากคนที่ไปร่วมงานด้วยก็จะเป็นแฟนของป่าเอง เวลาไปหาเสียงหาอะไรเราก็ไปเดินหาเสียงช่วยท่านนะ แต่จะเดินแต่ในหมู่ของเรา หมู่ 2 นี้ มาช่วงหลังป่าสุขภาพไม่ค่อยดี ไปผ่าตัดหลังมาเลยไม่ค่อยได้ไปไหน มีแต่แฟนป่าไปแทน” (ละ)

4. แล้วท่านนายกมีบุคลิกภาพเป็นยังไงบ้างคะ แล้วมีส่วนใหม่ในการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านคะ ?

“อ่อนน้อมดี ถ่อมตัวดี พุดจาดี เข้ากับประชาชนได้ มีความรับผิดชอบได้ดีในระดับหนึ่งนะ เป็นคนที่ไม่ถือตัว มีอหิชาสัยที่ดี ท่านก็ดีขึ้นช่วยเหลือคน โน้นคนนี่ดี ชอบรับปากคน โน้นทีคนนี่ที แต่ก็ทำไม่ได้บ้างก็มี แต่จะรับปากไว้ก่อน เมื่อก่อนท่านก็ดีนะ ก็เป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย การแต่งกายก็มีความเหมาะสมกับกาลเทศะ มันก็มีส่วนนะป่าว่า คนเราถ้าเป็นคนกระด้างมันก็ไม่มีใครอยากจะคบหรืออก ไม่มีใครชอบด้วย เราจะไปชอบหรือคนแบบนั้น” (ใช้เนาะ)

5. ป่าว่าท่านนายกเนี่ยมีความรู้ความสามารถ ในการบริหารงานไหมคะ ?

“แกเป็นคนี่เก่งนะ จากที่แกเคยทำงานด้านนี้มาก่อน แกมีประสบการณ์ ต่อไปเราก็ไม่รู้เนาะว่าต่อไปจะมีคนเก่งกว่าหรือป่า” (ละ)

6. แล้วฐานะทางเศรษฐกิจของท่านนายกหละคะเป็นยังไง แล้วมีส่วนในการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านไหมคะ ?

“ฐานะแกไม่มีหรือจนนะ ส่วนมากจะใส่ใจประชาชน เงินทองท่านไม่มีหรือ” (ละ)

7. แล้วปัจจัยด้านครอบครัว เครือญาติ ของท่านนายกมีส่วนในการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านไหมคะ ?

“เครือญาติจะมีก็ห่าง ๆ ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ที่เยอะนะ ก็มีมีส่วนนะเพราะทุกอย่างก็ต้องเริ่มต้นจากครอบครัวและเครือญาติที่เห็นดีเห็นงามด้วยถึงจะไปรอด” (ละ)

8. แล้วท่านนายก ท่านมีเพื่อน เยอะไหมคะ แล้วเพื่อนในทีมมีส่วนช่วยในการรักษาอำนาจทางการเมืองไหมคะ ?

“เพื่อนท่านก็เยอะ และเพื่อนๆ ในทีมช่วยกันดีนะ ในเวลาไปหาเสียงไปไหนไปกันตลอด ป้าไม่รู้ ในสมัยหน้าไม่รู้ว่าจะเป็นยังไง แต่ถ้าท่านมีเงินก็คงได้แหละ เพราะสมัยนี้จะต้องมีเงินหนะเนาะ” (ละ)

9. แล้วนโยบายในการหาเสียงของท่านนายกเป็นยังไงคะ ได้ใจประชาชนไหม แล้วมีส่วนไหนในการได้รับเลือกเข้ามาอีกครึ่งคะ ?

“มันก็มีนะเพราะรับว่าจะทำให้เขา เขาก็เลือกให้ นโยบายเขาดีนะ แต่พอถึงเวลาปฏิบัติก็ปฏิบัติไม่ได้ เพราะงบประมาณมันมีน้อย เหตุที่เขาเลือกก็เพราะเป็นสิ่งที่ชาวบ้านในชุมชนต้องการพอดี ซึ่งใคร ๆ ก็ต้องการความสะดวกในด้านต่าง ๆ เนาะ ถ้ามีคนมาเสนอ นโยบายแบบนี้ชาวบ้านก็ต้องเลือกแหละ การเมืองใหญ่ ๆ ก็เหมือนกันแหละนะที่เสนอ นโยบายมาดี ๆ ทั้งนั้นแต่เขาก็ทำไม่ได้ก็เหมือนกัน” (ละ)

10. แล้วป้าคิดว่าท่านนายกได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองและพรรคการเมือง มีบ้างไหมคะ ?

“มีส่วนบ้าง เพราะพวกพรรคการเมือง หรือนักการเมืองเขาก็ต้องลงมาหาฐานเสียงสนับสนุนในชุมชนอยู่แล้ว แต่ก็ไม่เห็นออกมาสนับสนุนแบบชัดเจนนะ คงจะช่วยอยู่เบื้องหลัง” (ละ)

11. แล้วการสนับสนุนจากประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้ที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น หละคะป้า ?

“มันก็จะมีบ้างแหละ แกจะเป็นคนเข้าถึงดีนะ จะมีผู้หลักผู้ใหญ่และผู้ที่มีตั้งหละนะให้ความช่วยเหลือสนับสนุนอยู่ (นายทุนนอกพื้นที่) ผู้รับเหมาก่อสร้างพวกนี้ แพนบ้านี่แหละที่พาไป แต่แกก็คิดอยู่อย่างเดียวคือแกเป็นคนที่ไม่ม่มีเงินหนะ ถ้าแกเป็นคนมีเงินก็จะไปได้ดีเลย” (ละ)

12. แล้วป้าว่าบทบาทในการบริหารงานของท่านนายกเป็นแบบไหนคะ ให้ประชาชนเข้าไปร่วมแสดงความคิดเห็นด้วยไหม หรือว่าไงคะ ?

“แกก็ให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมนะ อย่างการวางแผนในการพัฒนาอย่างนี้ ก็มีการให้แต่ละหมู่บ้านเสนอมาว่าอยากจะทำอะไร แล้วค่อยมาคุยกันอีกทีว่าตรงไหนเดือดร้อนและจำเป็นมากกว่ากัน ถ้ามีความจำเป็นกว่าก็ให้ทำก่อน” (ละ)

13. ป้าคิดว่าท่านนายกมีบุคลิกภาพ อุปนิสัย ในภาวะของความเป็นผู้นำ ไหมคะ ?

“แกก็มีนะ แกเก่ง แกคล่องในการบริหารงาน แกรู้จักคนเยอะ นิสัยแกก็ดี แกเข้าถึงประชาชน เสียอย่างเดียวแต่แกไม่มีเงินตรงนี้แหละ” (ละ)

14. แล้วการให้ความช่วยเหลือ อุปถัมภ์ ประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นอย่างไรบ้างคะ ?

“แกก็ให้ความช่วยเหลือประชาชนดินะสนับสนุนด้านกีฬา หรือกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนดี ให้ความช่วยเหลือใกล้เคียงให้กับชาวบ้าน ได้ถือว่าเป็นผู้ที่เก่งในด้านนี้มาก” (ค่ะ)

15. ป้าคิดว่าอะไรที่ทำให้ท่านนายกจึงชนะการเลือกตั้งคะ แล้วปัจจัยนั้นมีความสำคัญ ยังไงคะ ?

“ก็ประชาชนนี่แหละ แต่ก่อนนะประชาชนรักแกันนะทั้งตำบลนิรักแก อุนิสัยของแกนี่แหละทำให้คนรักและภูมิใจหลังของแกคือถ้าจะว่าไปแล้ว ถ้าสมัยหน้าแกันแกคงไม่ได้หรอกเพราะแกไม่มีเงิน คงจะเป็นเค็กรุ่นใหม่ที่มีความรู้มีเงินมากกว่าแก” (อ้อค่ะ)

16. กฎหมายพระราชบัญญัติสภาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ที่ได้ปฏิรูปท้องถิ่น มีส่วนใหม่คะต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ที่กฎหมายนั้นมีการปรับฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศคะ ?

“มีส่วน เพราะกฎหมายเป็นสิ่งที่สำคัญ แล้วยังขึ้นอยู่กับว่ารัฐบาลจะกำหนดอะไรขึ้นมา” (ค่ะ)

แล้วการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 ที่ผ่านมามีผลคะ มีส่วนใหม่คะที่ทำให้ท่านนายกสามารถที่อยู่ในตำแหน่งคะ ?

“มี เพราะยังไม่มีประกาศให้เลือกตั้งใหม่ ถ้ามีการเลือกตั้งใหม่เราก็ไม่รู้ว่าจะได้ไหม เพราะเขาอาจจะอยากได้คนใหม่ลองมาบริหารดูบ้างและอีกอย่างเงินแกก็ไม่มีด้วย เพราะทุกวันนี้ไม่เหมือนแต่ก่อนแล้ว” (ค่ะ)

17. แล้วป้าคิดว่า อะไรที่เป็น “ฐานอำนาจ” หรือ “ฐานเสียงสนับสนุน” ของท่านนายกคะ และมีผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ยังไง ?

“ประชาชนนี่แหละ” เพราะอะไรคะ ? ประชาชนรักแก แกเป็นคนทีอ่อนน้อมถ่อมตัว มีบุคลิกที่ดี พุดจาดี ทำให้คนรัก และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน ภูมิใจหลังที่ดีของท่าน และผลงานที่เคยทำมาอีก” (ค่ะ)

18. ป้าว่า “ระบบอุปถัมภ์” เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกใหม่คะ คือที่ท่านนายกเคยให้ความช่วยเหลือชาวบ้านมาคะ ท่านนายกจึงต้องได้รับการตอบแทนบ้างในความดีตรงนั้นคะ ป้าว่ามีส่วนใหม่ ?

“มันก็มีส่วนนะ แกชอบช่วยเหลือคนอื่นนี่แหละ แกเข้าถึงชาวบ้านได้ดี แกเป็นคนที่เข้ากับคนง่าย ใครเห็นใครก็รักแกเพราะการวางตัวของแกก็ แกจึงได้รับการสนับสนุนจากชาวบ้านเป็นอย่างดี” (ละ)

19. แล้วป่าคิดว่า เงิน ทรัพย์สิน เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ความน่าเชื่อถือ ความรอบรู้ สิ่งพวกนี้มีส่วนสำคัญในการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกไหมคะป่า ?

“เงินแกไม่มีหรอก แกเป็นผู้ที่มีชื่อเสียง เกียรติยศ ตำแหน่ง ความรอบรู้แกก็ได้เพราะท่านก็เรียนต่ออยู่ จึงทำให้ชาวบ้านให้ความเชื่อถือในการที่จะมาเป็นผู้บริหารงาน” (ละ)

20. ป่าคิดว่าอะไรที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกคะ ?

“เงินนี่แหละที่เป็นปัญหา และทุกวันนี้ไม่รู้ว่าจะประชาชนจะเลือกแกอีกไหมนะ เพราะท่านรับปากชาวบ้านแล้วทำไม่ได้ ก็เลยไม่รู้ว่าจะชาวบ้านจะเล่นด้วยไหมนะ” (ละ)

21. ป่ามีข้อเสนอแนะอะไรไหมคะ ในการบริหารงานที่จะส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะป่า ?

“ปรับปรุงเรื่องที่ได้รับปากชาวบ้านแหละ ถ้าทำไม่ได้ก็อย่าไปรับปากชาวบ้าน ต้องรับปากในสิ่งที่ทำได้ และก็ให้หันมาเอาใจใส่ประชาชนให้มากกว่านี้ที่เป็นอยู่ ต้องมีความเสมอต้นเสมอปลาย” (ละ)

นางสาวประภัสสร มูลคำมี

สัมภาษณ์วันที่ 17 เดือน กันยายน พ.ศ.2561

เวลาที่ให้สัมภาษณ์ 18.00 น.

สถานที่สัมภาษณ์ บ้านนางสาวประภัสสร มูลคำมี

ผู้ให้สัมภาษณ์ นางสาวประภัสสร มูลคำมี

ตำแหน่ง หมอแพทย์แผนไทย

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวแสงเดือน เมืองพรม

1. คนในพื้นที่ตำบลสะตอเป็นยังไงบ้างคะ ?

“คนอีสานจะมีนิสัยอยู่อย่างหนึ่งคือ ไปไหนก็จะไม่ทิ้งกัน มีความเอื้อเฟื้อ ชอบช่วยเหลือคนอื่น และเข้ากับคนง่าย เหมือนกับที่ท่านนายกที่เข้ากับประชาชนได้ง่าย ชอบช่วยเหลืองานในชุมชน จึงเป็นที่รักของประชาชนในชุมชน” (ค่ะ)

2. พี่พอที่จะรู้ภูมิหลังก่อนที่ท่านนายกจะมาเป็นนายกคะ เคยเป็นหรือทำงานอะไรมาก่อนคะ ?

“แต่ก่อนท่านก็เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน ท่านนี้ถือว่าเป็นคนที่มีภูมิหลังดี ที่ให้การช่วยเหลือชาวบ้านในพื้นที่ได้ดี ใคร ๆ ก็รักท่านนะ” (ค่ะ)

จากภูมิหลังของท่านมีส่วนใหม่คะที่ทำให้ท่านอยู่ในตำแหน่งได้นานคะ ?

“เคยเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ทำงานด้านนี้ติดต่อกันมาตลอด จึงทำให้เป็นที่รู้จักและคุ้นเคยกันกับชาวบ้าน จึงส่งผลต่อการรักษาอำนาจให้ได้กลับมาดำรงตำแหน่งนายกอีก เป็นการปูฐานเสียงมาในระยะเวลาที่ยาวนานมาก” (ค่ะ)

3. แล้วพี่มีความสัมพันธ์ หรือเคยร่วมงาน หรือกิจกรรม กับท่านนายกไหมคะ ?

“ไม่ค่อยได้ทำงานร่วมกันเท่าไร เราก็คือเป็นชาวบ้านนะ จะทำก็จะเป็นงานส่วนรวมนั่นแหละ” (ค่ะ)

4. แล้วพี่คิดว่าท่านนายกมีบุคลิกภาพเป็นยังไงบ้าง ?

“ท่านเป็นคนที่มึนุษย์สัมพันธ์ที่ดี เข้าคนง่าย พูดเก่งมีไหวพริบในการพูด พูดจาฉะฉาน เป็นคนพูดจริงทำจริง เป็นคนที่มี ความอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นคนที่มีปฏิภาณ ไหวพริบดี เป็นคนที่ประสานงานติดต่อกันเก่ง เป็นคนที่ไม่ทะเยอทะยาน เข้ากับคนได้ทุกระดับ เป็นคนที่ไม่รังเกียจคน เป็นคนที่พูดคุยด้วยแล้วเป็นที่สบายใจ เป็นคนที่มีอัธยาศัยดี ไม่มีปัญหากับใคร ทำตัวเป็นกันเอง เข้าถึงง่าย เป็นคนที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ใจกว้าง คำพูดคำจาดีไม่เคยทำให้ใครเสียใจ พี่งี้ได้ใช้คล่อง เขาเป็นบุคคลที่มีบุคลิกที่โดดเด่น เป็นที่วางใจของประชาชนในการเป็นตัวแทนในการบริหารงานเพื่อการพัฒนาตำบลให้มีความเจริญรุ่งเรือง” (ค่ะ)

5. แล้วความด้านความรู้ความสามารถ การศึกษา ของท่านนายกหละคะ มีส่วนใหม่ต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่าน ?

“ท่านนายกเป็นคนที่ใฝ่เรียนรู้ รู้จักพัฒนาตนเองเพื่อที่จะนำความรู้มาใช้ในการบริหารงาน ถือว่าความรู้ความสามารถที่ท่านมีมาจากการเก็บสะสมมาก็มีส่วนอย่างมาต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองเพื่อที่จะได้ดำรงตำแหน่งนายกต่อไป เพราะการบริหารงานก็ต้องอาศัยความรู้ความสามารถมาบริหารงานถึงจะไปรอด เป็นคนทำงานแบบยังงั้นแหละ แบบสบาย ๆ รู้จักใช้หลักในการครองใจลูกน้อง แต่ก็ยังยึดหลักตามกฎหมายอยู่นะ พุคอีกแบบก็คือท่านรู้จักนำหลักการของรัฐศาสตร์นำหลักนิติศาสตร์มาใช้ในการบริหารงาน” (ละ)

6. แล้วด้านฐานะทางเศรษฐกิจหละคะ เป็นไปบ้าง แล้วมีส่วนใหม่คะ ต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่าน ?

“อยู่ในฐานะปานกลางไม่ถึงกับว่าร่ำรวย จึงเป็นปัจจัยที่ไม่ค่อยมีส่วนสำคัญเท่าไร แต่เนื่องจากการที่เป็นคนอยู่ละคลุกคลีกับชาวบ้านมานานจึงทำให้สามารถเข้าใจและเข้ากับชาวบ้านได้ดี” (ละ)

7. แล้วด้านครอบครัว และเครือญาติหละคะที่มีส่วนใหม่ ?

“คนในครอบครัวซึ่งเป็นคนใกล้ชิดตัวช่วยกันส่งเสริมและสนับสนุนในช่วงที่หาเสียง ช่วยเป็นฐานเสียงให้ และคอยอำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ ที่จะทำให้ได้รับการเลือกตั้ง และช่วยเหลือให้ความร่วมมือในเรื่องของงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกมาจากโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลสะท้อน ให้ประสบผลสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ก็ถือว่าเป็นการช่วยสนับสนุนการรักษาอำนาจทางการเมืองอีกทางหนึ่งที่มาจากการดำเนินตามโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล ยิ่งนายกท่านจะมีญาติเยอะแล้วยังมีส่วน” (ละ)

8. แล้วเพื่อน เพื่อนๆในทีม ของท่านนายกหละคะ มีส่วนใหม่ ?

“เป็นคนที่มีเพื่อนฝูงมาก จึงมีผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง เพราะจากการที่มีเพื่อนเยอะและการที่มีเพื่อนในทีมที่ทำงานร่วมกันได้และเข้าใจกันก็สามารถที่จะส่งเสริมช่วยในการหาเสียงและเป็นฐานเสียงให้ได้ดีเป็นอย่างดี เพื่อนในทีมก็สำคัญต่อการบริหารงานให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ถ้าเพื่อนในทีมไม่ให้ความร่วมมือในการบริหารงานและการหาเสียงก็ทำให้ตกไปจากตำแหน่งได้เหมือนกัน” (ละ)

9. แล้วนโยบายในการหาเสียง หละคะ เป็นยังไง ?

“ก็มีส่วนบ้างแต่ไม่มาก เพราะท่านนายกจะใช้ความสนิทสนมคุ้นเคยแบบระบบเครือญาติมากกว่าในการหาเสียง” (ละ)

10. แล้วพื้คิดว่าท่านนายกนี้ได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองและพรรคการเมืองไหมพื้ ?

“อย่างว่าหละการเมืองทั้งสองอย่างนี้มีส่วนสัมพันธ์กัน เนื่องจากต้องอาศัยผู้นำในชุมชนท้องถิ่นเป็นฐานเสียงให้” (ละ)

11. แล้วการสนับสนุนจากข้าราชการและหน่วยงานในพื้นที่หละคะ มีส่วนไหม ?

“ท่านก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีนะ ดูจากเวลาที่ไปขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้มาช่วยเหลือทั้งในกิจกรรมของชุมชนเองและงานในองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอนเอง” (ละ)

12. แล้วการสนับสนุนจากประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้ที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น ?

“จากประชาชนและกลุ่มอื่น ๆ ในชุมชนก็เช่นกัน เวลาที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอนจัดมีการเดินรณรงค์อะไรต่าง ๆ หรือกิจกรรมในวันสำคัญ ก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี” (ละ)

13. บทบาทในการบริหารงานของท่านนายก เป็นอย่างไรบ้างคะ ?

“ท่านจะบริหาร โดยหลักรัฐศาสตร์นำนิติศาสตร์ และยึดหลักประชาธิปไตยในการบริหารงาน ให้ทุกฝ่ายสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานได้” (ละ)

14. แล้วท่านนายกมีภาวะความเป็นผู้นำไหมคะ ?

“มีลักษณะของการเป็นผู้นำ ซึ่งผู้ที่จะเป็นผู้นำได้จะต้องได้รับการยอมรับจากประชาชนชาวบ้านในชุมชน ซึ่งท่านก็ได้รับการยอมรับจากประชาชนเป็นอย่างดี ท่านเป็นคนที่มีลักษณะเป็นผู้นำที่มีภูมิหลังทางสังคมมาอย่างยาวนาน เป็นผู้นำที่มีการศึกษา และมีสถานะทางสังคมดี มีสติปัญญาหลักแหลมในการตัดสินใจ มีทักษะในการสื่อ ความหมาย และการพูด เป็นผู้ที่ควบคุมอารมณ์ได้ดี มีจริยธรรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง” (ละ)

15. พื้คิดว่ากาารให้ความช่วยเหลือ อุปถัมภ์ ประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของท่านนายกนี้เป็นยังไงบ้างคะ ?

“ท่านก็จะทำมาโดยตลอด ซึ่งในบางเรื่องมันก็ไม่สำเร็จนะ แต่ท่านก็ให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดี” (ละ)

16. แล้วพื้คิดว่ามีอะไรที่เป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านนายกชนะการเลือกตั้งได้ ?

“คงเป็นอื่นไปไม่ได้นอกซะจากประชาชนที่รักและเคารพนับถือท่านอยู่ ในการบริหารงานที่เคยเห็นทำมา ถ้าประชาชนในพื้นที่ไม่เอาแล้วจะเป็นไปไม่ได้หรือที่จจะรักษาอำนาจไว้ได้นานขนาดนี้” (ค่ะ)

17. แล้วพื้คิดว่ากฎหมายพระราชบัญญัติสภาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ที่มีกรยกฐานะสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนี้มีส่วนใหม่ต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ?

“ไม่มีส่วน เพราะเป็นความนิยมชมชอบส่วนตัวของประชาชนมากกว่า” (ค่ะ)

แล้วการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 ที่ผ่านมาหละคะ ?

“ไม่มีส่วน เพราะขึ้นอยู่กับประชาชน ถ้าประชาชนไม่เห็นด้วยในการบริหารงานก็สามารถเรียกร้องให้ออกจากรักษาการตำแหน่งได้” (ค่ะ)

18. พื้คิดว่า “ฐานอำนาจ” หรือ “ฐานเสียงสนับสนุน” ของท่านนายกคืออะไร ?

“ประชาชนเป็นฐานเสียงที่สำคัญของท่านนายก ประชาชนที่มีความรัก ความเคารพ ความศรัทธา เชื่อมั่น ในตัวท่านนายกที่มีภาวะความเป็นผู้นำ ที่ชอบช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในท้องถิ่นของตน” (ค่ะ)

19. แล้ว “ระบบอุปถัมภ์” เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองใหม่คะ ?

“มีส่วนสำคัญอย่างมาก เพราะต่างฝ่ายต้องอาศัยซึ่งกันและกัน” (ค่ะ)

20. แล้วพื้คิดว่า เงิน ทรัพย์สิน เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ความน่าเชื่อถือ ความรอบรู้ มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกใหม่คะ ?

“ที่กล่าวมาท่านก็มีหมดแหละยกเว้นอย่างเดียวนคือเงิน ชื่อเสียง เกียรติยศ ตำแหน่ง ความรอบรู้ ความน่าเชื่อถือ พวกนี้เป็นสิ่งที่ท่านสร้างมาตั้งนานแล้วกว่าจะมาถึงจุด ๆ นี้ได้ นับได้ว่าเป็นการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองเลยก็ว่าได้” (ค่ะ)

21. แล้วพื้คิดว่าอะไรที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกคะ ?

“ก็คือ การบริหารงานไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ประชาชนคาดหวังไว้จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงาน และการบริหารจัดการด้านบุคลากรไม่เป็นระเบียบ” (ค่ะ)

22. แล้วมีข้อเสนอแนะในการบริหารงานอะไรใหม่คะ ที่ส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ?

“ความเป็นระเบียบในการบริหารจัดการทั้งทางด้านบุคลากรและระบบการทำงาน และที่งบประมาณ การแก้ไขปัญหาให้มีประสิทธิภาพกว่านี้” (ค่ะ)

นายโชติวัฒน์ ทะยะวิสุทธิ

สัมภาษณ์วันที่ 28 กันยายน 2561

เวลาที่ให้สัมภาษณ์ 07.40 น.

สถานที่สัมภาษณ์ ศูนย์แพทย์แผนไทยวัดคลองแจ้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ นาย โชติวัฒน์ ทะยะวิสุทธิ

ตำแหน่ง พนักงานทั่วไป

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวแสงเดือน เมืองพรม

1. คนในพื้นที่ตำบลสะตอเป็นยังไงบ้างคะ ?

“คนส่วนมากแล้วจะเป็นคนอีสาน มาจากทางอุบลราชธานี โคราชบ้าง และอีกหลาย ๆ ที่ ซึ่งคนทางภาคอีสานจะเป็นคนที่ใจบุญ ใจดี ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีขนบธรรมเนียมประเพณีเหมือน ๆ กัน ที่เป็นตัวเชื่อมคนในชุมชนเข้ามาสร้างความรักความสามัคคีกัน ในชุมชน เวลาถึงงานบุญอะไรเขาก็ไปช่วยกันดินะ ให้ความร่วมมือ” (ค่ะ)

2. พอที่ทราบถึงภูมิหลังของท่านนายกไหมคะ ?

“แต่ก่อนท่านก็เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน” (ค่ะ)

แล้วในช่วงที่ท่านนายกทำงานที่อยู่ในตำแหน่งที่ว่ามาท่านทำงานเป็นยังไงบ้างคะ ?

“ท่านก็ให้การช่วยเหลือชาวบ้านดินะ ลงพื้นที่บ่อย ท่านไปทุกที่แหละ ในตำบลนี้ ไม่มีหรอกว่าที่ไหนจะไม่ไป ท่านยังได้รางวัลยอดเยี่ยมด้านการไถ่เกี้ยด้วยนะ” (ค่ะ)

จากที่ท่านนายกมีภูมิหลังแบบนี้ว่ามานี้ น้าว่ามีส่วนไหมคะ ในการที่ท่านนายกสามารถรักษาอำนาจไว้ได้ ?

“มีส่วน ๆ ภูมิหลังท่านคินะ” (ละ)

ทำไมถึงมีส่วนคะ ช่วยขยายความหน่อยคะ ?

“เพราะว่า (1) ประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับด้านนี้มาก่อน (2) มีความคุ้นเคยกับชาวบ้าน จากที่เห็นมา ส่วนมากคนเราก่อนที่จะมาเป็นแบบนี้ได้ก็ต้องเป็นคนที่มีคนรู้จักกันเยอะ และเป็นคนที่ทำประโยชน์ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันมาก่อน เพราะการที่ชาวบ้านจะเลือกคนที่มาทำหน้าที่บริหารบ้านเมือง เขาก็ต้องเลือกคนที่สามารถจะทำประโยชน์ให้กับพวกเขาได้ และเคยให้การช่วยเหลือกันมาก่อนเสมอ ไม่ว่าจะป็นในสังคมไหน ๆ ก็ยึดหลักการนี้ทั้งนั้น” (ละ)

3. แล้วนี่มีความสัมพันธ์ หรือเคยร่วมงาน หรือกิจกรรม กับท่านนายกใหม่คะ ?

“เคยทำงานร่วมกันซึ่งปัจจุบันก็ช่วยขับรถให้ไปไหนมาไหนก็ไปกับท่านตลอด” (ละ)

4. น้าว่าท่านนายกมีบุคลิกเป็นยังไงคะ ?

“เป็นบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือนะ มีความอ่อนน้อมถ่อมตัว เข้าหาชาวบ้านได้ดี ซึ่งเป็นบุคลิกลักษณะเฉพาะตัวของท่าน” (ละ)

แล้วบุคลิกแบบนี้มีส่วนใหม่คะที่ทำให้ท่านรักษาอำนาจทางการเมืองได้คะ ?

“บุคลิกแบบนี้มันก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คนให้การสนับสนุนส่งเสริมเหมือนกันนะ เพราะคนเรามีความชอบที่ไม่เหมือนกัน บางคนอาจจะชอบคนที่พูดจาโผงผาง พูดแบบขวัญผ่าซากแต่ก็น้อยคนที่จะชอบแบบนี้ ส่วนมากก็จะชอบคนที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตัวรู้จักให้เกียรติคนอื่น เป็นคนที่เข้ากับคนง่าย พูดจาสุกसान ผู้เฒ่าผู้แก่ก็จะชอบตลกเฮฮาที่เป็นเหมือนแบบท่านนายกเนี่ยแหละ” (ละ)

5. แล้วน้าคิดว่าท่านนายกเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถใหม่คะ ที่ทำงานในด้านการปกครองมาได้ขนาดนี้ ?

“คนเรานั้นมันก็ต้องมีความรู้ความสามารถแหละถึงอยู่ได้นานขนาดนี้ การบริหารงานมันไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ นะ มันต้องอาศัยประสบการณ์จากการที่เคยทำงานในด้านนี้มาก่อนแหละนะ” (ละ)

แล้วด้านการศึกษามีส่วนใหม่ที่ทำให้อยู่ในตำแหน่งได้นานคะ ?

“การศึกษาอาจจะไม่มีส่วนมากเท่าไรหรอกมันเป็นเพราะกฎหมายบังคับ เนื่องจากแต่ก่อนจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก็สามารถที่จะเป็นนายกได้ และอีกอย่างปริญญาตรีท่านนายกก็เพิ่งจะจบมาเมื่อไม่นานมานี้ แต่ส่วนมากแล้วจะมาจากความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการทำงานมาก่อน

เรื่องเรียนเป็นส่วนที่ประกอบเข้ามาช่วยในการบริหารงานอีกที่หนึ่งซึ่งเป็นการเพิ่มทักษะในการทำงานให้มีมิติที่ใหม่ขึ้น” (ละ)

6. แล้วฐานะทางเศรษฐกิจของท่านนายกเป็นยังไงคะ มีส่วนไหนต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านคะ ?

“ก็จะมีส่วนน้อย เพราะนายกเป็นคนที่ไม่ค่อยจะมีอะไร บ้านก็หลังเล็ก ๆ พออยู่พอกิน” (ละ)

7. แล้วครอบครัว กับ เครือญาติของท่านนายกหละคะ มีส่วนไหนต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านคะ ?

“ตระกูลทางแฟนนายกจะเป็นตระกูลใหญ่ ครอบครัวนายกอาจจะไม่ใหญ่นะ คนในชุมชนนี้เสมือนเป็นญาติเดียวกัน จากการทำคนเราจะมาถึงจุด ๆ นี้ก็ต้องมีเครือญาติเยอะพอสมควรถึงจะมายู่ตรงจุดนี้ได้ ถ้ามีเครือญาติไม่เยอะ อยากจะเป็นอะไรมันก็เป็นไม่ได้ ถ้าเครือญาติและคนในครอบครัวไม่ให้การสนับสนุนก็เช่นเดียวกัน” (ละ)

8. แล้วเพื่อน กับ เพื่อนๆในทีม เป็นยังไงคะ มีส่วนไหนในการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ?

“ก็มีส่วน” มีส่วนยังไงคะ ? คือ คำว่าทีมถ้าไม่มีทีมไม่มีพรรคพวกก็ไม่มีสิทธิที่จะอยู่ในตำแหน่งนี้ได้ การที่จะตั้งทีมก็ต้องมองดูว่า คนนี้เขามีพี่น้องเยอะไหม พรรคพวกเยอะหรือป่าว เข้ากับชาวบ้านได้หรือป่าว ที่เป็นองค์ประกอบหนึ่ง” (ละ)

9. แล้วปัจจัยด้านนโยบายในการหาเสียง หละคะน้ำเป็นไปบ้างในช่วงนั้น แล้วมีส่วนไหนคะต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ?

“มีส่วน เพราะในช่วงนั้นรู้จุดด้อยของแต่ละพื้นที่ และหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นในการหาเสียง เหมือนกับว่าคนเรานั้นพอจับจุดด้อยได้ก็ต้องการที่จะให้คนเข้ามาแก้ไขปัญหาให้ พอมีคนเสนอว่าจะทำให้ก็ต้องเลือกคนนั้นอยู่แล้ว เพราะเป็นผลที่เขาจะได้รับหลังจากที่คนนั้นจะชนะการเลือกตั้งเข้ามาบริหารงาน แต่ก็มียุ่บ้างหละนะที่ทำได้บ้างไม่ได้บ้าง เนื่องจากงบประมาณมันมีน้อยขนาดการเมืองใหญ่เขายังทำไม่ได้ซะทุกเรื่อง” (ละ)

10. แล้วท่านนายกได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองและพรรคการเมือง ไหมคะ ?

“ก็มีผู้ใหญ่ในพรรคการเมืองให้การสนับสนุนอยู่ มันก็เป็นธรรมดาแหละที่นักการเมืองก็ต้องอาศัยช่วยเหลือ เกื้อกูลกันอยู่แล้ว เวลาเขาลงมาในพื้นที่เขาก็จะมาหาหัวหน้าในพื้นที่ก่อน” (ละ)

เขามาสนับสนุนในด้านไหนคะ ?

“แต่อาจจะเป็นการช่วยเหลือแบบไหนก็ไม่รู้ละ” (ละ)

11. แล้วมีการสนับสนุนจากราชการและหน่วยงานในพื้นที่ไหนคะ ?

“อย่างในสะตอเราก็จะมีทหาร ตำรวจ โรงเรียน จะมีส่วนเกี่ยวข้องกันคือหนึ่งการให้ความช่วยเหลือประสานงานต่าง ๆ กับหน่วยงานในพื้นที่แต่ละหน่วย” (ละ)

เขามาสนับสนุนแบบไหนคะ ?

“เช่น โครงการอบรมวินัยจราจรนี่ พอมีงบมาเราก็เองประมาณมาจัดการอบรมให้กับนักเรียน และเชิญวิทยากรมาให้ความรู้” (อละ)

12. แล้วการสนับสนุนจากประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้ที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น หละคะ เป็นยังไงบ้าง ?

“ประชาชนในพื้นที่ก็ให้การสนับสนุนท่านเป็นอย่างดีนะ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้นำชุมชน หรือหน่วยงานต่าง ๆ ก็ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดี เพราะประชาชนก็รักท่านอยู่” (ละ)

13. น้าวาทบทบาในการบริหารงานของท่านนายกเนี่ยเป็นแบบไหน ?

“เป็นลักษณะของพ่อปกครองลูกจะไม่ค่อยได้ใช้หลักของกฎหมาย ส่วนมากจะเป็นในลักษณะเคลียร์มากกว่า เป็นการปกครองโดยอาศัยหลักของรัฐศาสตร์ ไม่ใช่นิติศาสตร์” (ละ)

ใช้หลักประชาธิปไตยในการปกครองด้วยไหมคะ ?

“เป็นการใช้หลักประชาธิปไตยนะ เวลาวางแผนงานอะไรก็ให้ประชุมกันออกความคิดเห็นช่วยกัน แผนทุกแผนก็จะออกมาจากการที่แต่ละหมู่เสนอเข้ามาจึงเอาเข้ามาอยู่ในแผนได้ การแก้ไขปัญหาที่จะเป็นแบบอะลุ่มอล่วย ใช้การไกลเกลี่ยเป็นหลัก แต่ถ้าใช้ไม่ได้ผลค่อยมาใช้หลักกฎหมายช่วย แต่ส่วนเรื่องในท้องถิ่นจะไม่ถึงต้องใช้หลักกฎหมาย เพราะคนในพื้นที่มีแต่พี่น้องเดียวกัน เพราะถ้าทำให้กระทบอีกฝ่ายหนึ่งก็จะทำให้เราเสียฐานเสียงไปถ้าใช้กฎหมายนะ ถึงจะไม่ใช้ฝ่ายเราก็ตาม” (ละ)

14. แล้วน้ำคิดว่า ท่านนายกมีบุคลิกภาพ อุปนิสัย ของการมีภาวะความเป็นผู้นำไหมคะ?

“คนที่จะเป็นผู้นำได้นี้ มันจะต้องมีผู้ตามซะก่อน จากที่เคยคลุกคลีกับท่านนายกมา คือความน่าเชื่อถือจากหน่วยงานนอกนะ แต่ชาวบ้านเขาไม่รู้หรือคณะว่ามีความเป็นผู้นำสูงไหม แต่หน่วยงานราชการเขาจะรู้ ซึ่งเขาดูจากการติดต่อประสานงานราชการกับหน่วยงานต่าง ๆ ไปขอความช่วยเหลือหรือการลงพื้นที่ไปไกลเกลี่ยข้อพิพาท บางคนลงไปลงไปช่วยไกลเกลี่ยให้แต่ไม่สามารถไกลเกลี่ยได้ แต่ท่านนายกสามารถที่จะทำได้ เขาจะบอกเองเลยว่าเอาท่านนายกมาเคลียร์จากการที่เห็นมา แสดงให้เห็นว่าท่านนายกเป็นผู้ที่มีจิตวิทยาในการพูดคุย โน้มน้าว และมีอิทธิพลต่อผู้นั้นด้วย เขาถึงยอมเชื่อ ท่านกล้าที่จะเสี่ยง ถ้าเป็นรณะเรื่องที่จะเสี่ยงมาก ๆ เราไม่เอาด้วยหรือ” (โชค)

15. ท่านนายกให้ความช่วยเหลือ อุปถัมภ์ ประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นยังไงบ้างคะ ?

“ตัวนี้ท่านก็ทำเต็มทีแหละนะ การให้ความช่วยเหลือพ่อแม่พี่น้อง เพราะเป็นความตั้งใจของท่านอยู่แล้วนะ ท่านก็ทำเท่าที่ท่านทำได้ ตามนิสัยท่านก็ชอบช่วยเหลือคนอื่นอยู่แล้ว ตรงจุดนี้จึงไม่มีปัญหา” (โชค)

16. นึกคิดว่าอะไรที่ทำให้ท่านนายกถึงเอาชนะการเลือกตั้งได้คะ ? และปัจจัยนั้นมีความสำคัญอย่างไร

“คือ 1) ประชาชน รักและชอบในผลงานที่ท่านเคยทำมา 2) เครือญาติ ท่านก็มีเครือญาติที่เยอะนะ ญาติก็ต้องช่วยกันอยู่แล้ว 3) พรรคพวก เพื่อนฝูง ก็เป็นส่วนที่สำคัญในการสนับสนุนเหมือนกัน เพราะการที่จะเล่นการเมืองก็ต้องมีพรรคพวกที่เยอะ ถึงจะชนะการเลือกตั้งได้ และ 4) คนอีสาน คนเราถ้าไปไหนมาไหน กินง่าย อยู่ง่าย คุยง่าย เข้าหาง่าย ใคร ๆ ก็ชอบ คนในพื้นที่เป็นคนอีสานซะส่วนใหญ่ และท่านนายกก็เป็นคนอีสานด้วย การเข้าหาชาวบ้านจึงไม่ใช่เรื่องยากที่จะทำให้ประชาชนรักและนับถือ” (โชค)

17. แล้วนึกคิดว่า กฎหมายพระราชบัญญัติสภาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ที่ได้มีการปฏิรูปท้องถิ่น มีส่วนใหม่จะต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ที่กฎหมายมันมีการปรับฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศคะ ?

“มีส่วน อยู่ที่ว่ารัฐบาลจะตรากฎหมายตัวใดขึ้นมา บางรัฐบาลก็ตรากฎหมายออกมาว่าถ้าไม่จบปริญญาตรีก็ไม่สามารถที่จะมาเป็นนายกได้ คือจะกำหนดไว้เลยในกฎหมาย แต่บางรัฐบาลไม่ต้องก็ได้ ถ้าเคยเป็นนายกมาก่อน ไม่ต้องจบสูงก็ได้ เพราะเขามองว่าเคยมีประสบการณ์มาก่อน และ

ก็ห้ามดำรงตำแหน่งเกิน 2 วาระ นี่คือการเมืองใหญ่ ๆ เขาจะเป็นผู้ที่ตรากฎหมายยังไงก็ได้ ขึ้นอยู่ที่ว่าใครเป็นรัฐบาลเท่านั้นเอง” (ละ)

แล้วเหตุการณ์การรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 ที่ผ่านมามีอะไรคะ มีส่วนไหม ?

“มีส่วนเหมือนกับทุกวันนี้ไม่มีการเลือกตั้ง” (ละ)

18. น่าคิดว่า “ฐานอำนาจ” หรือ “ฐานเสียงสนับสนุน” ของท่านนายกเนี่ยคืออะไรคะ และมีผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ใหม ?

“ฐานเสียงเป็นสิ่งที่สำคัญทำให้ชนะการเลือกตั้ง คือประชาชน เครือญาติ พรรคพวก เพื่อนฝูง ล้วนแล้วแต่มีความเคารพนับถือกันมา เคยเห็นผลงานที่เคยทำ และเคยร่วมงานกันมา เคยให้การสนับสนุนส่งเสริม และช่วยเหลือกันตลอด ซึ่งเป็นฐานเสียงที่สำคัญของท่านนายกเป็นอย่างมาก” (ละ)

19. น่าคิดว่า “ระบบอุปถัมภ์” มีความสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ใหมคะ ?

“ระบบอุปถัมภ์เป็นระบบที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะในสังคมไทยถึงแม้ว่าจะผ่านมานานแค่ไหน สังคมไทยก็ยังคงเป็นสังคมอุปถัมภ์ นับถือการตอบแทนบุญคุณ ยิ่งท่านนายกก็ชอบให้ความช่วยเหลือชาวบ้านมาโดยตลอดก็เลยเป็นสิ่งที่มิบุญคุณต่อกัน สังคมเราจะอยู่ด้วยกันได้ก็เพราะระบบอุปถัมภ์ ที่ต่างฝ่ายต่างให้ความช่วยเหลือกัน ต่างคนต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน ซึ่งการตอบแทนจะไม่ใช่แค่การให้เงินแต่เพียงเท่านั้น แต่ยังมีอะไรอีกหลายอย่างที่สามารทำได้” (ละ)

20. แล้วน่าคิดว่า เงิน ทรัพย์สิน เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ความน่าเชื่อถือ ความรอบรู้ มีส่วนสำคัญในการการักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายก ใหมคะ ?

“ก็มีส่วนเสริม อย่างความรู้ การไปคุยกับเจ้าหน้าที่หรือคนอื่น ๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ความสามารถ รอบรู้ในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องของคนที่เรากำลังคุยด้วย เพื่อที่เราจะสามารถที่จะโน้มน้าวใจคนที่เรายุ่งด้วยคล้อยตามหรือเห็นดีด้วยกับสิ่งที่เราจะทำหรือสิ่งที่เรากำลังทำอยู่ เพื่อที่จะให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างอื่นก็เช่นกัน ช่วยทำให้เขาเคารพและนับถือ เพราะสังคมเราเคารพอาวุโสหรือชอบเข้าหาผู้ที่มีอำนาจหรือตำแหน่งสูงกว่าตนเพื่อที่จะขอความช่วยเหลือ” (ละ)

21. จากการที่ท่านนายกอยู่ในตำแหน่งนี้มานานเนี่ย เห็นว่ามีอะไรที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกคะ ?

“ตั้งแต่ทำงานกับท่านมานะ คือ 1) เงิน เพราะท่านนายกไม่มีเงินมากพอ 2) สัมครพรรค พวกก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือบางคนอาจจะอยากเปลี่ยนไปอยู่กับคนอื่นบ้าง เพราะเห็นว่าคนนี้อยู่มานานแล้วก็ควรเปลี่ยนให้คนอื่นเป็นบ้าง เผื่ออะไร ๆ จะดีขึ้นกว่านี้ เหมือนกับกบเลือกนาย คือหาเลือกคนใหม่ไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะเจอคนที่ใช่ที่สุด 3) งบประมาณในการพัฒนาพื้นที่มีน้อย จะทำอะไรพัฒนาอะไรมันก็ทำไม่ได้เต็มที่นะ” (ละ)

22. แล้วนำมีข้อเสนอแนะอะไรไหมคะ ในการบริหารงานที่ส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ?

“อ้อ เสนออะไรดี ? อ้อ..1) ท่านนายกจะมีชื่อเสียงอยู่คือเป็นคนอะลุ่มอล่วยมากเกินไป จนในบางครั้งก็ทำให้เขาไม่เกรงใจ 2) รับปากคนอื่นง่าย รับปากแล้วบางเรื่องมันไม่สามารถที่จะทำได้ เลย มันต้องรอให้เข้าไปบรรจุอยู่ในแผนการพัฒนาเสียก่อนถึงจะทำได้ แต่ประชาชนบางคนไม่รู้ระบบราชการก็จะหาว่าท่านไม่ทำตามที่พูดไว้ จึงทำให้ประชาชนเกิดความไม่ไว้วางใจ” (ละ)

นายदनัย ชาตศิริ

สัมภาษณ์วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2562

เวลาที่ให้สัมภาษณ์ 13.35 น.

สถานที่สัมภาษณ์ โรงเรียนสตรีวิทยาอุปถัมภ์ 2

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายदनัย ชาตศิริ

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนสตรีวิทยาอุปถัมภ์ 2

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวแสงเดือน เมืองพราหม

1. พี่นพของคนที่ตำบลสะตอเป็นยังไงบ้านคะ ?

“เป็นคนต่างจังหวัดที่ย้ายถิ่นฐานมาอยู่ที่นี่ โดยส่วนมากแล้วจะเป็นคนทางภาคอีสาน กลุ่มอุบลจะเป็นกลุ่มหลัก พี่นพของคนที่ตำบลสะตอเขาก็ช่วยเหลือกันดี แต่ก็มีความหลากหลาย จังหวัดที่มาอยู่รวมกันแต่ก็อยู่รวมกันแบบพี่แบบน้อง อย่างว่าหลายคนอีสานเขาชอบไปมาหาสู่กัน มีอะไรก็ชอบแบ่งปันกัน เขาก็จะเป็นคนที่ใจดีนะ อัยยาศัยดี เข้ากับคนง่าย รักษาขนบธรรมเนียมประเพณี ชอบเข้าวัดทำบุญ” (ละ)

2. ท่านพอที่จะทราบถึงภูมิหลังของท่านนายกไหมคะ ?

“ผมอาจจะไม่ทราบรายละเอียดมากนักนะ เท่าที่ทราบนะ ท่านก็มีภรรยา 1 คน ลูกชาย 2 คน แต่ภรรยาได้เสียชีวิตไปแล้ว ภรรยาท่านเมื่อก่อนก็เป็นเหมือนลูกจ้างอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ แต่หลักๆก็เป็นแม่บ้าน ท่านก็เคยทำงานเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน และก้กำนัน” (ละ)

แล้วภูมิหลังมีส่วนไหมคะ ในการรักษาอำนาจของท่านนายกคะ ?

“มีส่วนนะ เพราะว่าในยุคแรกท่านเป็นคนทำงานจริงจังและก้โปร่งใสนะ ท่านเป็นคนพูดจริงทำจริง ตั้งแต่ท่านเป็นกำนันแล้วนะ ท่านก้ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากลูกบ้าน ให้ลงสมัครรับเลือกตั้งให้ทำผลคะแนนออกมาเชิงประจักษ์ นะตามที่ได้หาเสียงไว้ เข้าถึงประชาชนในทุก ๆ พื้นที่” (ละ)

3. แล้วท่านมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง หรือเคยร่วมงาน หรือกิจกรรม กับท่านนายกไหมคะ ?

“ถ้าว่าการร่วมงานเป็นแบบกิจลักษณะผมไม่เคยครับ มีโอกาสไปช่วยงานท่านบางครั้งบางครั้งอาจไม่ได้ไปร่วมทำงานกันแบบจริงจัง ก้จะให้ความช่วยเหลืออยู่บ้าง เพราะเมื่อก่อนเราเป็นครูผู้ช่วย ครูผู้ช่วยเราก้จะไปแต่ในส่วนที่เรารับผิดชอบ ไม่ได้ไปสัมผัสกับท่านโดยตรง ถ้าจะรู้จักท่านมากขึ้นก้ในส่วนของการเล่นกีฬา เมื่อก่อนนี้มีการเล่นเบตองด้วยกันก้เลยทำให้ได้รู้จักกันบ้าง” (ละ)

4. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพหละคะ ท่านนายกมีบุคลิกภาพเป็นแบบไหนคะ ?

“บุคลิกของท่านน่าเชื่อถือ พูดจริงทำจริง เป็นคนสุขุม มีเทคนิคในการสื่อสารในการใช้คำพูด โน้มน้ำใจผู้คน ให้เข้ามาร่วมงาน เป็นคนใจเย็น ส่วนในเรื่องของการร่วมงานท่านก้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถประสานกับทุกหน่วยงานได้เป็นอย่างดีและ มันก้คิดว่ามีส่วนนะเพราะด้วยบุคลิกของท่าน ด้วยวิธีการทำงานของท่าน มันก้มีส่วนนะ เมื่อก่อนการทำงานของท่านก้คือเป็นคนติดดินไปถึงทุกจุดทุกพื้นที่ที่มีปัญหาจะครบไปถึง แต่ปัจจุบันการทำงานมันก้จะลำบากมากขึ้น ด้วยองค์คณะอะไรต่าง ๆ มันก้เลยอาจจะมองว่าบทบาทของท่านลดน้อยลงไป แต่ว่าด้วยวิธีในการ

ทำงานนี้อาจจะเป็นวิธีการหนึ่งในการบริหารงานที่อาจจะไม่ได้มีอำนาจได้โดยตรงเท่าไร แต่ยังสามารถที่จะประคับประคองให้มีอยู่ได้และไปรอดผ่านวิกฤตสามารถต่อ ยอดนโยบายที่ยังไม่สำเร็จให้มันสำเร็จขึ้นมาได้อีก” (ละ)

5. แล้วด้านความรู้ความสามารถ การศึกษา หละคะ ท่านนายกท่านจบไรมา พอที่จะทราบไหมคะ แล้วมีส่วนต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกไหมคะ ?

“ตอนนี้รู้สึกว่าคุณจะจบปริญญาตรีจากรั้วไหนพระณิคือว่าคุณจบจากม. 6 ถีบตัวเองขึ้นเพื่อใช้ในการบริหาร เป็นการศึกษาเพื่อเป็นการเพิ่มวิสัยทัศน์ในการมองอนาคตมากขึ้น และเป็นการเพิ่มกลุ่มเครือข่าย เพราะในกลุ่มที่ท่านเรียนนั้นก็จะมีแต่คนที่มาจากสายงานองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น ก็จะเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกพวกนี้” (ละ)

6. ในฐานะทางครอบครัวของท่านนายกหละคะเป็นไง มีส่วนต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองไหมคะ ?

“ฐานะทางเศรษฐกิจของท่านก็ปานกลางนะ แต่ท่านจะใช้ความรู้ความสามารถของท่านมากกว่าที่เข้ามา เพราะจากการที่เปลี่ยนตัวเองมาจากการเป็นกำนันมาเป็นนายก ท่านก็ถือว่าเป็นกำนันที่ไฟแรงคนหนึ่งนะที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามา แล้วก็ได้เป็นไปหนึ่งสมัยแล้วก็ยังกลับมาเลือกตั้งใหม่แล้วก็ยังสามารถเอาชนะนายกคนเก่าเข้ามาได้ อาจจะมีด้วยการมีนโยบายและทีมงานที่ดี” (ละ)

7. แล้วท่านนายก ท่านเป็นคนที่มีคนในครอบครัว หรือมีเครือข่าย เยอะไหมคะ แล้วส่งเสริมต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองไหมคะ ?

“กลุ่มเครือข่ายของท่านด้วยและกลุ่มเครือข่ายของฐานเสียงในทีมด้วยที่เข้ามา เหมือนกับว่าเขาวางฐานเสียงเพื่อเป็นกลยุทธ์ที่จะเข้ามาใหม่อีกครั้งหนึ่ง” (ละ)

8. แล้วเพื่อน เพื่อนๆในทีม ท่านนายกหละคะ เยอะไหม แล้วมีส่วนไหมคะ ?

“อาจจะเพราะเพื่อนเยอะทั้งเพื่อนที่เรียนด้วยกัน ตอนที่ท่านนายกไปเรียนในกลุ่มของท่านจะเป็นกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับท้องถิ่นทั้งนั้น และอีกอย่างมีทีมที่ดี เพราะฐานะเสียงเหมือนกับว่าจับกลุ่มก่อนได้ดี เพื่อน ๆ จะเยอะทั้งกลุ่มที่เรียนด้วยกัน อีกทั้งการวางกลยุทธ์ในการที่จะกลับเข้ามาเป็นนายกอีกได้ดี คือการการจับกลุ่มก่อนกับคนที่มีความเสียงมีเครือข่ายที่เยอะมาอยู่ในทีมเดียวกัน เพราะฉะนั้นปัจจัยด้านเครือข่าย ปัจจัยด้านเพื่อน ด้านนโยบาย ล้วนแล้วแต่มีส่วนทั้งสิ้นสามารถทำให้กลับเข้ามาเป็นอีกครั้งหนึ่งเป็นในสมัยที่ 2” (ละ)

9. นโยบายในการหาเสียงหละคะ เป็นไบบ้าง ? แล้วมีส่วนไหนคะ ?

“อาจจะเป็นเพราะนโยบายในการหาเสียงช่วงนั้นเป็นที่ต้องการของประชาชนเป็นอย่างมาก จึงส่งผลให้ได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้ง นโยบายของท่าน ท่านก็พยายามทำให้ได้ตามคำพูดไงแต่อาจจะได้มากได้น้อย เท่ากับงบประมาณที่ได้มา แต่ก็จัดสรรปันส่วนให้ได้ทุก ๆ จุด มันเหมือนกับการไปสร้างแรงจูงใจเอาไว้หะ แต่เลือกตั้งครั้งหน้าท่านอาจจะให้คนอื่นมาเป็นหัวหน้าพรรคหรือไม่ก็ท่านอาจจะไปเป็นแค่ส่วนหนึ่งในพรรคก็ได้ งบประมาณนั้น เพราะตอนนี้รู้สึกว่าการฟอร์มทีมหลายทีมกันมาก เท่าที่ได้ข่าว ที่จะลงรับสมัครการเลือกตั้ง เขาก็ฟอร์มที่กันตั้งแต่รอบที่แล้ว แต่พอเกิดมามีการปฏิบัติขึ้นมามันก็เลยหายไปพักหนึ่ง น่าจะมีไม่ต่ำกว่า 3-4 ทีม หละ ในรอบนี้ เมื่อก่อน 3 ทีม อาจจะเรียกว่ามีการจับกลุ่มการเมืองใหม่ในพื้นที่ เขาก็คงจะใช้กลยุทธ์เดียวกันกับท่านนายกไบสี หละ ก็คงจะจับกลุ่มกันฐานเสียงในแต่ละจุดทั้ง 12 เขต นะครับ ฐานเสียงในแต่ละหมู่บ้านก็น่าจะเป็นในกลุ่มของเครือญาติเพราะส่วนมากคนที่จะชนะการเลือกตั้งก็คือมีเครือญาติเยอะ มาจากซุ่มเดียวกัน มาจากเครือเดียวกัน มาจากทางเดียวกันอะไอย่างนี้” (ละ)

10. แล้วท่านคิดว่า ท่านนายกได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองและพรรคการเมือง หรือไม่คะ ?

“มันก็น่าจะพอมีอยู่นะ แต่เราไม่รู้ว่าจะได้จากฝ่ายไหน เพราะท่านจะมีกลุ่มก้อนของท่านอยู่ ที่เรียกว่าฐานเสียงเอาไว้ช่วย เหมือนกับการเลือกตั้งนี้หละ” (ละ)

11. แล้วการสนับสนุนจากข้าราชการและหน่วยงานในพื้นที่ หละคะมีไหม ?

“ข้าราชการไม่สามารถที่จะไปสนับสนุนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ เพราะจะต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการเมืองระดับใดก็ตาม ตั้งแต่การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือแม้แต่การเมืองใหญ่ๆ ข้าราชการทุกหน่วยงานไม่สามารถที่จะออกไปแสดงตัวตนว่าอยู่ฝั่งโน้นฝั่งนี้ได้ ถึงแม้ว่าจะเป็นคนรู้จักสนิทกันแต่ก็ไม่สามารถที่จะไปหาเสียงแทนกันได้ ฉะนั้นปัจจัยด้านนี้ไม่น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้อง” (ละ)

12. แล้วการสนับสนุนจากประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้ที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น หละคะเป็นไบบ้าง มีส่วนไหน ?

“กลุ่มนี้จะมีผลมากกว่า เพราะว่าถ้าเกิดว่าผู้นำชุมชนเห็นด้วย เขาก็จะเข้ามามีส่วนร่วม อาจจะไม่ได้ทางตรง แต่ก็อาจจะเป็นทางอ้อมก็ได้ ก็อย่างกลุ่มประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชนอย่างนี้เขาสามารถที่จะใช้สิทธิของเขาได้เต็มที่ เขาไม่ต้องวางตัวเป็นกลาง ยกเว้นผู้ใหญ่บ้าน เขาสามารถที่จะเปิดตัวได้ว่าเขาอยู่ฝ่ายไหน ฉะนั้นมันก็มีผลต่อฐานอำนาจของท่านนายก” (ละ)

13. แล้วท่านคิดว่า ท่านนายกมีบทบาทในการบริหารงานเป็นแบบไหน แล้วมีส่วนใหม่ต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกเอง ค่ะ ?

“การบริหารงานท่านในตอนนี้อาจเรียกว่าเป็นผู้วางนโยบายและก็ใช้ระบบขององค์คณะ องค์คณะมันก็จะมีย่อยองค์คณะ องค์คณะเริ่มต้นของพวกเขาที่จะต้องเริ่มต้นจากการลงประชามติ ของชาวบ้าน เมื่อผ่านจากประชามติหมู่บ้านขึ้นไปเนี่ยไปสู่การทำงานของระบบองค์การบริหาร ส่วนตำบลเขาก็จะมีอีกคณะหนึ่งที่จะมากลั่นกรอง พอกลั่นกรองเสร็จแล้วเนี่ยก็จะนำเข้าไปสู่ในที่ ประชุม ที่ประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบลคือสภาที่จะอนุมัติโครงการต่าง ๆ โดยที่ท่านไม่สามารถที่จะไปชี้ได้เลยว่ามันต้องทำอันนี้ ๆ นะ ฉะนั้นมันจะต้องผ่านองค์คณะ เพราะทุกวันนี้ จะต้องบริหารงานแบบองค์คณะไม่สามารถที่จะบริหารงานได้ด้วยการตัดสินใจอะไรได้ด้วยตนเอง โดยผลการ แม้แต่องค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันนี้ก็ยังคงบริหารงานแบบนี้เหมือนกัน บทบาทของท่านจะเป็นผู้ประสานงานจากกลุ่มต่าง ๆ และก็พยายามลดความขัดแย้ง ประณี ประนอมกัน พยายามทำให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ไม่มากนักน้อย แต่ให้มันเท่าเทียมกัน เขาเรียกว่า รักษา ฉะนั้นบทบาทของท่านจะเป็นผู้ให้กำลังใจ ประสานงาน กับกลุ่มต่าง ๆ ซะมากกว่า” (ละ)

14. แล้วท่านคิดว่า ท่านนายกมีบุคลิกภาพ อุปนิสัย ของภาวะผู้นำใหม่คะ ?

“ท่านนายกท่านก็มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถประสานกับทุกหน่วยงานได้อย่างราบรื่น มีความเป็นผู้นำ เหมือนท่านจะใช้ความนิ่งของท่านที่มีภาวะของความเป็นผู้นำ มันก็คิดว่ามีส่วนนะ เพราะด้วยบุคลิกของท่าน รวมไปถึงอุปนิสัยที่ง่าย ๆ เข้ากับคนได้ทุกระดับ เมื่อก่อนท่านทำงานท่าน ก็จะเป็นคนคิดเดิน ไปถึงทุกจุดทุกพื้นที่ที่มีปัญหาจะรีบไปถึงเข้าถึงและก็เข้าใจ แต่ปัจจุบันก็อย่าง ที่ว่ามาแหละกับการทำงานมันก็จะลำบากมากขึ้นหนึ่ง ด้วยการที่ทำงานเป็นองค์คณะมีหลายองค์ คณะ มันก็เลยอาจจะมองว่าบทบาทของท่านลดน้อยลงไปอยู่บ้าง แต่ว่าด้วยวิธีในการทำงานนี้อาจจะเป็นวิธีการหนึ่งในการบริหารงานที่อาจจะไม่ได้มีอำนาจได้โดยตรงเท่าที่ควร แต่ก็ยังสามารถ ที่จะประคับประคองให้มันอยู่ได้และไปรอดผ่านวิกฤต สามารถต่อยอดนโยบายที่ยังไม่สำเร็จให้มัน สำเร็จขึ้นมาได้อีก” (ละ)

15. ท่านคิดว่า ท่านนายกเคยสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่น ให้ได้รับการเลือกตั้ง ใหม่คะ ?

“ก็น่าจะมีส่วนนะเพราะถ้าไม่มีฐานอำนาจเลยเนี่ย การเลือกตั้งมันก็ไม่รู้จะเอาใครมาช่วย ท่านก็มีส่วนหนึ่งที่มีฐานอำนาจที่สนับสนุนท่านอยู่ อย่างนี้กรรมการเมืองท้องถิ่นเขาก็ต้องมาหา ก็เหมือนกับว่าเขาเป็นคนกลุ่มเดียวกัน คนกลุ่มเดียวกันเขาก็ต้องมาหาคนกลุ่มเดียวกัน มาหาแนวร่วม

เพื่อที่จะมีผลประโยชน์ร่วมกัน ก็คืออย่างนักการเมืองท้องถิ่นลงมาหาท่านนายกไบดี พอรู้จักกันแล้ว นึกี่เป็นฐานเสียงให้กัน เวลามีการเลือกตั้งเขาก็จะ เหมือนได้รับการดูแลจากคนในกลุ่มนี้เพื่อที่จะดึงงบประมาณลงมาเพื่อที่จะช่วย เพราะถ้าเราไม่มีอะไรนะ ไม่มีพรรคพวกเขาเรียกว่าโอกาสที่จะไปเอาอะไรไปขอการสนับสนุนอะไรมันก็จะยาก เพราะเขาก็น่าจะสนับสนุนในส่วนที่จะที่เลือกตั้งเขา ในส่วนที่ไม่สนับสนุนเขาเนี่ยก็จะได้รับการสนับสนุนที่หลังนะ” (ละ)

แล้วการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนข้าราชการในพื้นที่ ให้มีความเจริญก้าวหน้า หละมีไหมคะ ?

“ผมมองว่าไม่น่าจะมีผล ผมมองว่าเป็นแค่ในส่วนของการสร้างกำลังใจมากกว่า เมื่อทำงานกับท่านนายกแล้วเนี่ยท่านก็จะสนับสนุนในกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่า จัดสรรงบประมาณมาช่วยอะไรอย่างเงี้ย แต่ถ้าถามว่าสนับสนุนให้มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพหะมันไม่น่าใช่ เพราะว่าอย่างหนึ่งข้าราชการนิความก้าวหน้ามันจะเป็นองค์คณะอีกต่างหากซึ่งเขาไม่สามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมได้ เพราะมันคนละส่วนกัน เขาเรียกว่าบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะไม่บทบาทที่จะเข้ามาเกี่ยวกับความดีความชอบตรงนี้ แต่ก็ไม่น่าในหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเองตรงนั้นเขาอาจจะมีส่วนร่วมในการสนับสนุนได้ ในหน่วยงานอื่น ไม่มีผลคับเพราะหน่วยงานไหนหน่วยงานมัน มันเป็นองค์กรอิสระไม่มีใครไปก้าวล่วงได้” (ละ)

แล้วการให้ความช่วยเหลือ อุปถัมภ์ ประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ หละ เป็นไถคะ ?

“ท่านก็ให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ของท่านนะ อย่างที่ว่าเมื่อกี้ท่านก็จะไปทุกจุด จุดละเล็กจุดละน้อยอาจจะเพื่อนหวังผลทางการเมืองด้วยและอาจจะเพื่อแก้ไขปัญหา ปัญหาในพื้นที่มันค่อนข้างกว้าง งบประมาณค่อนข้างน้อยมันก็เลยต้องถ้อยทีถ้อยอาศัย ค่อย ๆ แบ่งสันปันส่วนกันไปให้มันได้ทุก ๆ ที่ นะคับ” (ละ)

16. แล้วท่านคิดว่า ปัจจัยที่ทำให้ท่านนายกชนะการเลือกตั้งคะ ?

“ที่มงานดี คณะของท่านที่ว่างไว้ รวมทั้งนโยบายที่จับต้องได้ อย่างที่บอกไว้ นะคับน้ำไหลไฟสว่างทางสะดวก แล้วได้รับการแก้ไข เป็นสิ่งที่ประชาชนเคือครือนอยู่แล้ว ประชาชนต้องการได้รับการดูแล มันก็เลยทำให้เป็นนโยบายที่เข้าถึงชะมากกว่า แต่ที่เนี่ยจะเป็นแบบที่ว่าหละนะ ที่เขาว่ามันเป็นคาบสองคม ถ้าทำได้ตามที่พูดสมัยหน้าก็จะอยู่ยาว แต่ถ้าทำไม่ได้ตามเป้าหมายมันก็จะต้องมี

การหาเสียงหรือเพิ่มฐานเสียงอีก แต่จากที่ท่านชนะการเลือกตั้งมาครั้งนี้ได้ก็เพราะทีมงานท่านดีนะคับ เป็นการวางแผนทีมงานได้ดีและมีนโยบายที่ดี” (ค่ะ)

17. ท่านคิดกฎหมายพระราชบัญญัติสภาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ที่ยกฐานะจากสภาตำบลมาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนี้ และก็มีกระแสข่าวมาเรื่อย ๆ มีส่วนต่อการอยู่ในอำนาจทางการเมืองของท่านนายกไหมคะ ?

“ด้านกฎหมายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งคงไม่มีผลนะคับ ที่จะเอื้อต่อการรักษาอำนาจ มันจะขึ้นอยู่กับว่าท่านจะรักษาฐานอำนาจได้ขนาดไหนมากกว่า” (ค่ะ)

แล้วการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 หละคะ ?

“ด้านกฎหมายตอนนี้มันก็มีส่วน โดยตรงอยู่แล้ว เนื่องจากก็มีการหยุดชะงักเรื่องการเลือกตั้งลง เพียงแต่ตอนนี้ก็คือทำงานในหน้าที่แต่มันก็ทำได้ไม่เต็มที่ด้วยอาจจะเป็นเพราะว่ามันหมดวาระไปแล้วแล้วมันก็จะมีการคานอำนาจที่เป็นคณะสภาขององค์การบริหารส่วนตำบลและคณะองค์การบริหารส่วนตำบลเอง มันก็จะมีการคานอำนาจกันอยู่มันก็เลยทำให้ไม่มีผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง มันก็ไม่มีผลนะ ท่านก็ทำงานของท่านไปเรื่องเหมือนจะหมดไฟไปแล้วด้วยตอนนี้เหมือนจะลดลงไปจากการเป็นนายกใหม่ ๆ มันแล้วลงไปเยอะมันอาจจะเป็นเพราะว่าอยู่ในตำแหน่งนานแล้วไม่สามารถที่จะทำอะไรได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย ส่วนหนึ่งก็งบประมาณไม่ค่อยเยอะ อีกส่วนหนึ่งก็เหมือนว่าเป็นชุดรักษาการมันก็ทำอะไรได้ไม่เต็มที่ เพราะถ้าทำอะไรมากก็เอาเป็นว่านำไปสร้างฐานเสียง งบประมาณนี้ผมว่านะ แต่ก็ต้องดูว่าเมื่อมีการเลือกตั้งเกิดขึ้นมานี้ท่านจะทำยังไง” (ค่ะ)

18. แล้วท่านคิดว่า “ฐานอำนาจ” หรือ “ฐานเสียงสนับสนุน” ของท่านนายกคืออะไรคะ ?

“ฐานเสียงทางการเมืองเขาก็จะมาจากมีอุดมการณ์ร่วมกัน กลุ่มก้อนเครือข่ายที่มาจากทางเดียวกันอย่างนี้ ที่น้องประชาชน แต่ถ้าเกิดว่าเรามาตัวคนเดียวไม่มีเครือข่าย ไม่มีกลุ่มก้อนอย่างนี้นะก็ไม่สามารถที่จะเข้ามาได้ บางทีกลุ่มเครือข่ายคนนี้ไม่ดีก็เปลี่ยนคนใหม่เข้ามาเป็นแทน และก็ต้องมีการประวัติกการทำงานที่ดีด้วย” (ค่ะ)

19. ท่านคิดว่า “ระบบอุปถัมภ์” มีความสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกไหมคะ ?

“ระบบอุปถัมภ์มีส่วนอยู่แล้ว เพราะว่าทางการเมืองมันต้องมีระบบอุปถัมภ์เกิดขึ้นอยู่แล้ว ถ้าเราไม่มีการอุปถัมภ์ค้ำชูกันขึ้นมาพื้นฐานเสียง ฐานอำนาจมันก็จะหายไป ไม่ก็การรักษาอำนาจของท่านมันก็จะไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย” (คะ)

20. แล้วท่านคิดว่า เงิน ทรัพย์สิน เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ความน่าเชื่อถือ ความรอบรู้ มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกไหมคะ ?

“ในส่วนตรงเนี่ย ผมว่าในส่วนที่สำคัญที่จะส่งเสริมอำนาจของท่านเนี่ยผมมองว่าเกิดจากความน่าเชื่อถือ ความรอบรู้มากกว่า พวกเงินทองทรัพย์สินเนี่ยมันอาจจะไม่มีส่วนมากเท่าในยุคนี้ และ ชาวบ้านมองจากผลงานมากกว่า มองจากความรอบรู้ความน่าเชื่อถือจากการบริหารงานของท่านมากกว่า มันมีส่วนเป็นบางอย่างผมว่า” (คะ)

21. แล้วท่านคิดว่าอะไรที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกคะ ?

“ผมมองว่าปัญหาอุปสรรคมันอยู่ที่ตัวท่านเองว่าที่ท่านทำงานออกมาแล้วมันตรงกับที่ประชาชนตั้งเป้าหมายไว้ไหมนะคับ ก็คืออย่างที่ว่านี้ถ้าการเลือกตั้งครั้งหน้าท่านก็จะไม่พลาด แต่ถ้าผลงานท่านไม่ถูกใจหรือถูกใจไม่มากท่านก็ต้องหาฐานเสียงกลุ่มใหม่ขึ้นมาที่มันสามารถ เขาเรียกว่าที่สามารถที่จะขึ้นมาเป็นตัวแทนได้ดีกว่าท่าน อาจจะสู้กันต่อไป มันก็ขึ้นอยู่กับตัวท่านกับผลงานของท่าน เพราะผมมองผลงานของนายกแต่ละท่านที่อยู่ที่นี่จะอยู่ต่อหรือไม่อยู่ต่อแล้วแต่ขึ้นอยู่กับผลงานที่สร้างมาในสมัยนั้นว่าเป็นที่ยอมรับไหม ถ้าไม่เป็นที่ยอมรับเขาก็จะเลือกคนใหม่เข้ามาแล้วก็มาคิดว่าคนที่เข้ามาใหม่ทำต่อได้ไหมถ้าทำได้อายุยาวถ้าทำไม่ได้ก็หาคนใหม่เหมือนกับชุมชนนี้จะเปลี่ยนกันไปเรื่อย ๆ สังเกตดูดี ๆ อาจจะอยู่เต็มที่ไม่เกิด 2 สมัย แล้วก็เปลี่ยนคนไปเรื่อย ๆ” (คะ)

22. แล้วท่านมีข้อเสนอแนะในการบริหารงานที่ส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกไหมคะ ?

“ก็คือซึ่งนโยบายของท่านตอนนี้มัน โอเคอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าจะทำยังไงที่จะรักษาหรือตอบโจทย์ปัญหาตามนโยบายและความต้องการของชุมชน ท่านจะต้องใช้ความสามารถที่ท่านมีหางบประมาณเร่งสร้างความเชื่อมั่นและเชื่อถือให้กับชาวบ้านในการทำงาน เพราะตอนนี้ก็ผมมองว่าของเรายังขาดไปนิดหนึ่งเขาเรียกว่าขาดความร่วมมือในส่วนล่างของเรา จากที่ผมเคยไปอยู่ที่อำเภอขลุงนะเขาสามารถที่จะดำเนินงานต่อไปได้โดยที่บางตำบลเขาไม่มีนายก อย่างนายกเขา

เสียชีวิต แต่เขาก็สามารถที่ดำเนินงานต่อได้ ส่วนหนึ่งเกิดจากความร่วมมือของประชาชนในกลุ่มล่างเข้ามาช่วยกันทำงาน โดยไม่หวังผลประโยชน์ อย่างพวกจิตอาสาอย่างนี้ ถึงแม้ว่าจะมีงบประมาณที่น้อย อย่างเช่นถนนเส้นหนึ่ง งบประมาณแสนหนึ่งเขาทำได้แค่ร้อยเมตรแต่บางพื้นที่เขาทำได้ดีสิบเมตรอย่างนี้ เพราะเขาไปตัดส่วนที่เป็นค่าแรงตัดส่วนที่ไม่จำเป็นออก ที่เนี่ยเลยมาสังเกตว่าของเรามันขาดตรงนี้ไปหน่อย ถ้าสามารถดึงกลุ่มพวกนี้ออกมาได้ผมว่ามันก็สามารถที่จะพัฒนาไปได้ จากประสบการณ์ที่เห็นนะ ถ้าเรามีเครือข่ายที่ดีเราสามารถดึงบและพัฒนาไปได้เร็วไม่ว่าองค์กรไหนก็เหมือนกัน มันเหมือนกับการขาดการประสานงานที่ดีมันต้องเข้ามาช่วยกันทำงานถ้าประสานกันได้ผมว่ามันก็จะไปได้เร็ว” (ละ)

นายทองสุข โง่นสูงเนิน

สัมภาษณ์วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2562

เวลาที่ให้สัมภาษณ์ 13.45 น.

สถานที่สัมภาษณ์ วัดคลองแจรง (วัดเขาแจรงเบง)

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายทองสุข โง่นสูงเนิน

ตำแหน่ง อาสาสมัครตำรวจชุมชน

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวแสงเดือน เมืองพราหม

1. พันเพของคนในตำบลสะท้อนเป็นยังไงบ้านคะ ?

“ส่วนมากเป็นคนอีสานชอบไปมาหาสู่กันอยู่เป็นประจำ คนอีสานนี่จะเป็นคนแบบว่าไม่ถือตัวเข้ากันง่ายไม่เหมือนกันคนภาคกลางถึงอยู่บ้านติดกันก็ยังไม่รู้จักกันเลยก็มี” (ละ)

แล้วมีนิสัยเป็นยังไงคะคนในชุมชนเราเนี่ย ?

“เป็นคนที่รักพวกพ้อง เป็นคนที่มีจิตใจดี มีความเอื้อเฟื้อต่อคนในชุมชน อยู่กันอย่างที่
 อย่างนี้เอง มีใครก็แบ่งปันกัน คนอีสานเราพอช่วงค่ำมาใครก็เรียกให้มากินข้าวด้วยกันหรือไม่ก็แบ่ง
 มาให้ เป็นสังคมที่อบอุ่นนะถ้าจะว่าไปแล้วก็” (ค่ะ)

2. แล้วพ่อพ่อกำลังจะรู้ไหมว่าท่านนายกนิ แต่ก่อนเคยเป็นอะไรมาก่อนไหม ก่อนที่จะมาเป็นนายก
 ค่ะ ?

“เห็นว่าเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมาก่อน ผู้ใหญ่บ้าน แล้วก็มาเป็นกำนันดี เป็นกำนันหลังพ่อ
 ใหญ่เหล็กนิหะเนาะ ต่อมาถึงได้มาเป็นนายกสินีหะ นายก็ทำงานดินะ เก่งด้วยหะ” (ค่ะ)

แล้วภูมิหลังของท่านนายกนิ มีส่วนที่จะส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่าน
 นายกใหม่คะพ่อ ?

“มีส่วนอยู่นะ เพราะแต่ก่อนนายก็เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมาก็หลายปี แล้วมาเป็นผู้ใหญ่บ้าน
 แล้วก็กำนันอีก จากการทำงานตรงนี้ทำให้รู้จักคนเยอะมีประสบการณ์ในการทำงานที่สูงเกี่ยวกับ
 ประสบการณ์มานาน สมัยนั้นก็มีคนนิยมอยู่ แกก็ได้เมียดินะพาทำประโยชน์ให้กับชาวบ้าน นาย
 เป็นคนที่มีนิสัยดีนะ เป็นคนดีด้วยใคร ๆ ก็ชอบนาย” (ค่ะ)

3. แล้วพ่อมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง หรือเคยร่วมงาน หรือกิจกรรม กับท่านนายกใหม่คะ ?

“ก็ถือว่าเป็นญาตินะ เพราะแฟนเป็นพี่น้องกับนายก ส่วนการร่วมงานมันก็มีบ้าง อย่างงาน
 ที่เกี่ยวกับจิตอาสาต่าง ๆ” (ค่ะ)

4. แล้วท่านนายกมีบุคลิกภาพเป็นแบบไหนคะ ?

“เป็นคนดี ดีมากเลยหะ เป็นคนดีดดินง่าย ๆ สบาย ๆ เข้าหาง่าย ใจคล่อง เป็นคนที่ไม่ถือ
 ตัวไม่ว่าจะเป็นคนจนหรือรายนายก็ไมถือตัว คบง่าย กินง่ายมีอะไรก็กิน ไม่เรื่องมาก เป็นคนที่ว่า
 ง่าย” (ค่ะ)

แล้วมันมีผลต่อการรักษาอำนาจของท่านนายกใหม่พ่อ ?

“เพราะตรงนี้หะคนถึงชอบท่านนายกนั้น ท่านก็ใช้อย่างจริง ๆ นะ” (ค่ะ)

5. แล้วด้านความรู้ความสามารถ การศึกษา ของท่านนายกหะคะ เป็นยังไง มีส่วนใหม่ต่อการ
 รักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ?

“ก็ต้องมีหะ เพราะนายก็มีประสบการณ์ในการทำงานหลายมาก ก็จน ได้มาเป็นนายก
 หะเนาะ ใครที่ว่านายกดีหะเนาะ” (ค่ะ)

6. แล้วฐานะทางครอบครัวท่านนายกเป็นยังไงคะพ่อ ? เศรษฐกิจทางครอบครัวดีไหม ?

“แต่ก่อนมีอาชีพทำไร ทำสวน ปัจจุบันรับราชการอย่างเดียว เพราะงานทุกอย่างก็ให้ห้อง และพี่ชายทำหมด ฐานะทางเศรษฐกิจจึงแค่พอปานกลางพอใช้ ไม่ใช่เป็นเศรษฐีบ้านนอก” (ละ)

7. แล้วทางครอบครัว และเครือญาติ ของท่านนายกหละคะ หลายไหม แล้วมีส่วนที่ทำให้ท่านนายก รักษาอำนาจทางการเมืองของท่านได้ไหม ?

“เครือญาติจะหลาย นี่ก็ใช่เหมือนกัน หมู่บ้านเรานี้ก็ใช่ อยู่บ้านสะตอนนั้นก็ใช่ มีหลาย สรุปลงแล้วก็คือหลาย ยังไงเราก็ต้องเลือกญาติตัวเองอยู่แล้ว” (ละ)

8. แล้วด้านเพื่อน และก็เพื่อนๆในทีม ท่านนายกหละคะ มีส่วนไหมต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ?

“มีๆ อย่างพวกพ่อใหญ่กลาง พ่อใหญ่ศักดิ์นั้น มีเพื่อนหลาย พวกใหญ่บัวบ้านสะตอนนั้นก็หลายที่ช่วยนายกหาเสียงอยู่ ใครก็ชอบนายกว่าใช้ง่าย เพื่อนๆของนายกเยอะจริง ๆ เพื่อนในทีมแต่ละคนก็จะมีฐานเสียงที่เยอะ ใคร ๆ ก็รักและเกรงใจนายก” (ละ)

9. ด้านนโยบายในการหาเสียงของท่านนายกเป็นยังไงคะ ? แล้วมีส่วนต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองไหมคะพ่อ ?

“นโยบายก็มีส่วนนะ เพราะแต่ก่อนบ้านเราถนนไม่ดี ไฟก็ยังไม่ถึง นำประปา ก็ยังไม่ไปไหนมาไหนก็ลำบากมาก พอมีคนมาเสนอแบบนี้ก็ต้องเลือก แต่ก่อนจะออกไปปะตงอย่างงี้หลบ หลุมไม่รู้จะหลบไปทางไหนดี มีแต่หลุมใหญ่ๆ มันก็ได้ถนนดีก็เพราะนายกนิหละ คือว่าหละนายก ก็รองบอยู่นั้นหละกว่าจะได้มา บกก็น้อยเนาะไม่พอ” (ละ)

10. แล้วท่านนายก ท่านได้รับการสนับสนุนจากข้าราชการและหน่วยงานในพื้นที่ ไหมพ่อ ?

“ได้รับการสนับสนุนทุกส่วนแหละ” (ละ)

เขาสนับสนุนยังไงบ้างคะ ?

“พอมีเวลาองค์การบริหารส่วนตำบลมีกิจกรรมอะไรก็เห็นไปให้ความร่วมมือกันคืออยู่นะ” (ละ)

11. แล้วการสนับสนุนจากประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้ที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น หละคะมีไหม ?

“ประชาชนนี่เป็นกลุ่มหลักเลยหละ ที่ให้การสนับสนุนท่าน เพราะนายกเข้าหาทุกหมู่บ้าน เข้าแบบถึงบ้านเลยนะ ถ้าประชาชนรักเขาก็เลือกอยู่ดี ต้องทำให้ประชาชนรักแบบที่นายกทำอยู่นี้แหละ ที่เข้าไปหาพบปะกับชาวบ้านในชุมชน โดยที่ไม่ถือตัว เข้าหาได้ง่าย” (ละ)

12. แล้วพ่อคิดว่า ท่านนายกมีบทบาทในการบริหารงานเป็นยังไงคะ ดีไหม ?

“ก็ดีในระดับหนึ่งแต่ไม่ดีทั้งหมด ก็มีส่วนที่ดีอยู่บ้าง คือนายจะเปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น สามารถที่จะดึงคนในหมู่บ้านเข้ามาช่วยทำงานด้วยกัน และให้ความช่วยเหลือชาวบ้าน ก็อยู่ในระดับหนึ่ง เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณที่มีอยู่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงทำได้ไม่เต็มที่ ถึงมีปัญหาเกี่ยวกับทำตามนโยบายไม่ได้ในบางเรื่อง เนื่องจากมันต้องรอให้มันมาก่อนถึงจะทำได้” (ละ)

13. พอคิดว่าท่านนายกนิ มีภาวะของการเป็นผู้นำไหมคะ ? มี ๑ เป็นยังไงคะ ?

“นายกก็เก่งนะ ถือว่าเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ มีปฏิภาณไหวพริบในการพลิกแพลงสถานการณ์ได้ดี พุดง่าย ๆ ก็คืออ่านสถานการณ์ออกว่าควรแก้ไขไปทางไหน รู้จักควบคุมอารมณ์ตัวเองซึ่งในบางครั้งท่านมีเรื่องมากมายเข้ามาแต่คุณแล้วท่านก็ยังนิ่งแล้วค่อย ๆ อธิบายให้เขาฟังให้เข้าใจ หาทางแก้ไขให้ นับได้ว่าเป็นคนใจเย็นมีความอดทนสูง เพราะหลายคนก็หลายเรื่องนะว่าใหม่ ส่วนบุคลิกท่านก็ดี นิสัยใจคอก็ดี เป็นคนง่าย ๆ ไม่ถือตัว สบาย ๆ คนเข้าหาง่ายเป็นที่สบายใจของคนที่เขาหา ท่านเข้าได้กับคนทุกระดับ ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่ เข้าได้หมด ลูกน้องก็ให้ความเกรงใจ” (ละ)

14. การให้ความช่วยเหลือ อุปถัมภ์ ประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นยังไงคะ ดีไหม ?

“ท่านก็ให้ความช่วยเหลือดีนะ เนี่ย ๆ ถนนนี่ก็เพราะท่านนั่นแหละทำ อย่างนั้นก็คงไปไหนมาไหนลำบากแน่เลย แต่ก่อนถนนแถวบ้านเราเป็นลูกรังจะไปไหนก็ต้องใช้เวลานาน แต่ตอนนี้ดีขึ้นมาแล้ว แต่ก่อนนั้นท่านก็ดี บริหารงานดีมาก แต่ช่วงนี้รู้สึกว่าจะอ่อนตัวลงบาง” (ละ)

15. พอคิดว่าอะไรที่ทำให้ท่านนายกชนะการเลือกตั้งคะ ?

“ที่น้องประชาชนนี้แหละที่เลือกท่าน ใคร ๆ ก็ว่านายกดี ใช้ง่ายก็เลยมีแต่คนรัก คนสนับสนุน” (ละ)

16. พอคิดว่ากฎหมายพระราชบัญญัติสภาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ที่ยกฐานะจากสภาตำบลมาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนิ และก็มีกาแก้ไขมาเรื่อย ๆ มีส่วนต่อการอยู่ในอำนาจทางการเมืองของท่านนายกไหมคะ ?

“กฎหมายก็มีส่วนเพราะกฎหมายเป็นสิ่งที่สำคัญในการปกครอง และเป็นกฎที่ทุก ๆ คนยอมรับเป็นการสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมและชุมชนเลือกตั้งยังไง ๆ เขาก็ระบุไว้” (ละ)

แล้วการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 หละคะมีส่วนใหม่ ?

“มีส่วน เพราะตอนนี้ยังไม่มีการเลือกตั้งใหม่ นายกหมควาระแล้วแต่ก็ยังอยู่ในตำแหน่งอีก ต้องรอเขาประกาศโน้นแล้วว่าให้มีการเลือกตั้งใหม่ สมาชิกก็หมดคือกันแต่ก็ยังไม่มีการเลือกตั้งอยู่” (คะ)

17. แล้วพ่อคิดว่า “ฐานอำนาจ” หรือ “ฐานเสียงสนับสนุน” ของท่านนายกนิมาจากไหน แล้วมีส่วนสำคัญยังไงคะ ?

“ชาวบ้านนี่แหละที่สำคัญ ที่เป็นฐานสนับสนุนท่าน เพราะถ้าเข้ามีฐานเสียงไม่หลายก็ไม่มีโอกาสได้เป็นเหมือนพ่อใหญ่สุชิน ฟังมาอยู่ใหม่ ฐานเสียงก็จะมีแต่อยู่ในบ้านสวนล้อมอย่างงี้” (คะ)

18. แล้วพ่อว่า “ระบบอุปถัมภ์” มีส่วนสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกใหม่คะ ?

“มีส่วน เพราะต่างฝ่ายต่างช่วยเหลือกัน อย่างถนนหนทางนี้ ไฟฟ้าพวกนี้ ถ้านายกไม่ทำให้ ก็ไม่ได้วิ่งดีแบบนี้หรอก นายกดี เพราะชาวบ้านก็ต้องการสิ่งที่ในหมู่บ้าน ไม่มีหรือสิ่งที่ทำให้การดำรงชีวิตไม่สะดวกสบาย” (คะ)

19. จากที่พ่อสังเกตเห็นนี้ พ่อว่าพวก เงิน ทรัพย์สิน เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ความน่าเชื่อถือ ความรอบรู้ มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกใหม่คะ ?

“มันก็ต้องมีส่วน ถึงจะรักษาอำนาจนายกได้ เพราะคนเราก็ต้องเห็นว่ามี ความรู้ ความสามารถ มียศมีตำแหน่ง จึงทำให้คนเกิดความเชื่อถือ สิ่งพวกนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมากในสังคม เขายึดถือกันแบบนั้น และเป็นการสร้างความเชื่อถือของประชาชน” (คะ)

20. แล้วพ่อคิดว่า อะไรที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกใหม่คะ ?

“งบประมาณในการพัฒนา การทำงานให้ครบตามนโยบายที่วางไว้ การรักษาความดี ถ้าทำไม่เสมอต้นเสมอปลายก็จะทำให้ความเชื่อมั่น ศรัทธาลดลง ถ้านายกว่าไม่ยาก ๆ นิมันก็ยากอยู่นะ เพราะมันไม่ได้มาแบบทันที มันต้องรอนาน อย่างว่าหละนะระบบราชการมันต้องรอไม่ใช่ว่ามาเลย กว่าจะเสนอ กว่าจะอนุมัติได้รอนานมาก อย่างรถขยะนี้ กว่าจะมาเก็บแถวนี่ได้มันก็นานรอให้เอาเข้าที่ประชุมก่อน” (คะ)

21. พ่อมีข้อเสนอแนะอะไรใหม่คะ ในการบริหารงานที่จะส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกคะ ?

“การที่อยู่ในตำแหน่งนานมันก็ไม่ดีเท่าไรหรอกที่มอง ๆ นะ คือเราจะทำยังไงก็ได้ จะทำหรือไม่ทำก็ขึ้นอยู่กับตำแหน่งอยู่ดี มันต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้คนใหม่ ๆ ที่มีหัวคิดสร้างสรรค์เข้ามาบริหารงานชุมชนเราได้จะได้เกิดการพัฒนามากกว่านี้ นายกก็คืออยู่หรือกไม่ใช่ว่าไม่ดีแต่อยากจะได้คนที่มีการพัฒนาให้ดียิ่งๆขึ้นไป เพราะสังคมทุกวันนี้อะไร ๆ มันก็ต้องแข่งขันกัน เศรษฐกิจในชุมชนก็ไม่ดีเท่าที่ควร หรือปรับปรุงการบริหารงานของทุกวันนี้ให้ดีเหมือนแต่ก่อนหรือให้ดียิ่งกว่าทั้งบุคลากรในองค์กรการต้อนรับผู้ที่มารับบริการจากองค์การบริหารส่วนตำบล ควรเพิ่มงบประมาณด้านการพัฒนา” (ค่ะ)

นายมานัส มากทรัพย์

สัมภาษณ์วันที่ 27 กันยายน 2561

เวลาที่ให้สัมภาษณ์ 16.10 น.

สถานที่สัมภาษณ์ องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายมานัส มากทรัพย์

ตำแหน่ง พนักงานทั่วไป

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวแสงเดือน เมืองพราหม

1. พื้นเพของคนในตำบลสะตองเป็นยังไงบ้านคะ ?

“การที่คนเรามาจากทางภาคเดียวกัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่เหมือนกัน เวลาที่จะเข้าไปพูดคุยก็จะเข้ากันง่าย เพราะนายกท่านเป็นคนที่มีไหวพริบในการพูดคุยอยู่แล้ว รู้จักพูดโน้มน้าวคนอื่น และอีกอย่างท่านเป็นคนที่ไม่ถือตัวด้วย” (ค่ะ)

2. พอที่จะทราบถึงภูมิหลังของท่านนายกไหมคะ ?

“ตอนนั้นเขาก็เป็นผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้านกำนัน ตอนนั้นก็ไม่มีใครเขามาแข่งได้นะ” (ค่ะ)

3. ท่านมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง หรือเคยร่วมงาน หรือกิจกรรม กับท่านนายกไหมคะ ?

“รู้จักกันมาตั้งแต่เป็นผู้ช่วย โนนคับผมเป็นเพื่อนกันคับ เป็นผู้ที่ช่วยเหลือให้ ตอนที่ผมยังไม่ได้ทำงานผมก็พื้นฐานเสี่ยงให้เขาคับ ผมขับรถไปให้เขาหาเสียงตลอดแหละคับ และทำงานร่วมกันมาตลอดเลยตั้งแต่เป็นวัยรุ่นด้วยกัน แต่ปัจจุบันเขาเป็นเจ้านายผมคับ ตอนนั้นนะพวกผมก็พากันคุยๆกันว่าเราลองมาเล่นการเมืองท้องถิ่นดูบ้างไหม ก็ชวน ๆ กันคับ” (ละ)

4. แล้วท่านคิดว่าปัจจัยด้านภูมิหลังของท่านนายกที่ท่านกล่าวมามีส่วนไหมคะ ในการที่ทำให้ท่านนายกรักษาอำนาจทางการเมืองได้นาน ?

“มีคับมี แก่ไปทางไหนก็ มีคนรักแถมมาก คือเราใครเป็นที่ไม่เหมือนแกเป็นนะ ประชาชนรักแถมมาก แกเป็นคน ไม่มีเงินมีทองนะ แต่แกได้ฐานเสียงจนล้น ไปหมด แกเป็นไม่มีเงินนะนายกเรานายกสี แกเป็นคนติดดิน” (ละ)

แล้วไม่มีเงินทำไมถึงรักษาอำนาจได้นานคะ ?

“เกิดจากความสามารถส่วนตัว และความดีของแก จากการที่ท่านทำงานด้านนี้มานาน ประชาชนจึงรักและเคารพมีความศรัทธาและเชื่อมั่นในตัวท่าน” (ละ)

5. แล้วปัจจัยด้านบุคลิกภาพของท่านนายกหะคะ มีส่วนไหม บุคลิกภาพของท่านเป็นยังไง ?

“จากการที่ เคยร่วมงานกันมาและเป็นคนที่ถือว่าเป็นเพื่อนสนิท รู้จักคุ้นเคยกันมานาน ทำงานร่วมกันมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน ท่านเป็นคนที่รู้จักเยอะ เข้าหาคนอื่น ได้ดี ท่านเป็นคนที่เข้ากับประชาชนได้ทุกระดับ เป็นคนที่ไม่ถือตัว มีสัมพันธ์ไมตรีที่ดี เป็นคนที่มีความสามารถส่วนตัว เฉพาะตัวของท่านที่ทำให้คนรัก เข้าหาคนง่าย ท่านยังชอบเข้าหาคนเฒ่าคนแก่ คนเฒ่าคนแก่จะรักท่าน ท่านเป็นคนติดดิน แกเป็นทั้งเพื่อน ทั้งพี่ ทั้งน้อง แกเข้ากับประชาชนได้ดี ให้คำปรึกษาได้หมด ไปบ้านไหนเขาเรียกกินข้าวกินปลาแกก็กินได้หมด ไปนั่งกินกับเขา แกไม่เรื่องมากมีไรแกก็กิน” (ละ)

6. แล้วด้านความรู้ความสามารถ การศึกษาของท่านหะคะ มีส่วนไหม ?

“การศึกษามันมาที่หลังสมัยนั้นมันไม่มีหรอกคับ แต่มาเรียนต่อเติมเอาที่ลับ แต่ก่อนมันก็จะเป็นประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการเมืองนี้มาก่อนมากกว่านะ และก็การพูดคุยเข้าหาชาวบ้าน” (ละ)

7. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวท่านนายกหะคะ เป็นยังไง แล้วมีส่วนในการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านไหมคะ ?

“ไม่มีผลหรือครับ ในฐานะท่านไม่ตีครับ” (ละ)

แล้วทำยังไงคะ ในเมื่อไม่มีเงิน เพราะเห็นคนส่วนมากเลยที่เล่นการเมืองจะต้องมีเงินเป็นทุนหรือไม่ในฐานะทางเศรษฐกิจเขาก็ดีคะ ?

“ส่วนมากจะมาจากความดีของท่านนั่นแหละครับที่ท่านได้รับเลือกตั้ง แก่เข้ากับคนง่าย ไปได้ไปวาคูกับคนแก่ เป็นความสามารถส่วนตัวมากกว่า แก่เป็นคนดีมากช่วยทุกอย่าง พอใครเอ่ยปากถามไม่มีก็ไม่ต้องช่วย ค่ะแนแนแก่ถึงได้เยอะ ตอนหาเสียงก็อาศัยเดินเคาะประตูบ้านอย่างเดียวแหละครับ” (ละ)

8. แล้วปัจจัยด้านครอบครัว และเครือข่าย หลະคะเป็นไง มีส่วนใหม่ต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ?

“ญาติของท่านก็เยอะอยู่นะ ส่วนมากจะเป็นญาติที่ย้ายมาจากภาคอีสาน และมีความนับถือกันเป็นญาติ สมัยก่อนแบบมาจากต่างถิ่นมี ไรท์ช่วยเหลือกัน เราต้องรักและช่วยเหลือกัน เวลาหาเสียงก็ไปหาเสียงช่วยกัน” (ละ)

9. แล้วปัจจัยด้านเพื่อน เพื่อนๆในทีมหลະคะเป็นไงบ้าง ท่านนายกมีเพื่อนเยอะไหมคะ ?

“ส่วนพวกที่ช่วยท่านก็จะเป็นพวกผมนี่แหละที่เป็นเพื่อนๆกันและเพื่อนๆในทีม ช่วยกันหาเสียง เดินตามหมู่บ้านต่าง ๆ อย่างผมก็เอารถมาช่วยในการใส่เครื่องเสียงวิ่งรอบหมู่บ้านช่วยหาเสียง ทุกวันนี้ก็ช่วยกันดีครับ แต่ก็มีบ้างที่ความคิดเห็นไม่ตรงกันแต่ก็แก้ไขได้ เป็นธรรมดาคนที่คนหลายคนมาอยู่ด้วยกันแล้วไม่ขัดใจกันมันก็เป็นไปไม่ได้หลະนะ แต่ก็ให้ความช่วยเหลือกัน อย่างพวกครองนี่ก็ช่วยกันมาตั้งแต่โน้น” (ละ)

10. นโยบายในการหาเสียงหลະคะ ใช้ตัวไหน ?

“นโยบายก็มีบ้างนะ น้ำไหล ไฟสว่าง ทางสะดวก ชาวบ้านที่ต้องการซึ่งมันเป็นการพัฒนา ด้านขั้นพื้นฐานที่ชาวบ้านต้องการ เพราะชาวบ้านเขาก็ต้องการของพวกนี้แหละนะ น้ำ ไฟ ถนนหนทาง เวลาหาเสียงก็จะไปด้วยกัน ไม่เหมือนคนอื่นที่แยกกัน ไป บ้างทีมีแค่ 3 คน แยกออกเป็น 3 กลุ่ม และอีกอย่างท่านเป็นคนที่มีความจำแนมมากกว่าใครเป็นใคร ตรงนี้ก็สำคัญที่ต้องจำเขาให้ได้ เหมือนกับว่าเป็นการดึงใจชาวบ้านว่าเราให้ความสำคัญกับเขา เวลาไปหาเสียงนายกเขาก็จะเดิน เดินไปหมดทั้ง 12 หมู่ ผมนี้ขับรถตามตูด เคาะเรียกเปิดประตู บ้านไหนคนไหนไปไม่เจอพุงนี้ไปใหม่ นายกเป็นคนจำแนมว่าใครเป็นใคร ไปปเลยแล้วที่นี้ก็มีมานั่ง ไล่เอาว่ายังไม่ไปบ้านไหนบ้าง แล้วก็กลับมาเคาะประตูบ้านเรียก” (ละ)

11. แล้วมีการสนับสนุนจากนักการเมืองและพรรคการเมือง หรือไม่คะ ?

“มีเหมือนกันคือมันจะมีสส.ของพรรค....สส... เขาจะสนับสนุนมาเป็นโครงการมาให้ เพราะในแต่ละพื้นที่ที่กลุ่มนักการเมืองที่มีบทบาทแตกต่างกัน ถ้าเกิดว่าพรรคการเมืองนั้นมีบทบาททางการเมืองในตอนนั้น ซึ่งพรรคการเมืองนั้นให้การสนับสนุนเราอยู่ เราก็มีโอกาสที่จะได้เข้ามาดำรงตำแหน่งทางวงการเมืองอีก พวกสส. เขาก็ต้องอาศัยเราเหมือนกัน สองอย่างนี้มันต้องอิงกันอยู่ แล้วคับ เพราะสส...พื้นฐานเสียงเขาก็ต้องมาจากท้องถิ่นเหมือนกัน เขาก็ลงมาหาเสียงแบบนี้ในพื้นที่” (ค่ะ)

12. การสนับสนุนจากข้าราชการและหน่วยงานในพื้นที่ หละคะ มีไหม ?

“ในลักษณะของการร่วมงานมันก็มีการร่วมมือกันทุกหน่วยแหละคับ พวกทหารก็ช่วยกันหมดแหละคับ แต่ถ้าเป็นกลุ่มเอกชนไม่มีคับ ส่วนมากจะเป็นหน่วยงานที่อยู่ในหน่วยงานเดียวกัน” (ค่ะ)

13. แล้วการสนับสนุนจากประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น หละคะมีไหม ?

“ประชาชนเขาก็ให้สนับสนุนร่วมงานกัน มีกลุ่มต่าง ๆ ก็มาช่วยกัน” (ค่ะ)

เขาช่วยยังไงคะ ?

“จะมีทั้งการร่วมงานกันและเป็นฐานเสียงสนับสนุน” (ค่ะ)

14. จากที่ท่านเคยร่วมงานกับท่านนายกมา ท่านนายกมีบทบาทในการบริหารงานเป็นยังไงคะ ?

“ก็เก่งนะ หัวดี ยึดหลักประชาธิปไตยในการทำงาน ฟังเหตุผลของคนอื่น มีปัญหาอะไรก็จับมือคุยกัน คุยกับลูกน้อง ใช้เหตุผลมาคุยกัน แยกใช้หลักคุณธรรมนะ ดูแลลูกน้องดีเวลาเจ็บไข้ได้ป่วยอะไรก็ดูแลกัน เวลาผมไม่อยู่อย่างนี้ เวลาลูกผมไม่เป็นไรแยกไปดูแลดีคับ ช่วยกันดูแล” (ค่ะ)

15. ท่านว่าท่านนายก มีบุคลิกภาพ อุปนิสัย มีภาวะความเป็นผู้นำ ไหมคะ ?

“แก็เป็นคนที่มีความรับผิดชอบนะ ชอบออกหน้าแทนลูกน้อง เวลาแก็ว่างแก็ลงไปดูว่าลูกน้องทำงาน ไปถึงไหน ๆ ดูแลเอาใจใส่งานที่ให้ทำ องค์กรของเราก้แบ่งงานกันทำแล้วแก็ไปดูแล ส่วนมากแก็จะไม่ค่อยว่านะ แก็ต้องไปนั่นไปนี่ตลอด ไปประชุมบ้าง เวลาลูกน้องทะเลาะกันก็จะเรียกมาคุย มันก็ต้องมีหละนะเพราะเป็นคนหุ่มมากเป็นเรื่องธรรมดา แต่แก็ไม่อยากให้มีเรื่องทะเลาะกัน แก็ทำงานเป็นกันเอง ด้านการทำงานมันก็ต้องมีทั้งส่วนที่พอใจและไม่พอใจ คนเรามันมี 2 ฝ่าย 3 ฝ่าย หละนะ จะให้มันดีหมดมันก็ไม่ดีหรอก แล้วถ้าเราไปถามคนที่ไม่ใช่สายเราเขาก็ว่าไม่ดี ทำแค่พวกเราเอง เราก้ทำกันสุดฤทธิ์เพราะงบประมาณมันมีแค่ไหนเราก้ทำกันแค่นั้น แต่บาง

คนก็ไม่เข้าใจ เอ๊ะทำไมทำแต่บ้านเพื่อน เกณฑ์ในการแบ่งคือ หมู่บ้านหนึ่งเขาจะมีสมาชิกหมู่บ้านละ 2 คนใช้ไหม เขาก็จะมาเสนอในสภา พอมีงบเข้ามานะ เขาก็จะมาหาว่าใครเดือดร้อน เขาก็จะจัดสรรคืบส่วน ถ้าคนไหนเขาไม่มีอะไรเขาก็ให้บ้านนี้ก่อน อย่างบ้านนี้ไม่มีคอนกรีตนี้เขารวม ๆ กัน ให้หมู่บ้านนี้ไปทำก่อนนะ เขาก็ยอมเขาก็คุยกันได้นะ ก็ต้องแบ่งกันไป โครงการแบบนี้มันก็จะมาปีละครั้งบ้างหรือไงก็ต้องแบ่ง ๆ กันไป ผมก็มีการประชุมทุกเดือนคับ แต่ไม่ตายตัวว่าวันไหน แล้วแต่นายกท่านจะว่าง มันมีปัญหาอะไรไหมเราก็จะมาคุยกัน ถ้ามีประชามติในหมู่บ้านยกก็จะลงไปกับปลัดไปร่วมประชุมด้วย” (ค่ะ)

16. ท่านนายกเคยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่น ให้ได้รับการเลือกตั้ง หรือข้าราชการในพื้นที่ ให้มีความเจริญก้าวหน้าบ้างไหมคะ ?

“ก็มีแหละแต่มันพูดไม่ได้ พูดไปก็อันตราย” (ค่ะ)

แล้วการให้ความช่วยเหลือ อุปถัมภ์ ประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ หละคะเป็นยังไง ?

“เรื่องไหนที่คนร้องขึ้นมาเขาก็จะมอบหมายให้คนที่เกี่ยวข้องลงไปดูเพื่อที่จะวางแผนในการให้ความช่วยเหลือ แล้วค่อยมาคุยกัน เพราะเขาจะมีหน้าที่รับผิดชอบอยู่แล้ว” (ค่ะ)

17. ท่านคิดว่า สิ่งที่ทำให้ท่านนายกชนะการเลือกตั้ง คืออะไรคะ ?

“ตัวท่านก็จะเข้าหาประชาชนนี้แหละส่วนหนึ่ง เข้าคนคนแก่ เพราะคนแก่ถ้าเข้าไม่ถึงก็ลำบากนะเพราะเขามีฐานเสียงเยอะนะ เพราะส่วนมากก็จะเป็นการเข้าถึงช่วยเหลือ ให้ความช่วยเหลือ และอีกอย่างหนึ่งประชาชนหละคับเขาอยากให้เราเป็น เพราะมีบทบาททางสังคมมากกว่า เพราะสมัยเป็นผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน พวกนั้นมันบทบาทน้อยกว่า พอมีการเมืองท้องถิ่นเข้ามา เขาก็ดันกันขึ้นมาเพราะคนอื่นไม่เหมาะสม” (ค่ะ)

18. แล้วด้านกฎหมายหละมีส่วนใหม่ อย่างกฎหมายพระราชบัญญัติสภาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ที่ยกฐานะจากสภาตำบลมาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนิ และก็มีมีการแก้ไขมาเรื่อย ๆ มีส่วนต่อการอยู่ในอำนาจทางการเมืองของท่านนายกไหม ?

“มีเหมือนกัน เพราะกฎหมายเป็นกฎระเบียบนี้ที่จะเป็นตัวกำหนดว่าจะต้องปฏิบัติยังไงถึงจะไม่ผิดกฎระเบียบในสังคม และก็ต้องทำตามกฎระเบียบนั้น ๆ” (ค่ะ)

แล้วการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 ที่ผ่านมาหละคะ ?

“มีส่วน เพราะอยู่ในช่วงคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ยังไม่มีการให้เลือกตั้ง” (คะ)

19. ท่านคิดว่าอะไรที่เป็น “ฐานอำนาจ” หรือ “ฐานเสียงสนับสนุน” ของท่านนายกคะ ? และมีผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ยังไงคะ ?

“ประชาชน จะได้ไม่ได้ก็ขึ้นอยู่กับประชาชน ถ้าทำให้ประชาชนยังรักอยู่ก็สามารถที่จะอยู่ต่อได้ ต่อมาก็จะเป็นเพื่อนและเพื่อน ๆ ในทีมต่างให้การสนับสนุนช่วยเหลือกันมาตลอด เพราะส่วนอื่นจะมายังไม่ได้นะเพราะกฎหมายมันบอกไว้” (คะ)

20. ท่านเห็นว่า “ระบบอุปถัมภ์” เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกหรือไม่คะ ?

“มันเป็นการสนับสนุนเป็นการเอื้อเพื่อต่อกัน ช่วยๆกัน ไป เพราะท่านชอบช่วยเหลือชาวบ้าน เข้าหาชาวบ้าน พอลงสมัครรับเลือกตั้งเขาก็ให้การสนับสนุนลงคะแนนเสียงให้เป็นการตอบแทนซึ่งกันและกัน เพราะคนเราจะไปลงทุนคนเดียวมันคงเป็นไปไม่ได้หรอกครับ มันก็ต้องมีการจับกลุ่มกันเพื่อคอยให้การสนับสนุนซึ่งกันและกันมันถึงจะสำเร็จมาได้ ซึ่งบางครั้งแกก็จะไปช่วยเหลือดูแลคนที่เจ็บไข้ได้ป่วยก็เกิดการซาบซึ่งกันและกัน เขาก็ตอบแทน มันเป็นการตอบแทนซึ่งกันและกันเป็นเรื่องปกติของสังคมและวัฒนธรรมของเราไม่ว่าสังคมไหน ๆ ก็เป็นแบบนี้แหละครับ เชื้อเรื่องบาป บุญ คุณ โทษ พวกนี้แหละครับ” (คะ)

21. แล้วท่านคิดว่า เงิน ทรัพย์สิน เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ความน่าเชื่อถือ ความรอบพวกนี้มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกไหมคะ ?

“เงิน ทรัพย์สินแกไม่มี แกไปยืมใครเขามาหละ เขาจะให้หรือ ว่าไหม ถ้าให้แล้วจะไปหาที่ไหนมาคืนเขา แกก็จะใช้ความดีนี้แหละแทน หน้าที่การงานนี้แหละนะที่มาช่วยกันเพราะแกทำงานแต่ก่อนคนก็รู้จักแกเยอะ เป็นนายกก็หลายสมัยแล้วนี่ ก็คือมีส่วนในการส่งเสริมการรักษาอำนาจของท่าน” (คะ)

22. แล้วท่านคิดว่าสิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคืออะไรคะ ?

“ด้านงบประมาณในการพัฒนานี้หละ ถ้าประชาชนไม่เข้าใจก็ลำบาก แต่ถ้าลูกน้องไม่เข้าใจกันแกก็เรียกมาเคลียร์กันได้หมด ส่วนประชาชนมันก็มีส่วนที่ไม่ชอบเราอยู่บ้างนะเป็นปกติ เพราะมันมีหลายส่วนหลายคน มีทั้งคนรักและคนที่ชอบท่านมันก็มี คนที่ทำให้งานล่าช้ามันก็มี บางทีมันก็ไม่เข้าใจกันเรื่องเงินเรื่องทอง บางคนมันก็ไม่อยากเซ็นด์ไม่ยอมอะไร นายกัก็เรียกไปคุยมัน

ติดตรงปัญหาอะไร ก็ต้องคุยกัน มันก็มีบ้านที่เกิดจากอคติส่วนตัว คืออย่างว่าแหละคนหลายใจ ทำไป เข้าขามเย็นขามทำไปแทนที่จะเซนต์ก็ไม่ใช่เซนต์ เป็นอุปสรรคส่วนหนึ่งนะอย่างโครงการที่ทำนี้ เงินเดือนเขามันต้องออก แต่เดือนสองเดือนแล้วก็ยังไม่ออกอีก เพราะเขาไม่ยอมเซนต์นะ เวลาเขาร้องมาเขาก็ร้องนายก นายกก็เรียกมาคุย ทำให้นายก โคน โจมตีมากคับ อย่างจะไปเอาวัสดุมาก่อนสร้างทาง เราไม่มีเงินสดนะคับ เราก็ไปเอามาก่อน เงินส่วนนี้ 7 เดือนแล้วก็ยังไม่ได้ เรื่องนี้ โคน โจมตีมากมันก็เป็นอุปสรรคในการบริหารงานอีกอย่างหนึ่งคับ ที่นี้เราไปเอาที่ไหนเขาก็ไม่อยากจะให้เรา ทำให้งานเกิดความล่าช้า ทำให้ประชาชนความเบื่อหน่ายว่าทำไมมันช้าจัง อย่างทำถนนนี้เราไปเอาวัสดุไม่ได้เพราะที่ไหนก็ไม่อยากจะเราชาวบ้านก็เกิดความเบื่อหน่ายว่าทำไมอะไรก็กันอยู่ ไม่ให้ความสนใจชาวบ้านเลยอะไรอย่างนี้คับ เราไปเร่งเขาก็ไม่ได้” (ค่ะ)

23. แล้วท่านมีข้อเสนอแนะในการบริหารงานที่ส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกไหมคะ ?

“ไม่รู้จะเสนออะไรดีนะ พูดไปแล้วมันก็ไม่เป็นการดีต่อตัวเอง” (ค่ะ)

เสนอแบบการทำงาน หรือเรื่องงบประมาณอะไรพวกนี้ก็ได้คะ ว่าควรปรับปรุงอะไรตรงไหนบ้าง ที่ท่านมองเห็นคะ ?

“ก็อยากจะทำให้พัฒนาปรับปรุงทุก ๆ ด้าน ในทุก ๆ ส่วนมันก็จะดีขึ้นเองแหละ ให้มีความกระตือรือร้นในการบริหารงานในทุก ๆ ส่วน ในตัวของบุคลากร ทุก ๆ คน ให้ดีกว่านี้ ถ้าบุคลากรในองค์กรมีการพัฒนารับผิดชอบที่ดีขึ้นกว่านี้ ก็จะทำให้การทำงานมันคล่องตัวเอง เพราะถ้าส่วนนี้มันคล่องตัวนะ และก็อยากให้มีงบประมาณในการพัฒนาในท้องถิ่นอีก” (ค่ะ)

นายรังสรรค์ ทองเต็ม

สัมภาษณ์วันที่ 22 เมษายน 2562

เวลาที่ให้สัมภาษณ์ 16.00 น.

สถานที่สัมภาษณ์ ที่บ้านนายรังสรรค์ ทองเต็ม

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายรังสรรค์ ทองเต็ม

ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านทรัพย์สมบูรณ์ หมู่ที่ 6 ตำบลสะตอน

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวแสงเดือน เมืองพรม

1. พื้นเพของคนในตำบลเราเป็นอย่างไรบ้างคะ ?

“ส่วนมากแล้วเป็นคนอีสานนะ มาจากต่างแดน 80 % มาจากทางภาคอีสานเรา นอกจากนั้นก็จะมีปะปนกันไปก็มาจากที่อื่น” (ค่ะ)

2. คนอีสานมีวัฒนธรรมประเพณีแบบไหนคะ ?

“เขาก็ได้นำเอาวัฒนธรรมประเพณีกลับมาใช้ในการดำรงชีวิตในหมู่บ้านด้วยนะ จะเห็นได้จากประเพณีบุญบั้งไฟ การขึ้นบ้านใหม่ หรืองานบุญต่าง ๆ ที่จะจัดขึ้นให้มีทั้ง 12 เดือน ตามประเพณีของคนอีสาน” (ค่ะ)

3. นิสัยใจคอของคนในพื้นที่นี้เป็นไงคะ ?

“มีการจับกันอยู่เป็นกลุ่มเป็นก้อน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันและกัน ใจดี ชอบเข้าวัดทำบุญ รักที่รักน้อง เขาก็จะดึงวัฒนธรรมของคนอีสานเข้ามาใช้ในการดำรงชีวิตในเขตตำบลของเรา” (ค่ะ)

4. แล้วมีส่วนไหนคะที่คนในตำบลสะท้อนเราที่เป็นคนอีสาน แล้วท่านนายกก็เป็นคนอีสานเหมือนกัน ซึ่งคนอีสานกับคนอีสานก็ต้องเลือกกันอยู่แล้ว มีส่วนไหนคะ ?

“ก็ไม่มีเชิงนะ เพราะครั้งที่แล้วเขาก็ไม่ได้เป็น คนที่ได้เป็นเป็นคนประจวบ แต่มันจะขึ้นอยู่กับที่ความสนิท ค่อนข้างจะมากกว่านะ” (ค่ะ)

5. พอที่จะทราบถึงภูมิหลังของท่านนายกไหมคะ ?

“ภูมิหลังก่อนที่จะมาเป็น เดิมทีนายกก็เป็นคนเพชรบูรณ์แล้วก็ย้ายถิ่นฐาน มาอยู่ที่นี้มาตั้งแต่เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ใหญ่บ้าน เป็นกำนัน แล้วก็มาเป็นนายกนี้แหละ” (ค่ะ)

6. ภูมิหลังมีส่วนไหนคะที่ทำให้ท่านกลับมาเป็นนายกอีก ?

“มีส่วนนะ และก็มีญาติ พี่น้อง พวกพ้อง มีส่วน เพราะการทำงานหน้าที่เขาเห็นทำงานดี ต่อเนื่องมา ชาวบ้านก็นิยมเลือก” (ค่ะ)

7. บุคลิกภาพหละคะ ท่านนายกมีบุคลิกภาพแบบไหนคะ ?

“เป็นคนดี มีอัธยาศัยที่ดี ทักทายพูดคุยเป็นกันเอง เข้ากับทุกคนได้ดี” (ละ)

8. แล้วบุคลิกภาพของท่านมีส่วนไหม ?

“มีส่วนไหม มีส่วนนะ เป็นคนที่ไม่ได้วางตัวสูง เป็นคนเรียบง่าย เป็นคนที่มีอุปนิสัยดี เข้ากับคนง่ายให้ความเคารพนับถือผู้สูงอายุและให้เกียรติทุกคน” (ละ)

9. แล้วด้านความรู้ความสามารถ และการศึกษาหะละละ เป็นไง ?

“การศึกษาหะละ ท่านนายกก็จบรัฐประศาสนศาสตร์. ป.ตรี ของราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี ที่เดียวกันกับผม” (ละ)

10. แล้วมีส่วนไหมคะในส่วนนี้ ?

“ถามว่ามีส่วนไหม มันก็มีส่วนนะเพราะการศึกษาทุกวันนี้ เริ่มเข้ามามีบทบาทในการทำงาน คือมีส่วนให้ท่านในการบริหารงานและเป็นการอัปเดตให้กับตัวท่านเองขึ้นมา และที่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาประยุกต์เข้ากับประสบการณ์ที่เคยสั่งสมมาในแก้ไขปัญหาได้ด้วย” (ละ)

11. แล้วนอกจากนี้ยังมีอะไรอีกไหมคะ ?

“นอกจากนี้ก็ยังมี พรรคพวก พวกพ้อง ที่สามารถปรึกษากันได้” (ละ)

12. แล้วฐานะทางเศรษฐกิจของท่านนายกหะละละ เป็นไง ?

“ฐานะครอบครัว มีแม่ พี่ น้อง แพนตายแล้ว แล้วก็ลูกอีก 2 คน เป็นชายหมด ส่วนอาชีพทางบ้านก็ประกอบอาชีพทำสวนลำไย” (ละ)

13. ทำแค่สวนลำไยใช้ไหมคะ ?

“ใช้แค่ทำแค่สวนลำไย” (ละ)

14. แล้วแฟนท่านนายกทำงานอะไรคะตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ ?

“แต่ก่อนเมียท่านก็เป็นเจ้าหน้าที่ด้านการเงิน เป็นเจ้าหน้าที่ เป็นข้าราชการ” (ละ)

15. แล้วทำที่ไหนคะ ?

“ในองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน” (ละ)

16. แล้วด้านเศรษฐกิจของท่านมีส่วนไหมคะ ?

“ไม่น่าจะมีส่วน เพราะเป็นคนไม่ค่อยมีฐานะ” (ละ)

17. และครอบครัว เครือญาติของท่านมีหลายไหมคะ?

“เครือญาติเยอะไหม ก็กลุ่ม พรรคพวก เพื่อนพ้อง ก็พอมียะ” (ละ)

18. แล้วมีส่วนไหนคะ ?

“มีส่วนนะ ญาติ พี่น้องมีส่วน เป็นฐานเสียงให้ช่วยในการหาเสียงอีก ช่วยงานอีก” (ค่ะ)

19. แล้วเพื่อน เพื่อนในกลุ่มล่ะคะ ?

“เพื่อน ในกลุ่มก็มีส่วน เป็นปัจจัยเพื่อนฝูงที่อยู่ในทีม ที่ลงสมัครในกลุ่มนายกก็มีญาติของพรรคพวกในทีมเยอะ มันก็เป็นองค์ประกอบช่วยให้ได้รับการเลือกตั้งมา เพราะว่าแต่ละคนในกลุ่มท่านก็มีเครือข่ายหลาย ร่องนายกมีญาติและพรรคพวก เพื่อนพ้องที่เยอะ” (ค่ะ)

20. แล้วนโยบายล่ะคะ เป็นไง ?

“นโยบายในการหาเสียงก็มาพัฒนาตำบลให้มีความเจริญ น้ำไหล ไฟสว่าง ถนนดี” (ค่ะ)

21. แล้วมีส่วนไหนคะ ?

“นโยบายมีส่วนไหน มีส่วนนะ เป็นกับซุอันดับแรก ซุให้คนสนใจในการที่จะทำ เป็นอันดับแรก ก็เหมือนกับพรรคอนาคตใหม่ที่เขาก็คู่จากนโยบาย ผู้ที่ลงสมัครเขาก็ไม่เคยรู้จักด้วยซ้ำไปก็ยิ่งได้เลย” (ค่ะ)

22. แล้วการสนับสนุนจากนักการเมืองหรือพรรคการเมืองล่ะคะมีไหม ?

“น่าจะไม่มีนะ เพราะแถวจันทบุรีเรานักการเมืองจะไม่แรง” (ค่ะ)

23. แล้วการสนับสนุนจากกลุ่มผู้นำชุมชนและประชาชนล่ะคะมีไหม ?

“มี เพราะ ท่านเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มในหมู่บ้านทุก ๆ หมู่บ้าน” (ค่ะ)

24. แล้วท่านนายกมีภาวะความเป็นผู้นำไหมคะ ?

“มีนะคับ แก่เป็นผู้นำมาหลายสมัยแล้วที่ได้ทำหน้าที่การเป็นผู้นำในชุมชน” (ค่ะ)

25. แล้วท่านนายยังงั้นละ คำว่าผู้นำของท่าน ท่านหมายถึงอะไรคะ ?

“ผู้นำก็คือนำพาพวกเราพัฒนาตำบลและก็แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับชุมชน” (ค่ะ)

26. แล้วท่านนายกเคยสนับสนุนหรือว่าดึงคนเข้าไปทำงานด้วยไหมคะ ?

“อันนั้นมันก็เป็นการหาพวก การสรรหาคนที่รู้จัก รู้อะไรอย่างนี้เข้าไปทำงาน” (ค่ะ)

26. เหมือนกับระบบอุปถัมภ์ไหมคะ ที่เราจะต้องตอบแทนเขาที่ให้การสนับสนุนเรา ?

“ใช่ แล้วระบบอุปถัมภ์มีส่วนไหน มันก็มีส่วนบ้างนะ ที่ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ต่างตอบแทนกันด้วยผลประโยชน์ คุณช่วยผม ผมช่วยคุณ” (ค่ะ)

27. ท่านคิดว่ากฎหมายพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ที่ได้ปฏิรูปท้องถิ่น มีส่วนใหม่ต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ที่กฎหมายมันมีการปรับฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศคะ ?

“กฎหมาย อำนาจ มีส่วนใหม่ในลักษณะของกฎหมายด้านการปกครองก็มีส่วน เพราะมันจะระบุไว้เลยว่าต้องดำรงตำแหน่ง 4 ปี ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ มีระเบียบในการทำงาน” (คะ)

28. แล้วก็การรัฐประหารเมื่อก็มีส่วนใหม่คะ ?

“ถามว่ามีส่วนใหม่ มันก็มีส่วน เพราะได้เป็นต่อเนื่องมาถึงอยู่ทุกวันนี้ได้พ้นตำแหน่งมาก็ 3-4 ปีแล้ว แทนที่จะหมดวาระไปแล้ว แต่ตอนนี้ก็ยังอยู่ในอำนาจอยู่” (คะ)

29. แล้วฐานเสียงสนับสนุนที่สำคัญของท่านนายกคะคะ ท่านคิดว่ามาจากไหน ?

“ฐานเสียงที่สำคัญก็น่าจะมาจากเครือข่าย พรรคพวก และเครือข่ายพี่น้องทางทีมงานเป็นฐานเสียงในส่วนที่สำคัญ” (คะ)

30. ท่านคิดว่าอะไรเป็นปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ?

“ปัญหาและอุปสรรค คือชาวบ้านน่าจะจะได้ความเปลี่ยนแปลง ปัญหา อุปสรรคของท่านสมัยนี้นะ (คะ) บางทีก็เหมือน ณ ตอนนี่คือทำงานไม่ได้ตามเป้าหมายที่ตัวเองพูดคุยไว้ และแก้ปัญหาไม่ได้ ตามนโยบายที่วางไว้ และก็ความเปลี่ยนแปลง ยุคใหม่ ๆ เขาก็อยากได้อะไรที่มันใหม่ ๆ เข้ามาบ้าง และก็ปัญหาอีกเรื่องน่าจะเป็นปัญหาด้านทีมงานมีความแตกแยกขึ้น” (คะ)

31. มีข้อเสนอแนะอะไรใหม่คะ ที่เกี่ยวกับการทำงาน อย่างเชิงนโยบาย เชิงปฏิบัติอย่างจ้ หรือการแก้ไขปัญหามรท้องถิ่นของเราอย่างจ้คะ ?

“ก็ไม่มีนะใครจะกล้าไปเสนอหละนะ” (คะ)

32. หรือไม่ก็แบบการที่อยู่ในตำแหน่งนานเกินไปทำให้ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงเลย มันควรจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือมาตรฐานอะไรในการที่จะประเมินผลการทำงานของผู้ที่เป็นนายกเพื่อที่จะได้มีผลงานที่ดีอยู่ตลอดเวลา อะไรอย่างจ้คะ ?

“ด้านกฎหมายที่บอกว่าอยู่ในตำแหน่งวาระละ 4 ปี นี้ ถามว่านานไหม ไม่นานนะ แต่ตอนนี้มันอยู่ในช่วงเป็นการรักษาฐานอำนาจเฉย ๆ เราก็คิดดูนะอย่างการเลือกตั้ง สส. บ้านเราเมื่อที่นี้ผู้สมัคร สส. ไม่มีผลต่อผู้เลือกตั้ง แต่ก็มีผลในนโยบายของพรรคที่ชูพรรคของเขาอยู่ อย่างพรรคอนาคตใหม่ได้เข้าไป 3 คน ของอนาคตใหม่นะ บางที สส. บางคนก็ไม่รู้จัก ไม่เคยเห็นหน้า แต่

ทำไมได้ เพราะกระแสของโซเชียลของเขาค่อนข้างจะมาดี แล้วก็สามารถทำให้มีบทบาทมีอะไรเปลี่ยนแปลงได้ นี่มันก็เหมือนกัน ของนายก็มีโอกาสเหมือนกัน วางนโยบาย วางโอกาส วางความหวังใหม่ ๆ ให้กับชาวบ้านนะ” (ละ)

นายวิสุทธิ คล้ายสุวรรณ

สัมภาษณ์วันที่ 21 กันยายน พ.ศ.2561

เวลาที่ให้สัมภาษณ์ 14.45 น.

สถานที่สัมภาษณ์ บ้านสวนวิสุทธิ

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายวิสุทธิ คล้ายสุวรรณ

ตำแหน่ง อดีตสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวแสงเดือน เมืองพราหม

1. คนในพื้นที่ตำบลสะตองเป็นยังไงบ้างคะ ?

“คนในพื้นที่จะเป็นคนอีสานซะส่วนใหญ่ อุบล เพชรบูรณ์ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น พวกนี้เป็นคนอีสานทั้งนั้น ส่วนเราเป็นคนภาคกลางจะไปสู้ไหวได้ไง เพราะคนส่วนใหญ่แถวนี้จะเป็นคนอีสาน ขนบธรรมเนียมประเพณีก็จะเป็นของคนอีสานนะ คนอีสานเขาก็รักกันดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน เขตนี้ดีนะคนตำบลสะตองจะดีนะเขาเป็นคนดี ดีทุกคนเลย ทักทายปราศรัยและอาศัยศาสนาจะเป็นตัวเชื่อมคนในชุมชน แต่ก่อนนะก่อนที่จะประชุมในองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีนิมนต์พระไปสวดมนต์ไปแสดงธรรมก่อนนะถึงจะประชุมกัน” (ละ)

แล้วมีส่วนไหนคะที่ทำให้ท่านนายกได้รับการเลือกตั้งจากคนพวกนี้คะ ?

“มีคับมี ก็ท่านนายกก็เป็นคนอีสาน แต่ผมเป็นคนภาคกลาง จะไปสู้ท่านได้ไงหละคับ”

(ละ)

2. ท่านทราบถึงภูมิหลังของท่านนายกไหมคะ ?

“ท่านเป็นคนอีสานที่ย้ายถิ่นฐานมาที่นี่ ผมมาอยู่ที่นี้ที่หลังท่าน ผมเป็นคนปทุมธานี ตอนนั้นท่านก็ทำงานเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน และท่านก็นั่ง เห็นท่านลงพื้นที่ไปกับพ่อใหญ่เหล็ก จันทะวงษา นี่แหละครับ ท่านก็จะทำงานร่วมกันมาตลอดเลย ถือว่าท่านก็มีบทบาทในชุมชนคนหนึ่งที่ทำงานให้กับชุมชน” (ละ)

จากภูมิหลังของท่านนายกมีส่วนไหนคะที่ทำให้ท่านนายกอยู่ในตำแหน่งได้นานคะ ?

“ผมว่ามีส่วนมากเลยนะ เพราะท่านทำงานตรงนี้ทำให้ชาวบ้านรู้จักท่านเยอะ มีประสบการณ์ในการทำงานอีก ท่านก็เก่งนะมีปฏิภาณไหวพริบดีในการแก้ไขสถานการณ์ต่อหน้า” (ละ)

3. ท่านมีความสัมพันธ์ หรือมีความเกี่ยวข้องกับท่านนายกไหมคะ ?

“ท่านมาชวนผมไปช่วยกันทำงานด้วย มาช่วยกันบริหารงานให้ความช่วยเหลือพ่อแม่พี่น้องด้วยกัน” (ละ)

4. แล้วท่านเคยร่วมงาน หรือกิจกรรมกับท่านนายกไหมคะ ?

“เคยทำตอนที่ เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ เป็นอยู่ 2 สมัย 8 ปี ครับ” (ละ)

5. ท่านคิดว่าบุคลิกภาพของท่านนายกเป็นอย่างไรบ้างคะ ?

“ท่านเป็นคนพูดจาเรียบร้อยดีวันนั้นนะ ได้ได้ได้นั้นนะ ใครมาขอให้ทำอะไรให้ก็รับปากไว้ก่อน แต่มันก็มีทำได้บ้างทำไม่ได้บ้าง ที่ทำได้ไม่ได้มันก็ขึ้นอยู่กับเรื่องนั้นมันเกี่ยวข้องกับงบประมาณที่เราที่มีอยู่อย่างจำกัด แต่ถ้าเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไปก็คงทำให้ได้เลย จากที่ผมคิดนะ ท่านเป็นคนที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ใจกว้าง คำพูดคำจาดี มีวาตะในการพูดชักจูง โน้มน้าวใจคนเก่ง เก่งในด้านไกล่เกลี่ย จนได้รับรางวัลอะไรนะที่เกี่ยวกับด้านไกล่เกลี่ย ไม่พูดไปกระทบใคร รักเพื่อนฝูง มีบุคลิกที่ดีเหมาะสมกับกาลเทศะ” (ละ)

แล้วตรงนี้มีส่วนช่วยให้ท่านรักษาอำนาจทางการเมืองไหมคะ ?

“มันก็มีส่วนอยู่บ้างนะคับ ถึงแม้ว่าจะมีบ้างส่วนที่เสีย” (ละ)

6. แล้วปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ การศึกษา ของท่านนายกจะเป็นอย่างไร มีส่วนไหมต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านคะ ?

“ก็มีส่วนนะ เพราะท่านนายกเนี่ยเคยมีความรู้และความสามารถจากประสบการณ์ที่ตัวเองเคยทำเกี่ยวกับงานพวกนี้มาก่อน การบริหารงานของท่านก็เก่งมีความสามารถในการทำงานได้ดี” (ค่ะ)

7. แล้วฐานะทางเศรษฐกิจของท่านนายกหละคะ เป็นยังไง ?

“ท่านเป็นคนที่ไม่มั่งคั่ง ท่านเล่นการเมืองทุกวันนี้สังเกตไหม บ้านท่านก็ไม่ได้ใหญ่จื๊น มีแต่จะเล็กลง ๆ” (ค่ะ)

แล้วมีส่วนไหนคะ ?

“ผมว่าไม่มีส่วนหรอกคับ เพราะทุกวันนี้บ้านก็ไม่เห็นใหญ่อะไร ฐานะก็เหมือนเดิม” (ค่ะ)

8. แล้วด้านครอบครัว เครือญาติของท่านนายกหละคะ ?

“ญาติท่านจะเยอะนะ ทั้งญาติฝั่งด้านแฟนของท่านก็จะเยอะมาก ความได้เปรียบอีกอย่างหนึ่ง” (ค่ะ)

แสดงว่าตรงนี้ก็มีส่วนช่วยท่านนายกใช้ไหมคะ ?

“ใช้คับมืออย่างมากเลยคับ” (ค่ะ)

9. แล้วเพื่อน และเพื่อนๆในทีมท่านนายกหละคะ เป็นไง ?

“มีส่วนนะเพราะคนรุ่นเก่าๆที่อยู่ด้วยกันจะไปเดินพบปะกับชาวบ้านในเวลาว่าง บางทีก็มีแบ่งพื้นที่กัน ไปตามหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละพื้นที่ เวลาที่มีประชุมประจำหมู่บ้านเราที่ต้องไป ถ้าพื้นที่ไหนไม่เข้าใจในโครงการต่าง ๆ ก็ไปอธิบายให้ฟังว่าทำไมมันถึงไม่ลงมาสักทีโครงการนี้เพราะบางทีก็ต้องรองบประมาณก่อน บางทีถ้าไม่เป็นไปตามแผนพัฒนาสามปีก็ไม่สามารถทำได้ ก็ต้องรอไปก่อน บางทีชาวบ้านจะไม่เข้าใจในส่วนการทำงานของระบบราชการ” (ค่ะ)

10. ด้านนโยบายในการหาเสียงหละคะ ?

“หลัก ๆ นโยบายในการหาเสียงก็จะคล้าย ๆ กัน เพราะเราเคยอยู่ทีมเดียวกันมาก่อนก็เลยรู้ ๆ กัน ช่วงหาเสียงผมก็ลงพื้นที่ ใช้นโยบายคล้าย ๆ กัน แต่ผมไม่ได้ แต่ท่านได้ เป็นเพราะฐานเสียงของท่านเยอะกว่าผม ผมก็เลยไม่ได้คับ” (ค่ะ)

11. แล้วพอจะทราบบ้างไหมคะว่ามีนักการเมืองและพรรคการเมืองให้การสนับสนุนท่านนายกบ้างไหม ?

“มีพรรคการเมืองสนับสนุนท่านอยู่เหมือนกัน เพราะนักการเมืองหรือนักการเมืองเขาก็ต้องลงมาหานักการเมืองท้องถิ่น เพื่อที่จะอาศัยซึ่งกันและกัน” (ค่ะ)

พอจะทราบไหมคะว่าเป็นใครมาจากพรรคไหน ?

“อันนี้ผมก็ไม่ทราบครับ แต่ผมว่ามี เพราะมันคงเป็นไปได้นะที่จะไม่มีนักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่ไม่ให้การสนับสนุน เพราะเขาก็ต้องลงมาหาคนที่มีความสามารถในชุมชนก่อนอยู่แล้วครับ และอีกอย่างท่านก็ต้องมีพรรคพวกของท่านที่อยู่ในสังกัดนั้นด้วย” (ละ)

12. แล้วด้านการสนับสนุนจากประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้ที่มีอิทธิพลในท้องถิ่นหละคะมีไหม ?

“มีครับ เป็นเพราะท่านเคยทำงานในด้านนี้มาก่อนจึงทำให้ประชาชนและกลุ่มผู้นำชุมชนต่าง ๆ ให้การสนับสนุนท่านนะ โดยแท้จริงแล้วก็มาจากภูมิหลังของท่านนั่นแหละที่สร้างฐานไว้ดีมาก่อน และก็มีผู้รับเหมาบ้างหละนะในพื้นที่” (ละ)

13. ท่านคิดว่าท่านนายกมีบทบาทในการบริหารงานเป็นยังไงบ้างคะ ?

“การบริหารงานในองค์กร ท่านก็จะทำงานกันเป็นทีมชะมากกว่า และท่านก็ได้ใจลูกน้อง มีอะไรก็ปรึกษาหารือกัน ช่วยกันแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น” (ละ)

14. ท่านคิดว่า ท่านนายกได้รับการช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากข้าราชการในพื้นที่ไหม ?

“เป็นการร่วมมือกันทำกิจกรรมต่าง ๆ และของงบประมาณในการทำหาแหล่งน้ำให้กับประชาชน” (ละ)

แล้วการให้ความช่วยเหลือ อุปถัมภ์ ประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นยังไงบ้าง ?

“ทำอยู่แล้วเต็มทีแต่อาจจะช้าหน่อยเพราะขึ้นอยู่ที่ปลัดถ้าปลัดไวท่านก็ไวช่างก็ไวหละ แต่นี้ปลัดช้ากว่าจะเซ็นดีให้ช้า” (ละ)

15. จากที่ทางเคยทำงานร่วมกันมา ท่านคิดว่าอะไรที่ทำให้ท่านนายกชนะการเลือกตั้งคะ ?

“ประชาชนนี่หละครับ เพราะท่านเคยทำงานด้านนี้มานานตั้งแต่เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านผู้ใหญ่บ้าน กำนัน พวกนี้หละครับ ท่านเลยได้เปรียบตรงนี้หละ” (ละ)

16. ท่านคิดว่ากฎหมายพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ที่ได้ปฏิรูปท้องถิ่น มีส่วนใหม่คะต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ที่กฎหมายมันมีการปรับฐานะจากสภาพัฒนาการเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศคะ ? ก็

“มีส่วน เนื่องจากกฎหมายจะเป็นตัวกำหนดระเบียบ ข้อบังคับทุกอย่าง” (ละ)

แล้วการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 หละคะมีส่วนไหม ?

“ก็มีส่วนมันบีบลงมาเพราะมันขึ้นอยู่กับเขา เหมือนกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน เราต้องทำไปตาม ส่วนกลาง อย่างช่วงนี้ยังไม่มีการเลือกตั้ง ท่านนายกก็เลยต้องอยู่ต่อ” (ละ)

17. แล้วท่านคิดว่า “ฐานอำนาจ” หรือ “ฐานเสียงสนับสนุน” ของท่านนายกมาจากอะไรคะ ?

“ฐานเสียงของท่านนายกที่สำคัญก็คือ ประชาชนนั่นแหละนะ เพราะประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลสะตอตอนชะส่วนใหญ่จะมาจากทางภาคอีสาน ซึ่งเป็นคนมาจากทางบ้านเดียวกันที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีเดียวกันก็จะเข้าใจกันง่าย มีความรักและเคารพนับถือต่อกันมา สิ่งนี้เป็นตัวแปรที่สำคัญมาก เพราะมาจากทางภาคเดียวกัน” (ละ)

18. แล้วท่านคิดว่า “ระบบอุปถัมภ์” เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกไหมคะ ?

“ก็มีนะ อย่างคนที่เคยให้ความช่วยเหลือกัน ก็ต้องการตอบแทนบุญคุณคนที่เราเคยให้เขาช่วยเหลือเรามาก่อน เป็นการช่วยเหลือที่ต่างคนก็ต้องตอบแทนซึ่งกันและกัน อย่างพวกรับเหมาก่อสร้างที่อยู่ในพื้นที่ ที่คอยให้การสนับสนุนท่านนายกอยู่ก็จะได้งานทำจาก โครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องจัดซื้อจัดจ้างพวกนี้ เป็นสิ่งที่เอื้อต่อกันทั้งสองฝ่ายเมื่อท่านเข้าไปเป็นนายก” (ละ)

19. แล้วท่านคิดว่า พวก เงิน ทรัพย์สิน เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ความน่าเชื่อถือ ความรอบรู้ มีส่วนในการส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกไหมคะ ?

“แต่เนื่องจากท่านนายกเป็นคนที่ไม่ค่อยมีฐานะทางเศรษฐกิจเท่าไร จึงต้องอาศัยความดี ความรู้ความสามารถ ชื่อเสียงของท่าน ตำแหน่ง ความเคารพนับถือ ความน่าเชื่อถือ ของท่านนายกเข้ามาช่วยที่ทำให้ประชาชนไว้วางใจ” (ละ)

แล้วเพราะอะไรถึงมีส่วน ?

“เพราะรู้จักกันมานานเห็นผลงานที่ทำก็เลยมีความเชื่อในตัวของท่านว่าเป็นที่พึ่งได้เป็นการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองให้กับตัวท่านเอง” (ละ)

20. แล้วท่านคิดว่า ท่านนายกมีภาวะความเป็นผู้นำไหมคะ ?

“บุคลิกของท่านก็ดีนะ พูดจาดี น้ำใจดี อธิบายดี สำหรับตัวท่านแล้วเข้ากับประชาชนได้ดี ท่านไม่วางตัวตัวเองแบบให้คนไม่กล้าเข้าหา ท่านจะวางตัวแบบธรรมดา จะมองลูกน้องเหมือนลูกเหมือนหลาน ไม่ได้คิดว่าเป็นลูกจ้างในองค์กรบริหารส่วนตำบลอะไร” (ละ)

21. ท่านคิดว่าอะไรที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ?

“จุดอ่อนที่เป็นปัญหาและอุปสรรคก็เป็นตัวท่านนั่นแหละท่านเป็นคนที่ซ้ามาก เช่น เวลาไปประชุมนี้ท่านไม่ค่อยตรงเวลา ทำให้คนในงานรอกัน ตรงนี้มันอาจจะทำให้คนอื่นเขาเบื่อได้ ไม่รู้เพราะเหตุผลอะไรนะ ท่านอาจจะมีคนมาหาหรือว่าจะอะไรไม่รู้ แต่พอถึงเวลาประชุมก็น่าจะวางไว้ก่อน” (ละ)

22. ท่านมีข้อเสนอแนะอะไรไหมคะ ในการบริหารงานที่ส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ?

“คับ 1) ท่านต้องปรับเปลี่ยนตัวท่านเองใหม่ เวลาที่มีประชุมหรือมีงานที่ต้องไปก็ให้มีความตรงต่อเวลาหน่อย รักษาเวลา 2) พนักงานตอนรับประชาชนพูดไม่เพราะ ไม่มีอัยาศัยในการตอนรับประชาชนที่มาติดต่องาน ขอให้มื่ออัยาศัยที่ดีกว่านี้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 3) ทุกวันนี้จะควรเพิ่มเติมแหล่งน้ำให้ขนาดใหญ่ขึ้น มาขยายปรับปรุงให้ดี ไม่ใช่ทุกวันนี้จะมาลอก ๆ เอาแค่ขยะขึ้นแค่นั้นมันช่วยอะไรไม่ได้หรอก เพราะมันก็จะเหมือนเดิม ปรับปรุงในการทำงานเหมือนว่าทำอะไรก็มันให้ดี กระจายงบประมาณให้ทั่วถึงไม่ใช่กระจุกอยู่แต่ที่เดียว” (ละ)

นายสว่าง วิรุณญากาน์

สัมภาษณ์วันที่ 25 กันยายน 2561

เวลาที่ให้สัมภาษณ์ 16.37 น.

สถานที่สัมภาษณ์ ที่บ้านนายสว่าง วิรุณญากาน์

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายสว่าง วิรุณญากาน์

ตำแหน่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน หมู่ที่ 9

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวแสงเดือน เมืองพราหม

1. พี่นพของคนที่ตำบลเราเป็นอย่างไรบ้างคะ ?

“คนในชุมชนเป็นคนที่ใจดี มีอะไรก็ให้ความช่วยเหลือกันตลอด ชอบไปมาหาสู่กัน เป็นกันเองเข้ากับคนอื่นได้ง่าย” (ละ)

2. แล้วท่านพอที่ทราบถึงภูมิหลังของท่านนายกไหมคะ แต่ก่อนที่จะมาเป็นนายกเคยทำงานอะไรมาก่อนคะ ?

“แต่ก่อนท่านก็เป็นคนรับจ้างต่าง ๆ แกเป็นคนดีนะ จากที่เขาเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านแล้วก็มาเป็นผู้ใหญ่บ้าน แล้วก็มาเป็นกำนัน ออกจากกำนันเขาก็มาเป็นนายก” (ละ)

3. แล้วท่านมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง หรือเคยร่วมงาน หรือกิจกรรมกับท่านนายกไหมคะ ?

“ตอนเขาเป็นผู้ใหญ่ผมก็ร่วมงานกันมาตลอด แกเป็นประธาธรรมกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอ สอยดาว ผมก็เป็นเลขา” (ละ)

จำปีได้ไหมคะ ?

“จำปีไม่ได้แล้วคับประมาณสิบกว่าปีมาแล้ว เกือบจะยี่สิบปีแล้ว ผมเป็นผู้ใหญ่มาก็ 15 ปีแล้ว แกเป็นผู้ใหญ่และก็กำนันไล่ ๆ กันคับ แล้วแกก็มาเป็นนายก ผมก็มาเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน” (ละ)

4. ท่านคิดว่าจากปัจจัยด้านภูมิหลังที่ท่านว่ามาคะ มีส่วนไหมที่ทำให้ท่านนายกอยู่ในตำแหน่งได้นานคะ ?

“มีส่วนอย่างมาก เพราะมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับด้านนี้มาโดยตลอด ทั้งยังรู้จักคนเยอะ จึงง่ายต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ถ้าจะว่าไปแล้วถ้าไม่ใช่เรื่องอื่น คือเรื่องเงินเรื่องทองแกก็ไปได้ตลอดแหละนะ เพราะตอนนี้ปัจจัยด้านการเงินเข้ามาแทรกแซง” (ละ)

5. แล้วนายกท่านมีบุคลิกภาพ เป็นยังไงบ้างคะ แล้วมีส่วนที่จะทำท่านรักษาอำนาจไว้ได้ไหมคะ ?

“แกเป็นคนที่ไม่ถือตัว เข้ากับคนได้ทุกระดับ เป็นคนที่คุยง่ายเข้าถึงประชาชน อหฺยาศัยเขาดี เป็นนักพูดที่ดี เขาพูดแบบบัวไม่ให้ช้ำน้ำไม่ให้ขุ่น เขาจะเป็นนักออมขอมที่ดี เขามีความสามารถที่พูดให้คนที่โกรธกันกลับมาดีกันได้ แกเป็นคนที่เก็บความรู้สึก เป็นคนเฮฮา พยายามทำให้คนอื่นเขาสบายใจจะไม่ทำให้คนอื่นเครียดตามทั้ง ๆ ที่ตัวเองเครียด จากที่ผมเคยสัมผัสกับตัวแกมาเป็นแบบสามารถที่จะควบคุมอารมณ์ของตัวเองได้ดี แกเป็นคนสุขุม แกเคยบอกกับผมนะว่าผู้ใหญ่เอ๊ย ตรงไหนที่นั่งแล้วมันเย็นหนะเราก็นั่งได้ แต่ถ้าตรงไหนที่นั่งแล้วมันร้อนรุ่มเราก็อ่าไปนั่งมันแกก็บอกทุกสิ่งทุกอย่าง แต่แกก็พยายามไปหามาช่วย มันไม่แน่นอนจะเป็นแค่จุดเล็ก ๆ ที่ช่วยชาวบ้านได้ ถ้าเกิดเขามีเรื่องมีลาวเราไปรู้จักเจ้านายใหญ่ โดxor้องสักครั้งสองครั้งเขาอาจจะ

ช่วยได้ แก่ก็หาวิธีนี้ซึ่งแก่เป็นคนที่มิต้นทุนด้านการเงินน้อยไม่มีปัจจัย แก่เลยต้องอาศัยวิธีนี้ในด้านนี้เข้าหาคนอื่นเพื่อที่จะเข้าถึงจิตใจเขาได้ให้เขาคิดถึงเราเป็นการดึงใจเขาไว้ได้ ใ้แก่เลยเอาบุคลิกด้านนี้คือความอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นคนตลกโปกฮาไปเรื่อย ๆ จะเป็นคนอารมณ์ดีนะ เขาเป็นนักพูดที่ดีด้วย” (ละ)

6. แล้วด้านความรู้ความสามารถ การศึกษา ของท่านนายกหละคะ เป็นไง ? มีส่วนหรือเปล่าที่ช่วยในการรักษาอำนาจไว้ได้คะ ?

“มีส่วน ความรู้ความสามารถที่ท่านนายกได้สั่งสมประสบการณ์จากยศตำแหน่งน้อย ๆ มาเรื่อย ๆ จนมาเป็นนายกทุกวันนี่ก็มีส่วนอย่างมาก บางครั้งเขาก็จะมองไม่เห็นความสามารถของตัวเอง แต่ชาวบ้านมองเห็น มันอาจจะมิจุดบอดบ้างจุดดีบ้าง แต่ถ้าจะให้มันได้เต็มร้อยก็คงไม่มีหรอก อย่างน้อย ๆ มันก็ คนร้อยคน เกลียดเราแล้วสิบคน มันก็เป็นธรรมชาติแหละ แต่แก่บอกกับผมว่าอย่าให้เขาเกลียดเลยดีกว่า เพราะในบางครั้งคนที่เกลียดเรามันก็ไปขยายความได้ ส่วนการศึกษาท่านก็เพิ่งจบปริญญาตรีราชภัฏมาเมื่อไม่นานมานี้เอง” (ละ)

7. ด้านฐานะทางเศรษฐกิจ หละคะ เป็นไง มีส่วนบ้างไหม ?

“ ถ้าพูดถึงความดีแก่หนะได้ แต่ฐานะแก่หนะไม่มี ในบางครั้งแก่ไม่มีเงินแก่ก็ต้องไปส่วนมากแล้วแก่จะได้ใจชาวบ้านมากกว่าเพราะแก่ก็เริ่มต้นจากศูนย์ เขาบอกว่าความดีเป็นตัวยืนแต่ถ้ามีปัจจัยด้านเงินร่วมด้วยมันจะไปได้ก้าวไกล แก่ก็เป็นคนที่ไม่ค่อยมีเท่าไร เพราะแก่เป็นคนที่มิฐานะไม่คอยดี เป็นฐานะที่พออยู่พอกิน ดูจากบ้านท่านสิก็มิใหญ่อะไร ที่ดินก็มิมี ขนาดเงินทำป้าหาเสียดก็มิมี แต่ดีหน่อยที่มีสส.มาให้การสนับสนุน ออกเงินทำป้าหาเสียดให้ เขาเป็นคนไม่คดไม่โกงขนาดนี้เขาก็ยังลำบาก ก็ยังไม่รวย ถ้าเป็นคนอื่นคงจะใช้อำนาจหน้าที่ในการทำมาหากินในช่องทางที่หม่นหมองแต่นี้เขาไม่มีเลย” (ละ)

8. แล้วครอบครัว เครือญาติ ของท่านเป็นไงบ้าง มีส่วนไหมต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองนี้คะ ?

“ก็มีส่วน เครือญาติพี่น้อง และครอบครัวก็มีส่วน ช่วยส่งเสริมและเป็นฐานเสียดให้ ญาติแก่จะเยอะมาจากทางภาคอีสาน ช่วยส่งเสริมไม่ทำรายไม่ดึงให้ลงที่ต่ำ” (ละ)

9. ปัจจัยด้านเพื่อน เพื่อนๆในทีม หละคะ ?

“เพื่อนและเพื่อนในทีมช่วยในการเป็นฐานเสียดและช่วยในการเดินหาเสียดช่วยตามหมู่บ้านต่าง ๆ การที่มีเพื่อนเยอะก็ได้เปรียบและได้เพื่อนร่วมทีมที่มีความเข้าใจกันก็สามารถที่จะเดินหน้าต่อไปได้ ท่านจะเป็นคนที่ไม่ไปชวนให้มาร่วมทำงานในทีมเอง บางครั้งแก่ก็เป็นคนประณี

ประนอมนะ มันก็มีทั้งจะดีจุดเดียว แก่อาจจะไม่เด็ดขาดเหมือนทหาร เหมือนข้าราชการบางคน มันจะเป็นจุดบอดชนิดหนึ่งคือใจอ่อน บางทีลูกน้องมันก็ไม่กลัวต้องทำหน้าที่ตะบึงตะบันบ้าง มันก็ต้องใช้ทั้งพระเดชและพระคุณ แต่ว่าในส่วนของทีมงานนี้มีการช่วยเหลือกันดี คนในทีมก็เยอะนะพอถึงมีเรื่องมีลาวเขาก็จะช่วยแก” (ละ)

10. ปัจจัยด้านนโยบายในการหาเสียง หละคะ ?

“ก็มีส่วนบ้างนโยบายในช่วงนั้นนะ แต่ใคร ๆ ก็ทำไม่ได้ซะทุกอย่างหรอก ไม่ว่าใครก็แล้วแต่ ขนาดรัฐบาลเขาก็ยังทำไม่ได้เลย รัฐบาลว่าเด็ดขาดจริง ๆ เขาก็ยังทำไม่ได้เลย พรรคการเมืองใหญ่ ๆ จริง ๆ มันก็ทำไม่ได้ นโยบายในช่วงนั้นก็จะเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น คนเรานั้นก็ต้องมีชนะแล้วก็มีแพ้” (ละ)

11. แล้วพอจะทราบไหมคะว่าท่านนายกท่านได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองและพรรคการเมือง หรือไมคะ ?

“คือไม่มีนะ คือคนมันเข้าได้ทุกรูปแบบคือเวลาเขามาเราไม่ไปต้อนรับก็ไม่ได้ ซึ่งมันไม่ใช่ลักษณะของคนที่จะเล่นการเมืองท้องถิ่น ก็ต้องรับได้ทุกรูปแบบ พอเห็นแล้วอาจจะคิดว่าคุณอยู่ฝ่ายโน้นซึ่งมันเป็นการเข้าใจผิด แต่คนเรานั้นก็ต้องมีจุดยืนที่ตั้งอยู่ในความรู้สึกของเขาที่ว่าจะทำคือเขาจะมารู้จักคุณ ในฐานะที่คุณเป็นผู้นำในชุมชน ในระบบราชการมันก็เหมือนกันหมดในตรงนี้นะ” (ละ)

12. แล้วการสนับสนุนจากข้าราชการและหน่วยงานในพื้นที่ หละคะมีไหม ?

“มันก็มีในรูปแบบของการร่วมมือกันนะ เช่น เกี่ยวกับฝ่ายปกครอง ทางทหารที่มันมาพัวพันกันอยู่ตรงนี้ หน่วยงานทุก ๆ หน่วยงานที่ต้องประสานความร่วมมือร่วมกัน ส่วนมากจะเป็นงานเกี่ยวกับถนนหนทางแหล่งน้ำ เรื่องขยะขยะและก็เรื่องทำมาหากินก็ธรรมชาติอยู่แล้ว เรื่องถนนหนทางเป็นหลุมเป็นบ่อ ส่วนการแก้ไขปัญหา มันก็แก้ได้เฉพาะที่มีงบประมาณมันลงมางบประมาณลงมาแค่สองบาทอย่างนี้จะให้เราไปพัฒนาเป็นร้อยมันทำไม่ได้” (ละ)

13. บทบาทในการบริหารงานของท่านนายกเป็นแบบไหนคะ ?

“แกก็ลงพื้นที่บ่อยนะ ไปดูถนนหนทาง แต่มันก็มีงบประมาณน้อย ๆ จะไปทำแบบบูรณา มันก็ไม่ใช่ การจัดการปัญหาที่จัดการตามความจะเป็นที่ชาวบ้านร้องเรียนมา การตัดสินใจที่ว่าเรื่องไหนสมควรทำก่อนคือถือเสียงข้างมากให้ยกมือว่าเออตรงไหนสมควร ๆ แล้วก็ลงความเห็นลงมติด้วยกันเราก็ต้องทำงานกันเป็นทีม จะทำคนเดียวมันไม่ได้ ถ้าทำคนเดียวมันก็จะเป็ผลจัดการ โดยที่แกจะยึดหลักประชาธิปไตยในการบริหารงาน” (ละ)

14. ท่านนายกมีภาวะของการเป็นผู้นำไหมคะ ?

“แกไม่เคยละทิ้งงาน มีอะไรก็ไปดูแล แม้แต่คนเจ็บไข้ได้ป่วยแกก็ไปดูแล แม้แต่สมาชิกจะไปเรียนต่อแกก็ช่วย ไม่มีรถไปแกก็ช่วย แกเป็นคนที่ได้ทุกรูปแบบ เป็นผู้นำที่เข้าได้กับประชาชนทุกระดับ เพราะแกมาจากพื้นฐานทางครอบครัวที่เป็นชาวสวน เคยทำงานที่ลำบากมาก่อน แกเป็นคนที่ไม่ลืมน้ำใจของตัวเอง เรื่องไหนที่แกช่วยได้แกก็จะช่วย แม้ช่วยไม่ได้อย่างหนึ่งแกก็ต้องช่วยอีกอย่างหนึ่ง ช่วยออกความคิดบ้าง ช่วยแรงบ้าง แต่ถ้าคนที่แบบนี้ส่วนมากแล้วเขาจะมองไม่ค่อยดี จะต้องเป็นคนที่ไม่ลืมน้ำใจที่รู้จัก เพราะถ้าคนที่ทำให้พรั่นเพื่อเกินไปเขาจะมองเห็นคุณค่าน้อยที่สุด เหมือน ๆ มันเป็นเรื่องที่พูดยาก เหมือนกับตอนที่เราไปช่วยเขาตอนที่เขาพอมีกำลังเขาก็ไม่เห็นคุณค่า เราต้องไปช่วยเขาตอนที่เขาลำบากจริง ๆ” (ค่ะ)

15. แล้วท่านคิดว่าท่านนายกเคยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่น ให้ได้รับการเลือกตั้งไหม ?

“แกก็บอกทุกคนแหละนะว่าใครจะลงสมัครก็ได้แต่ไม่รู้ว่าจะแพ้หรือชนะนะ แกจะเป็นที่ปรึกษาให้” (ค่ะ)

16. แล้วท่านคิดว่ามีอะไรที่ทำให้ท่านนายกชนะการเลือกตั้ง ค่ะ ?

“ประชาชนเขาเรียกร้อง เขาว่าคนนี้นี่เสียใจได้ สามารถเป็นปากเป็นเสียงให้กับประชาชนได้เขาก็เลยเลือกมา คุณภาพของคนอยู่ที่ผลงานของแก ประชาชนมองเห็นความดีของแก ถ้าเขาไม่ศรัทธาเขาก็คงไม่เลือก แต่คนที่ไม่ศรัทธามันก็มี แต่คนที่เขามองเห็นมันก็มี คือแกก็ได้จากประชาชนจริง ๆ คือฐานะอะไรก็ไม่มีส่วน แต่ก็คือประชาชนเขาก็เลือก คือในสมัยก่อนคือแบบไม่ต้องใช้อะไรเป็นตัวประกอบเลย แต่มาอีกยุคอีกสมัยหนึ่งมันเริ่มมีตัวแปรอื่นเข้ามา” (ค่ะ)

17. แล้วพื้คิดว่า กฎหมายพระราชบัญญัติสภาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ที่มีการยกฐานะให้สภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศ เป็นการปฏิรูปท้องถิ่นใหม่ มีส่วนให้ท่านนายกรักษาอำนาจทางการเมืองไหมคะ ?

“กฎหมายก็ถือว่ามีส่วนนะ เนื่องจากเป็นกฎระเบียบข้อบังคับที่ใคร ๆ ก็ต้องทำตาม ยึดกฎหมายเป็นหลักอยู่แล้ว” (ค่ะ)

แล้วการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 หละมีไหมคะ ?

“มีส่วนเพราะไม่ประกาศให้เลือกตั้งใหม่ แต่ทุกอย่างมันก็ขึ้นอยู่ที่ประชาชนเหมือนเดิม หละ มันจะขึ้นอยู่ที่ตัวบุคคลมากกว่า ก็คือถ้าคุณทำดี ชาวบ้านก็ชอบคุณก็อยู่ได้นาน เพราะคน

พื้นฐานส่วนมากแล้วชาวบ้านจะเป็นคนอีสานกัน นายกแกเป็นคนขอนแก่น ย้ายมาอยู่เพชรบูรณ์ เขาก็มีพรรคพวก อย่างผมก็เป็นคนใต้ คนนครศรีธรรมราชมาอยู่ที่นี้เมื่อปีพ.ศ. 2526” (ละ)

18. แล้วท่านคิดว่า “ฐานอำนาจ” หรือ “ฐานเสียงสนับสนุน” ของท่านนายกนี้มาจากไหนคะ ?

“ทุกอย่างมันก็ขึ้นอยู่กับตัวเขาแหละนะ ถ้าเขาทำดีเขาก็อยู่ต่อ แต่ถ้าทำไม่ดีเขาก็หมดประชาชนในพื้นที่ เพราะฐานอำนาจของเขามันขึ้นอยู่กับประชาชน ประชาชนเป็นผู้ที่จะทำให้เรามีฐานอำนาจ ก็จะอยู่ที่การวางตัวการทำตัวของตัวบุคคลที่จะเป็นผู้นำ ได้ไม่ได้อยู่ที่ตัวเขา แก่ไม่มีเงิน แก่ก็ไปตามเรื่องตามลาวของแก แม่แต่เด็ก ๆ แก่ก็จำชื่อได้นะ คือแกไม่มีเงินก็ใช้เทคนิคในการเข้าถึงประชาชนในทุก ๆ กลุ่ม แกเอาทุนทางสังคมเป็นตัววัด แกก็หกลีบแล้วแกก็ไม่ธรรมดาหรอก แก่ก็จะใช้อะไรตรงไหนก็ได้แต่เพื่อที่จะดึงจิตใจของคน เพราะเหตุนี้แหละจึงทำให้ประชาชนรักและเคารพนับถือท่านมาตลอด และคอยให้การสนับสนุนท่านมาตลอดตั้งแต่เริ่มทำงานเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน” (ละ)

19. แล้วท่านเห็นว่า “ระบบอุปถัมภ์” มีส่วนสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง หรือไม่ อย่างไรคะ ?

“มีส่วนอย่างมาก เพราะสาเหตุที่แกมาเล่นการเมืองก็เพราะมีคนเฒ่าคนแกมาขอร้องให้ลงสมัครลงเล่นการเมืองท้องถิ่น พร้อมทั้งมีผู้หลักผู้ใหญ่หลายฝ่ายที่ให้การสนับสนุนแกทั้งในระดับสูงและระดับกลาง และกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนที่คอยให้การสนับสนุนอยู่นะ” (ละ)

20. แล้วท่านคิดว่า เงิน ทรัพย์สิน เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ความน่าเชื่อถือ ความรอบรู้ มีส่วนสำคัญไหมคะ ในการส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกคะ ?

“เรื่องเงิน ทรัพย์สินของแกมันก็ไม่มีส่วนนะ ส่วนเรื่องชื่อเสียงเกียรติยศ ตำแหน่ง ความน่าเชื่อถือ ความรอบรู้ พวกนี้มันก็อธิบายไปในตัวแล้วที่ตอบ ๆ มา คือมันเริ่มมาจากศูนย์นะ คือเมื่อก่อนผมเป็นหัวหน้าคนงานที่อยู่ที่นี่ ตอนต่างคนต่างหนุ่มนี้นะ ตอนนั้นผมอายุ 24 ปี ผมก็เป็นหัวหน้าคนงานแกก็มาทำงานอยู่กับผมอยู่ตรงนี้ คือผมก็ทำงานอยู่ที่บริษัทนี้ของ ดร.ชีว สัพกิจ ซึ่งผมมีที่อยู่ 2-3 ไร่ มันก็มีเปลี่ยนกันขึ้นเปลี่ยนกันลงแหละ” (ละ)

21. จากที่ท่านมองเห็นจากการทำงานของท่านนายก ท่านคิดว่ามีอะไรที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกคะ ?

“ปัญหามันก็มีบ้าง แต่มันไม่เหมือนกับทางบ้านผม คือเขาไม่ทะเลาะกันจริง ๆ นะ ที่บ้านผมใช้ความรุนแรงเพราะคนที่นี่จิตใจเขาไม่โหดร้าย เขาดูแลและก็ปกครองและก็ให้เกียรติกันในทุก

วันนี้ผลประโยชน์เป็นหลักถ้าไม่คอร์รัปชันนะ ถนนหนทาง ผมข้ามไปฝั่งเขมรนะถนนเขามันไม่มี หลุมมีบ่อ ถนนเขาตีผมไปเมื่อสองสามวันที่ผ่านมาทำไมของเราทำไม่ก็ปีก็เป็นหลุมเป็นบ่อแล้ว มันมีทั่วประเทศทุกพื้นที่ 1. งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นมันไม่พอหรือตามความต้องการของชาวบ้านนะ 2. ความใจอ่อนของแก 3. คน เพราะถ้าคนไม่พอใจในการบริหารงานก็เป็นปัญหาและอุปสรรคอย่างมาก 4. ตัวของเขาเอง ที่จะต้องพยายามทำตัวให้เสมอต้นเสมอปลาย รักษาความดีของตัวเองไว้ให้คงอยู่ แต่ส่วนมากแล้วจะทำไต่ยาก 5. ฐานะทางเศรษฐกิจของแก เพราะทุกวันนี้จะทำอะไรก็ต้องมีเงิน ซึ่งมันต่างจากเมื่อก่อนมาก” (ละ)

22. แล้วท่านมีข้อเสนอแนะในการบริหารงานบ้างไหมคะ ที่ส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ?

“อันนี้ก็ให้เขาทำหน้าที่ของเราไปให้มันสมบูรณ์ ก็ดีไม่ได้อยู่ที่ตัวเขา ถ้าเขาทำดีมันก็ดีกับตัวเขา ถ้าตัวเขาไม่รู้ตัวเขาเราก็ไปตำหนิไม่ได้ แต่ก็มีส่วนที่บอกว่าตรงนี้มันไม่ดีแล้วนะ ชาวบ้านเขา ร้องเรียนมาแบบนี้ ๆ คือถ้าพูดแล้วเขาไม่กระตือรือร้นก็คงช่วยไม่ได้ สรุปแล้วคืออยากจะให้หันมาสนใจชาวบ้านให้มากขึ้น แต่ละคนมันอาจมีความถนัดไม่เหมือนกันนะ ในส่วนของเรื่องรัฐบาลนะ ไม่เคยอยากจะให้เขาช่วยอะไรแต่มันก็อยู่ที่งบประมาณ ถ้าเขาทำได้เต็มที่มีมันก็ไม่มีถนนลูกรัง เป็นหลุมเป็นบ่อเต็มไปหมด ปีที่ผมมา ปี พ.ศ.2526 แถวนี่ก็ยังไม่เจริญนะ บ้านผมตอนนี้มันมีถนนคอนกรีตเข้าเกือบทุกซอกทุกซอย มันอยู่ที่การบริหารและงบประมาณจะมาถึงแต่ละพื้นที่แต่ละจังหวัดแต่ละอำเภอ เดียวมันก็ค่อยขยายไปเรื่อย คือถ้างบประมาณไม่พอมันก็ทำไม่ได้ ยกตัวถ้าเราจะไปโรงเรียน หรือไปไหนก็แล้วแต่ไม่มีตั้งเดิมน้ำมันมันจะไปไหน มันเดินได้แต่ต้องมีปัจจัยเป็นส่วนประกอบ เพราะทุกระบบมันก็มีระบบของมันเราจะไปก้าวล้ำมันไม่ได้” (ละ)

นายสุชิน รุดดิษฐ์

สัมภาษณ์วันที่ 17 กันยายน 2561

เวลาที่ให้สัมภาษณ์ 13.25 น.

สถานที่ให้สัมภาษณ์ ที่บ้าน

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายสุชิน รุดดิษฐ์

ตำแหน่ง อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวแสงเดือน เมืองพราหม

1. คนในพื้นที่ตำบลสะตองเป็นยังไงบ้างคะ ?

“คนในพื้นที่เป็นคนอีสาน” (ค่ะ)

แล้วลักษณะนิสัยของคนในตำบลนี้เป็นยังไงบ้างคะ ?

“เขารักกันดีนะ ให้ความช่วยเหลือกัน ดูแล้วอบอุ่น” (ค่ะ)

แล้วมีส่วนไหนคะที่ทำให้ท่านนายกได้รับการเลือกตั้งจากคนพวกนี้คะ ?

“ก็มีส่วนนะเขาได้เปรียบ เพราะคนส่วนมากแล้วจะเป็นคนอีสานทั้งนั้น” (ค่ะ)

2. ท่านพอที่จะทราบถึงภูมิหลังของท่านนายกไหมคะ ?

“เดิมมีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดเพชรบูรณ์ ย้ายภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดจันทบุรี ตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ราวปี พ.ศ.2520 โดยอาชีพทำไร่ และต่อมาได้รับการแต่งตั้งให้เป็น ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านสะตอง หมู่ที่ 1 ต่อมากำหนดตำบลสะตองได้ เกษียณอายุก็ได้รับเลือกตั้งให้เป็นการกำนันตำบลสะตอง และในปีพ.ศ.2539 รัฐบาลมีนโยบายกระจาย อำนาจสู่ท้องถิ่น มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง และกำหนดให้กำนัน ตำบลนั้น ๆ เป็นประธานบริหารโดยตำแหน่ง” (ค่ะ)

จากภูมิหลังตรงนี้มีส่วนใหม่คะ ?

“ภูมิหลังเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างมาก เนื่องจากเขา เคยได้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน จึงทำให้เป็นที่รู้จักเป็นจำนวนมาก ที่เป็นปัจจัยในการรักษาอำนาจทางการเมือง” (ละ)

3. แล้วท่านมีความสัมพันธ์ และมีความเกี่ยวข้องกับท่านนายกใหม่คะ ?

“เดิมที่เป็นแค่เพื่อนกันรู้จักกันพอสมควร แต่ไม่ได้สนิทกันนัก ทักทายปราศรัยตามประสาคนรู้จักกัน แต่พอได้เริ่มมาทำงานร่วมกันก็ทำให้สนิทกันมากขึ้น” (ละ)

4. ท่านเคยร่วมงานหรือกิจกรรมกับท่านนายกใหม่คะ ?

“เคยร่วมงานกันอยู่นะ สมัยเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะตอนนั้นเขาได้เป็นประธานบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล และประมาณปี พ.ศ.2547 ได้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลระยอง เขาก็ได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนให้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลระยอง ส่วนผมได้รับการแต่งตั้งเป็นรองนายก ก็เลยได้ร่วมงานกันมา” (ละ)

5. แล้วท่านคิดว่าท่านนายกมีบุคลิกภาพ เป็นยังไง เป็นคนแบบไหนคะ ?

“เป็นคนที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พูดจาเก่ง เก่งในการ โน้มน้าวใจคน ชอบไถ่เกลี้ยข้อพิพาทให้กับชาวบ้าน และรู้จักคนจำนวนมาก แต่เขาก็มีข้อเสียนะ ก็ตรงที่ว่ารับปากเขาไปหมด จนได้ฉายาว่า “ได้ได้ได้” แต่ก็ทำไม่ได้ ตรงนี้จึงเป็นข้อเสียของเขา” (ละ)

6. แล้วด้านความรู้ความสามารถ การศึกษาของท่านนายกหละคะ มีส่วนใหม่ ?

“เนื่องจากนายไบลี เทวโลก เคยเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ใหญ่บ้าน กำนัน จึงทำให้ นายไบลี เทวโลก มีประสบการณ์ในการทำงานมากพอสมควร เช่น การติดต่อข้าราชการและประสานงานกับส่วนราชการ ส่วนการศึกษาฟังจะจบปริญญาตรีเมื่อไม่นานมานี้เอง จึงมีส่วนน้อย แต่ก็เป็นส่วนที่ช่วยเสริมใการทำงานอีกทางหนึ่ง” (ละ)

7. ฐานะทางเศรษฐกิจของท่านนายกเป็นยังไงบ้างคะ มีส่วนใหม่ ?

“เขามีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยจะมั่นคง มีแค่พออยู่พอกิน ฉะนั้นผมคิดว่าน่าจะไม่มีส่วนหรอก” (ละ)

8. แล้วด้านครอบครัว เครือญาติ ของท่านนายกหละคะ มีส่วนใหม่ ?

“ครอบครัวหรือ ก็มีแม่ที่ชรามากแล้ว ส่วนพ่อก็ได้เสียชีวิตไปแล้ว มีพี่ชาย 1 คน น้องชาย 1 คน น้องสาว 1 คน ภรรยาเสียชีวิตแล้ว มีบุตรร่วมกัน 2 คน ชายทั้งคู่ ส่วนเครือญาติของเขาก็จะเยอะ

น้อย และเขารู้จักที่จะเข้าหาคนอื่น โดยคว่ากลุ่มไหน คนไหน ที่มีญาติเยอะ เขาก็จะไปหาคนนั้นมา และเขาก็คิดว่าคนไหนเป็นคนที่นับหน้าถือตาของคนในกลุ่มนั้น เขาก็จะดึงเข้ามาอยู่ในกลุ่มด้วย ดังนั้นเครือข่ายจึงมีส่วนสำคัญอย่างมาก” (ละ)

9. แล้วปัจจัยด้านเพื่อน และเพื่อนๆในทีมหละละมีส่วนไหม ?

“เนื่องจากเขาได้ย้ายภูมิลำเนามาอยู่ที่ตำบลสะตอเป็นเวลานานและได้ทำหน้าที่ที่ผูกพันกับชาวบ้านเป็นเวลานานจึงทำให้เขา มีเพื่อนฝูงมากและเป็นที่เคารพรู้จักของคนทั่วไปเป็นอย่างมาก ฉะนั้นจึงมีส่วนคับ” (ละ)

10. แล้วปัจจัยด้านนโยบายในการหาเสียงหละละเป็นยังไง ?

“ด้านนโยบายในการหาเสียงก็เป็น โดยทั่วไปของการหาเสียง มีส่วนแต่ไม่มากนัก เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่จะรู้จักแล้วว่าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้วว่าจะต้องมีหน้าที่ทำอะไร แต่ปัจจัยที่สำคัญคือ การเข้าถึงทุกบ้านของชาวบ้านในตำบลเพื่อพูดคุยเป็นกันเอง จึงไม่ค่อยมีส่วนเท่าไร” (ละ)

11. แล้วท่านนายกมีการสนับสนุนจากนักการเมืองและพรรคการเมืองบ้างไหมคะ พอจะรู้ไหม ?

“มี เขาได้สนิทสนมกับนักการเมืองท้องถิ่นเยอะ เช่น สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และในเวลามีการเลือกตั้งก็ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณพอสมควร ต่างฝ่ายต่างให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน” (ละ)

12. แล้วการสนับสนุนจากข้าราชการและหน่วยงานในพื้นที่ หละละมีบ้างไหม ?

“เนื่องจากเขาเป็นคนที่มิ เป็นคนที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นคนพูดเก่ง เป็นกันเอง และปล่อยตัวตามสบาย ข้าราชการในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพี่น้องประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับราชการและกลับมาทำงานที่ท้องถิ่นของตนเอง และเขาก็ได้ทำงานด้านการเมืองมาเป็นเวลานานจึงเป็นที่รู้จักของหน่วยงานราชการทั่วไป” (ละ)

13. แล้วการสนับสนุนจากประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้ที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น เป็นยังไงบ้าง ?

“ความเป็นกันเอง ไม่ถือตัว จึงเป็นที่ชื่นชอบของประชาชนในกลุ่มของตนเอง กลุ่มผู้นำชุมชนก็จะมีบ้างในบางส่วนที่จัดสรรงบประมาณ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ผู้ที่มีอิทธิพลส่วนมากจะเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างใน โครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอซึ่งจะมีผลประโยชน์ร่วมกัน” (ละ)

14. ท่านคิดว่าท่านนายกมีบทบาทในการบริหารงานเป็นแบบไหนคะ ?

“เขาก็คือเป็นคนพูดเก่ง เอาตัวรอดเก่งเมื่อมีคนมาขอความช่วยเหลือในโครงการต่าง ๆ ก็จะได้รับปากทุกครั้งแต่ทุกอย่างทำได้บ้างไม่ได้บ้าง เป็นการรับปากเอาตัวรอดไปที จนเป็นที่กล่าวขานในเพื่อนร่วมงานว่า ไบสี ใต้ใต้ใต้ และสิ่งที่เขาไม่เคยปรับตัวในการทำงานคือไม่ว่าจะมีการเชิญเปิดงานที่ใดนะ นายไบสี เทวโลก ไม่เคยจะไปตรงเวลา จะช้าตลอดจนเป็นที่เบื่อหน่ายของส่วนราชการต่าง ๆ จนเพื่อนร่วมงานเอ่ยปากว่าจะไปปีคงานหรือไง” (ละ)

15. ท่านคิดว่าท่านนายกให้การช่วยเหลือสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่น ให้ได้รับการเลือกตั้งมีบ้างไหมคะ ?

“มีเนื่องจากเขามีคนที่รู้จักกันมากถึงเวลาที่มีการเลือกตั้งจึงมีนักการเมืองมาหาตลอด และถ้ามีการเลือกตั้งท้องถิ่น เขาก็จะสนับสนุนผู้สมัครสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นฝ่ายของตนเป็นอย่างดี” (ละ)

แล้วการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนข้าราชการในพื้นที่ ให้มีความเจริญก้าวหน้าละคะ ?

“จะมีการช่วยเหลือน้อยมาก นอกจากพนักงานส่วนตำบลที่ตนเองเปิดรับสมัครมาทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ตอนที่เขาได้เลือกตั้งมา” (ละ)

แล้วด้านการให้ความช่วยเหลือ อุปถัมภ์ ประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นยังไงบ้าง ?

“ส่วนใหญ่ก็จะจะเป็นไปตามข้อบัญญัติงบประมาณของท้องถิ่น ที่ทางสภาท้องถิ่น ได้อนุมัติงบประมาณ และนำไปช่วยเหลือชาวบ้าน” (ละ)

16. ท่านคิดว่า ปัจจัยอะไรที่เป็นพื้นฐานที่ทำให้ท่านนายกชนะการเลือกตั้งคะ ?

“เนื่องจากการเลือกตั้งแต่ละครั้งของเขา ก็จะมีผู้สนับสนุนร่วมกันคิดหาแนวร่วม เช่น หา รองนายกที่มีญาติพี่น้องเยอะๆ และเข้าให้ความช่วยเหลือผู้สมัครสมาชิก โดยเฉพาะหมู่ที่มีประชากรเยอะๆต่างเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน” (ละ)

17. ท่านคิดว่ากฎหมายพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มีส่วนไหมคะต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ที่กฎหมายมันมีการปรับฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศคะ ?

“กฎหมายจะต้องเป็นสิ่งที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติตาม จะรู้กฎหมายหรือไม่รู้ก็ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเหมือนกัน เนื่องจากการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จะต้องยึดหลักของ

กฎหมาย อย่างกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ระบุว่าไม่ให้ดำรงตำแหน่งเกิน 2 วาระเนี่ย ถ้าเป็นติดต่อกัน 2 วาระแล้วก็ไม่สามารเป็นอีกได้ ถึงประชาชนจะอย่างไรเป็นก็ตาม เราต้องยึดหลักกฎหมายในการปฏิบัติ” (ละ)

แล้วการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 หละคะ ?

“ช่วงนี้ยังอยู่ในช่วงของคณะรักษาความสงบแห่งชาติอยู่ จึงยังไม่มีการประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่” (ละ)

18. แล้วท่านคิดว่า “ฐานอำนาจ” หรือ “ฐานเสียงสนับสนุน” ของท่านนายกคืออะไรคะ แล้วมีส่วนยังไง ?

“ฐานเสียงสนับสนุนก็คือ ผู้รับเหมาก่อสร้างบางส่วนที่เคยมีความสนิทสนมกันมานานและฐานเสียงที่นายโบลี ได้มามีเพื่อนสนิท เพราะนายโบลี ได้ทำงานการเมืองมาเกือบ 20 ปี จึงมีเพื่อนฝูงเยอะ และเมื่อมีการเลือกตั้งแต่ละครั้งนายโบลีก็จะหาเพื่อนร่วมงานที่มีพี่น้องเยอะมาเป็นรองนายกของตน เพื่อหวังฐานเสียง เพราะที่ผ่านมาก็จะเปลี่ยนตัวไปเรื่อย” (ละ)

19. แล้วท่านคิดว่า “ระบบอุปถัมภ์” มีส่วนสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง หรือไม่อย่างไรคะ ?

“คิดว่ามีมากไม่ว่าจะเป็นการเมืองระดับประเทศหรือระดับท้องถิ่น เพราะ สังคมไทย เมื่อมีใครมาให้การช่วยเหลือก็ถือคุณคนในครอบครัวหรือตนเองก็ต้องตอบแทนบุญคุณ โดยที่จะบอกคนในครอบครัวว่าคนนี่เคยช่วยเหลือเรานะ เราก็ต้องตอบแทนบุญคุณเขาที่เคยให้การช่วยเหลือมา เขาก็เคยทำงานในส่วนนี้มาก่อน เกี่ยวข้องกับคนจำนวนมากก็เป็นธรรมดาที่ได้ทำประโยชน์ให้กับชาวบ้านเป็นอย่างมาก และก็ต้องได้รับการอุปถัมภ์จากชาวบ้านเป็นการตอบแทนเหมือนกัน” (ละ)

20. แล้วท่านคิดว่า เงิน ทรัพย์สิน เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ความน่าเชื่อถือ มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกใหม่คะ ?

“มีส่วนสำคัญมากเมื่อมีตำแหน่ง เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ก็จะทำให้มีลักษณะความน่าเชื่อถือ เพราะหลายคนคิดว่าเมื่อคนใดคนหนึ่งมีหน้าที่การงานใหญ่โตขึ้นก็จะให้ความเกรงใจ เพราะคิดว่าเขาคือผู้นำ ที่มีความรอบรู้ มีประสบการณ์ ในการทำงาน ซึ่งมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งในสถานะผู้นำ ผู้คนก็จะให้ความศรัทธาเชื่อถือ ไว้วางใจ ซึ่งเขาปฏิบัติตนอย่างที่ว่ามาก็จะเป็นการส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมืองได้” (ละ)

21. แล้วท่านคิดว่า ท่านนายกมีบุคลิกภาพ อุปนิสัย เป็นคนแบบไหน และมีภาวะความเป็นผู้นำ ไหมคะ ?

“เขาก็จะมีสภาวะของผู้นำได้เป็นอย่างดีนะ นำพาตำบลในการพัฒนาให้มีความเจริญ เขาก็เป็นคนที่ไม่ถือตัว มีความอ่อนน้อม เข้ากับคนเฒ่าคนแก่ได้ดี และเข้าได้กับทุกระดับ” (ค่ะ)

22. แล้วท่านคิดว่า สิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง คืออะไรคะ ?

“คือ 1) เขาชอบโอนอ่อนผ่อนตามกับผู้ประกอบการ (ผู้รับเหมา) และความเด็ดขาดในการบริหารงาน 2) การบริหารงาน ก่อนที่จะรับปากให้ความช่วยเหลือต่อประชาชนต้องดูถึงอำนาจหน้าที่จะกระทำได้หรือไม่ อย่าใช้การรับปากเพื่อเอาตัวรอดไปที่หนึ่ง ปัญหาจะตามมาภายหลังเมื่อทำไม่ได้ก็จะทำให้หมดความเชื่อถือ 3) ความตรงต่อเวลา เมื่อมีการกำหนดการต่าง ๆ หรือนัดหมายกับหน่วยงานหรือกับประชาชนก็ให้ตรงต่อเวลา เพราะที่ผ่านมาเขาไม่เคยให้ความสำคัญต่อสิ่งเหล่านี้ ทำให้เกิดความเบื่อบ่อยต่อเพื่อนร่วมงานประชาชน และหน่วยงานราชการ” (ค่ะ)

23. ท่านมีข้อเสนอแนะในการบริหารงานที่ส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายก ไหมคะ ?

“คือ 1) เขาก็ต้องมีความซื่อตรงต่อการบริหารงานอย่าเอาแต่ผลประโยชน์เป็นที่ตั้งเพราะถ้าเอาผลประโยชน์เป็นที่ตั้งแล้ว เมื่อลูกน้องรู้ว่าเขากำลังทำอะไรอยู่ เขาก็จะไม่สามารถที่จะบังคับผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาได้เท่าที่ควร เพราะตัวเองก็กระทำผิด 2) ปรับเปลี่ยนอุปนิสัยเสียใหม่ เช่นการที่รับปากอะไรกับใคร ขอให้ทำให้เขาให้ได้ อย่าปล่อยเป็นเพียงขอไปที และปรับตัวให้ตรงต่อเวลานัดหมายเพราะจะไม่ทำให้เกิดความเบื่อบ่อยต่อส่วนราชการและประชาชน” (ค่ะ)

นายสุทธิ กาบพิลา

สัมภาษณ์วันที่ 30 ตุลาคม 2561

เวลาที่ให้สัมภาษณ์ 15.00 น.

สถานที่สัมภาษณ์ วัดคลองแจรง (วัดเขาแจรงเบง)

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายสุทธิ กาบพิลา

ตำแหน่ง หมอแพทย์แผนไทย

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวแสงเดือน เมืองพราหม

1. พื้นเพของคนในตำบลสะท้อนเป็นอย่างไรบ้าง มาจากที่ หรือว่าเป็นคนในท้องถิ่นแบบดั้งเดิมเลย ?

“คนในพื้นที่นี้ส่วนมากจะเป็นคนอีสานเกือบจะทั้งหมดมีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมที่คล้าย ๆ กัน คนในตำบลนี้เขาเป็นคนใจดีนะ มีน้ำใจกว่าได้” (ละ)

แล้วจากที่คนในตำบลนี้เป็นคนอีสานมีส่วนใหม่ค้ที่ทำให้ท่านนายกได้รับการเลือกตั้งและสามารถที่จะรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้คะพี่ ?

“ก็มีส่วนนะ เพราะท่านนายกเป็นคนอีสาน คนในตำบลก็เป็นคนอีสานเหมือนกัน มาจากที่เดียวกัน ย่อมมีความรักและเคารพซึ่งกันและกัน และอีกอย่างคนอีสานเป็นคนใจดี มีจิตใจที่เอื้อเพื่อ รักพวกพ้อง นี่น่าจะเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่นายกท่าน ได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้ง ที่นอกเหนือจากผลงานที่เคยทำมาให้กับชุมชนในตำบล” (ละ)

2. แล้วพี่พอที่จะทราบถึงภูมิหลังของท่านนายกใหม่คะ ?

“เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน และก้กำนัน จากที่รู้ ๆ มานะ” (ละ)

แล้วภูมิหลังที่ท่านมีส่วนที่ทำให้ท่านได้รับการเลือกตั้งอีกใหม่คะแล้วทำให้รักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้คะ ?

“เหตุที่ได้รับชัยชนะ ในการเลือกตั้งก็เพราะมีฐานเสียงเก่ามาจากการที่มีภูมิหลังที่เคยทำงานในด้านนี้มาก่อน” (คะ)

3. แล้วพีมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง หรือเคยร่วมงาน หรือกิจกรรม กับท่านนายกใหม่คะ ?

“เป็นลูกบ้าน ก็จะมีกิจกรรมของชุมชนที่ได้เข้าไปร่วมนะ แต่ก็ไม่บ่อย” (คะ)

4. แล้วพีคิดว่าท่านนายกมีบุคลิกภาพเป็นยังไงบ้าง ?

“เป็นบุคลิกบ้านๆ เข้ากับคนได้ง่าย เป็นกันเอง คุยกับใครก็ได้ ไม่หยิ่ง ไม่ถือตัว คุยได้ทุกเรื่องจึงทำให้ชาวบ้านรัก” (คะ)

แล้วมีส่วนใหม่คะที่ทำให้ท่านรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้ ?

“มีส่วนคับ เพราะความไม่ถือตัว ความอ่อนน้อมถ่อมตนของท่านนี้แหละที่ทำให้คนรักในตัวท่านนายก” (คะ)

5. แล้วความด้านความรู้ความสามารถ การศึกษา ของท่านนายกหละคะ มีส่วนใหม่ต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่าน ?

“ท่านนายกเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานได้ดีนะ และอีกอย่างการติดต่อราชการท่านนายกก็เก่ง เพราะรู้จักคนเยอะมีความคุ้นเคยในระบบราชการอยู่แล้วและรู้จักคนภายในหน่วยงานราชการอีกด้วย แต่ท่านนายกไม่ใช่คนมีอิทธิพลอะไรแต่เป็นคนที่มีบารมีอย่างหนึ่งที่คนที่อยู่ใกล้หรือรู้จักท่านจะรักท่าน” (คะ)

6. แล้วด้านฐานะทางเศรษฐกิจหละคะ เป็นยังไงบ้าง แล้วมีส่วนใหม่ต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่าน ?

“ฐานะหรือ ไม่ค่อยดี ไม่ค่อยมีส่วน ฐานะทางเศรษฐกิจมีแค่พออยู่พอกิน ทำสวนลำไยแค่นั้นเอง ธุรกิจอย่างอื่นก็ไม่มี” (คะ)

7. แล้วด้านครอบครัว และเครือญาติหละคะพีมีส่วนใหม่ ?

“เป็นตระกูลแรกๆที่มาตั้งรกรากอยู่ในเขตนี้ ส่วนใหญ่ก็เป็นญาติที่คุ้นเคยรู้จักกัน เพราะญาติก็เคยเป็นผู้นำชุมชนมาก่อน แต่ถ้าญาติฝั่งแฟนท่านจะเยอะนะ ตรงนี้ก็มีส่วนนะ” (คะ)

8. แล้วเพื่อน เพื่อนๆในทีม ของท่านนายกหละคะ มีส่วนไหม ?

“มีส่วน เพราะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้นายกสามารถกลับเข้ามาสู่ตำแหน่งได้อีก เพราะเลือกคนที่จะมาอยู่ในทีมได้ถูก และการมีเพื่อนเยอะก็มีส่วนช่วยได้เหมือนกัน เพราะจะต้องมีฐานเสียงให้มากพอสมควรจึงจะชนะคู่แข่ง” (ค่ะ)

9. แล้วนโยบายในการหาเสียง หละคะ เป็นยังไง ?

“นโยบายในช่วงนั้นก็ถือว่าดีนะ ได้ใจชาวบ้าน จับจุดได้ตรงกับในแต่ละพื้นที่ เพราะแต่ก่อนแถวนี้ยังไม่มีความเจริญขนาดนี้หรอก แถนนก็มีแต่ลูกรัง แต่ตอนนี้ก็ดีขึ้นมาน้อย” (ค่ะ)

10. แล้วพื้คิดว่าคุณนายกนั้ได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองและพรรคการเมืองไหม ?

“การเมืองทั้งสองก็ต้องถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน พี่ว่า แต่เขาก็คงไม่ออกมาแสดงตัวแบบโจ่งแจ้งหรอกเพราะมันผิดกฎหมาย อาจจะอยู่เบื้องหลัง และอีกอย่างต่างฝ่ายต่างมีจุดประสงค์เดียวกันที่ต้องการเข้าไปมีอำนาจในการปกครองเพื่อที่จะช่วยเหลือพี่น้องในชุมชน ซึ่งแต่ละฝ่ายต่างมีทรัพยากรอำนาจที่ต่างกันที่จะสามารถนำมาใช้ในเรื่องต่าง ๆ จึงต้องมีการเชื่อมโยงถึงกันของทั้งสองฝ่ายด้วยความสมัครใจ” (ค่ะ)

11. แล้วการสนับสนุนจากข้าราชการและหน่วยงานในพื้นที่หละคะ มีส่วนไหม ?

“จากที่สังเกตดูนะก็มีการเกื้อหนุนกันทุก ๆ ฝ่าย งานถึงจะออกมาสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้” (ค่ะ)

12. แล้วการสนับสนุนจากประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้ที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น ?

“ประชาชนและกลุ่มผู้นำในชุมชนนี้แหละนะ ที่ให้การสนับสนุนท่านนายกอยู่ เพราะถ้าคนเหล่านี้ไม่ให้การสนับสนุนทุกอย่างมันก็จะจบ เนื่องจากการที่จะรักษาอำนาจได้มันก็จะขึ้นอยู่กับประชาชนในพื้นที่และกลุ่มผู้นำต่าง ๆ ส่วนผู้ที่มีอิทธิพลในพื้นที่ของเราไม่มีนะ” (ค่ะ)

13. บทบาทในการบริหารงานของท่านนายก เป็นอย่างไรบ้างคะ ?

“เป็นคนค่อนข้างใจกว้างลูกน้องทำงานได้ง่าย ไม่คอยยึดติดในหลักการเท่าไร ส่วนใหญ่แล้วจะเอาตามสภาพความเป็นจริงในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี” (ค่ะ)

14. แล้วท่านนายกมีภาวะความเป็นผู้นำไหมคะ ?

“เป็นผู้ที่มีภาวะการเป็นผู้นำที่ดี จากการดำเนินงานแล้วนั้น เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีปฏิภาณไหวพริบสามารถที่จะพลิกแพลงสถานการณ์ได้ดี เข้าใจถึงปัญหาสามารถที่จะแก้ไขปัญหา

ได้เฉพาะหน้า รู้จักควบคุมอารมณ์ถึงแม้ว่าตัวเองจะเครียดแต่ไม่ทำให้คนอื่นเครียดตามไปด้วย” (ค่ะ)

15. พี่คิดว่า การให้ความช่วยเหลือ อุปถัมภ์ ประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของท่าน นายกนิเป็นอย่างไรบ้างคะ ?

“ท่านายกก็ทำได้ดีในระดับหนึ่งนะ แต่ไม่ถึงกับขั้นที่ว่าดีมาก เพราะทุกอย่างมันก็มีข้อจำกัดของมัน อย่างประมาณในการพัฒนามันนี่สิ่งที่ลงมาสู่ท้องถิ่น มันไม่ทันต่อความต้องการของประชาชน จึงทำให้อยากต่อการบริหารงบประมาณนี้ มันก็เลยมีทำได้บ้างไม่ได้บ้าง แต่ก็ต้องดูที่ความจำเป็นว่าตรงไหนควรเร่งในการแก้ไขปัญหา ก่อนหลังจากที่ผ่าน ๆ มากี่มีท่านนี้แหละที่สามารถแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้มากกว่าคนอื่น” (ค่ะ)

16. แล้วพี่คิดว่ามีอะไรที่เป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านนายกชนะการเลือกตั้งได้ ?

“ฐานเสียงจากประชาชนนี่แหละ และนโยบาย ญาติพี่น้องก็เยอะ และก็มีความโดดเด่นกว่าเพื่อนคนอื่นในช่วงนั้นที่ลงสมัครรับเลือกตั้งนะ โดยอาศัยความคุ้นเคยกับประชาชนมากกว่าคนอื่นที่ลงสมัครรับเลือกตั้งด้วย อย่างว่าแหละท่านก็สร้างฐานมานานแล้วเนาะ” (ค่ะ)

17. แล้วพี่คิดว่ากฎหมายพระราชบัญญัติสภาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ที่มีการยกฐานะสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนี้มีส่วนใหม่ต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ?

“ก็มีส่วน เพราะมันก็ขึ้นอยู่ที่ตัวกฎหมายว่าจะบัญญัติยังไง” (ค่ะ)

แล้วเหตุการณ์การรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 ที่ผ่านมามีส่วนใหม่คะ ?

“มีส่วน เพราะช่วงนี้ยังไม่มีการประกาศให้มีการเลือกตั้ง” (ค่ะ)

18. พี่คิดว่า “ฐานอำนาจ” หรือ “ฐานเสียงสนับสนุน” ของท่านนายกคืออะไร ?

“ประชาชนเป็นหลักอยู่แล้ว เป็นฐานเสียงอย่างดี คนในพื้นที่เป็นคนอีสานถึงพูดกันง่ายเข้าใจกัน และก็ยังมียุทธศาสตร์ต่าง ๆ ในชุมชนอีกด้วยที่คอยเป็นฐานเสียงสนับสนุนอีกแรงหนึ่ง เป็นแบบนี้แล้วคะเนนมันจะไปไหนเนาะ ท่านก็ได้เปรียบแล้วเนาะ ประชาชนให้ความไว้วางใจขนาดนี้” (ค่ะ)

19. แล้ว “ระบบอุปถัมภ์” เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองไหมคะ ?

“มันก็มีส่วนแหละนะ เพราะคนในชุมชนก็อยากที่จะอาศัยผู้ที่มีอำนาจมากกว่า คือต่างคนก็ต่างมีส่วนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เวลาเคื่อดีรอนก็ต้องอาศัยพึ่งพากันกับผู้ที่มีอำนาจกว่าเสมอ” (คะ)

20. แล้วพื้คิดว่า เงิน ทรัพย์สิน เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ความน่าเชื่อถือ ความรอบรู้ มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกไหมคะ ?

“เป็นสิ่งที่จำเป็นมาก เพราะคนเราจำเป็นอย่างยั้งคนที่จะลงมาเล่นการเมือง ได้จะต้องมีปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งที่เป็พื้นฐานถึงจะเอาชนะคู่แข่ง” (คะ)

21. แล้วพื้คิดว่าอะไรที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ?

“คือ 1. ไม่สามารถที่จะทำได้ตามนโยบายที่วางไว้ทั้งหมดเลยทำให้ความนิยมลดลง 2. ผลงานไม่ค่อยมีหรือมีน้อย 3. บุคลากรในองค์กรขาดความร่วมมือ” (คะ)

22. แล้วมีข้อเสนอแนะในการบริหารงานอะไรไหมคะ ที่ส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ?

“1. ต้องพยายามทำตามนโยบายที่ตัวเองวางไว้ให้ได้ 2. การต้อนรับของบุคลากรในองค์กรควรที่มึมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกว่านี้และให้ความสนใจกับประชาชนที่มาใช้บริการ 3. ควรนำหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานในองค์กรให้มากกว่านี้” (คะ)

นายสุรเดช หว่านพานิช

สัมภาษณ์วันที่ 2 มีนาคม 2562

เวลาที่ให้สัมภาษณ์ 13.25 น.

สถานที่สัมภาษณ์ วัดคลองแวง (วัดเขาแวงเบง)

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายสุรเดช หว่านพานิช

ตำแหน่ง อาสาสมัครกู้ภัยชุมชน

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวแสงเดือน เมืองพราหม

1. พื้นเพของคนในตำบลสะท้อนเป็นอย่างไรคะ ?

“คนในตำบลสะท้อน 80 เปอร์เซ็นต์ เป็นคนอีสาน ท่านนายกก็เป็นคนที่มาจากทางภาคอีสานด้วยนิ นอกนั้นจะมาจากภาคกลาง ภาคใต้” (ค่ะ)

แล้วมีส่วนไหนคะที่ทำให้ท่านนายกได้รับคะแนนจากคนจำนวนนี้ ?

“ตรงนี้ก็มีส่วนที่”ได้เปรียบคู่แข่งท่านอื่น ๆ เพราะจากที่ดูท่านอื่น ๆ ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งแล้วจะเป็นคนที่มาจากภาคกลางกัน” (ค่ะ)

2. แล้วพอที่จะทราบถึงภูมิหลังของท่านนายกไหมคะ ?

“แต่ก่อนท่านก็เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านแล้วก็ผู้ใหญ่บ้าน และก็กำนัน จากที่รู้ ๆ นะ” (ค่ะ)

แล้วพื้คิดว่าภูมิหลังของท่านนายกมีส่วนในการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านไหมคะ ?

“ภูมิหลังของท่านก็มีส่วนนะ เพราะเนื่องจากท่านก็ทำงานแบบนี้มานานนะ มันก็มีส่วนแหละ คนที่จะเล่นการเมืองมันก็ต้องมีภูมิหลังแบบนี้มาก่อนทั้งนั้น” (ค่ะ)

3. แล้วเคยมีความสัมพันธ์กับท่านนายกหรือเคยร่วมงานกันบ้างไหมคะ ?

“ก็เคยร่วมงานด้วยเวลาที่ท่านนายกให้ไปช่วยอำนวยความสะดวกในงานต่าง ๆ ถ้าเขาจะให้เราช่วยเขาก็จะแจ้งมา เราก็ไปช่วย” (ค่ะ)

4. แล้วพื้ว่าท่านนายกนั้นมีบุคลิกภาพเป็นอย่างไร ?

“ท่านเป็นคนง่ายๆ ตัดคิดไม่ถือตัว เข้ากับคนได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี” (ค่ะ)

จากบุคลิกภาพแบบนี้พื้คิดว่ามีส่วนไหนที่ทำให้ท่านรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้ ?

“พื้ว่ามันก็มีส่วนนะ เพราะใครก็ชอบคนแบบนี้แหละ เข้าหาง่าย เป็นคนง่าย ๆ ไม่ต้องมีอะไรมากมาย มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ให้เกียรติคนอื่น” (ค่ะ)

5. แล้วพื้ว่าความรู้ความสามารถ การศึกษา มีส่วนที่ทำให้ท่านนายกรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้นานไหมคะ?

“ก็มิหนะ เนื่องจากความรู้ความสามารถที่ท่านได้จากการทำงานมาก่อนนี้หะ ซึ่งเป็น การสั่งสมประสบการณ์ก็ว่าได้หะ ซึ่งคนอื่นจะไม่มี เท่า ๆ ที่สังเกตมาเพราะเวลาขึ้นมาอยู่ใน ตำแหน่งแล้วอยู่ได้ไม่นาน บางทีก็ไม่ครบวาระด้วยซ้ำ” (ค่ะ)

แล้วในเรื่องของการศึกษาหะคะ ?

“ส่วนการศึกษาก็เห็นว่าจบปริญญาตรีหะ คงเป็นส่วนที่เสริมในการทำงานของท่านนั้น แหะ การศึกษาก็มีส่วนสำคัญเหมือนกันในการเพิ่มทักษะต่าง ๆ” (ค่ะ)

6. แล้วด้านฐานะทางเศรษฐกิจของท่านนายกหะคะ ?

“ท่านก็มีพออยู่พอกิน แต่ก่อนนะครอบครัวของท่านก็ทำสวน ทำไร่ข้าวโพดนี้หะ และ ภรรยาของท่านก่อนที่จะเสียก็ทำงานเป็นเสมียนที่อำเภอ และก็ย้ายมาทำในองค์การบริหารส่วน ตำบลสะตอน ตามปกติแล้วคนที่เขานักการเมืองท้องถิ่นเขาจะมีบ้านหลังใหญ่ๆ แต่ที่ท่านไม่หะ บ้านท่านหลังเล็ก ๆ” (ค่ะ)

แล้วพี่คิดว่ามีส่วนไหนหะคะที่ทำให้ท่านนายกรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้หะ ?

“ที่ว่าไม่มีส่วนหะคะ เพราะท่านไม่มีหะ” (ค่ะ)

7. แล้วท่านนายกมีครอบครัว และเครือญาติเยอะไหมหะ ?

“ครอบครัวท่านก็ไม่เยอะ มีไม่กี่คนเอง ส่วนเครือญาติท่านจะเยอะ ญาติฝั่งแฟนท่านหะ เยอะ” (ค่ะ)

แล้วมีส่วนไหนหะคะต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่าน ?

“ก็มีส่วนหะคะเพราะเครือญาติฝั่งแฟนท่านเยอะมาก คุ่มทางชวยเศรษฐกิจหะ นี้ ๆ คนใน หมู่บ้านนี้ก็เยอะ ถึงได้เปรียบคนอื่นไง” (ค่ะ)

8. แล้วเพื่อน เพื่อนๆในทีม ท่านนายกหะคะเป็นยังไง มีเยอะไหม ?

“เพื่อนท่านหะจะมีเยอะหะ เพราะท่านรู้จักคนหลายระดับ และจากการที่เคยร่วมกัน ทำงานมา เพื่อนในทีมของท่านจากการสังเกตดูนะว่าเป็นคนที่มีฐานเสียงมากพอสมควร” (ค่ะ)

แล้วมีส่วนที่ทำให้ท่านนายกรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้ไหมหะ ?

“มีหะ เพราะจะทำอะไรก็ต้องอาศัยเพื่อน ทั้งเพื่อนในทีม และเพื่อนที่รู้จักกัน ต่างฝ่ายต้อง อาศัยกันช่วยกันบริหารงาน” (ค่ะ)

9. ท่านนายกมีนโยบายในการหาเสียงเป็นยังไงบ้างหะ ?

“นโยบายท่านก็ น้ำไหล ไฟสว่าง ทางสะดวก” (ค่ะ)

แล้วมีส่วนในการที่ทำให้ประชาชนเลือกท่านอีกไหมคะ ?

“นโยบายในช่วงนั้นก็ถือว่าดี ได้ใจชาวบ้าน จับจุดได้ตรงกับในแต่ละพื้นที่ ก่อนที่จะรู้ว่าแต่ละพื้นที่มีอะไรที่สมควรได้รับการแก้ไขก็ต้องเป็นคนที่ยอดสอคล้อง สอบถามสารทุกข์สุกดิบของชาวบ้านอยู่เป็นประจำถึงจะรู้ได้ถึงขนาดนั้น” (ละ)

10. พอที่จะรู้บ้างไหมว่ามีพรรคการเมืองหรือนักการเมืองที่คอยให้การสนับสนุนท่านนายกไหม ?

“ตอนนั้นมันก็มีอยู่นะพวกสง. ที่ช่วย เป็นพรรคพวกของท่านนั้นแหละนะที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพราะทั้งสองอย่างนี้มันก็จะเอื้อกันอยู่” (ละ)

11. ท่านนายกได้การสนับสนุนจากราชการและหน่วยงานในพื้นที่ไหมคะ ?

“ก็คงทุกภาคส่วนแหละนะที่ให้ความร่วมมือในการทำงาน เวลาท่านนายกไปขอความร่วมมืออะไรอย่างเงี้ย มันจะเป็นการสนับสนุนแบบนี้มากกว่า” (ละ)

12. แล้การสนับสนุนจากประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน ในท้องถิ่นละคะ มีส่วนไหม ?

“มีส่วน ประชาชนและผู้นำชุมชนก็ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดีเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตลอด ที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น บางที่อาจจะมีแบบว่าเป็นฐานเสียงให้ หรือช่วยในการเดินหาเสียงอะไรพวกนี้ ถ้าประชาชนไม่ให้การสนับสนุนท่านก็คงไม่ได้หรอกนะ” (ละ)

13. แล้บทบาทในการบริหารงานของท่านนายกนี้เป็นยังไงคะ ?

“ท่านก็บริหารงานได้ดีนะ พร้อมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ให้ผู้อื่นสามารถที่จะแสดงเหตุผลได้เต็มที่” (ละ)

14. แล้พื้คิดว่า ท่านนายกมีภาวะของการเป็นผู้นำไหม และเป็นคนที่มีความบุคลิกภาพ อุปนิสัย ยังไง ?

“จากบุคลิกภาพของท่านนายกเป็นคนง่าย ๆ ติดดิน สบาย ๆ เข้ากับคนได้ง่าย แต่เวลาทำงานท่านก็มีความจริงจังทำตามหน้าที่ของตนเพื่อที่จะให้งานออกมาดีและประสบผลสำเร็จ มีความรับผิดชอบต่องาน รู้จักกาลเทศะอันไหนควรทำยังไง ท่านก็วางตัวได้เหมาะสมนะ” (ละ)

15. แล้พื้คิดว่าท่านนายกมีส่วนในการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่น ให้ได้รับการเลือกตั้งไหม ?

“อย่างว่าแหละ ท่านก็มีกลุ่มของท่านอยู่ เนื่องจากทั้งสองอย่างนี้มันต้องพึ่งพาอาศัยกันอยู่ มันหนักกันไม่พ้นหรอก แต่เป็นเพียงที่ช่วยอยู่เบื้องหลังเท่านั้น” (ละ)

แล้วการทำให้ความช่วยเหลือ อุปถัมภ์ ประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็น
 ยังไงคะ ?

“ท่านนายก ท่านก็ให้การช่วยเหลือคืนะ ใครเดือดร้อนอะไรก็ไปหาท่าน ไปขอคำปรึกษา
 ท่านได้ และเข้าหาท่านได้ง่าย” (ละ)

16. พี่คิดว่า ปัจจัยที่ทำให้ท่านนายกชนะการเลือกตั้ง คืออะไร และปัจจัยนั้นมีความสำคัญ อย่างไร
 ด้

“ประชาชนนี่แหละที่เป็นปัจจัยหลักเลยที่ได้รับการเลือกตั้ง ถ้าประชาชนไม่นิยมชมชอบ มี
 หรอกเขาจะเลือกท่าน และอีกอย่างญาติท่านก็เยอะ เพื่อนในทีมท่านก็ดีช่วยเหลือกันดี ว่าง่ายๆท่านจับ
 กลุ่มก็อ่อนกันได้ดีกว่าที่ผ่าน ๆ มา” (ละ)

17. แล้วพี่คิดว่า กฎหมายพระราชบัญญัติสภาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ที่มีการยก
 ฐานะให้สภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศ เป็นการปฏิรูปท้องถิ่นใหม่ มีส่วนให้
 ท่านนายกรักษาอำนาจทางการเมืองไหมคะ ?

“มีส่วนอย่างแน่นอน เพราะนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นนักการเมืองกิ่งข้าราชการ
 ก็ต้องทำตามทีกฎหมายบัญญัติไว้” (ละ)

แล้วการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 หละคะ ?

“มีส่วนเนื่องจากท่านก็หมดวาระในการดำรงตำแหน่งมานานแล้วนะ แต่ยังอยู่ในช่วงที่ไม่มี
 การให้จัดเลือกตั้งใหม่” (ละ)

18. “ฐานอำนาจ” หรือ “ฐานเสียงสนับสนุน” ของท่านนายก คืออะไร และมีผลต่อการรักษาอำนาจ
 ทางการเมือง อย่างไร ?

“ประชาชนนี่แหละคับ มีส่วนอย่างมากเลย ประชาชนเป็นคนที่จะต้องลงคะแนนเสียงให้ ถ้า
 ประชาชนไม่ชอบก็ไม่สามารถที่จะเข้ามาอยู่ในตำแหน่งได้นาน” (ละ)

19. พี่คิดว่า “ระบบอุปถัมภ์” เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง หรือไม่
 อย่างไรคะ ?

“ระบบอุปถัมภ์มีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะในสังคมไหน ๆ ก็ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน
 ต่างฝ่ายให้การตอบแทนซึ่งกันและกัน อย่างท่านนายกก็ให้ความอำนวยความสะดวก ความ
 ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เสมอมาคนในชุมชนหรือในหมู่บ้านก็ต้องให้การตอบแทนกลับไป

เหมือนกัน ซึ่งเป็นเรื่องปกติที่ใครให้การช่วยเหลือเรา เราก็ต้องให้การช่วยเหลือเขาตอบเป็นการตอบแทนใช้ไหมหละ” (ละ)

20. แล้วพื้คิดว่า เงิน ทรัพย์สิน เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ความน่าเชื่อถือ ความรอบรู้ มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกไหมคะ ?

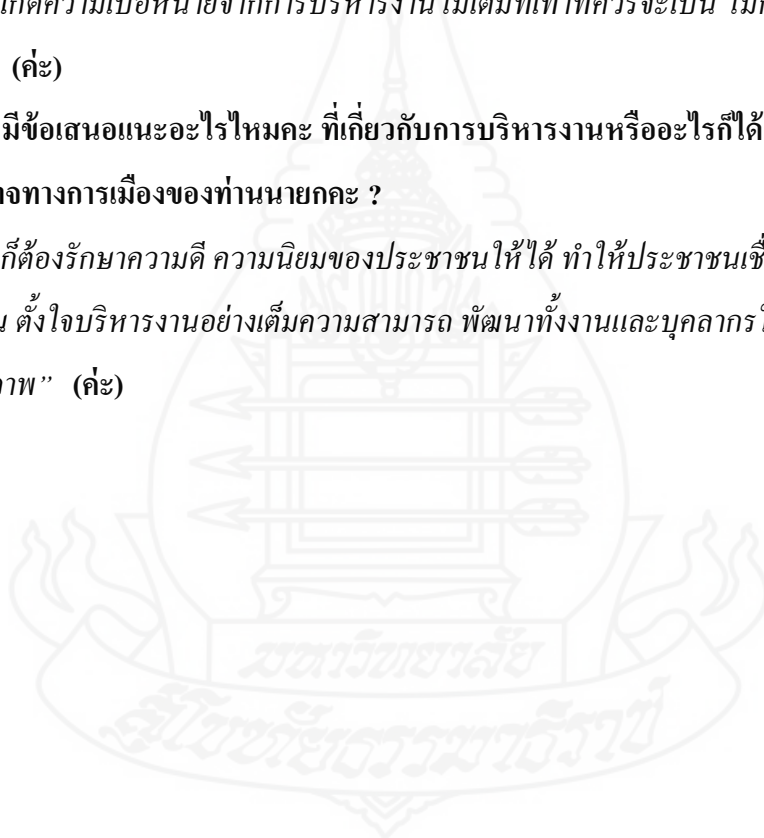
“มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการที่คนเราจะมาถึงจุดนี้ได้มันต้องมีสิ่งพวกนี้อยู่แล้ว ซึ่งเขาเรียกว่าเป็นทุนที่จะใช้ในการลงมือทำอะไรสักอย่างถึงจะประสบผลสำเร็จได้” (ละ)

21. แล้วพื้คิดว่าอะไรที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรักษาอำนาจทางการเมือง ของท่านนายกคะ ?

“การรักษาความคินี้หละที่เป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าอยู่นานมันก็จะเกิดความเฉยชา ทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายจากการบริหารงานไม่เต็มที่เท่าที่ควรจะเป็น ไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาใด ๆ ขึ้น” (ละ)

22. แล้วพื้มีข้อเสนอแนะอะไรไหมคะ ที่เกี่ยวกับการบริหารงานหรืออะไรก็ได้คะ ? ที่ส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของท่านนายกคะ ?

“ก็ต้องรักษาความดี ความนิยมของประชาชนให้ได้ ทำให้ประชาชนเชื่อใจในการบริหารงาน ตั้งใจบริหารงานอย่างเต็มความสามารถ พัฒนาทั้งงานและบุคลากรในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ” (ละ)

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวแสงเดือน เมืองพราหม
วัน เดือน ปีเกิด	7 เมษายน 2527
สถานที่เกิด	อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร
ประวัติผู้วิจัย	- 2547 บก. บว. กองการประกอบโรคศิลป์กระทรวงสาธารณสุข - 2555 รัฐศาสตร์บัณฑิต (รบ.) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช - 2561 รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รบ.) การเมืองการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สถานที่ทำงาน	ศูนย์แพทย์แผนไทยคัมภีรญาณ
ตำแหน่ง	เวชกร

